Annalar
Biörns a Skardsa.

SIVE

ANNALES BIÖRNONIS DE SKARDSA.

EX MANUSCRIPTIS INTER SE COLLATIS
CUM INTERPRETATIONE LATINA, VARIANTIBUS
LECTIONIBUS, NOTIS, ET INDICE.

TOMUS II.

Ex TYPOGRAPHEO, QVOD HRAPPSEYÆ EST IN
ISLANDIA, NOVO, IMPRIMENTE E. HOFF,
MDCCLXXV.

PRÆFATIO.

Scio mihi ex condicto Poſterioris hujus Tomi Annalium rationis reddendæ onus incumbere, qvem Notis aliqvibus adornatum exhibere conſtitui. Offendi enim multam & qvibusdam in locis ſat gravem diſſonantiam inter horum Auctorem Biörnonem de Skardſa & alios, qvi de eadem re ſcripſerunt; qvibusdam etiam in locis narratio ulteriorem explanationem deſiderare viſa eſt; minor tamen in Tomo poſteriore harum Notarum occaſio ſe obbulit, prior Tomus iis magis indigere, qvivis in hiſtoria Patriæ aliqvantulum verſatus concedet, qvas Notas hinc inde ſed nimis breves paucasqve Dn. Olavus Olavius ſubjunxit, ſine dubio iisdem, qvibus ego, difficultatibus impeditus. Qvum enim novi in Islandia preli poſſeſſor crederet ſe gratum facturum conterraneis ſuis ſi Annales vernaculos ſeorſim ederet, conſilium de colligendis plagu-

 lis

lis textum continentibus, interpretatione rejecta, alteraqve vice imprimendis, cepit. Cum vero vulgus qvamvis historiis gaudeat, nolit librum majoris, ob notas, si vel maxime in vernaculam translatæ essent, molis emere, has Notas, tanqvam huic proposito inconvenientes, abesse jusit. Eqvidem vellem nihil aliud esset, qvod hos Annales minus comtos minus qve commendabiles reddit qvam Notarum defectus; sed, proh dolor, longe plura sunt, qvæ Lector, licet satis benevolus, non facile excusabit, nisi causas imperfectionum perspectas habeat, qvas igitur, ut exponem respctu Posterioris Tomi (prior enim nihil ad me) officia humanitatis & reverentia Lectoribus condigna postulant. Res ita se habet..

Vix finito Priore Tomo Dn. Olavius consilium, nescio qvas ob causas prohibendæ suæ in Typographia possessæ partis usum cepit. Alter & socius Possessor BOGIUS BENEDICTI filius, vir in literis qvidem rudis, sed supra vulgum sapiens & emolumento publico pro viribus studens ægre tulit Dominos Subscribentes manco & vix dimidiato opere offendi, patriam spe sua de utilitate ex hoc Prelo capienda frustrari & pecuniam huic Typographiæ impensam infructuosam sepeliri; ausus igitur est reliqvam Typographiæ partem emere; sed cum nihil ipse in literis posset, me rogavit ut meam aliqvalem operam sibi commodarem. Ego licet a Typographia nimis longe dissitus,

&

& aliis negotiis ſat ſuperqve eo præſertim tempore diſtractus non potui alias, qvin petitis Viri tam bene de Publico merentis mihiqve amiciſſimi annuerem, cum ipſe ſæpius ante & tum qvam maxime, qvum res demum non omnino male auſpicata videbatur, novi in Patriam preli introductionem optaverim. Prima mea erat cura ut Correctorem, qvi idem vernaculam in latinam transferre posſet lingvam, compararem; ſed qvam difficile hoc? Nemine ſe huic labori parem offerente Juvenem optimæ qvidem ſpei & ingenii felicis, ſed e ſchola cathedrali nuper dimiſſum, huicqve labori minus adſvetum conduxi, cui maxima pars interpretationis hujus Poſterioris Tomi debetur, qvam, qvo magis in opere ſudavit eo tolerabiliorem dedit; hinc ſtyli inæqvalitas. Eqvidem Poſſeſſori promiſeram ut interpretationem recenſerem; ſed cum Prelum eſſet omnis moræ otiiqve impatiens, ego vero usqve ſub hiemem perpetuis negotiis impeditus atqve diſtractus, recenſionem eousqve præſtare potui perfunctorie; nec hæc Poſterioris Tomi interpretatio ideo forte ab illa Prioris Tomi diſtat.

Qvod ad Textum attinet, iisdem, qvos Olavius diſcedens reliqverat, uſus ſum codicibus, vulgaris qvidem notæ, & qvos de nimis multa interpolatione ſuſpectos habeo, qvod & nimis proletarius, & ſibi minus bene con-

ſtans ſermo, diverſus a ſtylo Prologi, veriſimile facit; attamen plurima additamenta hinc inde a diverſis auctoribus inſerta, & lectori certe non ingrata librarium oſtendunt, licet minus accuratum, tamen non incurioſum, & qvi magno uſui in opere edendo, ſi plures & meliores codices adfuerint, eſſe potuerit. Mihi igitur vitio non vertetur, ſi viam ab Olavio ſtratam pergerem, qvi etiam hac in re excuſandus eſt, qvum is operibus edendis minus bene inſtructus, iis, qvæ anguſtia temporis ſuppeditavit, contentus eſſe coactus ſit. Neqve mihi animus erat hunc Poſteriorem Tomum diſparem illi Priori efficere, nec humano capiti cervicem eqvinam jungere.

Orthographia & Diſtinctiones in hoc Tomo longe correctiores, ſi initium exceperis, qvam in Priore ſunt, plurimi etiam barbarismi & ſolæcismi emendati, qvos tamen aliqvot in priore Tomo offenderam; ea vero eſt nimia antiqvitatum reverentia. In his omnibus Correctorem habui commodum & docilem, & tamen non omnia ex voto ſuccedebant. Aliqvot eorum mendorum, qvæ aut nimia codicum veneratione, aut alia de cauſa in priorem Tomum irrepſerant hic in gratiam lectorum apponere volo, menda vera ſic dicta typographica in finem operis aut prologi rejicio. pag. 51. l. 20. ſeqq. *ſic corrige:* Thorlevus autem ipſius filius in cuſtodia detentus donec matronæ Oluvæ pecuniis redimeretur. pag.

pag. 52. l. 19. seqq. Sló elding nidur i borginne Mecha pá: stóru Kyrkiu, þar sem i ræfrinu heck af segulsteina náttur su kista.

pag. 63. l. 21. *sic lege:* Gudrunam vero in matrimonio habuit frater Thorlakus Einarius.

pag. 72. 73. *Ubi in subjuncta priore nota Olavius statuit* Langanes, *qvi erat alter terminus præfecturæ Biörnoni collatæ esse promontorium illud magnum boreale, quo quadrans insulæ orientalis a septentrionali distingvitur; sed cui assertioni hi ipsi Annales repugnant, qvi expresse vocant hanc præfecturam* Isafiardar Syslu. *Monuit præterea amicus meus & pastor ecclesiarum Skard- & Budardalensium Dn. Olavus Einaris filius horum locorum apprime gnarus, esse lingulam quandam, quæ in sinum Arnafiörd porrigitur, qvæqve est terminus distinctivus inter toparchiam Isafiördensem & Bardarstrandensem, hoc eodem nomine insignitam.*

pag. 87. l. 9. præter unicum Kiötense pr. usqve ad Kiótam destruxit fera.

pag. 103. l. 2. 3. 4. *potius ita:* expediat, & si legitimi hæredes unus vel plures sponsoribus instructi hæreditatem petant, dimidiam - - -

pag. 203. l. 5. moderatores ecclæsiæ pr. insulæ optimates.

pag. 211. l. 23. Decreta Canonicorum pr. Canonicatus *vel* beneficia Canonicorum.

pag. 229. l. 7. fracta pr. incensa.

pag.

pag. 255. l. 15. 16. Ducatum Albenſem in Belgio pr. Dux de Alba Belgium.

pag. 302. l. 9. Lauritz Kraſs pr. Lauritz Krus; ſed tota hæc periodus nimis confuſa interpretationem inſanam reddidit & ſic emendatur. Anno 1589. Vigdr Oddr Einarsſon Byſkup, kom ut i Seilu ſudur med Hirdſtioranum Lauritz Krus litlu fyrer Alþing. Reid Hirdſtiórinn nordr í land umm ſumarid og var her arid. ɔ: Anno 1589. Oddus Einaris filius epiſcopus inauguratus in ſeila auſtrali unacum Præfecto Laurentio Krus paulo ante tempus comitiorum huc rediit. Præfectus in tractum ſeptentrionalem eadem æſtate profectus eum annum in his terris transegit.

Plura qvidem hujus farinæ poſſem adferre; ſed qvæ aut conſulto prætereo aut in reliqvis mendis typographicis poſui. Abſit tamen ut hæc a me in opprobrium Olavii dicta aut facta ſint, ille certe habet qvibus ſe purget; ſed tantum in Lectorum gratiam, & ut officio meo, qvi recognitionem libri in me receperam, ſatisfacerem.

Poſteriori Tomo Genealogias illuſtriorum ſtemmatum aliqvot addidi ad noſtra usqve tempora continuatas. Eqvidem conſtitueram easdem cum plures tum prolixiores edere, earumqve apparatum non parvum paraveram; ſed & difficulta-

cultatibus typographiæ in talibus edendis imbecillis, & metu tanti oceani, qvi mihi littora relinqventem & ſatis fida acu magnetica carentem obverſabatur, motus, me fere in portu continui.

Indicem deniqve totius operis, ea cura atqve diligentia qvæ operi conveniebat, confeci. Etenim multas in exoticis res geſtas terris conſulto intermiſi, hæ enim tutius ex hiſtoriis & annalibus extraneis, ſi qvis cognoſcere ſatagat, hauriuntur; ſed eo diligentius ea in Indicem, qvæ aut in hac terra, aut in extraneis, qvæ cum hac aliqvem nexum habuerunt, terris, retuli. Perſonas qvidem non omnes nominavi in Analibus occurentes; attamen omnium earum rationem habui qvarum egregia facinora dictis aut factis cognaitionem Poſteritatis, merentur. Ut vero Lectori pro poſſe gratificarer annum fere ubiqve in Indice addidi ut eſſet qvaſi totius operis ſynopſis, niſi qvid qværeret, librum ipſum ſemper evolvere opus haberet. Hæc qvidem ita a me præſtita ſunt, ſed rudem & ut in hoc caſu fieri neceſſe eſt Indicem qvodam modo indigeſtum congeſſi; ſed avocamenta multa & negotia me coegerunt ut Correctori traderem ipſum reſcribendum, qvi tamen ob anguſtiam temporis & facultatum Typographiæ tenuitatem in Havniam excudendus transmittitur. Rogo igitur, benevole Lector, ut, ſi qvæ vitioſa aut confuſa offendis, meæ negligentiæ non ſtatim imputes.

Cæterum dignum eſt ut Auctoris in hac Præfatione aliqva mentio fiat, ſciri poſſit, qvis & qvalis fuerit, ne Poſteritas ingratitudinis arguatur ſi laboribus ejus utens de Auctore nihil ſolicita eſſet. Qvæ de eo accepi hæc fere ſunt.

BIÖRN DE SKARDSA Ingveldaſtadis in ora maritima Reykiaſtrönd anno 1574 natus eſt (vide pag. 89 & 289.) Qvidam malunt 1572. ſtatuentes eum anno ætatis 83 obiiſſe; ſed de anno 1655, qvi fuit ejusdem emortualis omnes conſentiunt. Pater illi erat Jonas cognomine Titlingr (paſſer) cujus Majores & Cognatos aliqvot pag. 287. enumerat, qvæ tamem Genealogia videtur in qvibusdam depravata; ibi enim Ormus proavus Jonæ Titling, abavus Biörnonis dicitur Runolfi filius & mox Einaris filis? Uxor Jonæ Titling, mater Biörnonis, erat Gudruna Ketilli Kiótenſis de Skaga filia (pag. 87. 89. 289.) Patrem Biörno octennis amſit & apud Sigurdum Jonæ filium de Reyneſtad educatus eſt. Ingenium Muſis idoneum nactus aliqvid adoleſcentulus in literis didicit; ſed ob intervenientem aliqvam cauſam (qvidam dicunt illegitime procreatam ſobolem, alii ſimultates inter Reyneſtadenſem Cœnobiarcham & Epiſcopum Holenſem) ſcholam cathedralem non adiit. Nihilo tamen minus Sigurdo nutricio & præſertim ejus filio Jonæ a manibus in ſcribendis epiſtolis fuit. Prædium Skardſa in tractu Skagafiördenſi potiſſimum inhabitavit

tavit & diu pedarium in foro generali egit judicem, atqve ob judicium acre & in historia Patriæ peritiam memoriamqve valde felicem a magnis & doctis Viris humaniter & honorifice habitus est, præsertim ab Dno. THORLAKO Diæcesis Holanæ Episcopo, cujus svasu & auctoritate præsentes hos Annales conscripsit. Scripsit & præterea alios Tractatus. 1) De Runis. 2) De Ænigmatibus vel potius Adagiis (Ordsqvidaklasa Centonem Adagiorum). 3) Poema de Appollonis. 4). Commentariolum in voces LL. antiqvas qvem absolvit anno 1626. 5). Commentarium in Voluspá, Höfudlausn Egils Skallagrímssonar & Getspeke Heidreks. 6) De prædatione Turcarum. 7) Varios Tractatus juridicos decem vel undecem. Qvidam addunt Præfationem in Eddam, qvæ hodieqve ejus nomine circum fertur. De posteris ejus nihil memoratu dignum exstat. Qvæ de Auctore horum Annalium Börnone de Skardsa jam attuli magna ex parte debeo Magistro Halfdano Einaris filio Rectori Scholæ qvæ Holis est cathedralis, Viro doctissimo mihiqve amicissimo.

Hæc fere sunt, qvæ de his Annalibus & præsertim de Parte eorum posteriore dicere habeo. Eqvidem animo meditabar aliqvid de Marca, Öre, & Ulna veterum huic præfationi addere; Prologo enim, qvem Olavius Annalibus vernaculis prefecerat Commentariolum hac de re doctissimi Dni. Gunnari Pauli Præpositi ecclesiarum Dalensium inseruit;

ſeruit; ſed ego aliorum arbitrio obnoxius certisqve limitibus circumſcriptus, hæc emittere aliiqve tempori ſervare cogor.

De reliqvo, Benevole Lector, rogo te atqve obſecro, ut ſi qvos defectus aut menda offenderis non negligentiæ meæ tribuas, ſed circumſtantiis, qvas tibi & tamen non omnes, qvædam enim mihi ſunt reticenda ex fide retuli. Certe aliqvis æqve procul a Typographia diſſitus & meo munere negotiisqve fungens, cumqve Viris ſatis qvidem probis, ſed aut inexercitatis aut rudibus rem habens, non plus præſtiterit. Attamem nullum non laborem & difficultates ſubeo, ſi mea opera Typographia hæc nova ab interitu vindicari poſſit, qvam ſi non tutam a ruina effeco:

At trahere atqve moras tantis licet addere rebus.

Etenim ſpes eſt ut inſeqventi hieme Hiſtoria Laxdalenſium (vulgo Laxdæla) textu puriſſimo, variis lectionibus ex optmis membranis & manuſcriptis, qvæ in Legato Magnæano Havnienſi ſervantur, ornato, interpretatione latina & forte aliqvibus notis, prelo ſubmittatur. Perge igitur rogo Cordate & emolumenti publici ſtudio Lector huic Typographiæ favere, & confide eam nunc recens natam & imbecillem poſſe tuo favore matureſcere & opera abſolvere, qvæ te inſtruant atqve delectent. Vale.

Scripſi Budardali poſtridie Idus Auguſti.
M.DCC.LXXV.

M. KETILSON.

Anno 1592 [Laugardageun næstan epter Michaelismessu, var á Heynes Þinge í Borgarfyrde, samtteked af ollum almúga þar innanhrepps, ad bidia af alvoru med hreinu hiarta Gud almáttugann, ad afvenda því fáre og farallbre sem yfergeugur, og lofudu aller siálfviliuglega med lófatake, ad gefa fátækum alen af serhveriu Hundrade sem hver átte, skyllde golded í næstu fardogum med hreppstióra vitund*] (var sú mikla blódsótt á Islande miog mannskiæd O. E.) Þrumur miog miklar so undrum gegnde. Stefnufarer Hr. Gudbrands biskups, og Jóns Jónssonar logmanns, hver stefnde odrum fram fyrer kóng. Utanfor Jóns logmanns, og Síra Arngríms, vegna biskupsens, Jón logmann siglde í Hofda á Skagastrond, med honum fór Jón Sigurdsson hanns bródurson, hafde hann þá 27 vetur, hann skrifade bref Jóns logmans, þar utanlands þann vetur. Med Jóne logmanne fór og einnig Jón Jónsson, er þá bió á Stóruborg, enn sídan á Drablastodum á jord sinne, hann var námægdur Jóne logmanne, og hanns mikell vinur. Med Síra Arngríme var Gudmundur Einarsson, er sídar vard prestur, og hellt lánga tíma Stadastad á Olduhrigg, þeir vóru brædrasyner Herra Gudbrandur og hann. Henrich Krag var hyrdstióre. Komu Hólsmál under hanns dóm á Alþínge, med 24 monnum.

Hr. Christian 4de útvalenn til kóngs í Danmork og Norege, reiste til Hven þad ad yfersiá. Stratsborgar stríd móte Lótaríng. Hertogen af Anhollt verdur þeirra Stratsburgara fellthetta, og fær luckusamann framgáng. 2000 strídsmanna

*] Ur dómabók Þordar G. S. logmanns.

Anno 1592. [Die Saturni festum Michaelis subseqvente, in foro Heynesensi intra toparchiam Borgarfiördensem, decretum fuit ut sincero corde serió tota plebs istius tribus, omnipotentis Dei opem imploraret imminens periculum, morbumqve grassantem avertendi, votum spontaneum, communi plausu vovens egenis circa dies proximæ transmigrationis, pauperum curatoribus non insciis, ex qvovis qvatuor imperialium pretio, obolos duos cum dimidio se daturam *] [Incolas Islandiæ cruenta dysenteria morte mactavit O. E.] Contremit tonitruis cœlum, & terra obstupescit. Dicâ ad tribunal regium alter alterum episcopus dominus Gudbrandus & Jonas Jonæ filius nomophylax vocat, unde hic, & Jonas Sigurdi filius annos 27 natus, ejus e fratre nepos, vices nomophylacis scribendo hac hyeme acturus, una cum Jonä Jonæ filio qvi primum Storuborg postea vero prædium suum Drablastade in habitavit, ipsi affinitate juncto, amicoqve, navigio Höfdensi e portu in maritimis Skagaströnd sito solutus, ad loca transmarina vehebatur. Pastoris Arngrimi, qvi vices episcopi subierat, itineris socius erat ejus e fratre nepos Gudmundus Enaris, pastor posthac per longum temporis spatium, Stadi Olduhriggensis. Henrichus Kragus fuit præfectus, cujus judicio & 24 assessorum, in foro generali, ante memorata contentio, de prædio Hol, submittitur. Christianus 4. rex Daniæ & Norvagiæ electus, lustratum Hvenam proficiscitur. Argentoratum ducatum Lotharingiæ armis infestavit, felici successu, expeditionis hujus militaris principatus Anholtini duce, primipilo, cujus vexillum comitatus Thermarum Helvetiorum (Badensium) 2000 militum seqvebantur. Victoria a Turcis

*] Parenthesis hæc e codice forensi nomophylacis Theodori G. f. desumta est.

Badenſes gefa ſig til fyrſtans af Anhollt. Aumkunarſamlegt áfáll í Ungaria, af Tyrkians ſigurvinníng. Hertoga Carls í Finnlande annad giftumál vid hertogainnuna Chriſtinu af Holſtein. Kóng Johann þridie í Sviarīke item Gvilhelm landgreife í Heſſen deya. Clemens páve útvalenn 20 Janúarii

Anno 1593 útkoma Jóns Jónsſonar logmanns fyrer Alþíng. Þá voru þeſſe kóngs bref uppleſenn. 1. Kóngs bref um Jſlands innſigle. 2. Kóngs bref um Jſlands þíngſkrifara, ad hann útveliez. 3. Kóngs bref um þrætur Jóns logmanns, og Herra Gudbrands, ad þar um ſkule gera 24 menn dóma, ſem hofudsmadurenn med ſer kiore. 4. Annad bref um ſomu þrætu. 5. Kóngsbref um Supplicatiu Hr. Odds til kóngſens. 6. Kóngsbref um biſkupanna og preſtanna klogumál, ad þau afleggez. 7. Kóngsbref um Jón Magnúsſon, ad hann hallde brenneſteine í ſinne jordu. 8. Verndar bref um Ragneide Eggertsdóttur. 9. Kóngsbref um Suppliceran Magnúſar Jónsſonar, um brenneſtein í hanns lande. 10. Kóngsbref til Hr. Odds og Hr. Gudbrands, um þeirra hondlan. Þeſſe voru andſvor uppá erendagiorder Jóns logmanns landſens vegna. 1. Um ſpítalana. 2. Um innſigle Jſlands. 3. Um þíngſkrifara. 4. Hann beidez epter ſkírum lensmanne. 5. Um afgift af lienum. 6. Um paſſbref Þýdſkra, og þeirra voru. 7. Ad andleger láte ſer ekke nægia med þad þeim er veitt, af kyrkiunne. 8. Ad Alþíng ſtande yfer 8. daga, ef þorf krefur. Enn 9. kóngsbref um Alþíng. Sættuz þeir Hr. Gudbrandur, og Jón logmadur, og giordu þeir beſtu menn ſætt med þeim, og brefudu. Sr.

reportata Ungariam miserè vexavit. Dux Finniæ Carolus altera vicê Christinam ducem Holsatiæ in fœdus thori accepit. Rex Sveciæ Johannes 3. & Gvilhelmus landgravius Hassiæ fato funguntur. Papa vero Clemens die 20 Januarii eligitur.

Anno 1593 reverso in patriam Jonâ nomophylacê paulo ante forum generale, edicta, qvæ seqvuntur, regia publice recitantur. 1. De sigillo insulæ Islandiæ. 2. De notarii Islandiæ publici electione. 3. De controversiis inter Johannem nomophylacem obortis, & dominum Gudbrandum, qvæ a præfecto, clectisqve ab ipso 24 assessoribus dijudicarentur. 4. Alterum diploma de iisdem controversiis. 5. De supplicatione episcopi Oddi a rege implenda. 6. De controversiis episcoporum pastorumqve, in qvibus posthac non perseverarent. 7. Mandatum regium ad Jonam Magnæum, qvo conceditur ipsi possessio minerarum sulphurearum qvæ in ipsius prædii gremio foverentur. 8. Litteræ præsidiariæ Ragneidæ Eggerhardi filiæ datæ. 9. De supplicatione Magni Jonæ ad regem, referente humo ipsius etiam sulphur inesse. 10. Diploma regium episcopis Oddo & Gudbrando de negotiis datum. Responsa ad publica insulæ negotia, qvæ acceperat Jonas nomophylax, spectantia, hæcce fuerunt. 1. De nosocomiis. 2. De sigillo insulæ Islandiæ. 3. De notariis publicis. 4. De sapiente præfecto, qvem expetiverat. 5. De reditibus ex latifundiis regiis solvendis. 6. De commeatu mercatorum Germanorum & eorundem mercimonio. 7. De viris ordinis sacri, qvi male contenti præbendis erant. 8. De eo qvod urgente necessitatê diutius qvam dies octo protrahere forum generale licitum fit. 9, adhuc novum diploma de eodem foro. Mediantibus meli-

Arngrímur kom ei út fyrr enn epter Alþíng. Þíngskrifarenn var kiorenn Gudmundur sonur Þordar logmanns, og helltz ecke lenge, fengu logmenn ser siálfer skrifara sinn hver þeirra, skrif ade annar innann logrettu, en annar þá dómar vóru útnefnder, og so hver sem lidugre var, bárú sídan þíngbækur beggia saman, so þádar helldu eitt, höfdu báder þar til valenkunna menn. Þíngskrifare Jóns logmanns var Jón Jónsson frá Sióarborg úr Skagafyrde, einn útvalen dugandes mann, og hinn beste skrifare.

Kóng Christian 4de innsender í England eina kostulega Legation. Kóngurenn af Polen sender Legata til Ryg, um Jesuitana [ecke] ad inntaka. Þeirra Christnu herlega sigurvinníng á Tyrkium. Doct. Paull Luther Martini Lútheri son sem var Medicus deyr til Leipsig 8da Martii. Kóng Henrich af Navarien og Franckaríke tekur vid pápiskum lærdome. Kóngurenn í Polen sigler til Svíaríkes. Henrich 3die sem fyrer 4. árum var af einum Múnk í helstúngenn, virduglega grafenn.

Anno 1594 fellevetur mikell fyrer nordan land, um allt biskups dæmed, so ad á Jólum fell í ófeite bæde fe og fær leikar, kom alldrei bate edur jord, fyrr enn 4da dag páska. Einn madur sá soddan sýn. Hann reid frá Odda sudur, hann sá fliúga einn dreka nedarlega í lofte, álíka sem lindormur er, uppkastadur, var allt í raudum loga, fór vestann og þrádbeint austur. Vard madurenn aptur ad snúa, því hesturenn villde hverge gánga, enn hverke sakade hestenn ne mannenn. Þann 19 Novembris þverrade Hvítá í tveim stodum, hiá Ahraune á

oris notæ viris, ſcriptum contractum dominus Gudbrandus & Jonas nomophylax inter ſe ſtabiliverunt, paſtore Arngrimo, qvi primum foro generali ad finem perducto in Islandiam pervenit, non præſente. Electus notarius Gudmundus Thordi nomophylacis filius, officio non diu functus eſt. Unde nomophylax uterqve ſuum ſcribam viros utiqve probos acqviſiverunt, qvorum alter in curiâ, alter vero inter judicandum, & ſic prouti cuiqve commodius tempus erat, vices notarii agebant, utraqve acta, ne diſſonantia eſſent, inter ſe poſtea conferentes. Nomophylacis Jonæ, notarius erat Jonas Jonæ, qvi domicilium Sioarburgi ad ſinum Skagafiörd ſiti habuerat, vir eximiis animi dotibus præditus, & plerosqve in ſcribendo antecellens. Rex Chriſtianus 4. inſignem virorum cohortem in Angliam legavit. Poloniæ rex legatos Rugiam de (non) recipiendis Jeſuitis miſit. Chriſtiani a Turcis victores diſcedebant. Moritur Lipſiæ d. 8. Martii Paulus Lutherus, Medicinæ Doctor, Martini Lutheri filius. Henrichus rex Navarræ Franciæqve papiſticam religionem amplexus eſt, Poloniæ vero in Sveciam trajecit. Henrichus tertius, qvem ante qvatuor annos monachus qvidam compunxerat, ſolenniter jam gremio terræ demandatur.

Anno 1594 intra limites totius epiſcopatus Holani, tanta usqve ad diem feſtum paſcatos feqventem, ſæviit inclementia cæli, ut pabulorum defectu, circa feſtum julinum, macie attenuatæ eqvæ pecudesqve caderent. Apparuit viro cuidam a prædio Odda auſtrum verſus curſum tendenti draco per inferiora aera volitans, qvi ſpeciem natricis præ ſe ferens, rubicundis flammis innatabat. Ab occidente hic orientem verſus directum iter tendit, qvam obrem obſtupefactum, illæſum licet eqvum, vir ipſe qvoqve ſalvus, retrô vertere coactus eſt. Die 19 Novembris amnis Hvità dictus, duobus in locis

Skeidum, og hiá Brúnastodum í Flóa, nær þvert yferum. Þar var genged þurrum fótum í einn Hólma, sem ádur var ófært, og teknar þadan hríslur til merkes, undruduz þetta menn, ad þeir tveir kablar skylldu upp þorna, því áenn var ad siá sem siór annarstadar, med rokvydre. *J. þessum sama storme var brimgángur ógurlegur. Sáz þá á Eyrarbacka, á Háeyre og Skúmstodum, skrímsl, þad var ferfætt og hábeinótt, selhærdt, hafde annadhvert sosem hundshofud, edur herahofud, enn eyrun so stór sem kleppar, lágu þau á hriggenn aptur, bolurenn var sosem folallds kroppur, og nockud styttre, hvít giord var yferum þad hiá bógunum, enn var þó grátt edur so sem móa-lótt aptur frá, róan var long stór og kleppur so sem liónshale á endanum, frátt sem hundur, sáz á kvolldenn.

Fæd á millum kóngsens af Polen og Svenskra um trúar-brogdeñ, eda lærdómenn. Niels Kás Cancellere deyr í Kaup-enhafn 24 Junii. Sama ár deyde af ríkesens rádherrum velbyrdugur Hach Ulstand, Jorgen Rosenkrantz, og Holgeir Rosenkrantz, hvers líkar til lærdóms ei margstadar finnaz. Marg-er stader í Frankarike gáfu sig under kóng Henrich 4da. Groñ-ingen inntekenn af greifa Marvitz. Henrich 4de úthrópadur á herradege til Fracka kóngs. Jóhann Castell, sem sló kóng Henrich 4da í munnen, med einum knífe, stegldur af 4 hest-um og brendur. Kóngsens af Pólen eidur fyrr enn hann skyllde krynaz til kóngs í Svíaríke. [Drucknudu í Nord-lande í Norege 15 skip, voru 20. 30, 40, menn á hveriu skipe. O. E. S.]

transverſim, nempe prope prædia, Ahraun Skeidenſe, & Brunaſtados, in tribu Floa ſitum, ferme exſiccatur, qvare nunc in inſulam qvandam per fretum, prius immeabile, ubi, in documentum rei, arbuſculæ erant exſtirpatæ, ſicco pede tranſire licuit, mirandus ſanè caſus, amnis enim ventorum vehementia excitatus, formam oceani alibi repræſentabat. Præbuit adhæc, inſurgentibus mirandum in modum maris littori fluctibus, ſævienteqve eadem tempeſtate, ſe iis, qvi Eyrarbachum prædiaqve Haeyre & Skumſtados inhabitabant, conſpiciendum, monſtrum qvadrupes, pedibus altioribus, & pilis phocæ inſtar obtectum. Caput dixeris canis ſive leporis eſſe, aures enim pedalis longitudinis in tergum retorqvebantur. Corpus ipſum eqvulei corpori ſimile erat, cingulo albo prope armos notatum, paulo licet brevius eſſet, & griſeo ſive e rubro & cinereo colore pone zonam tinctum. Extremitas caudæ appendiculam globoſam leonis inſtar habuit. Veſpertino tempore hoc monſtrum apparuit, in currendo canes adæqvans. Diſſenſio inter Poloniæ regem & Svecos, de religionê ſive doctrina exoritur. Havniæ die 24 Junii cancellarius Nicolaus Kaas, & ſenatus regni proceres, illuſtris Hach Ulſtand, Georgius & Holgerus Roſenkrantzii, qvorum ultimus paucis doctrinâ inferior, mortem hoc anno occubuerunt. Civitates multæ Franciæ imperio regis Henrici 4. ſe ſubmittunt. Gröningia a comite Marvitzo occupatur. In conventu ſolenni Henricus 4. homagio populi rex Galliæ ſalutatur. Johannes Caſtellio, qvi nuper memorati regis os cultello cædebat, a jumentis qvatuor diſruptus, incendio abſumitur. Rex Poloniæ, priusqvam coronâ Sveciæ ornaretur, juramento ſe adſtrixit. (Inſultans tempeſtas prope oras Nordlandiæ, qvæ pars Norvagiæ eſt, 15 navigiorum, qvorum ſingula 20. 30. vel 40 nautis inſtructa erant, interitum totalem effecit. O. E.)

Anno 1595 (þann 21ta Januarii sáz vígahnottur í loftenu, hver ad hrapade í útsudurs átt. A sama áre sáz og flugdreke í nordur þann 10 Septembris. Epter Síra Sigurd medte ur Greniadastad Síra Biarne Gamlason er fyrrmeir var skolameistare á Hólum. Síra Sigurdur var son biskups Jóns Mag. B. S.) Vetur afbragds gódur. Veideskapur í votnum med net fram á jól. Þá þurfte alldrei ad gefa gelldum nautum hey. Geck nautadaude. Deyde Olafur Tummásson á Hafgrímsstodum í Skagafyrde. Enn dag, er fólk fór frá messu í Skálhollte sudur yfer Hvítá, sáu nockrer menn eina undarlega skiepnu sem kom upp úr áñe á feriustadnum mille hamranna, þad var mikel kind um sig, óskyneleg, og þikiaz menn valla kunna frá ad segia; þó hafe vered álíka ad siá sem selshofud kynia stórt, enn aptur epter undarleg krippa eda boxl so sem med tindum, enn sem flatbitna fyrer aptan, syndez skiolldótt, og so stórt sem eitt hús, dró sig fram epter ánne, og steyptez so. Halldа menn sú ókynd ege heima í Hvítá, og siáez fyrer ótídendum stórum. Þá skede formyrkvan túngls. Þá sáz ein óvenjuleg leiftrande stiarna, einnen vígahnetter. Item er margt ad skrifa um þá freistíng sem konunne var gior under Eyafiollum, um þá drauma og vísu. 9da Aprilis hofud fiúk seinasta dag vetrar, líka megn-fiúk sumardagenn fyrsta sem var 10da Aprilis. Þad ár kom híngad í land kóngsbref Christians 4da um vogrek, samhliódar ecke Islendskum logum, sem hver má lesa. Sætt þeirra á Alþínge Hr. Gudbrands og Síra Arngríms vid Jón Olafsson, og nidurslegenn Hólsklogun.

Til Augspurg í Þýskalande skede sá mikle tilburdur, ad eitt úngmenne, sá Christian het, sveittez blóde af ollum sínum lim-

Anno 1595 (die 21 Januarii meteoron ignitum forma globosum, in atmosphaera apparens, horizontem africum versus tendens, tandem decidit. Volans etiam draco die 10 Septembris boream versus visus est. Pastori Sigurdo episcopi Jonæ filio successit in fevdum Greniadastadense, dominus Biarnus Gamalielis rector qvondam Holanus. Mag. B. S.) Mitissima hac hieme usqve ad festum nativitatis salvatoris, salmones & truttæ in stagnis retibus capiuntur, nec fæno opus erat boario gregi, huic etiamsi annus hic, grassante lue, fatalis esset. Olaus Tummasonius, qvi Hafgrimsstadis ad sinum Skagafiörd habitavit, fatis concessit. Accidit die qvodam, dum finita missa in templo Schalholtensi, amnem Hvitá trajecit plebs, ut qvibusdam ex itineris sociis, inter utramqve ripam in ipso amnis trajectu, mirandum animal aqvæ supernatans appareret. Erat hoc maximæ molis, monstrosum, & difficilis descriptionis, referunt tamen caput phocæ repræsentasse, magnitudinis plusqvam mediocris, pone qvod mire concinnatum tuberculum sive armus qvasi spinosus erat, aspectum orbicularem, sive fundo vasis similem, a tergo adstantibus præbens. Majoribus spectaculum hocce naturæ maculis, ut videbatur, distinctum, inter ascendendum amnem, in profundo, domicilio consveto, se abscondebat, ædibus qvo ad altitudinem non absimile, eventuum, opinione svadente, infaustorum omen. Post ecl psin lunæ, hoc anno contingentem, insolite fulgurans stella & globi igniti species apparuerunt. De somniis qvoqve & carmine, æqve, ac tentationibus, qvas fæmina qvædam in tribu Eyafiallensi degens sustinuit, scriptu digna multa occurrunt. Die 9. Aprilis, qvi hiemem clausit, similiter ac seqvente mixta nive magna tempestas sæviit. Mittitur hoc anno in Islandiam diploma regis Christiani 4ti de maris ejectamentis, cum legibus

um í 9. vikur fyrer sinn dauda, og lá so daudt 14 stunder, sídann vard lifande, uppstód og spáde hver stroffun kæme, á-fyste allt fólk til ydrunar og yferbótar. Henrich 4de leystur úr banne, og inntekenn í þeirrar Rómversku kyrkiu skaut. Bahús-slot giørez fast af Steín Malthesa þá slotsherra, hvert slot liggur í Norregs, Hallands, og Svíaríkes landamerkium. Fridur millum Moscovíta, Svenskra, Politaniskra epter 7 ára stríd. Herleg sigurvinníng þeirra Christnu á Tyrkium. Keysare Rúdolfus og Sigismundus Jathor binda rád saman mote Tyrk-ium.

[Dó Vigfús Jónsson á Kalastødum. Hanns brædur Sr. Asmundur og Páll sem var rádsmadur í Videy Jónssyner. O. E. S.]

Anno 1596 (deyde Þorlákur Einarsson hálfum mánude fyrer fardaga. Enn um veturenn epter seint á Þorra, vard í snióflóde Gissur hanns son og tveir menn adrer, er hann ferd-adez frá Hrappseyre, funduz nockru sídan; voru lík þeirra flutt under Núp, og hann þar greftradur hiá sínum sáluga fødur fyrer framan kyrkiudyr. Mag. B. S.) (Gissur og Ragneid-ur voru 12 ár saman edur vel so. Attu nockur børn sam-an sín ímillum, sem flest øll sáluduz í sínu úngdæme, utan 2 syner þeirra, Jón sem átte Þóru Olafsdóttur. Þeirra son Síra Torfe Jónsson, sem hanns fader hellt til skóla og Latínu

insulæ, uti ex eodem videre est, non concordans. Deleta contentione de prædio Hól, fædus in foro generali inter episcopum Gudbrandum pastoremqve Arngrimum & Jonam Olavium contrahitur. Accidit Augustæ Vindelicorum, qvæ civitas Germaniæ est, ut juvenis qvidam nomine Christianus, effuso per novem hebdomades e toto corpore sanqvineo sudore, qvatuordecim horis cum mortuus fuisset, sponte denuo resuscitaretur, ominans imminentes pænas, monensqve simul qvemlibet de pænitentiâ serio agendâ. Henricus 4. liberatus ab excommunicatione in gremium ecclesiæ Romanæ insinuatur. Arcem Bahusiam, ejusdem pro tempore præfectus, qvæ in ipsis limitibus Norvagiæ, Hallandiæ & Sveciæ jacet, Steno Malthesa vallis obfirmat. Finito, qvod septennium duraverat, bello, Moscovitæ & Sveci cum Polonis pacem componunt. Sternunt feliciter Turcas Christiani, qvibus etiam Rudolphus cæsar & Sigismundus Jathor conjunctis viribus animisqe sese opposuerunt. [Kalastadis moritur Vigfusus Jonæ filius, qvi fratres habuit pastorem Asmundum & Paulum cænobii Vidöensis mandatarium. O. E.]

Anno 1596 (semimense ante dies transmigrationis,fato fungitur Thorlacus Enarides, cujus filium, unacum duobus comitibus, nivea congeries e montium cacuminibus ruens, cum Hrappseyram proficiscendo reliqvisset, fine Februarii imminente, e medio sustulit. Detectum dein utrumqve cadaver Nupum defertur, ubi illud Giffuris apud patrem defunctum ante fores templi componebatur. M. B. S.) (Giffur & Ragneida post nuptias conjunctim annos duodecim, & qvod excurrebat, viventes, aliqvot liberis augebantur, qvorum pleriqve ex ephebis nondum egressi, si duos filios Jonam nempe, maritum Thoræ Olavi filiæ, & Magnum exceperis, vitâ privati sunt.

lærdóms, hann sigldi í Danmörk stúderade í 4ur ár, kom so út, var Conrector 1 ár í Skálhollte, sídan vígdez hann þar til kyrkiu prests, var þá 30 ára gamall, giftez þá á þriggia ára freste, dóttur Halldórs logmanns og Halldóru Jónsdóttur, Sigríde ad nafne, þeirra born nú úng á lífe, Ragneidur, Ranveig og Þóra. Þesse hión urdu sitiande ad Gaulveriabæ, og ólu þar sín á mille ádur greindar dætur. Jón Gissursson bió ad Núpe í Dýrafyrde, og andadez þar í sínum alldurdóme. Annar son Gissurar het Magnús, hann átte Þórkotlu Snæbiornsdóttur, Torfasonar, Jónssonar, Olafssonar, þau áttu ei born saman. Hann bió á Lokenhomrum í Arnarfyrde, vitur madur málsniallur og skálld gott. Af fyrrgreindum Jóne Gissurarsyne mætte margt gott og merkelegt skrifa, og her innsetia. Hafde hann í sinu úngdæme siglt utanlands, og þar vel for framaz í þysku túngumále, sem og einnen í hagleik, serdeiles uppá gullsmíde, hvar af enn nú til eru margar meniar og epterleifar. Hann var og einnenn so mikkell bókritare, ad fáer her á lande sem samtídes, edur um þessa daga, hafa so miked starfad í ritverke og bóka skrife. Hann skrifade ei ad eins heilar Postillur og margar heilagar bækur og bæklínga, helldur og einnen þar adauke, margar fornar fræde bækur af allra handa landa og þióda fornsogum og sogu þáttum, landnámum og annálum, rímnaflockum, og ymsum qvedlíngum, drápum og lióduum, og odru þessháttar. Af hveriu hann hefur epter sig láted, margar bæde innbundnar og óinnbundnar bækur, og jafnvel heila og stóra Folianta, so til þessara hanns menia er ad leita so sem í annann sioíhæfann handrada, um allt þad, edur flest, sem madur gyrnez ad heyra edur skinia og merkia, um allrahanda fyrre-manna hátta-

Priori huic filius erat paſtor Torfo, qvi curâ patris literis Latinis imbutus, in Daniam proficiſcebatur, ſtudiis ibidem per qvadriennium operam navans, in patriam vero reverſus, cum inferioris claſſis ſcholæ Skalholtinæ annuo pædagogi officio præfuiſſet, annos 30 natus, muneri eccleſiaſtico, ut paſtor cathedralis, inauguratur. Uxorem deinceps Sigridam natam Halthoro nomophylace Haldoraqve Jonæ filia, ex qva Ragneidam, Ranveigam, & Thoram, filias tres adhuc inter vivos juvenes, Gaulveriabæi procreavit, elapſo triennio in matrimonium duxit. Jonas Giſſuris filius Nupi Dyrafiördenſium ſedens, ſenex ibidem occubuit; Sed frater ejus memoratus Magnus, vir ſapiens, & inſignis pöeta, dicendiqve facundia clarus, Lockinhämris, qvod ad ſinum Arnarfiörd ſitum eſt prædium, improlis, uxorem habens Thorkatlam Snæbiörni filiam, Torfonis filii, nati Jona Olavi filio, rem familiarem adminiſtravit. Multa relatu digna, qvæ locum heic habere poſſint, occurrunt, de geſtis memorati Jonæ Giſſuris filii, ad exteros enim profectus juvenis, lingvam Germanicam bene didicerat, artibus dædaleis, & præſertim iis qvæ fabris aurariis propriæ ſunt, inſimul operam navans, induſtriæ documento reliqviis nempe hodie adhuc exiſtentibus. Inter plerosqve ſynchronos terræ natalis ſcribendo idem præterea excellebat, nam non ſolum poſtillatores a capite ad calcem & multos ſacros libros libellosqve, ſed etiam adhæc innumeras priſci ævi hiſtorias de omnigenis nationibus conſcriptas, fragmenta, annales, carmina profana, varia pöemata & id genus plura exſcripſit, de qvo collectio poſthuma librorum tam pellibus arctatorum, qvam nudorum, luculenter, ne dicam majorum codicum, teſtatur, unde hæc, bibliothecæ inſtar, conſulenda, de omnibus ſive plerisqve iis, qvæ intelligere audireve cupiunt curioſi, ad veterum facta, mores, ex-

lag, fornside, framkvæmder og íþrótter.'*) Snióa vetur mikell, lá úte allt fólk á heidum í verferd. Brostrup Gedde kom út hyrdstióre yfer Island. Urdu uppvís mords verk Biorns í Oxl vestur. Hann hafde dreped og myrdt 9 menn, sem hann medkende siálfur, suma til fiár, enn hina adra fátæka drap hann þá sem í nánd voru, þegar hann myrdte adra tilfiárens, enn þegar honum vard afskortur, þá veitte kona hanns honum lid, hún brá snære um háls þeim og rotade med sleggiu. Þessa dauda, gróf hann í heygarde og fióse, og fundust fleire manna bein, en hann medgeck ad dreped hefde, og qvadz hafa funded þá dauda og ei nent ad flytia þá til kyrkiu. Hann var dæmdur á Laugarbrecku þinge. Var fyrst lima marenn med sleggium, og sídan afhofdadur, og so sundurstyckiadur, og festur uppá steingur. Jón Jónsson lögmadur var yferdómare. Kona Biorns var ei deydd, því hún var med barne. [Sumer segia ad Axlar Biorn hafe myrdt 18 menn, enn sumer 14. Hann dó (ad sögn manna) ydrunarlaus. O. E. S.]

Kóng Christian 4de córónadur til kóngs í Danmork og Norvege med miklu priále í Kaupenhavn þann 29 Augusti, var hann þá 20 ára gamall. Hollendsker sigla nordurum til þess Ishafs þó forgefens. Franciscus Draco einn Engelskur riddare, mikel sióhetia deyr 28 Januarii. Doct. Hans Slangerup deyr í Danmork þann 27 Decembris. Epter hann kom m. Hans Reyssen. M. Isaac Grønbech ordinerast til biskups í Þrándheime Trinitatis sunnudag. Christian Friis til Barby verdur kóngel. Mayts. Canceller.

*) Pad sem í undangángande parenthesi stendur, tillágt af Síra Torfa Jónssyne í Gaulveriabæ.

peditiones & res geſtas pertinentibus. *) Onerans niveâ molê regionem hiems effecit, ut tota cohors piſcatoria in teſqvis pernoctare cogeretur. Præfectus Broſtrupius Geddius in Islandiam venit. Deteguntur hoc anno homicidia a Biörnone, qvi prædium Oxl in occidentali inſulæ parte ſitum, inhabitavit, patrata; occiderat enim, ut ipſe profeſſus eſt, homines novem, idqve partim lucrandi partim metus cauſa, timens, egenis præſentibus, ne facinus palam fieret; opem vero tulit marito, viribus modo inferiori facto, conjux, laqveo collum captorum adſtringendo ingentemqve malleum capiti impingendo. Interfectorum cadavera intra fænile & bubile defoderat nebulo, ubi plura, qvæ inveniebantur, mortua ſe inveniſſe dixit, nec ſolennem eorum ad templum ſepulturam curare potuiſſe. Sententia, in foro Laugarbrechenſi, qvam Jonas Jonæ nomophylax ut judex ſuperior confirmavit, fertur, ad normam cujus, membris malleo graviore contuſis, decollatus Biörno & in fruſta diviſus, palo ſuffigitur, uxor autem utpote gravida, violentas tortoris manus evitavit. (Dicunt nonnulli memoratum Biörnum 18. alii autem 14 homines ê medio ſuſtuliſſe, &, ut fertur, eundem, neglectâ pænitentiâ, ævi ſpatium finiiſſe. O. E.) Rex Chriſtianus 4. die 29 Auguſti, annos 20 natus, magna cum pompa Havniæ corona Daniæ & Norvagiæ ornatur. Hollandi navem in mare glaciale, ſed fruſtra, direxerunt. Franciſcus Draco eqves Anglus, heros maritimus, die 28 Januarii moritur. Doct. Johannes Slangerup in Dania die 27 Decembris etiam fatis conceſſit, cujus ſucceſſor M. Johannes Reyſſen. M. Iſaacus Grönbech epiſcopatui Nidroſiæ feſto Trinitatis inauguratur. Chriſtianus Friis dominus Barbyenſis, officium cancellarii a regiâ majeſtatê nactus eſt. C

*] Thema præcedentis parentheſeos paſtor Gaulveriabærenſis Torfo Jonæus addidit.

Anno 1597. Vetur vindasamur. 3 formyrkvaner sólar og túngls. Þann 10 dag Jóla um kvelded epter dagsetur heyrdez nordur í landed sudur í lopted dunur miklar med storbrestum, sem fallbissu skot, og þessar dunur heyrdust nær í 12 dægur. Vedur voru optast kyrr, med miklum frostum og dimmu sudur í landed, og þetta geck þann allann vetur allt fram ad einmánude. Þesse undur skedu í Heklu-fialle med stórum elldgánge og landskiálftum iardar, so þar sáuz í einum loga 18 elldar í fiallenu af sumum bæum. Fólk var miog hrædt; enn hverke skadade menn ne penínga. Askan kom í Borgarfiord og í Lón austur og allt nordur í Bárdardal; enn í Myrdal var hún í skóvarp edur meir, og um alþíng stód reykurenn upp úr fiallenu í lopted. Þad vor var kránkleike á Sudurnesium, blódsótt, so margt fólk andadez. Og déu fyrst Engelsker menn 4. Þá vard land skiálfte um vored, hrundu marger bæer í Olvese. [Í þeim landskiálfta hrapade nidur í grunn bærenn á Hialla í Olvese. Þá hvarf og stóre hverenn Geyser i Hveragerde tyrer sunnann Reyke, og kom upp aptur annar hver fyrer ofan tuned á Reykium, sem er í dag, og gys miog, þó ecke sem hinn sá stóre hafde ádur gosed; þvi um veigenn hafde ei ósætt vered ad ferdaz sem lá miog nærre honum, so sem enn má siá voxt og merke til; því þar er enn hverastæded epter vídt med vellande vatne. Og er þar lángur vegur á mille sem sá Geyser er, sem nú hefur sídan vered, og áenn á mille. O. E. S] Brann bærenn á Miklahóle í Vidvíkursveit nær allur giersamlega og margt inne. Deyde hustrú Helga Gísla dótter á Þíngeyrum. Þau átta alldrei barn saman Jón lögmadur og hún, enn voru þó margt ár saman. Fæddur Þorlákur biskup Skúlason á Eireksstodum í Svartárdal í Húnavatnsþínge. Skúle var sonur Einars í Bólstadahlíð, átte laundót-

Anno 1597. Perſpirantes tempeſtates, & triplex ſolis & lunæ eclipſis, hiemem notabilem reddidere. Ad veſperem diei 3tii Januarii ſero, veluti qvis tormenta exploſiſſet, ſtrepitu regio borealis, ſimul ac atmoſphæra auſtralis horrendo fragore reſonare cæpit, qvi ſtridor ſex ferme dies totidemqve noctes audiebatur, perſeverante abhinc usqve ad menſem Martii, magno frigore & opaci auſtrum verſus aeris tranqvillitate. Originem iſtius mali in monte Hecla inveneris; nam præter vehementem terræmotum, eructationes 18 igneas in altum exſurgentes, incolis qvibusdam conſpiciendas obtulit, pecudibus tamen & tremefacto populo nihil detrimenti adferebat, Borgarfiordum, Lonum & Bardardalum, tribus profecto longe diſtantes, imo & ipſum Myrdalum, ubi ad altitudinem 3 pollicum circiter excreverunt, cineribus tantum obtegens, fumo, circa tempus fori generalis, montis cacumen prolongantê. Verê hujus anni, dyſenteria, Anglos primum qvatuor, & poſtea Sudurneſenſium incolarum non paucos interfecit. Tunc etiam ingens terræmotus multarum ædium in tribu Olveſenſi ruinam effecit. [Mediante hoc terræ tremore ædes Hialli prædii, Olveſ. penitus corruere, Geyſerus autem Hveragerd. inter thermas inſulæ maxime notabilis, qvi auſtrum verſus a Reykis ſitus eſt, evanuit, alio ſupra memorati prædii ſolum fertile in locum ejus ſuccedente, qvi hodie, licet non pari paſſu cum priori, ebullit, nam viam huic propinqvam tranſeuntibus tuto ire non licuit, uti veſtigia antiqva ſive amplæ concavitates ebullantis aqvæ, qvas haud parva diſtantia & ipſe amnis interfluens a novo Geyſero ſejungit, adhuc oſtendunt. O. E.] Ædes Miklaholenſes in tribu Vidvicbæ, & magna pars domeſticorum igne fere abſumuntur. juncta diu thori fædere Jonæ nomophylaci, matrona Helga Gislavi filia Thingöris mortem ſuccubuit. Enaris Bolſtadahlidenſis (cui Thorarinus pater, &

tur Hr. Gudbrands á Hólum, Einar var Þórarinsson Steindorssonar.

Kóng Christian 4de helldur sitt brullaup með drottníng Anná Catrína til Haderßleben, hún var dótter kiorfurstans af Brandenborg, þann 26 Octobr. Arils Hvítfeld og Christian Bernebo kónglegrar Mayst. af Danmørk legátar sender í England og Nidurlønd. Og ehrlegur og velburdugur mann Tycho Brahe, sá fornemste stiørnumeistare, útreiser af Danmørk til keisarans. Margar þúsunder deydu í *] Danmørk af pestilenziu. Spanßker yfirvinnaz af einum greifa Mauritz og ýhelsláz. Kóng Henrich í Frankarîke sá 4de leggz um Ambianum traustlega. Hollendskur skipaflote útbúenn í Austurstóenn ad uppsækia ný lønd. Keisarenn helldur herradag til Rensborg, hvar hertogenn Matthæus præsíderar.

Anno 1598. Skip-tape á Hópe í Grindavík, drucknudu 10 menn. Midvikudagenn fyrer Marteins messu, kom úr lopte í utan-og austan-vedre sandfall, so snióenn var nær alsvartur um allann Eyafiord, og so vída um allar nordur-sveiter. Kvongan Jóns Jónssonar løgmanns aptur; hann giftez Gudrúnu Einarsdóttur prests frá Stadastad, Marteinssonar biskups. Brútkaup Slra Arngríms skólameistara hallded á Hólum; hann giftez Solveigu Gunnarsdóttur, Gíslasonar, Hákónarsonar, moder hennar var Gudrún Magnúsdótter, Jónssonar biskups Arasonar. A þessu áre andadez sá vitre og virduglege mann Páll Jónsson á Reykhólum um midsmorguns skeid, nær viku fyrer páska. Hanns fader var Jón Magnússon á Svalbarde nordur. Hann vard mælskumadur mikell, sigldt oft fyrer kóng

*) al. Þýdskalande.

huic Stendorus,) filio Skuloni, ejusqve uxori, Gudbrandi episcopi illegitimæ filiæ, Erichstadis in Svartardalo Hunavatnensium habitantibus, nascitur Thorlacus, olim episcopus (Holanus) futurus. Die 26 Octobris rex Christianus 4. & conjux Anna Catarina filia electoris Brandenburgici, Haterslebiæ nuptias suas celebrarunt. Arildus Hvitfeldus & Christianus Bornebo, uterqve regiæ majestatis Danicæ legatus, in Angliam Belgiumqve mittuntur. Vir probus illustrisqve Thycho Brahe & astronomus optimus, Daniâ relictâ, cæsarem convenit. Multa millia hominum grassata per*] Daniam pestilentia e medio sustulit. Vincit Hispanos comes Mauritzius occiditqve. Rex Galliæ Henricus 4. Ambianum firmiter obsidione clausit. Expedita classis ab Hollandis in mare orientale mittitur, qvæ novas terras inqvireret. Præside duce Matthæo, solennem Ratisbonæ conventum cæsar habuit.

Ao. 1598. Interit navis & in eadem vecti remiges 10 de prædio Hop (Hol) in Grindavichâ. Die Mercurii præcedente festum Martino consecratum decidit etiam, flantibus ventis evro-aqvilonaribus, pluvia arenacea, superficiem nivis non tantum tractus Eyafiördensis sed etiam totius regionis borealis pernigram reddens. Nupsit Gudruna pastoris Einaris Stadastadensis, cui episcopus Martinus pater, filia, Jonæ Jonæo nomophylaci viduo. Holis etiam rectoris domini Arngrimi. & Solveigæ Gunneri Gislasonii, nati Haqvinidæ, filiæ, cui mater Gudruna Magni Jonæi episcopi scilicet Arasonii, nuptiæ celebrantur. Ante festum paschatos hujus anni, 7 circiter diebus, hora antemeridiana 6ta, vir sapiens & honore dignus Paulus, cujus pater Jonas Magnæus de prædio Svalbard in boreali Islandiæ parte sito, Reykholis vitam cum morte commutavit. Lingvæ Germanicæ hic apprime gnarus eximiusqve pöeta dicendi fa-

*] al. Germaniam.

med sín mál, hann var lagamadur meste á þeim døgum, skálld miked, gódur Þýdskur. Hanns kvinna var Helga Aradótter løgmanns Jónssonar biskups. Hann let efter son og tvær dætur; Petur hanns son, fader Biarna á Stadarhóle, Ragneider sem átte fyrst Gissur Þorláksson, og Elenur sem átte Biorn son Benedicts ríka, er hellt Mødruvalla klaustur, enn Biørn Múkaþverá. Páll hafde Isafiardar sýslu. [hann vard 63 ára gamall, siglde 9 sinnum O. E. S.] Uppgrafenn af Hólamønnum í Goddølum í Skagafirde Gvendur Þorkelsson Loke, afstúnged høfuded, sídan brendur. Kom þad til af því, ad sá Gvendur var gamall vordenn, íllordur og leidendur, villde ega hreppsvist í Hialltadal; Enn Þorkell Gamlason var hreppsens forsvar, Hólastads rádsmadur, med ødrum hreppstiórum, og náde sagdur Gvendur ekke hreppnum. Hafde hann þá heitíngar ord vid Þorkel edur hanns nidia; Dó so Loke fram í Skagafiardardølum, grafenn í Goddølum. Átte Þorkell únga dóttur, er Sigrídur het. Feck hún þá ásókn og ónádan hørmulega, so þad var stórt sorgarefne fyrer hennar foreldra og adra sem sáu. Þad bar til eina nótt þar á stadnum, ad Síra Arngrímur Jónsson vakte nockurn tíma yfer þessare veikre stúlku, og hafde hana í fánge med Guds orda lestre og gódum bænum, og í þeirre trú, so sem hann let þá til sín heyra, ad sá vondur ande munde einga ónád í framme hafa, medan sér í høndum være, hvad og skede, þó móte vonum ad þad leid hiá um þær stunder. Enn litlu sídar reid Síra Arngrímur leid sína þar nordur trødena frá stadnum, og fell hanns hestur og so hann siálfur; so hann feck áverka af steine í andlited, og bar þad ør alla daga sídan. Er mællt sez hafe sú vonda mind Loka gánga á hestenn, og so kollkastad øllu. Var þad sídan til ráds teked sem ádur seger og í fyrreølldu tídkad var, ad

cultatè & jurisprudentiâ ſynchronos anteceſſit, inſinuaverat enim ſæpius in Daniam vectus regi cauſas dijudicandas. Helga Arii nomophylacis Jonæi epiſcopi filia marito Paulo, filium Petrum, qvi Biarnum Stadarholenſem progeneravit, filiolasqve duas, Ragneidam nempe nuptam poſtea Giſſuri Thorlacio, & Helenam, qvæ conjux Biörni adminiſtratoris cænobii Munkathveraenſis, filii Benedicti opulenti officio proviſoris Mödruvallis fungentis, evadebat, peperit. Præfectus toparchiæ Iſafiordenſis [memoratus Paulus, cum transmarina loca novies viſitaſſet, annos 63 nòn egreſſus eſt. O. E.] Gudmundi Thorchilli filii, cui Loko cognomen, refoſſum ab Holanis cadaver obtruncatur, & mox igni traditur, Goddalis Skagafiördenſium ante ſepultum, idqve hanc ob causſam, qvod ſenex hic, maledicus multorumqve tædium augens, decimis Hialtadalenſibus ſuſtentari fruſtra contenderet, repellentibus eum pauperum curatoribus, & Thorchillo Gamalielis filio, ad cujus nutum omnia negotia tribus iſtius gerebantur, cathedræ Holenſis mandatario, qvem aut poſteros ulſciſcendi voto cum ſe adſtrinxiſſet, Charontiqve in vallibus Skagafiordenſibus conſtitutus neqvam naulum perſolviſſet, humo Goddalenſi obrutus eſt. Erat Thorchillo adoleſcens filia nomine Sigridis, qvæ paulo poſt inſultus formidabiles non ſine parentum aliorumqvé commiſeratione paſſa eſt. Accidit tamen aliqvando, ut noctu, in favorem puellæ, qvæ Holis erat, vigilante eandemqve inter continuum verbi ſacri precationumqvê lectionem in gremio fovente paſtore Arngrimo Jonæo, (tum Rectore ſcholæ,) malum infeſtatorem contra morem ſolitum, tanqvam prædixerat ille, virgo evitaret. Ipſe vero Arngrimus paulo poſt boream verſus viam directé pergens, unacum eqvo prolapſus lapide faciem læſit, cujus plagæ veſtigium usqve ad fi-

þesser heitínga-skálkar vóru uppgrafner og afhøfdader, og skylldе so sá, er fyrer honum hafde orded, gánga á mille bols og hofuds. Batnade sídan þessare stúlku þó veikleg være, vard ei gomul. Þessar tiltekter løgdu sumer óviner Hólastadarmanna þeim til lýta, líka so Hr. Gudbrande sem Þorkele siálfum, sem gamall veralldarennar háttur er.

Drottníng Anna Catrína krýnez í Kaupenhavn til Danmerkur og Noregs drottníngar á Trinitatis sunnudag. Kóng Sígismundus í Pólen vill umbr ita trúarbrogdum í Svíaríke. Hertoge Karl sette sig mannlega á móte, og burtrak kóngsens folk; enn þó vard stillíng med þeim Svenstu og Pólstu. Vatnsflód til Róm þann 19da Decembris af Tiberis giørde stórann skada í stadnum. Pávenn giørde frid millum Spanskra og Franskra kónga og hertogans í Savoyen. Finnland innteked af hertoga Karl. Spanske innfalla í Vestphalen med tír anni. Hollendsk seglátia til Java Majorem og annara Indianiskra ríkia. Kóng Christian 2ar í Spánien deýr þann 15 Septembris.

Anno 1599. Drucknun 4 manna í Járngerdarstada sunde. Brotnade skip Þydskra kaupmanna í Hrútafirde, stód þar um veturenn. Þad sumar kom til fullnadar dóms á Alþínge mál Biorns Magnússonar, um þad er hann hafde sókt Oddnýu dóttur Jóns Enarssonar heim á hanns heimile Gunnsteinsstade í Lángadal, og hafde hana ofan til Holltastada, til síns fødurbród-

nem vitæ geſſit. Ferunt nonnulli ſe vidiſſe peſſimum Lokonis genium irruentem, qvi eqvum eqvitemqve proſtraviſſet. Unde antedictum & prioribus ſeculis uſitatum conſilium captum eſt, futuros nempe infauſtorum votorum exſecutores refoſſos decollandi, qvos inter & capita vexatus ſpatiaretur. Reſtituta, qvamvis parum firmæ, ſanitati virgo non ſeneſcit. Factum vero, ut eſſe ſolet, epiſcopo Gudbrando æqve ac ipſi Thorchillo inimicorum nonnulli in vitium vertebant. Anna Cutarina regina Daniæ & Norvagiæ feſto Trinitatis Havniæ coronatur. Sigismundo regi Poloniæ religionem in Svecia mutaturo intervenit dux Carolus, armatam hoſtis manum viriliter expellendo, partis utriusqve conflictu paulo poſt in pacem converſo. Inundatio Tiberis die 19 Decembris magnum detrimentum Romæ intulit. Mediante papa, reges Hispaniæ & Galliæ pacem cum duce Sabaudiæ contrahunt. Finnlandia a duce Carolo occupatur. Hiſpani ducatum Weſtphaliæ tyrannicè invadunt. Navigando Javam Majorem & plura Indiæ regna petierunt Hollandi. Rex Hiſpaniæ Chriſtianus ſecundus die 15 Septembris animam exſpiravit.

Anno 1599. Tranſeuntes fretum Jarngerdarſtadenſe qvatuor homines aqvis ſubmerguntur. Navis mercatorum Germanicorum fracta, in oris ſinus Hrutafiördenſis per hiemem ſtetit. Hac æſtate in forum generale cauſſa Biörni Magnæi ultima vicê dijudicanda perducitur, in eo conſiſtens, qvod Oddniam filiam Jonæ Enaris Gunnſteinſtadis in Langadalo, ubi lares habuit, ablatam, patre abſente, unacum fratre Erico, qvi imponendo eandem in eqvum auxilium præſtiterat, ad patruum Titum Biörnonis filium Holtaſtados detuliſſet; paulo autem ante Jonas Magnæus cognomine Dan, in occidentali

urs Teits Biorns sonar. Var med Birne hanns bróder Eiríkur, sem stúlkuna sette á bak med Birne, enn hennar fader Jón var ekke heima; hafde nockru fyrr beded Oddníar Jón Dan Magnússon af Vestfiordum, og var hún honum heitenn; enn kynníng var á sogd med Birne og Oddnıu. Var þetta mál miog hátt reist af hennar fodur Jóne Einarssyne, sem og Magnússonum Jóne Dan og hanns brædrum. Reid Jóhann Buchhollt hyrdstióre nordur i land um sumared fyrer, ad þínga um þetta mál á Sveinstodum, voru þar og nockrer Magnússyner ásamt Jóne logmanne, sem og þeir brædur Biorn og Eríkur ásamt Teite Biornssyne. Geck so dómur þar, og þókte monnum hann hardmælltur uppá Biorn og hanns fylgiara, var og so mannhelges grein innsett í dómenn til ályktunar, er hlíder uppá þá menn er hlaupa áburt med egennkonur edur frændkonur manna, ad þeir seu óbota menn, og so þeir er þeim lid veita. Sídan á fyrerfarande sumre sigldu þeir brædur Biorn og Eríkur, einnen þeirra fodurbróder Teitur. Komu so út þetta sumar, og skodadu máled so á Alþínge, og nefner Þordur Gudmundsson logmadur þá 12 menn í dóm, um þau óbóta mál. Segia þeir sem Biorn Magnússon og hanns fylgare eru um klagader: í fyrstu segia þeir Johann Buchhollt hafe birt Kongl. Mayst. bref, ad kóngurenn baud honum ad láta ransaka á Íslande mál þessa Biarna, einnen hanns bródur Eiríks, einnen hafe þeim birst sú Supplicatia, sem þeir brædur hafe fyrer kóngenn bored, hver þeim virdez ei rett bevísaz í þeirre grein, ad Oddný Jónsdótter hafe vered trúlofud Birne, enn sídur hún være hanns festarmey, og lítez þeim hafa rángt fyrer kóngenn bóred. Í þridiu grein segia þeir fyrer sig komed hafe dómur Johanns Búchollts, er hann hafe dæma láted, med innsetníng þeirrar logmáls grein:

qvadrantis parte natus, virginem non absqve suffragio in uxorem petierat, existente ante, ut ferebatur, mutuo inter Biörnum & Oddniam amore: & hæc ratio est, cur pater Jonas Enaris filius, Jonasqve Dan & sui fratres tam strenuè caussam agerent. Sveinstados igitur, qvod in boreali insulæ parte situm est prædium, præfectus Johannes Buchholt, qvò filii Magni, Jonas nomophylax, unacum fratribus Biörno & Erico, & Titus Biörni filius etiam venere, proficiscitur, ubi sententiam licet non faventem Biörnoni ejusqve comitibus, superstructam tamen commati legis tutoriæ tulit, qvod de uxores aliorum sive fæminas iisdem consangvinitate junctas violenter auferentibus agit, reis nempe delicti nummis non expiandi, similiqve pænæ auxiliatoribus obnoxiis. Reversis in patriam Biörno & Erico itemqve patruo Tito, nam æstate antecedente peregrè profecti fuerant, in foro generali hoc anno, coram Thordo Gudmundæo nomophylace electisqve 12 assessoribus de delicto inexpiabili, veluti id vocant, cujus Biörno Magnæus ejusqve comites accusantur, deliberatur. Primo itaqve judices in medium proferunt, Johannem Bucholtum palam fecisse regiæ majestatis diploma, qvo causam Biörni fratrisqve Erici jubetur inqvirere. Secundo, se perlegisse supplicationem fratrum regi missam, qvæ eatenus probari non posse videretur, qvod promissa Oddnia Jonæ filia Biorno, multo minus ejus sponsa fuerit, unde falsum regi relatum. Tertio, se vidisse sententiam Joh. Bucholti, qvi ejus clausulæ inserendum hoc comma legis curaverit, qvod qvisqve, nimirum qvi in uxorum aliorum iisdemve consangvinitate junctarum fæminarum ablationis crimine offenditur, una cum auxiliatoribus reus sit delicti antedicti, conclusio autem judicii lati Biörnum

ar, ad hvorium sem ad slíkum óknittum verda kender, ad þeir hlaupa burt med egenkonur eda frændkonur manna, seu óbótamenn, og hverier sem veita lid til þess; enn áliktan seinasta dóms háfe so vered, ad þeir Biorn, Eiríkur, og Teitur Biorns son med þeirra fylgiurum, skylldu seker epter þeirre somu logmáls grein, sem flurtu og sóktu Oddníu Jónsdóttur frá hennar fødurs heimile, enn þeir hafe hverke nefnt þá útlæga ne óbótamenn. Enn þesser Alþínges dómsmenn segia, ad þad kome fram, ad stúlkann hafe ecke naudug vered burtflutt, helldur med hennar liúfum vilia, enn þad stande lióslega í logum, ad þeir seu óbótamenn, sem take konur naudugar med ráne og herfánge, hvert sem þeir tæke frændkonur manna edur dætur fyrer utan vilia þeirra manna, er forræde ega á þeim ad logum og so siálfra þeirra. Þar fyrer líst þeim ei þetta mál óbótamál, ne helldur útlegdar verk fyrer Biorn Magnússon; enn vegna þess Biorn hafe rangt mál fyrer kóngenn bored, leist þeim hann sína reisu forgefens fared hafa, og hann skyllde nú útlægur til kóngsens náda under slíka miskun og fridkaup sem kóngur vill giort hafa, enn Eiríkur skyllde hallda landsvist og greida kónge 10 merkur, enn Jóne Einarssyne fullrette, einkum fyrer þá grein: **hefde hann ecke arfborenn vered.** Epter þetta sigldi Biorn og feck qvíttun þessara mála bæde utanlands og innan, giftez sídan Oddníu, untuz vel, áttu born saman. [Dreckt konu á Backarhollte í Olvese, átte barn med tveimur brædrum, þeir frelsuduz og helldu lífe. O. E. S.] Fridericus son Christians 4da fæddur í Fridericsborg þann 15da Augusti. Fridur í trúarlærdómenum í Frankaríke. Christenna luckusamur framgángur í Ungaria. Hertoge Carl í Svíarike helldur herradag, og verdur ríkesens Gubernator. Kalmar inntekenn af hertoga Carl. Herradagur í Stockhólm, hvar

Ericum, Titumqve Biornæum & eorum comites, qvi memoratam Oddniam domo patris abſtulerunt, ejusdem legis pœnæ addixerit, non vero exilii aut inexpiabilis delicti reos eſſe ſtatuerit. Adducunt porro judices noſtri ſuperiores probatum eſſe, puellam non invitam ablatam fuiſſe, in legibus autem plenis litteris èxſtare, hos tantum, qvi raptim & violenter fæminas auferunt, ſive ſint filiæ, ſive junctæ conſangvinitatê, invitis prorſus ipſis earundemqve legitimis curatoribus, memoratum in ſupplicium implicari; qvàmobrem Biorno Magnæus tam ab exilio qvam perſonali pœna liber pronunciatur, verum, cum falſas relationes regi attuliſſet, expenſa peregrinationis nunqvam reſtituerentur, & jam eum exulem regem adire oportere, ejusqve gratiam implorare; Ericus vero, ſoluta regi 10 marcarum mulcta & Jonæ Einario plena ſatisfactione, qvietus in patria maneret, idqve ſecundum hanc (Juris) regulam: *Si ille plenos juris annos non attigiſſet.* His peractis, peregre profectus Biorno, abſolutionem totalem criminis nanciſcitur, inqve patriam redux Oddniam, ex qva inter mutuos amplexus ſoboles procreavit, in conjugem ſibi eligit. (Bacharholti Olveſenſi fæmina qvædam fratribus duobus, qvi ſalvi evaſerunt, concubina liberos pariens aqva ſuffocatur. O. E.) Chriſtiano 4to Fridericoburgi die 15 Auguſti filius Friderichus naſcitur. Religionem Galli tranqvillam conſervant. Fauſto Marte intra Hungariam dimicant Chriſtiani. Dux Carolus habito in Svecia conventu ſolenni regni gubernator evaſit, unde Kalmaria ab eobem occupatur. Celebrato Holmiæ conventu obedientiam Sigismundo regi promiſſam diutius ſervare renuunt ſubditi. Armata claſſis

underſátarner uppſegia kóng Sigismundo þeirra hlídne. Holl-endſker, og þeir ſem með þeim vóru í ſambande, útbúa móte Spønſkum og þar underliggiande eyum einn flóta, ſem voru 100 ſkip.

Anno 1600. Brotnade annað ſkip í Hrútafirde ſem hugde ſækia hid fyrra. Stóðu þá tvø ſkip þar, var mællt það være giørníngar galldra-kvinnu Þýdſkrar. [* Þann 14 Septembris giftez Ragneidur Pálsdótter audru ſinne Síra Sveine Símons ſyne prófaſte, hellt Hollt í Ønundarfirde, með ráde Ara Mag-núsſonar, hvern hún kiøre fyrer giftíngamann. Þeirra brúdkaup ſtód á Núpe í Dyrafirde, þau áttu nockur baurn ſaman, ſum dóu úng. Meiſtare Brinjúlfur var þeirra yngſte ſon, biſkup í Schálhollte, giftez Margretu Halldórsdóttur løgmanns. Síra Giſſur Sveinsſon var elldre, hellt Alftamýre í Arnarfirde. Hans kvinna Gudrún Finnsdótter. Þá Giſſur ſáluge Þórláksſon andadez, fyrre-madur Ragneidar, var Jón ſon þeirra 7 vetra edur 8ta, enn Magnús 2. vetrum ýngre.]

Doct. Niels Hemíngsſon deýr í Roſkild þann 23 May, þegar hann var 87 ára. Vardbergs ſlot byggez herlega á einum háfum klett. Greife Rantzow, ſídan riddare, verdur ſtat-holder. Kóng Chriſtians 4da bref um 400 dale til 4ra ſtúdenta utanlands, ad hallda árlega á hverre Kindelmeſſu í Kaupenhafn ad ſkyllde nidurleggiaz. Júbíl-ár í Róm með ſtór Solennitet, hvar páve Clementz 8de með einum gullhamre upplætur Ste. Peturs kyrkiu. Stríd millum greifa Mauritz og Albertum, Albertus flýde undan, greifenn helldur ſigre. Greife Alexander af Genue og hanns bróder villdu með ſvikum

*] Tillagt það ſem i parentheſi ſtendur af Síra Torfa Jónsſyne í Gaulver-iabæ.

navigiis centum conſtans, ab Hollandis iisqve ſociali fœdere junctis contra Hispanos & ſubjacentes inſulas paratur.

Anno 1600. Deductura domum priori anno navigium fractum oris Hrutafiordenſibus nunc altera navis illiſit, cauſâ, ut putant nonnulli, ſaga qvadam Germanica exiſtente. [*Nupi Dyrafiordenſium præpoſito Holtiqve Onundarfiordenſis paſtori, Svenoni Simonæo, Aro Magnæo, qvem elegerat ſponſa curatorem, concedente, nupſit Ragneidis Pauli filia vidua. Liberos aliqvot, qvorum nonnulli ex ephebis nondum egreſſi moriebantur, marito conjux peperit. Filius autem natu minimus Magiſter Brinjolphus, epiſcopus poſtea Skalholtenſis, Margaretam Halthori nomophylacis filiam in matrimonium duxit, cujus frater natu major Giſſuris paſtor Alftamyrenſis, qvod ſitum eſt ad ſinum Arnarfiord prædium, Gudrunam Finni filiam conjugalis tori conſortem fecit. Prior maritus Ragneidis, Giſſur Thorlacius de vita excedens, Jonam 7 vel 8, Magnum vero 5 vel 6 annos natos filios relinqvebat. Doctor Nicolaus Hemingius anno ætatis 87. die 23 Maji, Roſkildiæ, fato functus eſt. Arx Vardberg ſplendidè ſuper petram exſtruitur. Comes Rantzovius, poſtea eqves, regni gubernator evaſit. Edidit rex Chriſtianus 4us diploma, qvô Havniæ in uſum qvatuor ſtudioſorum, qvi peregre proficiſcerentur, qvotannis feſto purificationis Mariæ 400 imperiales jubet deponi. Annus Jubilæus Romæ magna pompa celebratur, aureo papa, Clemente 8vo, templum Sancti Petri malleo aperiente. Comes Mauritzius & Albertus non æqvo Marte pugnarunt, nam huic ille palmam præripuit. Inſidias Alexandri comitis de Genua & fratris ejus ſimul ac imminentem ſibi

*] Adſtrictum uncis additamentum, paſtor Torfo Jonæus Gaulveriabæenſis opuſculo huic inſeruit.

fyrekoma Kóng Jacob í Skotlande, enn kóngurenn fríadez med stórum jardteiknum. Fridur mille hertogans af Sophien og kóngsens í Frankaríke. [Sáz í Sikeley hrædelegur dreke, med sínum blæstre drap 15 menn. O. E. S.]

Anno 1601. Skiptape á Hópe (Hosi) í Grindavík, druckndu 9 menn. Jón Teitsson, sonur Síra Teits Helgasonar á Reinevollum, bónde á Járngerdastödum, skadade sig siálfañ med því móte: elldur kom í tiorn fyrer honum, hann vár ad skipa brædslu, og logade so allt á honum, lifde í tvær nætur. Hallur Magnússon skálld dó í brennevíns of-dryckiu. Kom þridia skip á Hrútafiord, sókte annad fyrra, þridia sundurdreged. Sorte á sólu um middegesleite. [Skede hrædeleg formyrkvan á sólunne á Magnús-messu fyrer jól, stód yfer lenge dags edur mest allann dagenn, so sólenn vard aull svort, sem bodade epterkomande óáran og hardinde, og strax med þeim dege skyptez um til hardenda. O. E. S.] Vestnade vedurátta, giorde hardinde, byriadez harde vetur, sá er kalladur var Lurkur. Þesse vetur var aftaka hardur um allt Ísland, almennelegur penínga feller, aunger menn mundu þvílíkann hárdenda vetur frá jólum og til Jóns messu, so þá vard hid fyrsta saud-gródur. Lá ís lángt fram á sumar. Grásleyse miked. Tók frá fisk fyrer nordann. Þetta kolludu menn kynia-ár. Þá komu einger logrettumenn til alþínges ur nordlendínga fiórdúnge saukum hardenda forfalla. Sýsslumenn ridu nordan Holltavorduheide til þíngs, sem voru: Jón Sigurdsson frá Svalbarde, er umbod hafde í Þíngeyar þínge, Benedict bónde hinn ríke frá Modruvollum í Horgárdal, er hafde Vodlusýsslu, Sigurdur Jónsson frá Reinestad, er hafde

*) Þad sem stendur í Parenthesi setur annad exemplar vid næst epterfylgiande ár.

mortem mirandum in modum rex Scotiæ Jacobus elusit. Rex Franciæ pacem cum duce Sophiæ contraxit. (Insulanis Siciliæ draco formidabilis apparuit, qvi exhalationibus spiramentoqve venenoso 15 homines interfecit. O. E.)

Anno 1601. Hopi (Hofi) Grindavichæ, novem instructa hominibus navis, periit. Jonas Titi Helgasonii pastoris Reinevallensis filius, Jarngerdastadis habitans, post acceptam a pice ignita lituræ navis destinata mortalem læsionem, exustis vestibus, biduum vixit. Hallus Magnæus pöeta, destillatis liqvoribus sepultus, animam eructavit. Veniens in sinum Hrutafiörd navigium, separatâ illa, qvæ primum fracta erat, illisam nuper navem domum deducit. Hora duodecima atro velamine sol obducitur. (Festum nativitatis salvatoris præcedente die Magno consecrato, formidabilis, qvæ picis instar nigrum solem reddidit, per magnam partem sive maximam diei durans, eclipsis contigit, imminentis annonæ caritatis & inclementiæ cæli, qvæ protinus seqvebatur, omen O. E.] (*Circa initium minacis, qvæ vulgo vocata est Lurkus, hiemis, tanta statim per totam insulam tempestas grassari cæpit, ut nemo huic similem meminerit, duravit enim a festo Julino ad illud Johanni Baptistæ dedicatum serie continuâ, non absqve universali pecudum strage, qvæ pascua ad hoc usqve tempus sterilia peragraverat. Glacies adhæc regionem undiqvaqve tota fermè æstate cingens, nuditatem pratorum, & piscium capturæ defectum propè littora borealia, comites habuit; unde inclementiæ nomen annus hic sortitus est. Tunc, ob angustias domi, nemo pedariorum ex boreali Islandiæ qvadrante forum generale petebat, toparchæ vero, nempe Jonas Svalbardensis, præfectus ditionis Tingöensis, Benedictus, herus opulentus, de Mödruvallis Horgardalensibus,

*] Parenthesi inclusa ad annum seqventem refert aliud Exemplar.

Skagafiardar sýslu, enn Jón Jónsson logmadur, sem hafde Húnavatns sýslu, kom fra Stapa, því hann hafde einnen Stapa umbod (allt og sýslu, þar med Þíngeyra klaustur og Húnavatns sýslu).

Tycho Brahe deýr til Prage 24 Octobris, offat sig vid keýsarans bord so hann sprack. Academied uppgefed fyrer pestilenziu í Kaupenhafn. Christopher Valkendorf hofmeistare deýr í Kaupenhafn 4de Januarii. Ostende umleggz sterklega af Spannskum. Pólenskt strídsfólk med miked lid innreiser í Svíaríke, enn útdrifed af hertoga Carl. Uppreisn í Englande af greifanum af Oster; hann sídan halshoggvenn 7 Martii.

Anno 1602. Byriadiz gódur vetur. Þá var mannfall so miked bæde í sótt og hallære. Tekenn af á Alþínge Biorn Þorleifsson fyrer kvennamál og svall, feck góda ydran. Biskupenn Herra Oddur áminte hann siálfur. Kvadde menn medhandabande ádur sig nidurlagde á hoggstofninn, og baud so aullum góda nótt, var hann med aullu óbundenn. Jón bodull, er hauggva skyllde var þá ordenn gamall og slæmur, og krassade í hauggunum; enn Biorn lág kyrr á grúfu, og þá 6 hoggenn voru á komenn, leit Biorn vid og mællte: hogg þú betur madur. Lág hann so grafkyrr, enn sá slæme skálkur krassade ein 30 hogg, ádur af fór hofuded, og var þad hriggelegt ad siá. Voru þá áminníngar giordar yfervaulldunum þeim verallдlegu, ad hafa orugga menn til þess embættis, so landed yrde ei ad spotte í þeirre grein. Brotnade feria Schálhollts stadar fyrer Grinda-

toparcha Vadlenſis & Sigur ¹us Jonæ filius, qvi ejusdem dignitatis officio Skagafiordenſis toparchiæ præerat, eqvitando, tranſeuntes montem Holtavörduheide, in locum citatum ſe contulerunt, Jona Jonæo nomophylace, cuſtode cænobii Thingörenſis, toparcha Hunavatnenſi & mandatario regio latifundiorum Stapenſium, expeditis ibidem negotiis, ex occidentali parte veniente). Inter menſæ cæſareæ accumbendum Tycho Brahe, viſicâ disruptâ, die 24 Octobris Pragæ finem vitæ impoſuit. Muſæ academiæ Havnienſis tranſitum peſtilentiæ aliqvamdiu tranqvillæ exſpectarunt. Havniæ die 6 Januarii Chriſtophorus Valchendorfius, ephorus aulæ, moritur. Oſtenda ab Hiſpanis firmiter obſidione cingitur. Exercitus magnus Polonum, in Sveciam profectus, a duce Carolo expulſus eſt. Excitans in Anglia tumultum comes de Oſter die 7. Martii decollatur.

Anno 1602. Alimentorum defectus & concomitans morbus, etiamſi hyems hæc non immitis eſſet, ingentem populi ſtragem ediderunt. Heluo Bacchi & in anfractibus Venereis oberrans Biörno Thorlevius, cum datis manibus felicem adſtantibus noctem optaſſet, & pænitentiam, mediantibus ipſius domini Oddi monitis, ſerio egiſſet, nullis adſtrictus vinculis in ſcamnum procidens, tortori Jonæ ſeneſcenti collum exporrexit, cui qvieto lictor ſexies a tergo ſecuri primum impegit, retorto autem capite monente Biörnone, ut virum cædendo ſe præſtaret, ictibus 30 officio neqvam tandem ſatisfecit. Viſu ſane horrenda exſecutio! qvæ anſam admonendi toparchas præbuit, ut viros expeditiores functioni huic præficerent, ne haberetur inſula hanc ob cauſam ludibrio. Cimba magna Schalholtenſis, 24 hominibus inſtructa e regione Grindavichæ periit. [Ante oras Thorkötluſtadenſes, qvod prædium

E 2

vík, druknudu 24 menn. [Drucknade stóra farma skiped Schálhollts stadar, á því 24 menn med einne stúlku, fyrer framan Þorkotlustade í Grindavík. Formadur fyrer því var Þoraren Stephansson, bróder Sira Hallkels Stephans sonar, sem var sídar á Seltiarnanese. Voru þeir flester jardader í bænhúsinu á Hraune í Grindavík. Laugdu þeir af Eyrarbacka fostudaginn fyrstan í Þorra í uppgángs land-nyrdíngs vedre, geck ad súk og myrkur, urdu grunt fyrer framan Þorkotlustade. Og sídan hefur ecke farma skip vered haft frá Schálhollte til Grindavíkur. O. E. S.] Dó Jóhan Bucholt utanlands, sem lenge hafde vered hyrdstióre yfer Islande. Kól 2 menn til dauds á Holltavaurduheide. Deyde Sigurdur bónde Jóns son á Reinestad þann 16 Septembris, sem var fimtudagur í ymbruviku; feck gódann og hægann afgang ad kvellde fyrer dagsetur, hellt Reinestad 25 ár. [Hans kvinna Gudnh dótter Jóns Grímssonar og Þóru Tómasdóttur. O. E. S.] Kom fyrst sú Danska sigling; hafde fenged af kónge hafnirnar. Urdu þá mikel og vond umskipte til kauphaunndlunar, þó passbref þeirra være aulln gott af kónginum gefed. Var þad 14 ára passe, skylde endaz 1616. Skyllde 3 borger hafa landed, Kaupenhafn, Helsingeyre, Málmey, og sigla uppá 20 hafner kríngum landed, fleire ef þurfa þækte; og koma so i hvoria hofn, sem passbref þeirra endudu, sem ádr.. haft hofdu, Hamborgarar, Bremsker, Lybsker og hvadan være; og getur kóngurenn þess ad hann þykiz án efa þenkia ad sliker kaupmenn hafe ei haft alliteð gagn af landinu, enn hann sæe giarnan ad hanns ríkis undersátar yrde helldur þess niótande, því þeir være so megande ad skipum og vauru, ad þeir gætu þetta ad ser teked. Skylldu þeir pligtuger vera ad forsorga Island med góda og ófalsada kaupmanns vauru, serdeiles

Grindavichæ eſt navis magna oneraria Schalholtiæ, cui præerat Thorarinus Stephani filius, frater Hallkeli futuri paſtoris Seltiarnaneſenſis, unacum 23 nautis, ſi puellam qvandam annumeraveris, qvorum pleriqve intra ſacellum Hrauni in Grindavicha terræ mandati ſunt, corruit. Hoc, ſcilicet tanto oneri vehendo & expeditioni par, ultimum erat cathedræ navigium, qvod, e portu Orebachenſi, vento ſupernante, procella & tenebris imminente, ſolutum, die circiter 21. Januarii memorati prædii ſyrtibus illiſit. O. E.] Johannes Bucholtus, qvi per longum temporis præfectus Islandiæ fuerat, peregre moritur. Vehementia frigoris, montem Holtavörduheide duos viros, morti, tranſeuntes, ſubegit. Die 16. Septembris, qvi erat 5tus hebdomadis qvatemporalis, Reineſtadis, ut 25 annos cænobio præfuerat Sigurdus Jonœus, (qvi uxorem habuit, Gudniam filiam Jonæ Grimsſonii & Thoræ Thomæ filiæ O. E.) ante occaſum ſolis placide obdormiit. Hoc anno mercatura cum Islandis ab Hamburgenſibus, Bremenſibus, Lubecenſibus, atqve aliis, ad Havnienſes, Helſingorenſes, Malmöenſesqve cives, translata eſt, ſed non ſine ingenti ſtatim noſtratium detrimento, absqve tamen omni regis intentione, qvi juſtas utriqve parti, in privilegio, qvod tribus hisce civitatibus 14 anniš dedit, utendo (ad 1616 ſcil. annum) conditiones ſtatubat. Jubet ibi inter alia rex, ut hi, finito decedentium mercatorum privilegio, (qvos eam negotiationem non ſine ingenti lucro exercuiſſe memorat, at ſibi magis placere, ſui-ipſius ſubditos, utpote ſufficienti navium facultatumqve copiâ inſtructos, eô frui) ſtato anni tempore viginti, & ſi opus poſtulet, plures naves mercatorias, in emporia inſulæ mittant; inſulam bonâ & utili mercê abſqve fraudatione ſuſtentare, imprimis farinâ, zythô, polentâ, vino, mulſo, aduſto, panno, lino, aliis-

miol, biór, mallt, vín, miod, brennevín, klæde, lereft, og annad þvi um naudsyniande. Alþídan mætte fá med mogulegu verde og christelegu, hvad þorf giordiz; enn være þad ei hallded, þá skyllde sá borgare, er þad giorde, svara kónginum þar fyrer. Þar næst skylldu þeir til landsins flytia ei annad enn kaupmañs vauru; enn hvad dugnadarlaust være, skylldu þeir ei híngad færa. Ei skylldu þeir helldur meiga hæcka verd á sinne vauru, epter sínum egen vilia, helldur skylldu selia hana, sem fordum hefde plagaz, epter gamallre vísu og landsins vana. Somuleidis skylldu þeir ei tídka adra alen, mæler, eda vigt í kaupum og saulum enn retta Íslendska alen, mæler og vigt. Enn verde nockur ágreiníngur mille nockurs kaupmanns og Íslendskra um slíka vigt, edur annad sem kaupmannenn áhrærde, þá skyllde kaupmadurinn skylldugur ad framselia sinn pundara, stiku edur hvad annad þad kynne ad vera, sem í soddann máta þyrfte leidrettíngar vid fyrer logmannenn og logrettuna í þeirre sýsslu, sem hofninn være, og skylldu hverutveggiu sig epter þeirra dóme retta. Einen skylldu logdómar ágánga skickanlega, ef kaupmadurenn ætte einhverium til ad tala; enn ei skylldu þeir med herfánge ógnan edur hripse, taka ad ser nockud, edur ser ei rett skicka. So og ad kaupmanne se ei tregdun giord í laga dómenum saker þeirra efna í herverunne. Þar næst skipar þeim ad hafa lensmenn landsens í ehru og agtan í aullum málaferlum. Einnen skipar þeim ad umgángaz vinsamlega og gódsamlega vid landsinns innbyggiara andlega og veralldlega, so einginn kynne med rettu þad ad anklaga. Þarnæst talaz um margslags biór, sem fyrre kaupmenn hafe til landsens flutt, hvad kóngurinn þá med aullu af skipar, og þesser skule til landsens flytia alleinasta Danskt ol, serlega gott bruggad og velsmackande, sem so være vel bruggad og

qve neceſſariis; plebi res neceſſarias pro æqvo pretio non negare; qvod ſiqvis privilegiatorum negligat, regi ſatisfactionem daturum; bonam tantum mercem in inſulam inferre, rebus vilibus vetitis; pretia rerum pro lubitu non augere, ſed in iis decernendis antiqvum tenere; Islandicâ duntaxat in commerciis ulnâ, menſurâ, libraqve uti; intercidente de tali librâ, ſive aliis ad mercatorem pertinentibus, controverſiâ, ſtateram, ulnam, ſive qvicqvid corrigendum ſit, coram ejus toparchiæ judice (nomophylace), qvi cum pedariis, partes diſceptantes judicio dirimat, in medium proferri debere; mercatorem, ſi qvid litis cum aliqvo incolarum habeat, lege agere, ſed minimè prædando, minando rapiendove injuriam vindicare; mercatorem actionibus forenſibus non impediri debere, qvo minus domum redire qveat; Præfectos qvoqve inſulæ in omnibus ad jura ſpectantibus rebus, debitâ obſervantiâ colere; In converſatione cum incolis, tam clerici qvam civilis ordinis, ſe comes amicosqve præbere, ut nemo de iis jure qveri poſſit; poſtea varia zythorum, qvæ priores negotiatores importâſſent, recenſentur genera, ſimulqve prohibentur, jubetur autem Danica jucundi ſaporis cereviſia, tantæ nobilitatis, ut in eorum, qvibus eam emendi facultates eſſent, gratiam, per integram hyemem absqve corruptione ſervari poſſit, in Islandiam inferri. Prohibet qvoqve rex, ut multos ſuorum, ne incolas, eos cum mercibus ſuis viſitantes, ad ebrietatem aut aliam laſciviam pellicerent, negotiandi cauſa hyemare hic faciant; ſed ſolum permittit, unum duosve, qvi hyemali tempore, in inſulanorum emolumentum, ſed neqvaqvam detrimentum, aliqvantulum exerceant negotiationis, in qvovis emporio relinqvere. Poſtea enumerantur emporia cuiqve trium civitatum conceſſa, jubenturqve viginti, aut

tilbúed, ad þad mætte geymaz óſkemt veturinn í gegnum fyrer þá ſem efne hefdu þad ad kaupa og betala. Sömuleidis bannar þeim ad hafa til epterlegu her í landinu fiølda ſinna undermanna um vetrar tímann, ſem landsfólked heimſókte med ſinne vauru, og gæfe efne til dryckiuſkapar edur annara ónytſamlegra hluta, helldur ſkyllde þeim leyfaz einn þenara edur tvo í hvørre høfn ad hafa, ad útretta þeirra erende og vera lítelsháttar, þar þeir læge, innbyggiurunum landſens til gagns, víſt færre til ſkada. Skylldu 20 ſkip til landſens koma árlega, og hafner upptalldar, hveriar hvør borg af þremur hafa ſkyllde, enn ef þaurf giørdiz ad fleire ſkip kæme, ſkylldu þeir til þeſſ ſkyllduger epter naudſynium, ſem þeim yrde þá af kónginum tilſagt. Skylldu þeir gefa fyrer hveria haufn 16 Juchum dale, og afhenda þá her lensmannenum, ádur hedan ſigldu, og taka hanns medkenníng, enn annars brióte af ſer veitínguna. Bref þetta endaz ſem fyrr ſeger, med fleirum adhníganðe greinum, ſem greint bref hermer.

Kóng Christian 4de ſigler um kríng allañ Norveg inn til Ryſlands. Hertoge Hans, kóngl. M. bróder, reiſer frá Kaupenhafn annann Auguſti til Moſcow, og deyde þar 28da Octobris, grafenn til Slabodde þann 28da Novembris. Fyrſtenn af Sophien, um nótt lætur uppleggia 200 ſtiga, og kemz yfer múrenn Gienive ſem fólked ſvaf; var einn partur í helſleginn, og annar partur fángadur af borgurunum.

Anno 1603. Deyde Gudrún Arnadótter á Grund í Eyafirde, kvinna Jóns Biornsſonar. Mannfall af fátæku fólke um allt Jſland af hardindum og ſullte. Geck og blódſótt, dó og mannfólk úr henne, maurgum taúgum nidur í hvørre kyrkiuſókn. Eyddus bæer. Item fiſkleyſe. Danſker komu í allar hafner; ecke

pluribus si opus sit navibus mercatoriis, prout rex mandet, insulam petere; pro qvovis emporio sedecim joachimicos solvere, & curare, ut qvovis autumno, anteqvam ipsi portu solvant, præfecto insulæ deferantur; seqve ejusdem apochâ munire; qvod si negligatur, privilegio privari. Plures eo facientes articulos habent litteræ privilegii, qvod annis 14, uti diximus, durabat. Rex Christianus 4tus oras Norvagiæ legendo, in Russiam navigio venit; cujus frater dux Johannes, Havniâ die 2do Augusti relictâ, in Moscoviam proficiscitur, ubi die 28. Octobris moritur, eodem mensis Novembris Slabodiæ sepultus. Sophiensis *) princeps murum urbis Genevensis per scalas, qvarum 200 muris applicaverat, summô conticiniô ascendit cum suis, qvorum pars occiditur, pars a civibus capitur.

Anno 1603. Gudruna Arnæa de prædio Grund in Eyafiordensi tractu, Jonæ Biörnonis uxor, obdormiit. Ingens annonæ caritas multos mendicantium per totam Islandiam famelicos absumsit; cui accessit qvoqve per insulam grassans hæmorrhois, qvæ tantam undiqve hominum edidit stragem, ut in qvavis parochiâ, prædiis qvibusdam omnino devastatis, ad multas decades enecaret. Vexavit præterea insulam magna piscium inopia. Mercatores Danici in om-

F

*) Sophien hic certe nihil aliud sibi vult qvam Sabaudiam vel ducatum Sabaudicum in Italia, & Gienive denotat Genevam vel coloniam Allobrogum, hoc enim anno dux Carolus Emanuel hanc Rempublicam adoritur.

halldeð kóngs bref, misgreiníngur með Íslendskum og kaupmaunn-
um. Drepenn kokkurinn í Hofsós af kaupmanninum Jacob
Vynoch. Brotnade þar epter kaupskipið í spón, náðiz góts. Let
Jón Sigurðsson frá Reinestað, sýsslumaður í Skagafirðe, taka
Jacob Vynoch, og þíngaðe um hann á Vallnalaug, dæmdur
fram̃ og hanns mál, siglde á Akureyre. Þetta kallað blóðsóttar
ár.

Fæddur Christianus 10da Aprilis, annar son Christians
4da í Kaupenhafn, sem síðar var útvalenn til Danmerkur og
Norvegs konúngs. Kóngsins í Skotlande skrift um furstanna
uppfræðíng útgengur, kónginum óvitande. Jacobus 6te. kóngur
í Skotlande afleggur allar comediur um sunnudaga. Þeir af
Genive innfalla í Sophien. Drottníngin af Englande kallar á
sinne sóttarsæng kóng Jacob í Skotlande til Englands kóngs
epter hennar dauða. Deyde drottníng Elizabeth þann 24 Martii
[á 65 áre síns allðurs enn 45 síns ríkis, gaf mannlegt an-
svar 3 legatum á einum dege serhvorium í sínu móðurmále,
Látínu, Fraunsku og Italiensku. O. E. S.] Jacobus 6te út-
hrópaz af aullum, að vera kóngur í Englande, hvað og skeðe.
Hertug Ulrich í Mekelborg deyr. Margreisenn af Brandenborg
deyr, Gregorius Friderichus þann 6. Aprilis.

Anno 1604. Geck blóðsottin, fellu yferferdar-menn. Hluta
vetur syðra. Fiskleyse fyrer norðan. Kom ís. Rak hvale Sel-
reke mikell. Þetta var kallað Eymdar ár. Á þessum tveimur
fyrerfarande haurðu árum með því fyrsta haurku árinu, sem
mest underbió, fellu í Hegranesſ þínge 8. hundruð manna, það

nes portus devenerunt, qvi privilegii sui limites excedentes, ortis postea cum incolis controversiis ansam dederunt. Mercator Hofsosensis Jacobus Vynoch coqvum suum interficit. Postea navis mercatoria scopulo in portu allisa, frangitur; sed, qvæ in ea erant, opes ope hominum servabantur. Jonas Sigurdæus Reinestadensis, toparchiæ Schagafiordensis judex, postqvam Jacobum Vinoch comprehenderat, constitutô ad thermas Vallna-laug foro, decrevit, ut de ejus causa coram tribunali regis ageretur; qvi in navem Akureyrensem impositus, in Daniam mittitur. Annus hic â grassante hæmorrhoide denominatur. Die 10. Aprilis Christianus, regis Christiani 4ti secundus filius, Havniæ nascitur, qvi postea Daniæ Norvegiæqve rex eligitur. Regis Scotiæ libellus de Educatione principum, insciô regê, in publicum prodiit. Jacobus 6. Scotiæ rex comædias diebus dominicis abrogat. Genevenses in Sabaudiam irruptionem faciunt. Elisabeta Angliæ regina, lethali morbo correpta, Jacobum Scotiæ regem successorem in regno eligit, & postea die 24 Martii occubuit [anno ætatis 65. regni 45. Hæc tribus legatis eodem die, in maternâ cuiqve lingvâ, Latinâ scilicet, Gallicâ & Italicâ, viriliter responsa dedit. O. E]. Jacobus 6. rex Angliæ ab omnibus proclamatur, creaturqve. Dux Megalopolitanus Ulricus itemqve Marchio Brandenburgensis hoc anno obierunt; Gregorius Fridericus die 6. Aprilis fatis cessit.

Anno 1604. Hæmorrhois adhuc sæviit. Mendicantes fame perierunt. Australis qvadrantis incolæ opima piscium capturâ gaudebant, qvæ parca nimis Aqvilonares pressit. Concreta ex oceano glacies oras nostras infestavit. Balænarum phocarumqve ingentem numerum mare in littora evomuit.

þad var bæde yferferdafólk og fátæker barnamenn, sem inne lágu. So hafa menn reiknad, ad um allt Ísland hafe á þessum 3 árum falled 9000 manna. A Skinnastaudum í Asum í Húnavatns þínge skadade kona sig á liáum til davds, reid frá smidiu, fell af bake.

Kónglegt mandat í Danmörk, ad eingenn stúdere í Jesuitiskum skólum. Ein ný stiarna sien í Octobri mánude. Kóng Christian 4de reiser til Biorgvinar, ad halda herradag. Kóngurinn í Englande kemur til Lundún med stórre kónglegre pragt. Jacobus 6te kemur í stóru Britannia, og er hann hafde um hríd kóngur vered, lætur hann burtvísa Jesúitum og Pápiskum prestum af sínu ríke, hvorier nockrum sinnum med svikum haufdu leynelega seted um hanns líf. Fabula um einn Júda, þar skyllde lifa sídan Christi daga. Hertog Carl í Svíaríke stríder í mót Líflande, og leggz um Vittestein. Ostenda inntekz af Spínola og þeim Spaunsku, epter ad þeir haufdu leged þar fyrer 3 ár. Fridur millum Spanien og Englands.

Anno 1605. Vetur hardur. Hluter í útvernm litler, fyrer nordan eingenn fiskur. Is kom mikell, hann kom fyrer avstan land, rak allt umkríng ad avstan og sunnan ofan fyrer Grindavík um vertídar lok. Rak undan 2 vertídarskip under Jokle. Deyde sá fróme sæmdarmann Benedict bónde hinn ríke Halldórsson ad Modruvollum í Horgárdal, it. Gunnar bónde Gísla son ad Vídevollum í Skagafirde. Heingder 2 þiófar vid Blaundu á Svarthamre. Sen hvítur hrafn lenge sumars í Skagafirde, í Hofsós og Oslandshlíd, villde Hr. Gudbrandur láta ná haun-

Hic annus a miſeriis nomen accepit. Tribus hisce præteritis annis, qvorum primus frigoris vehementia rem præparavit, 800 utriusqve ſexus homines, tam ex mendicantium ordine, qvam eorum, qvi pauperes numeroſam prolem & certas habuerunt ſedes, in ſolâ Hegraneſenſi toparchia perierunt, & calculo inito, novem hominum millia tribus hiſce annis per totam Islandiam eodem fato interierunt. Schinnaſtadis in tractu Aſenſi, intra toparchiæ Hunavatnenſis limites, fœmina eqvô delapſa, falcibus fænariis, qvas manu tenebat, necatur, cum a fabrica tenderet. Rex Daniæ edicto cavet, neqvis in ſcholis Jeſuiticis ſtudeat. Nova qvædam ſtella menſe Octobri apparuit. Rex Chriſtianus 4us Bergas, comitia acturus, proficiſcitur. Rex Angliæ magnificâ regiâ pompâ Londinum pervenit. Jacobus 6. Magnæ Britanniæ ſceptra capit, qvibus cum aliqvamdiu potitus erat, Jeſuitas clerosqve papiſticos, qvi aliqvoties vitæ ejus clam inſidiati fuerant, relegandos curavit. De Judæo qvodam, qvi a tempore Chriſti hucuſqve vixerit, fabula ſeritur. Carolus Sveciæ dux Livoniam oppugnans, Vitteſteinum obſidione cingit. Oſtenda, poſt trimam obſidionem ab Hiſpanis, duce Spinolä, tandem occupatur. Pax inter Hiſpanos Anglosqve ſancita eſt.

Anno 1605. Hyems inclemens. Piſcaturæ incumbentes parum capiunt, & in boreali Islandia plane nihil. Ingens ex oceanô glacies, orientalibus oris primum appulſa, ſub finem piſcaturæ temporis, occidentem verſus, e regione uſqve Grindavichæ, propellitur. Naves duæ, cum nautis piſcatoribus, ad montem Snæfellsjökul, procella a terra longius actæ, perierunt. Benedictus herus opulentus Haltoræus Mödruvallis in Hörgardalenſi tractu, vir ſpectatæ virtutis, diem ſuum obiit. Sic qvoqve Gunnerus herus Gislonides Videvallis in tractu

um í nete, og vard ei, hefur hann komed á ís frá Grænlande edur Nordur-oræfum.

Þriú kóngsins skip af Danmörk, epter þad þau haufdu funded Grænland, komu til Kaupenhafnar, eitt þann 28 Júnii, annad 7da Augusti, haufdu med sér 5 menn og nockra grænlendska vauru. Brúnsvík umleggs af Henrich Júlio. Sá Spanske flote yferunnenn af Hollendskum. Kóngsins bref af Englande móte sió-reifurum. Riga í Líflande umleggs af hertoga Carl. Sigesmundus kóngur í Pólen tók sinnar daudu húsfrúr systur til egta, sem var Archiducis Græciensis dótter. Páve Clemens 8de deyr þann 5ta Februarii. Epter Clemens 8da útvalenn Leo 11de 1. Aprílis, dó þann 26ta edur 27da sama mánadar. [Deyde Síra Einar Hallgríms son 76 ára. O. E. S.]

Anno 1606. Kom út híngad fyrer alþíng hyrdstióre Herluffda. Hann sende strax vestur til Stapa mann epter Jóne logmanne, þad hann kæme strax til fundar vid hann, hvad Jón løgmadur giorde, reid í snøggum svip sudur á Nes, var hann þá ordenn stirdur madur til fóta og annara burda, hann kom til Bessastada um kvølld, og var fast drucked, því Herluffda hafde gott og ríslegt hofdíngs sinne til veitínga. Enn um morguninn var Jón Jónsson løgmadur *] andadur í sínu tialde, sem stód vid kyrkiugardinn þar á Bessastaudum, lágu menn hanns sofande kríngum hann, enn Daunsk kona kom í tialded, og sagde til, var hann þá andadur, var Jón løgmad-

*) Jón løgmadur dó á Jóns-messu, siøtugur ad alldre. Sumer segia hann hafe í koddanum kafnad druckenn.

Skagafiördensi moritur. Duo fures in monticulo Svarthamar, ad fluvium Blanda sito, suspenduntur. Hac æstatê corvus colorê albô in Hofsos Oslandshlidaqve, in Schagafiördensi tractu, non raro visus est, episcopô Gudbrandô ei frustra insidias struentê, qvem de Grönlandia sive alio septentrionis remotissimo loco cum glacie advenisse, mihi fit verisimile. Tres regis Danici naves, postqvam de novo Grönlandiam invenerant, una mensis Junii die 28, altera die 7 Augusti, portum Havniensem ingressæ sunt, qvinqve ex incolis & mercem qvandam Grönlandicam adferentes. Brunsvicha ab Henrico Julio obsidione cingitur. Classis Hispanorum a Batavis superatur. Rex Angliæ adversus piratas edictum facit. Dux Carolus Rigam Livoniæ urbem obsidione claudit. Rex Poloniæ Sigismundus defunctæ uxoris sororem, qvæ archi-ducis Græciensis filia erat, sociali sibi fædere jungit. Nonis Februarii papa Clemens 8us morte absumitur, cui Leo 11us, ipsis calendis Aprilis, electionê successit, ejusdem mensis die vicesimo sexto septimove exstinctus. [Dominus Enarus Hallgrimæus, annos 76 natus, obiit. O. E.]

Anno 1606. Præfectus, cui nomen Herlufda, ante tempus comitiorum in Islandiam venit. Hic, misso mox ad Stapum, in toparchia Snæfellensi, nuntio, Jonam nomophylacem ad se accersit, qvi, etsi ætate debilitatus, dicto protinus audiens, magnis itineribus ad Bessastados proficiscitur. Qvo ut vespere qvodam venit, a præfecto, viro magnificentia claro, vino liberaliter excipitur. Seqventi vero mane in tentorio, qvod ad cæmeterium posuerat, ab ingressa Danica qvadam fœmina*) exanimis reperitur, famulis ab utroqve latere dormientibus. Cu-

*) Jonas nomophylax ipso Johannis Baptistæ festó, septuagenarius, decessit. Alii eum vino oppressum, interclusa pulvinari anima, exstinctum esse perhibent.

ur sídan grafenn í kór þar virduglega, og hanns líkkista sett nidur hiá kistu hirdstiórans Páls Stígs sonar, er þar var grafenn fyrer 40 árum. Þordur Gudmunds son sagde af ser lögmanns dæmid fyrer elle saker. Kiorenn Gísle til lögmanns, sonur Þordar lögmanns, fyrer sunnan og avstan, enn um lögmanns dæmid fyrer nordan og vestan voru 4 í kiörunum, Biorn Benedicts son, Jón Magnús son elldre, Are Magnús son og Jón Sigurds son, og hast hlutfall, hlotnadiz Jone Sigurds syne, bródursyne þess hinns fráfallna. Aftekenn madur á alþínge, Biarne ad nafne, falled med systrum. Brotnade skip í Grindavík Danskra, rak mest allt gótsid til hafs. Þann 23 Augusti sáz vígahnöttur, hvor er hrapade frá nordre til sudurs. Páll Gudbrands son feck Þíngeyra klaustur og Húnavatns sýsslu. [Midvikudaginn nærstann fyrer Þorláksmessu andadiz Yngebiorg Þorsteins dótter kvinna Þormóds Asmunds sonar í Brædratúngu. O. E. S.]

Epter kóngsins befalníngu gáfu þeir hálærdu í Kavpenhafn frá ser þeirra meiníng um særíngina í skírninne, fyrer kónginn. Kóng Christian 4de gaf til háskólans eitt kostulegt sigurverk, sem vísade bæde plánetanna og stiarnanna gang, og stendur í sínu serlegu húse. Kóng Christian 4de med 7 skip útsilgde þann 10 Júnii frá Kavpenhafn til Englands med miklu faurúneyte og kónglegre prakt, ad finna kóng Jacob og sína systur drottnínguna. Kom í England 13 Júlii, kom aptur þadann til Helsíngia-eyrar med heilbrigde þann 24 Augusti. Þeir Persar aflífa 30000 Tyrkia. Fridur mille keýsaranns og Tyrkianns 20 ár framgengur 9 Novembris. Þriátíu og sex tun-

jus deinde cadaver loculis inclusum, in interiore templi Bessastadensis parte, apud Pauli Stigi filii *præfecti*, 40 ante annos ibidem conditas, reliqvias, honeste terræ mandatur. Theodorus Gudmundi filius nomophylax officium, cui ætatis causa se imparem agnoscebat, ultro deposuit. Hujus filius Gislo australis orientalisqve nomophylax eligitur; borealis vero & occidentalis nomophylacatus qvatuor erant candidati: Biörno nempe Benedicti filius, Jonas natu major Magni filius, Arius Magni & Jonas Sigurdi, defuncti nomophylacis e fratre nepos, qvi ultimus, jactis sortibus, munus obtinuit. In foro generali Biarnus qvidam, ob commissum cum sororibus duabus incestum, supplicio affectus est. Mercatores Danici in Grindavicha navem suam fregerunt, maxima oneris parte vi ventorum in mare longius abacta. Die 23 Augusti meteoron ignitum, (draco volans) in aëre apparens, austrum versus tendere, & mox decidere, visum est. Paulus Gudbrandæus monasterium Tingörense Hunavatnensemqve toparchiam a rege administrandam conseqvitur. [Die Mercurii, festum divi Thorlaci proxime præcedente Jngebiörga Thorsteinæa, Thormodi Asmundæi Brædratungensis conjux, in vivis esse desiit. O. E.] Viri Havniæ doctrina præcellentes suam de usitato in baptismo exorcismo sententiam, scriptam, regi ex ipsius mandato exhibuerunt. Rex Christianus 4. academiam horologio perqvam pretioso, planetarum stellarumqve cursus indice, ornavit, qvod in singulari asservatur conclavi. Hic, die 10 Junii, magnifico comitatu regiaqve pompa, septem instructus navibus, Havnia solvens, in Angliam, regem Jacobum reginamq; sui ipsius sororem conventurus, proficiscitur, qvo die 13 Julii pervenit. Unde reversus, die 24 Augusti, salvus sanusq; Helsingöram vidit. Persæ triginta Turcarum millia occidunt,

ur púdurs settar under parlamented í Lundún af pápiskum, þar med ad deyda kónginn og rádid, openberaz, og forrædararnir straffaz. (Til Amsterdam í Hollande fædde ein erleg kvinna stúlkubarn med svíns hofde. O. E. S.)

Anno 1607. Kom Herlufsda út med kóngs bref, ad veita lífs-bref landsmaunnum fyrer kóngs lenum. Reid Herlufsda nordur í land fyrer alþíng til Hóla, og med haunum bónde Biorn Benedicts son, ad reka nockur serleg kóngs eyrinde vid Hr. Gudbrand, epterleifar af misgreiníngum Jóns fráfallna løgmanns og biskupsins. Sídan reid hirdstiórinn þadan sudur Kiol og í Skálholt, þadan til alþíngis. Sáz ormurinn í Lagarflióte avstur, med þremur bugtum so háum, ad madur med langbopnum mátte underganga, hefde á lande vered. Lestiz skip Grindvíkínga, undu upp og bættu.

Kóng Christian 4de reiser til Stafangurs til herradags Nordskra. Ordinantian gengur á prent. Af predikunar stólnum í Kavpenhafn forboded, ad einginn skule borga Stúdentum vín ellegar annann dryck epter þeirra navdsyn, utan þeir vilie missa þeirra tilstandande gialld, 20 Júlii. Vatnsflód burttók í Englande bæde menn og fe miked.

Anno 1608. Skiptape á Hópe í Grindavík, drucknudu 10 menn, mánudagenn epter Pálmadag. Vetur var miøg gódur, spillte med sumrinu, kom þá ís og mikil hardinde. Lá ís fram til Jóns-messu. Brende ein kona barn í graptar katle

Die 9 Novembris pax per 20 annos inter imperatorem Turcasq; ſancitur. Papiſtici triginta ſex tonnas, pulvere tormentario repletas, ſub ſummâ curiâ, Parlamentum vocant, Londini poſuerunt, ut regem ſenatumq; ea rê e mediô tollerent, ſed, fraude prius detectâ, proditores debitam luebant pænam. [Amſtelodami in Hollandiâ honeſta fæmina infantem puellam capite porcino enixa eſt. O, E.]

Anno 1607. Præfectus Herlufda, feuda incolis conferendi poteſtatê ab ipſo rege inſtructus, & in Islandiam miſſus, ſtatim poſt adventum ſuum Holos in boreali parte, aſſumto ſibi in comitem Biörnone herô Benedicti, eqvo proficiſcitur, reliqvias litis defuncti nomophylacis Jonæ epiſcopiq; Gudbrandi vice regis compoſiturus. Hinc viam montanam, Kiöl dictam, ingreſſus, primum Schalholtum inde forum generale acceſſit. Monſtrum in flumine Lagarfliot, in orientali Islandiâ ſito, tribus tantæ altitudinis ſinubus apparuit, ut homo, haſtâ inſtructus, ſub iis rectus ambulare poſſe videretur, ſi in arido eſſet. Mercatoris Grindavichenſis navis qvaſſatur, inq; terram levata reſarcitur. Rex Chriſtianus 4. Stavangriam ad comitia Norvegica proficiſcitur. Ordinatio eccleſiaſtica typis impreſſa eſt. Die 20 Julii Havniæ prô ſacris roſtris promulgatur interdictum, neqvis vinum aut alium potum ſtudioſis mutuo det, ni mercedem amittere velit. Eluvies aqvarum, hominibus æqve ac pecoribus exitialis, Angliæ damnum attulit.

Anno 1608. Die lunæ, qvæ Dominicam Palmarum ſeqvitur, in Hopi in Grindavichâ navis, 10 inſtructa viris, undis ſubmergitur. Hyemem mitiſſimam æſtas ſatis ſæva excepit. Glacies, qvæ ſimul oras noſtras attigit, ante feſtum Baptiſtæ non diſceſſit. Fæmina Gudruna Thorſtenæa, in topar-

nordur í Þíngeyar Þínge, het Gudrún Þorsteinns dótter, hún feck ydrann, var brend. Þorbergur og Sigurdur Hrólfs syner voru sýsslumenn þar. Rignde orme vida miog, mest fyrer avstan, eydde tvo Bæe. Sór Þórdís Halldors dotter eid fyrir alla menn, og var þá med barne, hún var til heimilis á þeim bæ Sólheimum í Sæmundarhlíd, hiá Thómáse Bodvars syne hennar systurmanne. Deyde sá fróme heidursmann Hákon bónde Arnason.

*) Christian 5te útvalenn til kóngs yfer Danmerkur og Norvegs ríke 27. Maji. Churfurst í Brandenborg Joachim Friderich, fader drottníngarinnar Anna Chatarina, deyr þann 18. Júlii. Epter hann kom hanns son Johan Sigismundus. Hertug Friderich af Wittenberg deyr til Stutgard þann 29 Januarii.

Anno 1609. Vetur i medallage frá jólum. Hlutaleyse í útverum. Skipskadar, tveir sexæríngar, annar á Akranese, annar á Alftanese, 6 menn á hvoriu. [Skiptape fyrer Eyasande, drucknudu 5 menn, einn af þeim var Simon, hálfbróder Síra Sveinns Simonar sonar í Hollte í Onundarfirde.] Drucknan Dada Arna sonar, Wigfusa Bodvars sonar, og Síra Jóns Jóns sonar (er kalladur var Prime) af Siglunese í Hravna óse. Hann sagde fyrer hvar hann munde liggia í Bards kyrkiu, þá hann reid út um þann sama dag. Skridur fellu vída, og snióflód á bæum. Ad Leifstaudum í Svartárdal þann 10 Februarii tók hálfann bæinn og fiósid, þó ecke allt, letuz 5 menn. Búandinn med sinne konu lág í badstofu, það hús stód kyrrt. J skála aundudnz 4 menn, hión þaug er ecke haufdu fulla viku

*] Þetta setur Hans Ranson vid annum 1607.

chia Tingöensi, infantem in ollam, ferventi pulmento plenam, immersum, necavit, qvæ postea, acta pænitentia, vivi comburio punitur, Thorbergo Sigurdoq; Hrolfi filiis ejusdem toparchiæ judicem agentibus. Passim in Islandia, maximè in tractu orientali, ubi lues hæc duo vastabat prædia, ericis pluit. Thordisa Haltoræà, qvæ Solheimis, in tractu Sæmundarhlid, apud Thomam Bödvaræum sororis suæ maritum agebat, jam tum gravida, juramentô, se intactam esse virginem, confirmavit. Haqvinus herus Arnæus, vir magnæ probitatis, è vita decessit. *) Die 27 Maji Christianus 5, rex Daniæ & Norvegiæ designatur. Elector Brandenburgensis Joachimus Friderichus, Annæ Chatarinæ reginæ frater, die 18. Julii fato suo functus est, successorem relinqvens filium Johannem Sigismundum. Die 29. Januarii dux Wittenbergensis Fridericus Stutgardiæ moritur.

Anno 1609. Reliqva a festo Juliorum hyemis partê aër se mediocrem exhibuit. Exigua admodum piscium captura incolis contigit. Triremes duæ, una de Akranesia, altera de Alftanesia, sex qvævis instructa nautis, undis perierunt. [Ad oram Eyasandum navicula, 5 nautis instructa, qvorum unus erat Simon, domini Sveni Simonæi Holtensis in Onundarfiördô pastoris frater uterinus, aqvis obruta est] Aqvis qvoq; immersi sunt Dadus Arnæus, Vigfusus Bödvaræus & Jonas Jonæus, (cognomento Prinne) Siglunesensis pastor, qvi in ostio Hraunensi suffocatus est. Hic eô ipsô die abiens, præsagâ lingvâ locum in templô Bardensi, sibi in sepulcrum destinatum, indicavit. E montibus ingentes lapidum nivisq; moles passim devolvuntur. Qvod malum primo diluculo diei 10. Februarii, dimidiam villæ Leifstadi in Svartardalensi tractu

*] Hæc ad annum 1607 refert Iohannes Nansonius.

saman vered, barn og pilltur, og vinnukona í fióse, ecke uppstadenn um morguninn. Brotnade kavpskipid í Grindavík í spón, góts ádur í land komed. Brotnade og skip Hafnfirdínga sudur fyrer Garde, nádiz góts, haft sídan skipid í Hafnarfiord og uppunded, stód þar um veturinn, bætt so um sumarid epter, og siglde fram. Kom Herlufsda med nockur kóngs bref út, 1. Pad leysaz mættu inventaria klavstranna, 2. ad sýsslumadur være í Westmanna-eyum, 3. ad logmenn væru í æru og aktan hafder, 4. þad einginn davdur uppgrafiz á Islande, sem giort hefde vered vid Svend Loka. Þórdísar mále skoted á frest til annars alþíngis. Vetur stórfiúkasamur til jóla, med laungum hrídvidrum, fellu snióflód vída, þrír menn urdu under snióflóde á Urdum í Svarfárdal, tveir í Langadal. It. vard úte madur í Slettuhlíd á jóla nóttina. Gengu stórfiúk í viku um Andris-messu leite. Lestiz þá kyrkian á Hólum 2an Decembris, geck nærre 3 álner úr farveg sínum. Sáuz 6 sóler á himne. Brann fiárhúsid og fed allt, 120 savder, í Brennuborg í Skagafirde, skar datt af lióse.

Deyde Þórdur logmann Gudmunds son [giorde ádur sitt testamentum gudrækelega.]

partem & maximam bubilis obruit, qvinq; hominibus ex utroq; ſexu enecatis. Herus cum ſuâ conjugê in hypocauſto jacens, incolumis, æde illæſa, evaſit. Qvi autem in cubiculô anteriore dormierunt, maritus nempe cum uxore, qvam ante integram non ſeptimanam duxerat, infans & puer, itemq; ancilla, in bovili cubans, utpote nondum experrecti, miſere perierunt. Navis mercatoria in Grindavichâ frangitur, merce omni antè in emporium invectâ. Havnfiördenſes qvoq; mercatores ad iſthmum Gard naufragium fecerunt, opibus tamen ſervatis. Læſa poſtea navis in portum Havnarfiördenſem delata, inq; ſtationem deducta eſt, ubi ſeqventi hyeme permanebat; ſed ſecunda æſtatê refecta, in Daniam rediit. Præfectus Herlufda e Dania, edicta qvædam regia adferens, advenit, qvorum 1. monaſteriorum bona otioſa [inventaria] emi permittit, 2. jubet, ut Veſtmannoe ſuum habeant toparcham, 3. nomophylaces debito affici honore, 4. neqvis defunctorum in Islandia, qvemadmodum Gudmundo Lokio factum fuerat, de terra effodiatur. Cauſa Thordiſæ in ſeqventis anni forum generale rejicitur. Hyems multa nive longinqvisqve tempeſtatibus ad feſtum uſq; Julinum inhorruit. Ingentes paſſim nivis inundationes de montibus procurrerunt, qvæ prope Urdas, Svartardali prædium, tres, in Langadalenſi vero tractu, duos oppreſſerunt viros. Viatorem prope Slettuhlidam prima nocte feſti Juliorum tempeſtatis vehementia enecavit. Per integram hebdomadem, in qvam divi Andreæ feſtum incidit, acta continuis procellis nix decidit. Tunc qvoq; die ſcil. 2. Decembris templum cathedrale Holenſe, tres fere ulnas a loco ſuo motum, non parum damni accepit. Parhelii in cælo apparuerunt. Brenneburgi in Schagafiördô ovile unacum grege univerſo, 120 ſcil. ovibus, fungo lucis incenſum,

Fæddur Friderich son kóngs Christians 4da í Haderslev 18 Martii, sem sídar vard kóngur í Danmork. Í Hollande fæddiz af einne erlegre kvinnu óskaplegur burdur, þad var í hunds líke. Aunnur kvinna fædde barn med tveimur hofdum, sitt á hvorre auxl. Þridia fædde barn med einu skaplegu hofde framan, enn aunnur ásióna bak til. Um veturinn í Málmey í Skáney í Danmork umsneriz blátt stifelse í blód, hvort er stód í mundlavg um nótt. Í brúdkavpe nockru til Erfurt, í Ofur-Þýdskalande, fell hús ofán, og urdu under 30 persónur; ein ambátt hellt á barne, og kastade því út um vindavgad 10 álna, kom lifande nidur, og sakade ecke. Í því húsid hrapade, limlestuz 20 persónur. Nær Magdeburg sóck í jardskiálfta eitt hof, og sez ofan á þav háfu tre, vatn kom þar upp; vellur og sýdur, enn er þó blákaldt. Kóng Christian 4de útgefur fríheit, ad þeir hálærdu í Kavpenhafn, seu frý fyrer skatte og álaugum, fyrer þeirra hús, sem þeir áttu þar nálægt. Kóngsins í Frankaríke mandat móte þeim, sem vanbrúka guds nafn. Þýdsk predíkun fyrsta sinne til Prag. Ein kellda, sem hefur læknisdóm í ser, sprettur upp til Cassel. Ríg kríaz af hertoga Carls umsátre. Ertz hertug Matthias krýniz og smyrz til kóngs í Ungaria. Stilling millum hollendskra og spanskra 12 ár.

[Bóndinn Besse á Urdum miste allt sitt fe. Í Skards sókn avstur í Medallande fædde ein kona tvo baurn, þad fyrra á fimtudag, án sóttar, sofande í sænginne, þad var andvana, og ei stærra enn hálf stuttspaunn, fæturnir ecke digrare enn leggur í hana fæte. Seinnra barnid fæddiz á lavgardags kvolldid

absumitur. Nomophylax Theodorus Gudmundæus [postqvam pie testamentum fecerat] obdormiit. Regis Christiani 4ti filius Fridericus, postmodum rex Daniæ, die 18 Martii Haderslebiæ nascitur. Fæmina honesta in Hollandia monstrosum partum, canina scil. forma, edidit; altera infantem, duo capita in humeris habentem, peperit; tertia infantem, recto qvidem capite, sed bifrontem, altera in occipite facie, enixa est. Hac hyeme, noctê qvadam, gluten farinaceum cæruleum, pelvi asservatum, in Malmogia Schanöensi, in Dania, in sangvinem mutatur. Erfordiæ in Germania Superiori, domus, in qva nuptiæ agebantur, præceps ruendo, 30 hominum oppressit. Ancilla, ruinam ædis sentiens, infantem, qvem tenebat, per fenestram ejecit, qvi 10 ulnas cadens, incolumis evasit. Ruina ædis 20 hominum læsit. Palatium prope Magdeburgum terræ motû in tantum profundum dejectum est, ut suprema tantum ædificiorum ligna super aqvam, qvæ eundem post occupavit locum, frigidam qvidem sed perpetuo ebullientem videri qveant. Christianus 4. cives Havniæ doctrina claros, unacum villis, qvas in vicinitate habebant, immunitate donat. Rex Francorum adversus eos, qvi nomine abutantur divino, edictum facit. Pragæ primâ vice concio pro sacris rostris lingvâ Germanicâ habetur. Fons, salutari scaturiens aqvâ, Casselæ de terra profluit. Riga ab obsidione ducis Caroli liberatur. Archidux Matthias in regem Ungariæ coronatur, ungiturq;. Induciæ 12 annorum inter Batavos Hispanosqve fiunt. [Herus Urdensis Bessus universum ovium gregem perdidit. Fœmina qvædam in parochiâ Schardensi, in Medallandia, orientalis Islandiæ tractû, duos infantes, alterum die jovis, exanimem, altitudine circiter sesqvidigitali, pedibus in modum galli gallinacei pedis crassis, in cubiculo dormiens,

epter, lifande og fullaldra. Þetta skrifade Hr. Odde prestur, er þá var í Medallande, Síra Þorkell. O. E. S.]

Anno 1610. Vetur hardur og langhrídasamur. Kom fiúk á Einmánude á Geirþrúdardag, og hafa marger þann bil kallad Geirþrudar bil. Þá urdu marger menn úte med fe sínu í Midfirde, einnin 14 menn í Borgarfirde, og so vestur í Kolbeinstada hrepp, og ógurleg fiártión um þessar allar sveiter, og vídar annarstadar, og miog vída fellu peníngar. Ei mundu menn, slíkann skada orded hafa í eins dags vedre á lande. Í þeim sama bil forgengu vid England 500 skip. Druckn. Olafs Clements sonar í Stadarsunde í Grindavík med 9 sína háseta. Kona vard úte á ísinum gegnt Miklabæ í Blaunduhlíd í Skagafirde. Hrapade smásteinn á mann í Enne vestur í hofudid, var strax orendur í saudlinum. Tókz upp hvala-skutlan á Vestfiordum. Fell Jón Odds son med Sigríde Halldórs dóttur, systur konu hanns, fyrerfóru barninu, hlióp Jón sídan burt med hana. [Biarne Brands son logrettumadur ad vestan, dó á Lunde í sydre Reykiadal af munnsóta á Þíngmariu messu. Ein kona til Siebenborg fædde 8 baurn í einu, aull lifande. Þorsteinn sonur Gudmundar Andres sonar og Jardþrúdar Þorleifs dóttur, þridie og sídaste madur Þórunnar á Grund, dóttur Jóns biskups Ara sonar, átte 5 eda 6 laun-baurn. Eitt af þeim var Síra Oddur Þorsteins son, sem átte Geirdíse dóttur Síra Torfa Jóns sonar í Saurbæ nordur, systur Malmfrídar Torfa dóttur, konu Síra Biorns Gísla sonar. Hann fell med systur sinne Arnfríde, sem þá var

absq; omni doloris sensu enixa est. Alterum sub vesperam diei saturni seqventis maturum vivumq; peperit. Hanc relationem dominus Thorchillus Medallandensis tunc temporis pastor ad episcopum Ottonem scripsit. O. E.]

Anno 1610. Horrida hyemis inclementia, indefessis procellis nivibusq;, sæviit. Die 17 mensis Martii, qvi Geirthrudi est consecratus, procella, ab ea a multis denominata, Midfiördensium pecoribus passim exitialis fuit. Per tractum qvoqve Borgarfiördum tribumq; Kolbeinstadensem, & passim alibi, ingentem pecoribus interitum adferebat, 14 in tractu Borgarfiörd hominibus enectis. Tantum unâ diê damnum post hominum non memoriam contigerat. Naves 500 ad Angliæ oras hæc procella contudit. Olaus Clementis filius cum 9. suis nautis in fretô Stadensi Grindavichæ undis submergitur. Fæmina qvædam e regione Miklabæi in Blönduhlida Schagafiördensi per glaciem iter faciens, tempestatis sævitia enecatur. Viator ad radices montis Enne in occidentali Islandia eqvô vectus, casu lapilli, caput ferientis, in ephippio exanimatur. Balænas in Vestfiördis jaculandi ars cæpit. Jonas Ottonis, suscepto ex uxoris suæ sorore Sigride Haltoræa infantulo, atq; mox occiso, una cum illâ fugâ salutem petit. Festo visitationis Mariæ Lundi in australi Reikiadal, pedarius Biarnus Brandæus, offula in faucibus hærente, decessit. Transsylvaniæ fæmina octo vivos infantulos unico edidit partu. Thorstenus Gudmundi Andreæ Jardthrudæq; Thorlevi filiæ filius, Thorunnæ Grundensis, Jonæ Arii episcopi filiæ, tertius, id est, ultimus maritus, 5 aut 6 nothos habuit liberos, qvorum unus erat dominus Otto, qvi Geirdisem domini Torvæ Jonæi, Saurbæensis in boreali Islandiâ pastoris, filiam, uxoris domini Biörnonis Gislonii, Malmfridis, sororem, in matrimonio

barn ad alldre. Var sagt hann hefde komiz yfer hana med konstrum, og navdgad henne. Herfyrir var Síra Oddur dæmdur af Odde løgmanne Gottschalks syne Anno 1554 á Spialldhaga í Eyafirde, nálægt Laurentii-messu, útlægur af Nordlendínga fiórdúnge, alla sína æfe, og af haunum hægre hondin, nema valldsmadur vilde meire miskun ágiora, og skera af haunum bæde eyrun, ef hann gyllde ecke rádspiaullin fyrer þessa stúlku. Hún giptiz sídan Halle Magnús syne. Enn hofudsmadurinn Páll Stígs son nádade Síra Odd, so hann hellt lífinu, og feck seinnra aptur prestskapinn, hellt hann þá Túngu í Steingrímsfirde, og dó þar.

Segia sumer, hann hafe eignaz aptur Sigþrúde Magnús dóttur, og vid henne átt Síra Þorstein, Nikulás og Jon, Sigríde og Gudrúnu. Síra Þorsteinn hellt Túngustad epter fodur sinn, fell og so med úngre stúlku ómaga í hórdóm, og miste prestinn, veiktiz hún af þeirra vidskiptum. Hann sigldе og var nádadur af kónge, helldt þar epter Skards þíng vestur, hann fell þrísvar í hórdóm. Nikulás Odds son bródir hanns var løgretismadur, giftiz Gudrúnu, lavndóttur Biarna Odds sonar í Skarde. Þeirra dætur Gúdrún móder Hákonar Arna sonar í Gaurdum, og Halldóra kona Síra Vigfúsa Helga sonar vid Hellna. Nikulás átte og 4. lavn-baurn, eitt af þeim var Barbara, móder Magnúsar Hrómunds sonar, sysslumañs í Hnappadals syslu. Þridie bródurinn var Jón Odds son, sem fell í óbótamál med Sigríde, systur konu sinnar Steinunnar, dætra Haldórs Jóns sonar á Fródá og Ragnhilldar Eigils dóttur. Þridia syster þeirra het og so Steinunn, og var fyrre kona

habuit. Hic cum Arnfride sui germanâ, adultæ nondum ætatis, qvam & vi & fascinis vitiâsse fertur, incestum commisit; qvare ab Ottone nomophylacê Gotschalchæô, constituto ad hoc, Anno 1554, ad festum divi Laurentii, in Spialdhaga in Eyafiordensi tractu, judicio, e boreali qvadrante exulatum ire, jubetur, &, nisi a præfecto regio misericordiam conseqveretur, dextræ amputatione itemq; , nî æstimationem corruptæ virginis solveret, aurium resectione puniendus judicatur. Hæc Arnfridis Halloni Magnæo postea nupsit. Dominus vero Otto pænæ capitis a præfecto exemtus, in pristinum postea dignitatis statum restituitur, Tungensis paræciæ ad sinum Stengrimsfiörd pastoratu ad mortem usq; functus. Hunc Sigthrudem Magnæam secundâ vicê uxorem accepisse, liberosq; dominum Thorsteinum, Nicolaum, Jonam, Sigridem & Gudrunam ex ea procreasse, perhibent nonnulli. In officio sacerdotali Tungensi defuncto parenti successit Thorstenus, qvi commissi cum puellulâ nondum viripotente, unde & in morbum incurrit tenacem, adulterii pœnas amissione officii exsolvit. A rege postea, ad qvem supplex accesserat, pristinæ dignitati restitutus, Schardensis in occidentali Islandia pastor factus est. Duabus post vicibus adulterii se scelere polluit. Hujus frater Nicolaus pedarius uxorem habuit Gudrunam Biarni Ottonæi, de prædiô Schard, illegitime prognatam filiam, ex qva duas suscepit filias, Gudrunam nempe Haqvini Arnæi de Gardis matrem & Haldoram, domini Vigfusi Helgonii Hellnensis pastoris conjugem. Progenuit hic Nicolaus 4. nothos liberos, e qvibus Barbara Magni Hromundæi, Hnappadalensis toparchiæ judicis, genitrix. Jonas Ottonæus, tertius eorum frater, uxoris suæ Steinunnæ sororem Sigridem incestavit, Harum soror erat etiam Steinunna, domini Thorsteni

Sira Þorsteins Oddssonar, bródur Jóns. Sagt er ad þesser 3 brædur hafe teked sig til med fleirum audrum, ad brióta upp Mókolls havg vestra, og þegar þeir haufdu fundeð kistuna í havginum med stórum hríng í lokinu, og unded hana upp med baundum, so hún var á lopt komen, hafe sagt einn af þem, **Nuu tekz, ef gud vill**, þar til hafe annar svarad, **Nuu tekz, hvört gud vill edur ei.** Enn strax slapp hríngurinn ur kistulokinu, litu þeir þá heim til bæarins, og sýndiz þeim hann allur í einum loga, hlupu þeir þá aller heim med skynde og vildu hiálpa bænum, og var ecke, sem þeim sýndiz. Samstundis vitiudu þeir aptur havgsins, og var hann aptur sem ádur. Epter þad vilde þeim brædrum soddan slis, ad þeir fellu í kvenna mál. Mælt er og, ad audrum fylgiurum þeirra, hafe sitt viliad til hvorium fyrer sig. O. E. S.]

Utvalenn kóng Christian 5te, hylltur med stórre vegsemd í Danmörk og Norveg. Hertoge Ulrich fæddur í Kaupenhafn, þann 2 Februarii. Jesuitar og Pápisker múkar burtdrifner af aullu Englande, og frá þeim tekenn aull þeirra vopn og verjur. Kóng Henrich 4de í Frankaríke med skamar giorníng slæz í hel þann 14 Maji. Delphin kóngsins son samþyckiz til kóngs í Frankaríke. Friderich 4de Pfaltz greife deyr 19. Septembris. Lodvík í Frankaríke krýniz á sínu 9da alldurs áre.

Anno 1611. Vetur gódur, havst miog votsamt. Dreckt á Vestfiordum Sigríde Haldórs dóttur, enn Jón siglde med Englskum. Skadade sig madur med mat-hníf fyrer sunnan. Avstur í Vopnafirde skulu tveir menn hafa myrdt einn mann í sió,

Ottonæi, jamjam memorati, prior marita. Earum parentes erant Haltorus Jonæus de prædio Froda, Ragnhildaq; Egilli filia. Ferunt tres hosce fratres cum multis aliis, tumulum Mokolli, in occidentali Islandia situm, destructuros concurrisse, & cum cistam, insito in operculum annulô magnô, ibidem inventam, adhibitis funibus, de terra levassent, unum eorum dixisse: *Volente deo, inceptum bene succedet*, alium vero respondisse: *Deo nolente volente, bene succedet*. Qvo dicto, annulus gravitate cistæ ab operculo disjungitur; ipsi vero, versis simul ad vicinam villulam oculis, ædes omnes incendi viderunt; qvo, ut eas juvarent, cum accelerassent, meras fuisse præstigias experti sunt. Repetentes mox tumulum, nulla ibidem laboris sui vestigia invenerunt. Hi fratres postea in incestus adulteriiq; scelera inciderunt. Ajunt etiam eorum socios in re aliqva deliqvisse. O. E.] Rex Christianus 5. ingenti pompa Daniæ Norvagiæq; rex designatur, dicto homagio. Die 2. Februarii Uldricus dux Havniæ nascitur. Jesuitæ & monachi Papistici, ademtis armis, Anglia expelluntur. Die Maji 14. Henricus 4. Franciæ rex scelerate interficitur, cui filius Delphinus communi suffragio sufficitur. Fridericus 4. dux Palatinus, die 19 Sept. fatis cessit. Ludovicus in Gallia anno ætatis 9. coronatur.

Anno 1611. Hybernale tempus tranqvillo cœli statu gaudebat, inseqvens vero autumnus continuis pluviis madidus erat. Sigridis Haltoræa in Vestfiördis, aqvis immersa, supplicio afficitur; Jonas vero cum Anglis peregre proficiscitur. In australi Islandia vir qvidam se cultello confecit. Fertur, duos in Vopnafiörd orientalis Islandiæ parte, qvi alium qvendam in mari suffocaverant, dignas dedisse pænas. Vir, qvi in tractu Stêngrimsfiördensi homicidium patravit, capite plectitur. Per totam Islandiam cædes & diffidia undiqve grassantur. Homi-

þeir tveir aftekner. Unned víg í Steingrímsfirde, sá madur aftekenn. Mord og ófridur hvervetna ad spyria um allt Is-land. Menn og vída brádkvadder. Síra Stephan Gud-mundsson á Underfelle í Vatnsdal stack sig med mat-kníse af vondre freistíng, andadiz sídan. Ungmenne dreckte ser í gravt-ar katle sudur í Nordurárdal. I Diúpadal nordur í Skaga-firde skadade sig madur Biarne ad nafne Magnússon á liá í lángorfe ófyrer syniu, blædde til ólífis. Þá var kallad skrid-na-havst, þær fellu vída. Tók bæinn á Hiallalande í Vatns-dal, og voll nærre allann. Brunnu hús á Líttíngsstaudum í Skagafirde. Apturganga þreifanleg á Vestfiordum. (Druck-nan tveggia manna í vatna ágange á ísunum gegnt Reinestad, í Skagafirde. Mikil hvala-skutlan, á Vestfiordum.)

Hellt kóng Christian 4de siálfur til strídz í Svíþiód, og so sende her siöleidis. Calmar legraz fyrst þann 4. Maji, inn-teken 25 Júnii, slotid þann 3. Augusti, Gullborg þann 1. Júnii. Kóng Carl 9de í Svíarike dó. Christian 2. curfurste af Saxen deyr. Kóng Matthias í Ungaria krýniz.

Anno 1612. Kom ís. Hardinda vor mikid. Hrasladiz um savdfe miog so. Sienar 4. sóler. Enn sáz ormurinn í Lagarfliote avstur. Regn stór fyrer Jónsmessu um suma-rid. Jardfellis ógángur í Avsturdaulum í Skagafirde, eyddiz nær 2 bæer, fórz med af peníngum, hlupu fram ýfred mikler skógar, rak af þeim vide ofan í Hólm, og vídar um Skaga-fiord, því Heradsvautn stemde upp. Sprack fram Eyafialla jokull avstur allt í sió. Kom þar upp elldur, sem sáz nær all-stadar fyrer nordan land. Dreckt einnre kvinnu á Vestfiord-

nes repentina passim morte absumuntur. Dominus Stephanus Gudmundæus, Underfellensis in Vatnsdalo pastor, maligna diaboli arte circumventus, cultello sibi mortem conscivit. In tractu Nordurardalensi puer in cacabo, pulmento pleno, sese suffocavit. Qvidam, nomine Biarnus Magnæus in Diupadal, in Schagafiörd, aqvilonaris Islandiæ tractu, tantum, falce manubrio alligata, de improviso vulnus sibi inflixit, ut exhausto sangvine, decederet. Hic autumnus a freqventibus, qvæ acciderunt, montium saxorumq; ruinis denominabatur. Hæ villam Hiallandi, in Vatnsdalensi tractu, unacum universo fere prato obruere. Ædes Litingstadis in tractu Schagafiörd, incendio sunt absumtæ. Larva palpabilis in Vestfiördis vagabatur. [Duo viatores inundatione aqvarum, è regione Reinestad in Schagafiördo, per glaciem fluvio sunt immersi. In Vestfiördis multæ balænæ captantur.] Rex Christianus 4. bellum cum Svecis gesturus, exercitu navibus proficisci jusso, itineri se committit. Calmaria die 4. Maji primum obsidione cingitur; Junii vero 25. occupatur, arx 3. Augusti, Guldburgum ipsis calendis Junii. Carolus 9 rex Sveciæ diem suum obiit, itemq; Christianus 2us elector Saxonicus. Rex Ungariæ Matthias coronatur.

Anno 1612. Veris immite tempus, actaq; ad littora nostra glacies, ovili gregi multum attulit damnum. Parelii in cælo apparuere. Monstrum aqvatile in flumine Lagarfliot iterum conspicitur. Æstas ante festum Johannis Baptistæ nimbosa erat. In tractu Schagafiordensi, Austurdalis dicto, tantæ in terra factæ sunt revolutiones eversionesq;, ut, villulîs duabus propemodum devastatîs, gregêq; ovilî mulctatô, lignorum ingens multitudo de silvis evelleretur, qvæ ligna flumen, Hieradsvötn dictum lapsû suô interclusô in Holmiam & alibi

um, er fell med tveimur fedgum. Kom út Herlufsa hirdstióre, siglde aptur. Júren Daniel var umbodsmadur, reid nordur í land um sumarid.

Var þíng sett vid Vallnalaug í Skagafirde af Jóne lögmanne Sigurds syne. Þar var Hr. Gudbrandur biskup og Júren Daniel. Medgeck þá Þordís Halldors dotter, ad hún hefde falled med Tomase Bodvars syne, hennar systurmanne, hlióp Tomas þá af þínginu, var elltur og nádiz ei, strauk hann austur um land, siglde sídan til Englands. Hans kvinna Bergliót giftiz aptur á Vestfiordum. Kom Tumas sídar, og vilde sækia hana, enn hún vilde ecki fara.

Deyde drottníng Anna Catharina í Danmork, 29 Martii, sett nidur 4da dag Páska, sem var 15 Aprilis, hafdu þaug átt 6 baurn, lifdu 3 syner. Stríd þá allramest millum Dana og Svía. Elsborg innteken 23 Maji. Danskra og Svenskra legata samfundur. Í því slage í Hallande fellu Frantz Ranso, Christian Bernebow, Sten Rosenspar, ypparleger Danser herramenn. Miked vatnsflód í Italien. Hrædelegur jardskiálfte til Birchfold og annarstadar þann 9 Novembris. Hrædelegur stormur og ovedur þann 1ta Januarii. Keysare Rudolphus II. til Pragh deyr 10 Januarii. Matthias krýniz til keysara til Franchfurt 14 Januarii. Hollendsker giora samband mote Tyrkianum.

in tractum Schagafiord, rejecit. Mons niveus, Eyafialla jökull, in orientali Islandia situs, evulsus, in mare se projecit. Deinde tantus inde prorupit ignis, ut per totum fere aqvilonarem qvadrantem videretur. Fæmina, ob commissum cum patre & filio incestum, in Vestfiördis in aqva suffocatur. Præfectus Herlufda navê in Islandiam venit, nave rediit. Qvæstor regius Jurinus Daniel hac æstate eqvô in borealem qvadrantem proficiscitur, atqve foro, qvod â Jonâ Sigurdæô nomophylacê ad thermas Vallnalaug, intra Schagafiördi limites, constitutum fuerat, unacum episcopô Gudbrandô interfuit. Comparuit ibidem Thordisa Haltoræa, confessa se â sororis suæ marito, Thomâ Bodvaræo, incestuose vitiatam esse, qvi, hoc audito, fuga, inseqventibus frustra aliis, vitæ suæ consuluit, atq;, directo in orientalem Islandiam cursu, navê in Angliam abiit. Hujus uxor Bergliota in Vestfiordis postea viro nupsit. Revertitur deinde Thomas, uxorem secum ablaturus, sed frustra, cum ipsa renueret. Die 29. Martii Anna Catharina regina Daniæ fatis cessit; feria autem 4. Pascatos, qvæ 15. est Aprilis dies, terræ mandatur. E sex, qvos progenuerat liberos, pars dimidia idq; mascula superarat. Bellum inter Danos Svecosq; tum maxime sæviit. Die 23 Maji Elfoburgum capitur. Danorum Svecorumq; legati conventum habuerunt. In prælio Hallandensi, Frantzius Ranso, Christianus Bernebow, Stênus Rosenspar ceciderunt. In Italiâ ingens aqvarum illuvies grassabatur. Horribili motu terra Birchenfeldiæ & alibi concussa est die 9. Novembris. Calendis Januarii cælum tremendâ procellâ nimboq; personuit. Ejusdem mensis die 10. Rudolphus 11. imperator occubuit; sed 4 post diebus Matthias Francofurti imperator coronatur. Batavi adversus Turcas conjurarunt.

Anno 1613. Vedurátta stormasaum; med siógangi, Hluter um Sudurnes. Drucknudu 2. menn under Iøkle vestur, item 2 menn under Eyafiaullum. Skiptape í Garde sudur, þar á 5. menn. Skiptape í Kollafirde, sexæríngur. Drucknan Jóns skútu formanns í Selvoge, og tveggia annara, þridie lifde viku. Lágu Spanster hval-skutlarar kríngum allt Island á 18 skipum, giordu glettíngar sumstadar. Einer fyrer Vestfiordum, fengu hafvillu, sigldu í Vesturhaf, rautudu í ís, voru í haunum 9 daga, komu ad Grænlande [sem sumer hallda] med haurku braugdum, skutu landsmenn af þeim 3 menn til dauds, med sínum bogum og bein-pylum, enn hiner Spannsku sáu þó avngvann, helldu sídan med þad frá lande, og saugdu happ, enn sem framm á sió komu, sáu þeir ógrynne lids á lande, þeir sigldu sídan til Islands, undu upp skip sitt, og giordu ad þvi sem lest var orded, helldu burt um vetur-nætur. Gísle Þórdar son logmann mætte hirdstióra óvild. Deyde sá virduglege høfdínge Jón Biorns son á Grund í Eyafirde. Geck ein þúng og almenneleg landfars sótt um allt Island, stigu fáer framm, hardtnær frá haufste og framm ad nyárs dege.

Fridar stillíng millum kóng Christian 4da af Danmork, og þess útvalda kóngs Gustavi af Svíarike þann 20 Januarii. Eitt miøg furdanlegt teikn sed á himninum til Pesor. Teikn á himninum sed til Prag og annarstadar. Henricus Július hertoge til Brunsvík deyr til Prag. Margreife Ernest af Brandenborg deyr.

Anno 1614. Vetur gódur til Luciu-messu, spilltiz þá.

Anno 1613. Aër, ventis turbonibusq; turgidus, mare æstuare, fecit. Opima piscium captura in Sudurnesis contigit. Ad montem Snæfells-jökull in occidentali Islandia duo viri undis obruuntur, totidemq: prope montes Eyafiöll. Navicula, 5 instructa viris, in tractu maritimo australi, Gard dicto, fluctibus periit, atq; in sinu Kollafiörd triremis. Jonas cymbæ gubernator cum duobus sui sociis in mare Selvogi mergitur, tertio, qvi vivus evasit, post unicam hebdomadam vita functo. Hispani, 18 navibus, circa Islandiam, balænarum capturæ operam dantes, incolas hinc inde infestarunt. Harum unâ qvi vehebantur, errabundi per mare occidentale incertum direxerunt cursum, atq; per 9. dies totidemq; noctes glacie vexati, tandem & opera & consilio in Grönlandiam, ut nonnulli putant, venerunt, ab incolis, licet non visis, & arcubus & sagittis osseis petiti, adeo ut tres suorum amitterent. Qvo comperto, in navem fugientes saluti consuluêre; qva conscensâ, ingentem hominum vim in continente conspexerunt. Hinc in Islandiam reversi, læsam glacie navem, funibusq; in littus tractam refecerunt, sub hyemis tandem initium sese pelago committentes. Gislo Theodoræus nomophylax præfecti regii gratiâ excidit. Vir clarus, Jonas Biörnonius de prædio Grund in Eyafiordensi tractu, fatum subiit. Gravis per totam Islandiam morbus epidemicus ab autumnali tempore ad festum usq; circumcisionis obrepens, paucos absumsit. Christianus 4 rex Daniæ, Sveciæq; rex electus, Gustavus, die 20 Januarii pacem faciunt. Signum admodum mirabile Pisauri in cælo apparuit; Pragæq; & alibi meteoron qvoddam visum est. Henricus Julius, dux Brunsvicensis, Pragæ moritur. Marchio Brandenburgensis, Ernestus, ex hominum qvoqve vita demigravit.

Anno 1614. Partem hyemis, qvæ festum Luciæ præcedit,

Heyädiz miog lítt Nordanlands fyrir votvidrum. Drucknun 5 manna í Vestmannaeyum, annara 5 á Breidafirde, item 5 á Vestfiordum. Tveir menn drucknudu í Jökulsá í Skagafirde laugardaginn fyrir Páska. Sigvallde Eyríks son á Kaldrana skadade síg á auxe, hann fór til smída, því hann datt, skarz inn í hofudid, mædde blódrás, andadiz sama dags. Þrír menn urdu under snióflóde vestur í Fiordum. Landskiálftinn mikle sydra; hrundu bær. [Í þeim landskiálfta fell Fiall á Skeidum ad mestu. Þar á hládinu lá reidíngs torfa, sem hvarf í jardskiálftanum, so hún sáz ei aptur, meinaz í jaurd hafe horfed. O. E. S.] Rán og skemd penínga í Vestmanna eyum, og so vídar kríngum Ísland, af útlendskum sióreifurum.

[Sá het Jón Gientelmann, sem rænte Vestmanna eyar, hann tók þá stóru klucku frá Landakyrkiu, feste hana upp í kadlana á skipinu, hvoriu hann rænt og stoled hafde, sigldе sídan út med hana, enn þá hann kom út til Englands, var hann drepenn, og aller hans menn. Enn med því á þessare klucku stód, hvorre kyrkiu hún tilheyrde á Íslande, var hún af Englands kónge send aptur til Vestmannaeya, epter þad hún hafde vered þar í 3 ár, og er sú stóra klucka á landakyrkiu ennú í dag. O. E. S.]

Rænt kaupmannafar í Diúpavoge austur. Herlufsda hirdstióre kom út, hafde Gísla Þordarson logmann í málum, þad samed med se. Kom Gísle logmadur ei til alþíngis, var hann þá veikur madur ordenn af elle. Var til logmanns kiorinn Gísle Hákonar son fyrer sunnan og austan. Uppleſed á al-

clementem, immitior excepit. Exiguus admodum in aqvilonari insula fœni proventus, imbribus scilicet impeditus, ab incolis patiebatur. In Vestmannöis 5, in sinu Breidafiord 5, totidemq; in Vestfiordis nautæ undis oppressi sunt. Die Saturni, qvi festum Pascatos præcedit, duo viatores in flumine Jokulsa, intra tractum Schagafiordensem, suffocabantur. Sigvaldus Ericius Kaldranensis in via in securim decidens, tantum capiti vulnus inflixit, ut, toto effluxo sangvine, eodem die mortem occumberet. Tribus in Vestfiordis viris nivis de præruptis montium ruina exitialis existit. Tanto in Islandia australi motu concussa est terra, ut villulæ aliqvot præcipites corruerent. [In hoc motu villa Fiall, in tractu Scheidensi solo fere æqvabatur. Erat in platea villæ cespes clitellarius, qvi postea nunqvam est conspectus; qvare hoc motu in terram detrusus creditur. O. E.] Piratæ exotici rapinas vimq; in Vestmannois & alibi in Islandia exercuere. [Jonas Gientelmannus nomen erat piratæ, qvi Vestmannöas prædatus est. Hic campanam magnam, templo insulano, Landakyrkia dicto, ademtam, in rudentes navis, qvam etiam rapuerat, suspendit; cum autem in Angliam reverteretur, dignam scelere pœnam, una cum suis, capite persolvit. Cum vero in campana literis esset signatum, cuinam templo Islandiæ propria esset, a rege Angliæ, elapso triennio, in Vestmannoas remittitur, ubi hodiedum in templo conspicitur. O. E.] Navem commerciis destinatam in portu orientali. Diupavogensi piratæ compilabant. Reversus in Islandiam præfectus Herlufda Gisloni Theodoræo varia intentavit crimina, qvæ pecunia expiavit. Hic ætate jamjam defectus, hac æstate in forum generale non venit; qvare ad australem orientalemqve nomophylacatum Gislo Haqvinæus electus est. In foro generali, Danorum, qvo per annos 11. in portibus Islandiæ commercia

þínge passbref Danskra fyrer þessum haufnum 11. ár, þóttuz nú Íslendíngar sakna þeirrar kaupttídar, sem ádur hafde vered her á lande. Þesser sendemenn þeirra Daunsku reidara, sem híngad komu, marger hvorier, hugsudu ecke miked um, hvort þeirra górs geck út edur ecke, haufdu þad sumtídis fram, stundum laungdu þad epter.

Kóng Christian 4de yfer Danmork og Norvege siglde annad sinn til Englands. Christianstadur byggdiz og festiz af kóng Christian 4da, fyrer einn fastann stad, í Villands herade í Skáney. Aller biskupar í Danmork samansafnaz til Kolding med háskólans meisturum þann 21 Februarii, hvar M. Olafur, Kock, sem var sóknar Herra til Sti. Nicolai kyrkiu í Kaupenhafn, dæmiz einn falskennare, og gioriz útlægur þann 23. Februarii. Þann 4da Júlii, samansaufnuduz aller biskupar í Kaupenhafn, ad segia þeirra meiníng um apologiam Resenii. D. Petrus Vinstrup, biskup í Sellande, deyr. Í hanns stad kom D. Hans Resen, sem var ordineradur af M. Pále Marteins syne biskupe í Skáney, þann 21 Maji. Þad bar til í Þýdskalande, ad einn prestur helgade fyrer altarinu, gengu til altaris fáeiner menn, medal hvorra var einn 15 vetra gamall madur, og, sem presturinn bar haunum víned í kaleiknum, sá presturinn þad var blód edur med blódslit, þá aptrade hann ser ad gefa pilltinum, og feck sem ótta nockurn, og snere ser ad alltarinu, bendte þá einum herramanne til tals, sá hinn same herramadur sá líka sem presturinn blódid í kaleiknum, og epter stund lidna vard víns litur aptur, og sídan gaf presturinn þeim únga

exercendi facultatem adepti sunt, privilegium promulgatur, non sine pristinæ negotiationis desiderio. Qvi enim ab his eam exercendi causa huc missi erant, parum curabant, commissam sibi mercem vendere possent nec ne; qvarè eam jam reliqverunt, jam domum secum transtulerunt. Christianus 4. Daniæ & Norvegiæ rex, in Angliam altera vice proficiscitur. Hic Christianiam, in Hallandia Schaniæ sitam, exstruxit, mæniisq; & vallis muniit. Die, qvæ 21 est Februarii, omnes Daniæ episcopi, unacum Professoribus Universitatis Coldingæ congregati, M. Olaum Kock, templi Havniensis, qvod St. Nicolao consecratum est, parochum hæreseos damnant, eodem post biduum relegato, Die 4. Julii, omnes episcopi Havniam convenerunt, sententiam suam de apologia Resenii declaraturi. D. Petro Vinstrup episcopo Sællandensi mortuo, D. Johannes Resenius successit, die 21. Maji â M. Paulo Martinæo episcopo Schandensi ordinatus. Accidit in Germania, cum sacerdos qvidam, in sacræ synaxeos administratione, adolescenti, 15 annos nato, qvi nunqvam ante ad eam admissus fuerat, consecratum calice vinum offerebat, ut in sangvinem mutatum, sive rubrum induisse colorem, videretur. Qva re aliqvantum consternatus pastor, adolescenti tradere non sustinuit; ad altare itaqve conversus, nobilem qvendam, dato signo, accivit, a qvo similiter sangvis in calice conspicitur, qvi post horulam elapsam pristinum assumsit colorem, atqve deinde adolescenti a pastore traditur. Eodem qvôqve annô, die vulgo Goodytall dicto, qvi tum in 14. Martii incidit, sole meridiano, multiplicia parelia, variis connexa halonibus, per integram ho-

manne, hvor ecke hafdé fyr altaris sacramentum medtekéd. It. á sama áre á Islande, þann 14 Martii, sem var Góu-þrællin, rett um hádege, sáuz margar sóler, med ýmislegum hríngum, varde um eina klucku-stund, hvarf sídan smámsaman, ad lidnum midinum deginum.

Anno 1615. Vetur hardur, med miklum jardbannum. Þá fellu nær aller útegangs peníngar, sem ecke haufdu hey, um allt Island. Rak inn ís á Þorra fyrer nordan land, þá kríngde hafís um allt Island, og lá til Fardaga fyrer nordan. Kom ís sudavstan fyrer Island, hann rak ofan fyrer Reykianess-Raust, og inn á Voga, og fyrer aull Sudurnes, avngver mundu þá ísrek sked hafa sunnan fyrer Raust. Seladráp á íse um Sudurnes. [Hafís so mikill fyrer sunnan, ad ecke vard róed fyrer sunnan Skaga, á haunum drucknudu 2 menn, ér fórn ad drepa sele. E. O. S.] Drucknun Skaldstada Eyríks úr Eyafirde, fyrer Stafnese. At þessum vetre vard mest peninga hrun um vanalegar góds-sveiter. Þá komuz allfáer menn sudur yfér heidar í verferd fyrer ófærdum snióar, snern heim í sveiter. Brotnudu hafskip vída í íse. Þann vetur sáz siallðan ein sól, so ei væru 2 edur þrávallt 3, og furdu opt 4, item alltídum 5, so líka 6, senar voru og 7, einninn 8, nockrer menn litu og 9. Þessar sóler sáuz í hríngum á loptinu, med ýmislegum teiknum og líkíngum. Þá sáz og sem annar regnboge móte sólunne, þótt harda frost være.

Biarndýr gengu þá vída um landed, giordu ecke mein, þau voru unnen maurg avstur og sudur á landinu, eitt var unned med skotum og slaugum á Holum í Hialtadal. Atta skiptap-

ram in cælo ſunt conſpecta, ſed poſtea paullatim evanuêre.

Anno 1615. Procelloſa bruma, terram horrendis nivibus glacieq; operiendo, omnes fere qvadrupedes, qvi fæno ali non potuerunt, per univerſam Islandiam enecavit. Poſt mediam hyemem glacies ad boreales primum propulſa oras, totam Islandiam ambiit, & ad æſtatem uſq; ſeſqvimeſtrem infeſtavit incolas boreales; totum orientalem qvadrantem atq; Sudurneſias imo charybdin, Reykianes-roſt dictam, id qvod poſt hominum memoriam nunqvam accidit, præteriit, & tandem in intima Vogarum littora pulſa eſt. Phocæ in glacie ad Sudurneſias capiebantur. [Tanta auſtrales oras glacies circumdedit, ut incolas citra iſthmum (Schagum) Sudurneſenſem a piſcium captura præpediret. Duo, qvi phocas venandi cauſa per glaciem ibant, undis ſunt immerſi. E. O.] Ericus de prædio Eyafiördenſi, Schaldſtader, ante Stafneſiam, fluctibus interiit. Hæc hyems per tractus inſulæ, optimâ cæli temperiê plerumq; fruentes, maximum qvadrupedibus attulit excidium. Qvi hac hyemê e boreali Islandia per teſqva montana in meridionalem piſcandi cauſa iter inſtituebant, inſuperabili nivium molê impediti, domum pleriq; redierunt. Qvi maria ſulcarunt peregrini, glacie paſſim vexati, naufragium fecerunt. Hac hyeme unus ſol rariſſime ſplenduit, ſed uno & ſæpiſſime pluribus, imo interdum ſeptenis octonisve pareliis ſive meteoris, circulis variis connexis, ſolarem aliamve formam præ ſe ferentibus, ſtipatus, plerumq; apparuit; etiam adverſus ſolem, qvaſi iris, aëre perqvam frigido, conſpiciebatur. Magna urſorum, glacie advectorum, multitudo per Islandiam, ſed nullius damno, vagabatur. Præter multos, qvos orientales auſtralesq; interfecerunt, Holis Hialtadalenſium unus miſſilibus ictibusqve

ar urdu vestur á Breidafirde á tveggia Postula-messu, þá kom snaugglegt áhlavpa vedur. Drucknun Hannesar bónda Biornssonar, hann reid druckenn úr kavpstad. A Hvanndaulum nordur stack madur sig ófyrersyniu á vetlínga-prióne inn í baked, Tomas Gunnlavgs son ad nafne, dó litlu sídar. Ein kona, er het Ragnheidur Magnús dótter, fyrerfór barne sínu 5. vikna gaumlu í læk einum nordur á Svalbardsstraund, þeirre dreckt á Helgastaudum í Þíngeyar þínge, seck ydran. So bar vid þann sama dag, sem þesse forblindada kona let barn sitt ofan í foss nockurn á þeirre litlu árspræum, sem Gelldíngs-á er nefnd, og hún heyrde til þessa síns barns þriú hliód, sem hún seinna siálf frásagde, ad menn sáu út í Lavfáss-hverse himininn ravdann sem blód, í súdurátt, og heyrdu þeir í loptinu 3 hliód í saumu átt og sama púnkt, sem barned dreckti. Fædd Margret Halldorsdótter lögmans Olafs sonar, Sigurds sonar Odds sonar Tomas sonar, og Haldóru Jóns döttur Biorns sonar prests Jóns sonar biskups Ara sonar, á Grund í Eyafirde, um messudag Barbaru meyar á Fimtudege. [Þann 1. Octobris kom so miked flód í Slesvík, ad marger menn drucknudu, og so mikell fenadur. Þá urdu vestra 15. skiptapar. O. E. S.]

Veiddur vid Kalmar einn fásedur fiskur, tveggia álna lángur, skaptur sem lánga nær so, stódu nidur úr midium haunum sem tveir manns fætur upp ad midium kálfa, enn þriú spiót upp úr midiu bake, enn sem sverd ígegnum hnackann, og horfde hiollturinn nidur enn oddurinn upp, og þesse ord sáuz á haunum: VÆ VÆ VÆ *) VÆ OC MÆNS.

*) Al. DÆN

ſuperatur. Feſto Philippi & Jacobi procelloſus turbo 8. naves cum nautis in ſinu Breidafiörd perdidit. Hannas Biörnonius, ebrius de emporio tendens, aqvis immergitur. Qvidam, nomine Thomas Gunnlogæus Hvanndalis in aqvilonari Islandia, tergum ex improviſo ſpiculo aculeato perfodiendo, lethali ſe vulnere ſauciavit. Fæmina, nomine Ragnheidis Magnæa, in tractu boreali Svalbardsſtraund dicto, infantem, qvem ante 5 pepererat hebdomadas, in rivulo ſuffocavit; ſed ipſa dein',acta pœnitentiâ Helgaſtadis in toparchia Thingöenſi, aqvis ſimiliter immerſa, parricidium expiavit. Accidit autem eo ipſo die, qvo excæcata hæcce fæmina in cataractam rivuli, cui Geldingsaa nomen, infantem abjecit, & ipſa, ut qvidem referebat, ejulatum ejus triplicem audivit, ut in tractu Laufaſenſi, aër, meridiem verſus, ſangvinis in modum rubicundus conſpiceretur, & triplex ibidem ejulatus eô ipſô momentô qvô infantulus ſuffocabatur, audiretur. Naſcitur Grundæ in Eyafiörd, feſto Barbaræ virginis, qvi dies erat Jovis, Margareta, cui pater erat Haltorus nomophylax Thomæ, e filio Ottone nepoteq; Sigurdo Olavæo abnepos, mater vero Haltora epiſcopi Jonæ Areſonii e filiô dominô Biörnone nepoteq; Jonâ proneptis. [Ipſis calendis Octobris Slesvici horrenda aqvarum illuvies non minus qvadrupedum qvam hominum ingenti multitudini fatalis exſtitit. Tunc qvoq; 15. naves cum nautis invectis, in occidentali Islandiâ, perierunt. O. E.] Capiebatur ad Calmariam piſcis monſtroſus, duos cubitos longus, formâ aſello longo non abſimili; habuit in medio ſui ventrê qvaſi duos pedes humanos, ad ſuram uſq; demiſſos; de mediô tergo tres haſtulæ ſurrexêre; occiput enſe, cujus capulus deorſum, cuſpis ſurſum ſpectabat, transfixum erat; corpus hiſce pictum characteribus; *VE VE VE* *) *DE OC*

*) Al. *DEN*

Byriaz sólar aulld, sem næst er sinne seinustu til alldamóts. Kóng Christians 4da nýr Recess útgengur. Til kóngsins nýrrar capellu í Roschild leggz grundvollur á þessu áre, sem ysred mæt og kostuleg bygging er.

Anno 1616. Vetur skorpusamur. Hluter í útverum. Vedur miked á vestan Jóladag hinn fyrsta nordannlands. Skiptape á Stafnese. Geck mikla bóla, dó margt fólk úngt innan þrítugs alldurs. [Engelskt skip kom á Hiallasande. A því var Islendskur madur, Olafur Gottschalks son frá Hundadal, var hann bólusiúkur í land fluttur, sló þeirre sótt strax á lands fólked, so miked mannfall vard í kríngum Snæfells-jokul. Í Ingialdshóls sókn dóu 70 menn. Þesse er af maurgum kaullud mikla bóla.] Þá geck og annar kránkleike af take, af því dóu marger, Jón prentare Jóns son Svenska Matthías sonar og Kolbiorn Hiálms son barskere. Sú bóla kom út hingad á Engelsku skipe under Jokle, og dó þar sídan undra margt fólk. Í Arnes-þínge dó 300 manns, í Húnavatns-þínge 150 manns, í Hegranes-þínge 200 manns, í Vodlu-þínge nær 200 manns.

(Margur drengur og stelpa voru á þessu áre og á nockrum epterkomande árum flutt ad sunnan Nordur og í Austfirde af sýslumanne, vegna manndavda og fólks fæckunar, drenger selder, sumer fyrer 60, og 80 álner, enn stelpur 40 álner. O. E. S.) Sigler Þorlákur Skúla son fyrst (er sídar vard

MENS. Incepit seculum solare, proxime præcedens id, qvod seculorum magnorum confinia tangit. Christianus 4. jus novum, recessum, edidit. Jacta sunt Roskildæ hoc anno fundamenta sepulcri regii, magnifice satis sumtuoseqve exstructi.

Anno 1616. Hyems cæterâ anceps, aqvilonarem qvadrantem, feriâ Juliorum primâ, prorumpente ab occidente tempestate, vexavit. Captura piscium hoc anno optime succedebat. Navis Stafnesensis cum remigibus fluctibus interiit. Ingens variolarum, qvi grassabatur, morbus, multos adolescentum, qvi tricesimum nondum annum attigerant, absumsit. [Laboravit hoc morbo Islandus qvidam, nomine Olaus Gothschalchæus de prædio Hundadal, nave Anglica vectus, cum oras patriæ Hiallasandi appelleret; qvare se morbus confestim tantâ vehementiâ per tractum Snæfellensem explicuit, ut ingentem ibidem hominum turbam conficeret, in solâ Ingialdsholensi paræciâ septuaginta absumtis. Hæ variolæ a vehementia sua magnæ a multis appellabantur.] Grassabatur qvoq; genus morbi epidemici, (apoplexia) permultis itidem fatale, & in his Jonæ typographo, Jonæ Sveci Matthiæ filii gnato, atqve Kolbiörnoni Hialmæo chirurgo. Dictus variolorum morbus nave Anglicana in patriam primum invectus est, & circa montem Snæfells-jökull, ubi appulit navis ista, ingentem utriusq; sexus multitudinem enecavit. In toparchiâ Arnesensi 300, in Hunavatnensi 150, in Hegranesensi 200, atq; in Vadlensi fere 200 utriusq; sexus homines eo morbo decesserunt. [Hoc anno seqventibusq; borealium orientaliumq; toparcharum præfecti multos infimæ sortis adolescentes adolescentulasqve, ad resarciendam factam ibidem jacturam. ab australibus incolis pretio emerunt, rependentes pro illis trium aut ad maximum qvatuor, pro his vero duorum tantum coronatorum pretium, O. E.] Thorlacus Schulonius (postea

Biskup) og fær bólu í þeirre sinne reisu, var hann þá 18 ára ad alldre, og var utan 3 ár. Forgeck farmaskip Jóns Magnús sonar elldra, druknudu 15. menn, fóru med góts úr kaupstad. Brotnade Engelskt skip í Þíngeyar-þínge seinnt um haustid, vistudu þeir sig þar um veturinn 9.

Uppleséd kóngsbref á alþínge, ad leggia fé til Bessastada kyrkiu uppbyggíngar af aullum kyrkium á Islande epter fiármegne kyrknanna, þessu framfylgdu sýsslumenn um landid. Ad þessu voru hallden rád og underrót Júréns Daniel sonar, umbodsmanns á Bessastaudum, kvolldade og illa.

Þad bar til vestur í Gufudal, ad þrír menn þar deydu í bólu, og sýnduz vera á felle, og sáuz almennelega, þad vóru tvær konur, og hafde hvor heitaz vid adra, þridie var úngur madur, sem het Steindór, hann hafde haft leik og glens vid stulku eina þar, þá lifde, ad heinne sókte hann. Þesser aller spilltu verke og vefnade, med skrækium og skellum og hmislegum látum, stódu ad messu og lestrum bæde úte og inne. Item, ad þar vestur skede, ad 3 menn sátu hiá fiám sínum í fiúkgeisu aller til samans, ad þeim kom einn bilur, sá þá alla nidursló til jardar. Einn komz heim til sín med illann leik, stirdur og laminn, annar fannz vitlaus, sá þridie var daudur, og í burt hanns hálft hofud, og lágu hiá haunum tveir dauder sauder. Villtiz madur einn í fiúkgeisu, Gudmundur ad nafne Erlends son, um kvolldtíma á Langholte í Skagafirde, hann fannz daudur í einum litlum fosse í Vldemírar á. Á Vestfiordum brotnudu 2 skip Spaunsk, sem ádur med fleirum haufdu þar á hvalveidum vered, í Stranda sýsslu, og stoled saudum og smiore

episcopus) annos 18. natus, exteras terras prima vicê visit, ubi per triennium hæsit, cum morbo variolarum ibidem conflictatus. Navis oneraria Jonæ natu majoris Magnæi unacum, qvibus instructa erat, 15 nautis, externas merces ab emporio domum vehentibus, fluctibus periit. Vergente autumno Angli ad oras toparchiæ Thingöensis naufragium fecerunt, qvorum 9. hyemem ibidem transmittebant. Promulgatur in foro generali diploma regium, qvo omnia, qvæ habet Islandia, templa, pro suis qvodq; facultatibus certam pecuniæ portionem ad templi Bessastadensis exstructionem contribuere, jubentur. Jussa toparchæ exseqvebantur. Hoc consilio Jurini Danielsonii qvæstoris Bessastadensis factum esse, sed fructu sane exiguo, existimabatur. Grassante variolarum morbo Gufudali, in occidentali Islandiâ, decesserunt duæ fæminæ & juvenis, nomine Stendorus, qvorum postea larva lamiæq; in omnium, qvi aderant, conspectu hinc inde vagabantur. Illæ, dum in vivis erant, diris se invicem comminationibus consectatæ fuerant; hic vero cum puellâ qvadam lascivibundus colluserat, qvam nunc male discruciavit. Hi omnes variis gesticulationibus, vociferationibus, strepitibusq; texturam aliaq; opera plane perturbârunt. In occidentali qvoq; Islandiâ tres pastores, aëre nivem demittentê, in eodem pascuo oves suas simul custodientes, prorumpens turbo humi prostravit: horum unus corpore læsus, & viribus defectus, domum ægre ivit; secundus mente captus inventus est; tertius exanimis, dimidia capitis parte ademta, inveniebatur, repertis ibidem duabus ovibus, similiter enectis. Langholti Schagafiördensium Gudmundus qvidam Erlandæus vespere qvodam, cælo ningente, â viâ aberrans, in cataractula amnis Videmirensis mortuus postea reperiebatur. Hac æstate Hispani aliqvot navibus ante toparchiam Strand-

frá búendum þar, einnin vide og audru, þetta var seinnt um hausttíma, giorde þad Spanska fólk stórar óspekter í ránum og audrum tiltektum. Tók sig þá mannfólk saman med ráde yfermannsinns Ara bónda Magnússonar, sýsslumanns yfer Isafiardar og Stranda sýsslum á Vestfiordum, og Spanskar 18. slegner til davds af maunnum Ara á Sandeyre og Aedey, þaradavk 13 á Skaga í Dyrafirde, sem ádur ræntu og stálu frá búendum. Hvört Spanskra slag til land-hreinsunar virdtiz, sem dómar þar um gengner, gengu og votta, og á alþínge var yfersed. Um þetta slag finnz gior skrifad á Vestfiordum, hvoria sem þad girner ad lesa. Sende kóng Jacob af Englande stríds-skip under Island, til varnar vid fiske-duggur, þadan frá lande, móte Spaunskum og audrum sióreifurum, þeir tóku 2. reifara skip fyrer Garde súdur. So og sende kóng Christian 4de af Danmork stríds-skip under Island, til hlífdar kavpskipum og landinu.

Christian Frys til Borrebye canceller deyr vid Opslo í Norvege þann 29 Júlii, á stríds-skipinu Fides, 60 ára gamall, var 20 ár cancellere. Herra Christian Frys til Kragerup verdur canceller til Colding, og þar med 11. nafnkunnuger menn af adal sláz til riddara þann 2. Decembris. Jardskiálfte í Svitzerland og Spanien. Marcus Antonius de Dominis, einn erchebiskup af Spalatro, fellur frá pávadóminum og til þeirra Reformerudu, lætur útganga*) smáskriftr móte þeim Pápisku trúarbraugdum. Í Danmork í Skáney bar þad vid, ad ein kvíga fædde tvo Mey-baurn, og hlutu bæde skírn, enn sá bónde sem kúna átte heingde sig.

*) Einar.

ensem, balænarum capturæ incumbentes, ab incolis oves, butyrum, ligna & alia furaci manu abstulerunt; declinante vero autumno, duæ eorum naves ad oras Vestfiördenses fractæ sunt, nautis in terram evadentibus, qvi deinde rapinis & incursionibus in incolas grassabantur; qvare Vestfiördenses, ductu & consilio Arii Magnæi, Isafiördensis Strandensisq; toparchiarum præfecti, congregati, 18. Hispanorum Sandöræ Ædöæq; interfecerunt; Schagi qvoq; in Dyrafiördensi tractu tredecim, qvi incolas furto rapinisq; infestarant, profligati sunt. Editam esse hanc Hispanorum stragem in patriæ emolumentum, probant testanturq; ea de re lata judicia, qvæ in foro generali postea confirmata sunt. Exacta rei narratio apud Vestfiördenses reperitur: qvare curiosum lectorem ad eam remittimus. Rex Angliæ Jacobus navem præsidiariam, qvæ naves Anglicanas piscatorias ab Hispanorum aliorumq; piratarum impetibus defenderet, ad Islandiam misit. Hæc ante Gardum, australis qvadrantis tribum, binas piraticas naves capit. Christianus 4. Daniæ rex navem prœsidiariam, mercatorum & Islandorum tutatricem, huc qvoq; legavit. Christianus Frisius cancellarius de Borrebye die 29 Julii ad Oslam Norvagiæ civitatem in navi præsidiaria, cui nomen Fides moritur, anno ætatis 60. sed muneris cancellarii 20. Dominus Christianus Frisius de Kragerup die 2. Decembris Coldingæ cancellarius factus est, & 11. nobiles ad eqvestrem ordinem provehuntur. Helvetiam Hispaniamq; terræ motus concussit. Marcus Antoninus de Dominis, archi-episcopus de Spalatro, a religione Papistica deficiens, Reformatam amplectitur. Libellos adversus Papismum a se conscriptos, in publicum edidit. In Scandia Danorum vacca juvenca duas infantes fæmineas enixa est, qvæ sacro baptismi rore tinguntur; rusticus autem qvi juvencam possidebat, litteram longam ex se fecit.

Anno 1617. [Settur Brinjólfur Sveins son í Skálholts skóla, (er þar vard biskup epter Herra Gísla Odds son) var þá skólameistare Síra Torfe Finns son, var hann þá í skóla 6. ár. Þann 9. Octobris er fæddur Torfe Jóns son, Gissur sonar, Þorláks sonar, Einar sonar, Sigvalda sonar, ad Núpe í Dýrafirde á Vestfiordum, þad skede snemma morguns.] Vetur gódur til Jóla. Hluter góder allstadar í útverum, og ár gott uppá landid, heyskapur miog gódur. Geck bólan um avsturlandid, dó margt fólk. Drucknun tveggia manna vestur í Lóne. Drucknun tveggia manna í Hafnarfirde. Drucknun 30. manna avstur vid Eyasand. Einn rak þar upp davdann med barn sitt í fanginu, hellt því so davdahallde.

Drucknun Biarna Tomas sonar med annann mann, í Skagafirde, þeir fóru fram̃ á haf til fiske tveir, sem Biarne hafde opt ádur leiked í stórum dirfsku sióferdum, frá því sem aller adrer menn um hanns daga, so sem þá hann fór til Kolbeinseyar. Drucknun Sigurdar Odds sonar biskups í Hvítá, hiá Oddgeirshólum í Flóa, og hanns manns, sem het Bergur. Skiptape í Eyrarsveit, 6 menn, segia menn ad hvalur hafe teked þá alla, serhvorn einn í senn, og gleipt.

Kom ecke út híngad hirdstiórinn Herlufda, sende Jurin Daniel son. Bref kóngs uppleseð í logrettu um Velle i Holme, þeir skyldu leggiaz aptur under Hóla kyrkiu med dóme, hvad og fram̃geck. Item í því brefe, ad prófasts gardarner, edur kyrkiurnar á landinu skule avngvum veitaz ad þeim lifendum, sem þá halde, fyrrenn þeir afgange. Fim̃ta dag Martii sáuz 4 sóler senn Nordanlands. Síra Þorsteinn Olafs son í

Anno 1617. [Brinjolphus Svenonius (domini Gislonis Ottonæi in epilcopatu Schalholtensi olim successor) ludum ibidem litterarium sub domini Torvonis Finnonii pædagogio ingreditur, ubi per sexennium hæsit. Diluculo diei noni Octobris Nupi Dyrafiördensium in occidentali qvadrante natus est Torvo, Sigvaldi e filio Enaro, nepoteq; Thorlaco, pronepote autem Giffure, atq; Jona abnepote, atnepos.] Toto hoc anno aër, terra, mare bona sua ex facili largiebantur. Obrepens per orientalem qvadrantem variolorum morbus, haud paucos utriusq; sexus absumsit. Loni, in occidentali Islandia, duo viri, totidemq; in sinu australi Hafnarfiörd, undis sunt obruti. Ad orientalem insulæ oram Eyasand 30 virorum aqvis sunt immersi, qvorum unus filiolum lacertis arctissimè tenens, exanimis in littus rejectus est. Biarnius Thomæ cum unico socio, cursu in altum mare piscandi causa directo, in sinu Skagafiördensi interiit. Erat hic magnæ temeritatis homo, qvi præter ullum suæ ætatis exemplum sæpe alto se mari præcipitanter commiserat, exempli gratia, cum navigationem ad insulam, qvæ Kolbeini dicitur, susciperet. Sigurdus Ottonis episcopi filius, unacum comite Bergô verticê fluminis Hvítá, prope Oddgeirsholos, qvod Floanorum est prædium, devoratur. Navis cum invectis sex remigibus, prope tribum Eirsveitensem, periit. Ajunt singulos eorum â balænâ devoratos esse. Præfectus Herlufda, cum hoc anno ipse in Islandiam non veniret, vicarium suum Jurinum Danielsonium eò misit. Promulgatur in foro generali diploma regium, qvô prædium Veller in Holmensi tractu, templo cathedrali Holensi adjudicari jubetur, cujus postea exsecutio peragitur. Prohibet præterea diploma istud, ne cathedræ præpositorum parœciæve insulanæ, vivis adhuc iis, qvi eas obtinent, aliis conferantur. Die,

Vestrhópshólum fell af hests bake, kom svartur fleckur á hálsinn, hvaraf kom miked mein, deyde af því sama þann 11ta Martii, 55 ára.

Utflúttur vidur til Bessastada kyrkiu, og þá sídan reist og bygd, heldur hávaxen og stórt hús, bitalaust, sagde Jurin Daniel, ad slíkt hús kynne ecke ad forganga, enn Íslendskur biliabindur sætte ecke því ravpe. Pad kyrkna-gialld kom saman og flutt fram, fiegur hundr. daler. Deyde Biorn bónde Benedicts son ad Múkaþverá, þann 21 Augusti, einn frómur hofdíngsmadur, fridsamur og lítelátur, hanns kvinna var Elen Páls dótter frá Stadarhóle, Jóns sonar frá Svalbarde, Magnús sonar. Móder Elenar var Helga Ara dótter logmanns, Jóns sonar biskups Ara sonar. Sonur Biorns og Elenar var Magnús logmadur, er epter sinn fodur tók Múkaþverá og Vodlu sýslu, heidurlegur hofdíngs mann og skáldmenne miked. Hann átte Gudrúnu Gísla dóttur logmanns, Þordar sonar logmanns Gudmunds sonar, þeirra syner Gísle og Biorn Magnús syner.

[Gísle giptiz Þrúdur Þorleifs dóttur, Magnús sonar á Hlídarenda, hennar móder Gróa Gísla dótter bónda Arna sonar, er þar bió. Annar son Magnúsar logmanns var Biorn, sem eignadiz Helgu Gudmundar dóttur, Hákonar sonar á Þíngeyrum, er bæde hellt Þíngeyra klaustur og Húnavatns sýslu. Hennar móder Haldóra Ara dótter frá Ogre. Dætur, Helga Magnús dótter, hún giptiz Hákone Gísla syne logmanns, Hákonar sonar, Gísla sonar, er sat á Hlídarenda, epter Pál logmann Vigfús son. Aunnur þeirra dótter Jórun, hún giftiz Jóne Magnús syne frá Reykhólum, sonar syne Ara Magnús sonar frá Ogre á

qvæ Martii 5. eſt, in boreali qvadrante, parhelii in cælo apparuere. Dominus Thorſtenus Olavius, paſtor Veſturhopsholenſis, in viâ eqvo excutitur. Unde inuſta collo macula nigra, in lethale tandem converſa eſt ulcus, qvo die 11. Martii anno ætatis 55. deceſſit. Exportantur in Islandiam ligna ad ædis Beſſaſtadenſis ædificationem, qvæ ampla ſatis editaq;, ſed abq; trabibus, exſtructa erat. Gloriabatur Jurinus Danielſonius, talem domum ruere non poſſe, ſed absq; circumacti in Islandia turbinis magnipendio. Qvæ ad hunc uſum a templis contribuebatur pecunia, invehebaturq;, 400 imperialium pretium perfecit. Die 21. Auguſti occubuit Biörno Benedicti, herus Mukathveraënſis, vir magnificus, manſvetudinis modeſtiæq; ſpectatæ. Uxor ei erat Helena Paulô Stadarholenſi patre nata, Magniq; e filio Jona Svalbardenſi neptis; matre vero Helga, epiſcopi Jonæ Areſonii e filio Ariô nomophylace neptê. Biörno ex uxore Helena filium ſuſcepit Magnum nomophylacem, parentis in monaſterii Mukathveraënſis toparchiæq; Vadlenſis adminiſtratione ſucceſſorem, virum magnificentia atqve vena poëtica clarum, qvi ex uxore Gudruna, Gislonis nomophylacis filia, Gudmundiq; e filio Theodoro nomophylace nepte, duos progenuit filios, Gislonem nempe & Biörnonem, qvorum ille Thrudam patre Thorlevo Magni Hlidarendenſis filio, matre vero, Groa Gislonis Magnæi itidem Hlidarendenſis heri filia, natam, conjugâli ſibi fœdere junxit, hic vero Helgam Gudmundi, cui pater erat Haqvinus monaſterii Tingorenſis toparchiæq; Hunavatnenſis præfectus, ex Haldora Arii Ogrenſis filia, procreatam filiam, conjugem ſortitus eſt. Filiæ vero, qvas ex uxore Gudruna ſuſtulit Magnus nomophylax fuere: 1.) Helga, qvæ Haqvino Gislonis, qvi poſt Paulum nomophylacem Vigfuſæum Hlidarendi habitavit, e filio Haqvino, nepoteq; Gislone nomophylace, pronepoti, viro

Vestfiordum sýslumanns yfer Isafiardar sýslu. Þridia þeirra dótter Sólveig, hún giftiz Þorkele Gudmunds syne, er hellt Þingeyra klaustur epter Pál Gudbrands son. Dætur Biarns og Elenar vóru Sigrídur, sem átte Pál, son Herra Gudbrands Hóla biskups, þaug áttu marga sonu. Gudrún þeirra dótter, hún átte Gísla biskup Odds son biskups, Einar sonar, þaug áttu ecke maurg baurn saman. *]

Þad kaupskip, sem koma skyllde á Eyrarbacka, þad fann alldrei Island um sumared, villtiz af þokum, ratade fyrer hafís, komu í mikla neyd í margann máta, bæde saukum skipsins og siálfra þeirra, þeir urdu ad slá selinn á ísnum sér til fædis, komuz um síder med haurku og naudum úr ísnum, og sigldu so fram aptur í Danmork, og saugdu happ. [Siglde Arne Odds son í annad sinn vegna fodur síns Hr. Odds. O. E. S.]

Evangeliskt fridar ár í Danmerkur og Norvegs ríkium, þann sídasta Octobris, forkostulega hallded í heila viku. M. Isaac biskup í Þrándheime deyde 27. Júnii. Þad Evangeliska fridar ár hallded allstadar í Þýdskalande móte Pápistum. Kóngsins bref í Danmork, hann bannar allt kukl og galdra, sem þad bref hliódar.

Anno 1618. Var brend kona fyrer nordán, fyrer þad, hún fargade barne sínu med bruna. Vetur gódur frá Jólum, kom ís um vored. Hætt maunnum bæde í sió og vautnum.

*] Vidbætt af Síra Torfa Jóns syne.

nupſit; 2.) Jorunna maritum habuit Jonam Magnæum Reykholenſem, Arii Magnæi Iſafiördenſis toparchiæ præfecti, qvi Ogri Veſtfiördenſium habitavit, nepotem; 3.) Solveiga Thorchillo Gudmundæo, Pauli Gudbrandæi in adminiſtratione monaſterii Tingörenſis ſucceſſori, fædere thori jungitur. Filiæ, qvas matre Helena natas, reliqvit Biörno Benedictæus, erant: Sigridis, qvæ marito Paulo, epiſcopi Holenſis Gudbrandi filio, multiplicem prolem maſculam peperit; Gudruna, qvæ epiſcopo Gisloni, Ottonis Enaræi, loci itidem epiſcopi filio, nupſit, ſed tamen paucorum liberorum mater.*] Navis, mercibus in portum Eyrarbachenſem invehendis deſtinata, in Islandiam non venit; ſed, per totam æſtatem nebuloſa caligine ſeducta, in oceano ſeptentrionali incerto vagabatur curſu, cujus nautæ glaciei eſurieiq; vi & aliis malis ad extremas redacti ſunt anguſtias, adeo ut phochas, glaciei adhærentes, victitandi cauſa venari, neceſſe habuerint. Tandem his malis ægre liberati, in Daniam revertuntur. [Arnas Ottonæus vice parentis domini Ottonis Havniam ſecundo proficiſcitur. O. E.] Die ultima Octobris & deinde per integram hebdomadam Jubilæum Evangelicum per Daniam & Norvegiam magnâ feſtivitatê celebratur. M. Isaacus, epiſcopus Thrandenſis, die 27 Junii occubuit. Jubilæum Evangelicum per univerſam Germaniam contra Papiſtas agitur. Rex Daniæ adverſus faſcinationes & incantamenta edictum facit.

Anno 1618. Fœmina in aqvilonarî Islandiâ filiolum incendio interemit; ſed poſtea parricidii pœnas vivicomburiô dedit. Hyems a feſto Juliorum mitis. Appetentê verê glacies ad oras noſtras pellitur. Mare non minus qvam flumina multis hoc anno exitialia fuere. Ad montes Eyafiaull viri octo in mare

M

*] Additamentum domini Torvæ Jonæi.

Druckuan 8. manna under Eyafiaullum. Skipkape vestur á Hiallasande, drucknudu þar menn 7. Druckuun 3ia manna í Hafnarfirde Gudmundur Gudmunds son logrettumadur drucknade í Borgarfirde, og adrer 6 menn fyrer Seltiarnarnese. Drucknun Gunnlaugs Gríms sonar, ag annara 7. manna á Grímseyar sunde. Drucknun 8. manna í Þiórsá austur. Drucknade einn madur í Jokulsá nordur. Einn madur drucknade í Blaundu. Einn madur drucknade í Fliótum. Einn madur drucknade í Þverá í Borgarfirde.

J Þverárdal í Húnavatns-þínge brann veturgamallt barn í graudtarkatle, og dó litlu sídar. Hrapade ein kona fyrer biorg á Skagastraund nordur, lá þar þriú dægur, dó þegar menn komu til, og ætludu hana heim ad færa. Þann tíma var hennar madur uppyfer henne, á einnre hillu, hún hafde átt ad vera vid festarhæl, enn hrapade ofan, hann komz hvorge þau dægur, þar til menn hiálpudu haunum. Þann 10. Júnii voru skruggur miog miklar, fyrer nordan land, í landsudurs átt, í því kom reidarslag, og dó einn madur á Briámsnese vid Myvatn, datt til jardar strax orendur orkumslalaus. Stúlka ein var og hiá haunum á engiinu, datt til jardar, dó ecke. Þá fellu og adrer 3 menn af hestum þar í nálægd, sakade aungvann. Gengu jardskiálftar alltídum, bæde nótt og dag, um haustid og fram ad Jólum, hraupudu i einum þeirra 4. bæer nordur í Þíngeyar þínge, þar sprack og jaurd í sundur, so varla vard yferkomiz. J einum stad under breckum á Tiornese Hvarf ein stúlka frá Eydstaudum í Blaundudal, 30 ára ad alldre, hún fannz áre sídar, daud fram á fialle þar. Einn

sunt immersi. In pago Hiallasandensi occidentalium navis, simul ac septem invecti nautæ, fluctibus periere. In sinu Hafnarfiördensi tres undis sunt oppressi. Gudmundus Gudmundæus, pedarius Borgarfiördensis, cum sex sui sociis ante Seltiarnarnesiam in mari mergitur. Gunnlogus qvoq; Grimi filius, ejusq; septem socii, in freto Grimsöensi interierunt. Flumen orientale Þiórsaa octo viros absumsit. Flumen boreale Jökulsaa unum. Flumen Blanda unum. Flumen Fliotense unum. Flumen Borgarfiördense Hvetaa unum. Thverardali in toparchiâ Hunavatnensi infans anniculus in cacabo, ferventis pulmenti pleno, in tantum aduritur, ut paulopost decederet. In tractu aqvilonari, Skagastraund, accidit, ut fœmina, extremitatem funis, cui alligatus ipsius maritus in abrupta montis saxa descendit, servatura, ex iisdem præruptis præcipitaretur, qvæ cum post horas circiter 36 ab iis, qvi eam domum vecturi essent, ostendebatur, ultimum traxit suspirium. Hæserat toto hoc tempore in ipso montis præcipitio ejus maritus, auxilii prorsus inops, donec tandem aliorum ope liberaretur. Die 10 Junii in aqvilonari Islandia, evronotum versus, cœlum tonitrû vehementer intremuit; cujus ictu vir qvidam Brjamsnesiæ ad lacum Myvatn, in pratô operans, nullo inflicto vulnere, percutitur. Puella, qvæ apud ipsum erat, in humum qvidem prostrata est; sed illæsa evasit. In eodem vicinio viatores tres hoc ipso momento nullo sui damno ex eqvis sunt excussi. Hoc autumno terra ad festum usq; Juliorum nocte dieq; continuis ferè terræmotibus qvassabatur, qvorum unus qvatuor in toparchiâ Thingöensi villas funditus evertit. Tunc qvoq; sub declivi qvodam in Tiörnesiâ terra in tantos scissa est hiatus, ut invia fere redderetur. Eydstadis in Blöndudalô puella, annos 30 nata, e conspectu ho-

madur, Þorgeir ad nafne, vard í snióflóde í Absturdaulúm í Skagafirde. Í Deildardal í Skagafirde hlióp skrida ad 4. baurnum, hún náde 2. so dóu, enn leste hid þridia, þad hid yngsta komz undan og heim til bærinns, þav voru ad smára lestre um vored. Urdu tveir pilltar í Flókadal fyrer nordan under snióflóde, komuz menn á slód þeirra fram í skriduna, og grófu til, fundu sídan riúpna tog mille þeirra, var raked og grafed epter því, lifde annar, enn annar var fiórum faudmum nedar látenn.

Sáz ein cometa fyrer nordan land, um veturinn fyrer Jóla-faustu inngang, nær í mánud, hún hafde ecke so edlelegann gang sem adrar stiaurnur, undan henne geck fyrst þegar hún sáz, so sem einn langur stafur, enn þá sídar, móte því hún hvarf, kvísladiz sú rák, og vard ad siá sem vondur. Sáz ormurinn í Lagarfljóte. Brann Bægisá hin vestare í Øxnadal allur giorsamlega, fólk var í sele.

Kom út kóngs skip sendt af kóng Christian 4da, þad átte ad taka reisara, ef vid landid lægu, so og annarstadar nálægt stravmana ad hreinsa. A því skipe voru tveir herramenn, sender á Ísland, ad nafne Friderich Friis og Juren Windt, þeir haufdu kóngs bref ad dæma yfer aullum málum, hvort sem klagad være á hofudsmanninn Herlufda, biskupa, logmenn, sysslumenn, presta edur útlenda kavpmenn. Þeir dæmdu tveir í logrettu allra manna mál þad sumar, og þóttuz þá flester ecke ná Íslendskum logum. Þeir dæmdu líf af Þórdíse Haldors dóttur, henne dreckt á alþínge. Item dreckt annare konu ad

minum elapsa, posteriori anno in vicino monte exanimis reperta est. Thorgeirus qvidam, Austurdalis Schagafiördensium, nivium illuvie opprimitur. Deildardali qvoq; in eodem tractu, prolapsâ de monte nivium inundatione, bini hoc vere pueruli obruebantur; reliqvorum vero duorum, qvi unà trifolilegio operam dabant, alter qvidem lædebatur, natu vero minimus incolumis evasit. Flokadali adolescentes duo eodem malo sunt oppressi; cum vero eorum vestigia ad nivis usqve inundationem invenirentur, ingens illa moles magno nisu perfossa est, qvâ tandem superatâ, retis, qvô perdices erant aucupaturi, ductu, hic qvidem vivus, ille autem tribus abhinc passibus enectus reperiebatur. Hac hyeme ante Dominicam Adventus, per integrum ferè mensem cometes apparuit, cursu cum reliqvorum siderum non prorsus harmonico: orienti enim cometæ præcessit veluti oblongus baculus, qvi, anteqvam occideret, virgarum in modum dividi videbatur. Monstrum aqvaticum in flumine Lagarfliot conspiciebatur. Ædes prædii Oxnadalensis, Bægisa, qvod in occidentem vergit, incendio totaliter sunt absumtæ. Morabantur id temporis ad casam in mapaliis domestici omnes. Navis præsidiaria a rege Christiano 4, qvæ piratas, littora nostra infestantes, aut in mari septentrionali vagantes, caperet, in Islandiam mittitur. Vexit navis ista in patriam nobiles duos, Fridericum Frisium & Jurinum Windtum, regiâ autoritate instructos, omnes, sive præfectus ipse Herlufda, sive episcopi, nomophylaces, toparchæ, pastores, exterive mercatores accusarentur, lites dijudicandi. Hi duo in foro generali de tribunali sententias omnes pronuntiarunt, non absq; incolarum mutuis qverelis, se à jure civili depelli. Thordisam Haltoræam aqvâ suffocandam judicarunt, qvod etiam in loco fori factum est. Horum itid-

avstan, hún sagde barn uppá sinn systurson, hann þverneitade, og feck ecke eidamenn, af þeim bádum dæmdu þeir líf, madur sá hálshoggvenn á alþínge. Item hoggvenn madur á Akranese epter þeirra skipun, falled med systrum. Þeir dæmdu logmannsdæmed af Jóne Sigurds syne fyrer barneign. Item stad og prestskap af Síra Gudmunde Einars syne, er átte Elenu systur Jóns logmanns, helldu hann hefde hyllt med hannum barneign, hvad hvoruger vildu medganga um lavnúng, þá sigldе Síra Gudmundur. Marger menn báru fyrer þessa herramenn sín mál, um gamlar jarda klaganer og fleira annad, vildu þeir fá mál þesse uppskrifud; hvad og skede, og komu þeir því ecke aullu vid edur fyrer á þessu alþínge.

Forgengu tvö *) skip vid Eyafiaull avstur, komuz af nockrer menn. Item forgeck ein Engelsk dugga fyrer Vestfiordum, komz af einn madur. Bát med einum manne sleit frá duggu á Breidafirde, sá druknade. Misgreiníngar voru millum Hr. Odds, biskups Einars sonar, og hirdstióra Herlufda, og hafde Arne Oddsson (er logmadur vard sídar) siglt vegna fodur síns, geck máled á Herlufda, vard fyrer stóru fegalde vid kónginn, og vard ersnavdur ad fe, hafde lofad her á lande þrímenníngs hiúskap, og fleira bar til í þeim kærumálum.

[Herlufda hafde gefed Jóne Biörns syne, er hellt Skridnklavstur, og Margrete Odds dóttur frá Hofe í Vopnafirde þrímenníngs leyfe, til ad giftaz, á móte §) rádum Hr. Odds. Vóru

*) Engelsk skip vid Eyafsand.

§) (Vidvaurun.)

em judicio alia ex orientali Islandia fœmina suffocabatur, cum se a sororis suæ filio incestu concepisse affirmaverit; is vero, licet negando scelus diluere conaretur, testibus purgatoriis destitutus, iisdem judicibus, securi percutitur. In tractu Akranesensi qvoq; unus, qvi germanas duas incestaverat, capite plectitur. Jonam Sigurdæum ob illegitime procreatos liberos nomophylacatu submovebant. Hujus qvoqve sororium dominum Gudmundum Enaræum (uxorem habuit Helenam Jonæ nomophylacis sororem) suspicione celati cum illo stupri, utrâq; licet inficianti, officiô immunitateq; sacerdotali privant. Horum judicio multi vetustas de fundis aliisqve rebus controversias subjecerunt; illi vero singulas earum rationes & circumstantias literis consignatas expostularunt, licet temporis angustia aliisq; obstaculis præpediti, omnes in hoc foro dijudicare neqvirent. *] Ante montes orientales Eyafiaull, duo perierunt navigia, parte nautarum evadente. Celox piscatoria Anglica ad Vestfiordos qvoq; naufragium fecit, unico tantum discrimen evadente. Cymbula a lembo, cui alligata fuit, vi ventorum in sinu Breidafiordensi distrahitur, qvi autem in ea erat vir, fluctibus periit. Intercesserant inter præfectum Herlufsdam episcopumq; Ottonem Enaræum variæ controversiæ, qvarum obtinendarum causa Arnas [postea nomophylax] episcopi filius, loco parentis ad regem trajecit, felici prorsus successu, adeo ut præfectus ingenti pecuniâ regi solvendâ mulctaretur, unde ad egestatem redactus est. Accusabatur inter multa alia, qvod in tertiô ê latere consangvinitatis gradu matrimonii contrahendi veniam dedisset. [Permiserat præfectus Jonæ Biornonio, qvi monasterio Schridensi præfuit, adversus domini Ottonis§) consilia, cum Margareta Ottonæa, Hofo Vopnafiordensium oriunda, ipsi in tertio cognationis

*] Prope littus Eyasandense duo Anglicana navigia. §) [Monita]

og fleire mál og ákærur þeirra á mille, hvörium Arne Odds son gat vel til leidar komed, vegna fødur síns, hvar af hann feck miked nafn. Eitt sinn um Jónsmessu leited hellt Herlufsda Hr. Odde á Bessastaudum mikla veitslu, var þá uppsettur kóngsins bikar, hvoru hirdstiórinn drack af fyrst siálfur, sídan var hann fenginn biskupinum, enn Hr. Oddur sá ad af annare kaunnu var hellt á hann, helldur enn þá Herlufsda drack af, sagde biskup þesse ord yfer skálinne, **þoo þeir drecke nockud bannvænlegt, þa skal þad þeim ecke granda.** Epter þad leid hann nidur, var borenn af sveinum sínum í hans tialld med litlu lífe, lá þar 2. edur 3. nætur, hrestiz vid aptur. O. E. S.]

Tyrknesker siórænfarar í Midjardar-siónum og því stóra hafe yfervinnaz og takaz til fanga af Hollendskum.

Anno 1619. Vetur gódur, vor gott, sumar þurkasamt, heyadiz lítid, hluter í betra lage. Avstanvedur miked þann 8 Novembris, geck úr farveg kórinn og kyrkian ad Hólum í Hialtadal, unden aptur ad. Þar ravf og hús. Skipbrot í Skagafirde avstanfram. Drucknun Olafs Peturs sonar og 7 hanns háseta í Haufnum sudur, 4da dag Páska, sem var sídaste Martii, 3 komuz af. Drucknun 4 manna vestur í Bervík, komuz af þrír. Drucknun einnrar konu á Skaga nordur í fosse á faustudaginn í Fardaugum. Madur einn skar sig á háls á Hlídarenda í Fliótshlíd og dó. Annar í Landeyum stack sig davdann. Elldur í Heklu-fialle sáz nordur, um landid í marga daga, sídan kom vindur af landsudre,

gradu juncta, matrimonium contrahere. Plura adhuc inter illos poma eridis exstitere, qvæ omnia Arnas Ottohæus in nominis sui gloriam parentis vero honorem feliciter detrivit. Æstate qvadam, circa festum Johannis Baptistæ, cum episcopus Otto ʼeffastadis a præfecto Herlufda magnificè tractabatur, ipse scyphum, nomine regis dicatum, ebibendum sibi primum propinavit, deinde episcopo, qvi animadvertens, ex aliô nunc, qvam cum præfectus bibebat, cantharô scypho infusum esse vinum, propinatum sibi poculum ebibebat, adhibito præloqvio: *Siqvid venenatum potaverint, nihil eis nocebit*, &c. Procidens mox in pavimentum, a famulis moribundus in tentorium suum gestatur, ubi postqvam biduô triduove manserat, sensim restituitur. O. E.] Piratæ Turcici in mari Mediterraneo & oceano vagantes, a Batavis superantur, capiunturqve.

Anno 1619. Tempus hibernale atq; vernum mite sicca excepit æstas, parciore fœni proventû. Largior piscium captura indigenas beavit. Diê, qvæ 8. est Novembris, violenta de Oriente surrexit tempestas, qvæ Holis Hialtadalensium præter ædes alias, qvas læsit, templum cathedrale, imprimis interiorem ejus partem, de loco suo movit, in qvem ægrè retrahitur. Ad orientalem sinus Skagafiördi oram navigia frangebantur. Olaus Petræus cum 7 sui nautis, die 4. Pascatis, qvæ ultima erat Martii, in loco australi maritimô, Havnis, in mari periit, tribus tantum discrimen evadentibus. In Bervicha qvoq; occidentalium remiges qvatuor, tribus periculo exemtis, similiter interiêre. In tractu aqvilonari Schagô, die veneris, cum sesqvimensale æstatis spatium præcurrerat, fœmina in cataracta amnis periît. Hlidarendi, in tractu Fliotshlidensi, vir qvidam cultello se ipse jugulavit. Alter in Landöensi tractu manus sibi intulit. Mons Hecla tantum evomuit ignem, ut per mul-

lagde þá nordur myrkur, og mystur, so furda þótte. Þetta var á þeim 6 seinustu daugum Júlii mánadar, heyrduz og skiálftar, item undergangur. Sandfall so miked kom í Bárdsardal og vídar, þar ecke vard sleged í viku fyrer sandinum.

Skickadur Friderich Friis ad vera hirdstióre Íslands, feck siúkdóm í hafinu, dó þegar 3 nætur hafde á landinu vered, grafinn á Bessastaudum. Einnin dó í hafinu einn hans sveinn, herramanns son. Bartskere hanns drucknade á þeim grauda, úr kavpstadnum Hólme er rided. Síra Gudmundur *) kom út aptur med Friderich, hafde fenged kóngs bref fyrer prestskap aptur og stad. Friderich Friis medtók af Síra Gudmunde altaresins sacramente, ádur enn hann deyde. Andres Hans son var umbodsmadur. Voru nefnd 16. kóngsbref út hefde komed med Friderich Friis, hann hafde miked í sinne, avdnadiz líted ad útretta á þessu lande.

1.) Eitt kóngs bref var um þann prent-bækling, sem Biskup Gudbrandur let þryckia um mordbrefin, og kennt þav þeim brædrum Markúse, davdum þá, og Jóne Olafs sonum. Sætt biskups og Jóns og nidia Markúsar þá á alþinge. 2.) Item tiltalad Herra Gudbrande þá í kóngs brefe, um halld ódugleg skólameistara. 3.) Bref um jardar saulur undan stólnum. 4.) Item kóngs bref, Herra §] Odde tiltalad, þad hann under sig dreged hafe Christfiár-jarder á Íslande. 5.) Bref um prestskap og stad Síra Gudmunde Einars syne aptur veitt. 6.) Bref um §§] lögmannsdæmid og affetning Jóns Sigúrds

*) Einars son. §) Biskupe.

§§] Lögmannsdæmis affetníng.

tos dies; ultimos nempe 6. mensis Julii; ab aqvilonaris qvadrantis incolis conspiceretur. Flante deinde evronoto, horrendæ tenebræ atq; caligo eundem qvadrantem occupârunt. Motus qvoq; & strepitus subterranei audiebantur. In Bardardalo alibiq; tanta sabuli moles prata & pascua obrexit, ut per integram septimanam fœnisecium administrari neqviret. Friderico Frisio præfectura totius Islandiæ demandatur, qvo profecturus, cum se mari commisisset, in lethalem incidit morbum, qvô, postqvam tres in Islandia dies vixerat, decessit, Bessastadis postea sepultus. Patricius qvidam ipsius famulus in itinere obiêrat. Hujus qvoq; chirurgus in vado, qvo ab emporio australi Holmiâ in continentem itur, aqvis obruitur. Dominus Gudmundus*) eadem nave, qvâ Fridericus, cui morti vicino sacram synaxin ministravit, in Islandiam trajecit, a rege in pristinum gratiæ & honoris statum restitutus. Redituum regiorum præfectus erat Andreas Johannæus. Fertur, 16. diplomata regia a Friderico Frisio, qvi animo magna moliebatur, sed exigua in hac regione efficere potuit, in Islandiam allata esse. 1.) Erat de libello, ab episcopo Gudbrando conscripto, typisq; impresso, qvo Olavidas, Marcum nempe, tum defunctum, & Jonam, codicillorum famosorum auctores declaraverat. Paciscitur hac de re episcopus cum posteris Olavidarum in foro generali. 2) Rex Gudbrandum episcopum accusat diplomate, qvod indoctum rectorem scholæ præfecisset. 3.) Diploma de fundis & prædiis, qvæ cathedræ sunt propria, abalienatis. 4.) Episcopus Otto de fundorum, in pauperum usum donatorum & destinatorum, (nobis Christfiarjarder) suppilatione arguitur. 5.) De domini Gudmundi Enaræi restitutione in integrum. 6.) De §] nomophylacatu & sub-

*) Enaræus. §] Remotione a nomophylacatu.

sonar. 7.) Ad menn fætu af Islande ad áre ad leita Grænlands á því kóngs skipe, er þá sendt yrde, og þeir menn skyldu forsorgader til uppihelldis þadan í frá. 8.) Bref um thunder, ad þær gylduz sem bære, enn herdtiz ecke á kotúnginum. 9.) Um giaftolla, ad sýsslumenn stande reikníng af þeim á Bessastaudum. 10.) Ad sýsslumenn sværu ad giora *) hvorium manne løg og rett. 11.) Ad lausamenn være avngver í landinu, utan þeir sem med bændum ynnu, og være til adstodar, ellegar hefduz framm, og ynnu þar. 12.) Ad kokelldin setteuz ecke á kotúnginn fleire, enn þá være haunum til þýngsla. 13.) Ad 4. skinsaumustu menn þeir bestu silgdu af landinu, ad mæta til svars þessum Islands reidurum í Danmork, um þeirra kaupskap. 14.) Bref kóngs gefed Friderich Friis, ad hann hellde oss vid Islendsk løg. 15.) Item bref ad hvor skylde búa á þeirre jaurdu, sem þá bygge, þeirra lífstíd, og þeirra baurn epter þá. 16.) Item ad ecke hæckuduz landskullder frá þeim tíma á kóngs og krúnunnar jaurdum.

Fiórer menn voru í kiorum, og under hlutfalle til løgmannsdæmisins á alþínge, Are Magnús son, Jón Magnús son elldre, Magnús Biorns son og Haldór Olafs son. Hlotnadiz Haldóre løgmannsdæmid nordan og vestan á Islande, hanns eidur skyllde til árs bída. Fengner 4. menn til frammsiglíngar af landinu, utanfaur þeirra, Jóns Magnús sonar elldra fyrer vestan, Henrichs Gísla sonar fyrer sunnan, §) Þorsteins Mag-

*) Løg og rett landsins.

§) Þorsteinn Magnús son tók Þyckvabæar klaustur og þess jarder Anno 1612, enn dó 8. Júnii 1655, løgvitraste madur einn her í lande.

motione Jonæ Sigurdæi. 7.) Mandat, ut Islandi navem, qvæ seqventi anno, ad qværendam Grönlandiam, mitteretur, nautis instruerent, insimul promittens, ut, qvi eam susciperent navigationem, sumtibus regiis deinceps sustententur. 8.) Mandat, ut decimæ, pro debito, solvantur, rusticis a gravioribus exemtis. 9.) Toparchas tributi donativi [nobis Giafftoll] Bessastadis rationem reddere, jubet. 10.) Ut toparchæ se juramento obstringant, lege *) cum omnibus acturos, mandat. 11.) Errones omnes, exceptis iis, qvi rusticos, mercede conducti, juvant, in Daniam transportari, certoq; labori destinari jubet. 12.) Rusticos pluribus, qvam jam in more erat, vaccarum æqvivalentibus [vulgo Kuugilde] onerari, vetat. 13.) Jubet, probatissimorum & sapientissimorum qvatuor ex Islandia in Daniam mitti, qvi de negotiatione Islandica cum ejus re principibus transigant. 14.) Fridericum Frisium incolas secundum leges Islandicas dijudicare, adstringit. 15.) Omnibus prædia, qvæ tunc inhabitent, qvoad vixerint, incolere permittit, hæredibus qvoq; in successionem designatis. 16.) Prædia, qvæ aut regis aut fisci sunt, ab eo tempore majori mercedê locari, vetat. Ex qvatuor, ad borealis & occidentalis Islandiæ nomophylacatum in foro generali delectis, Ario nempe Magnæo, Jona Magnæo seniori, Magno Biörnonio & Halthoro Olavio, ultimus munus sortitus est, juramento ejus in seqventem annum dilato. Hoc autumno in Daniam trajecerunt, qvi delectu optimatum de negotiatione agerent, Jonas nempe Magnæus senior ex occidentali Islandia, Henrichus Gislonius ex australi, §) Thorstenus Magnæus ex orientali atq; Dadius Arnæus ex

*) Lege & jure Islandico.

§) Thorstenus Magnæus, vir inter suos juris peritissimus, Anno 1612 monasterio Tychvabærensi & ejusdem fundis præficitur; die vero 8. Junii Anno 1655 animam exspiravit.

sonar fyrer avstan, Dada Arna sonar fyrer nordan, hann andadiz í Kaupenhafn um veturinn. Brann Hialtabacka kyrkia um nótt án manna vitundar. Let Páll bónde Gudbrands son, er Þíngeyra klaustur hellt, smída kyrkiu ad Þíngeyrum. Kom ís fyrer nordan land á Mariu-messu fyrre, hafþak, gagnlaus, sáz á haunum eingen lifande kind. Þetta sumar kom út úr siglíngu Þorlákur Skúla son (er biskup vard sídan), hafde hann þá alldur 22 ár. Eitt Biarndýr var unned á Slettu, þad hafde vered her áred fyrer. Hrapade nidur sú nýa Bessastada kyrkia giorvaull í storme.

Uppgrasinn af Daunskum Friderich Friis, og fluttur framm. Þad ár geck yfer brádur manndauðe í Danmork, dó fólk hundrudum saman. Academiet uppgefed, fyrer þad pestin hún geisade frá þeim 27. Martii til epterkomande árs 13 Martii. J Halmstad funduz þeir tveir stórmektugu kóngar, Christian 4. til Danmerkur og Norvegs, og kóng *) Gustavus af Svíarike þann 25 Februarii, og voru so til samans. Þann 3. Martii skildu kóngarner, var kóng Gustavus med maurgum Daunskum riddurum og strídsmaunnum leidsagdur til Sviaríkis aptur í sitt land. Deyde Drottníng Anna kóngs Jacobs í Englande, syster Christians 4da, var nidursett 13da Martii. Keysare Matthias deyr þann 10 Martii. Kóng Ferdinandus útvalinn til keysara, krýniz þann 30. Augusti. Curfurste Friderich 5te af Phalsten krýniz til keysara í §) Religionen, hvar af kom miked stríd og blóds úthelling í Þýdskalande, sem her er oflangt ad skrifa.

Anno 1620. Vetur gódur frá Jólum, sumar æskelegt, og haust godt. Drucknun 7 manna á Alftanese. Drucknun

*) Geste. §) Al. Relignen; enn á ad vera Prag.

aqvilonari, qvorum ultimus feqventi hyeme Havniæ deceffit. Templum Hialtabachenfe noctu, incertâ caufâ, incendiô abfumitur. Paulus Gudbrandæus, cænobiarcha Tingörenfis, templum Tingöris exftruxit. Ad feftum Conceptionis Mariæ tanta ex oceano glacies oris borealibus affluxit, ut totum mare obduceret. Nullum animal nedum rem aliqvam utilem advexit. Thorlacus Skulonius, (poftea epifcopus) natus annos 22, hac æftate in patriam rediit. In territorio Slettenfi urfus, qvi elapfo anno in infula noftra manferat, fuperatur. Templum Beffaftadenfe recens ædificatum, vi ventorum funditus evertitur. Friderici Frifii cadaver a Danis fepulcro refoffum, in Daniam transportatur; ubi hoc anno peftis adeo contagiofa fæviit, ut multa hominum centena vitâ privaret; qvare etiam a 27 Martii die hoc anno ad feqventis anni 13. Martii diem Univerfitas claudebatur. Die 25 Februarii Helmftadii duo potentiffimi reges, Chriftianus 4. Daniæ & Norvagiæ & *] Guftavus Sveciæ, convenerunt; ubi ufq; ad diem Martii 3. fimul morabantur. Qvo ipfo die rex Guftavus domum revertitur, ingenti tam eqvitum qvam militum Danorum comitatu ftipatus. Regis Angliæ Jacobi conjux Anna & regis Chriftiani 4. foror fato fungitur, die 13 Martii monumento condita. Menfis ejusdem die 10. Matthias imperator in vivis effe defiit. Rex Ferdinandus imperator falutatus die 30. Augufti coronatur. Elector Palatinus Fridericus 5. coronâ impofitâ, imperator Religione §) creatur; unde magna Germaniam ftrages & bella vexarunt, qvæ defcribere, nimis prolixum foret.

Anno 1620. Tempus a fefto Juliorum hibernum, vernum, autumnale atq; imprimis æftivum mite. Septem viri Alftanefenfes undis miferè fubmerguntur. Erlandus Erlandi filius unacum octo aliis in freto Stadenfi, qvod eft in Grindavichia,

*] Al. Geftus. §) Al. Relignæ; fed effe debet Pragæ.

Erlends Erlends sonar med ødrum 8. mannnum í Stadarsunde í Grindavík. Item úr Stadar sunde drucknun tveggia maña í Járngerdarstada sunde, er þar vildu lenda. Drucknun eiñs manns í vatna ágange í Skagafirde. Item drucknade pilltur í Sævarlands-krók. Item í Skagafiardardaulum drucknade madur.

Kom út Holgeir Rosenkrans med hirdstiórn. Jacob Petur son var umbodsmadur. Sór Haldór Olafs son sinn logmanns eid á alþinge. Þá fóru og sýslumenn eida á þinginu, epter því sem kóngsins Recess hliodar, sem voru þesser: Are, Jón elldre, Biorn, Þorleifur brædur Magnús syner, Henrich Gísla son, Páll Gudbrands son, Magnús Biorns son, og Sigurdur *] Hrólfs son, pg Þorbergur hanns bróder, Arne Magnús son og Einar Hákonar son. Þá geck dómur af 24 mannnum um prent-bæklíngin, dæmdur rógur, og til kóngsins náda og ónáda. Komu út híngad aptur Jón Magnús son, Henrich Gísla son og Þorsteinn Magnús son, enn Dade deyde þar út í pest. Þá kom út taxeríng edur nidurlag um kaupskap millum Danskra og Islendskra. Hausdu þeir, sem hedan sigldu, avngvu getad til vegar komed, helldu þó ecke kaupmenn margerhvorier þá taxeríng, helldur keyptu epter sínum vilia. Máttu skipmenn eckert góts hafa, skipherrar edur stýremenn. Kaupenhavnar borgarar hausdu þá einer Islands hafner, enn frá hinar borgirnar, Helsingeyre og Málmey. Þá var og hausd varúd á, ad Islendsker keyptu ecke vid Engelska. Sendt skip af Danmork, ad vita hvort ecke fyndiz Islendsk vara hiá fiskeduggum Engelskra manna. Þad skip var vid Island fram ad veturnóttum, edur vel so, og kaunnudu duggurnar, og fluttu

*] Sigurdur og Þorbergur Hrólfs syner.

eodem fato periit, necnon duo ê Stadarfundia in freto Jarngerdaftadenfi, ibidem navem appulfuri. Unum in tractu Skagafiördenfi aqvarum inundationes abforbebant. Puer qvidam in finu Sævarlandiæ interiit. Unus in vallibus Skagafiördenfibus aqvis eft obrutus. Trajecit huc Holgeirus Rofenkrantz, hujus infulæ præfecturam adeptus. Redituum regiorum qvæftor fuit Jacobus Petri. Halthorus Olavi dixit facramentum nomophylacatus in foro generali. Tunc qvoq; nonnulli toparchæ juxta regii receffi tenorem jurarunt, qvi fuere feqventes: Aras, Jonas natu major, Biörno & Thorlevus fratres Magni filii, Henricus Gislavi, Paulus Gudbrandi, Magnus Biörnonis, Sigurdus *) Hrolvi illiusq; frater Thorbergus, Arnas Magnæus & Enarus Haqvini. Tum etiam libellus, nuper impreffus, 24. virorum arbitrio tanqvam famofus condemnatur, & regis gratiæ fubmittitur. Redierunt, Jonas Magnæus, Henricus Gislavi & Thorftenus Magni; Dadus vero peftilentia Havniæ graffanti occubuit. Mercium, qvas Dani & Islandi invicem commutabant, taxatio vel potius ad certum valorem determinatio lata eft. Nîl potuerunt efficere, qvi in hoc ipfum in Daniam trajecerant; hanc tamen taxationem permulti mercatores non obfervabant, pro proprio lubitû nundinantes. Nec nautis, navarchis neq; gubernatoribus ullam licuit mercaturam exercere. Tunc temporis nec Helfingora neq; Malmogia fed foli cives Havniæ commercium cum Islandis habuerunt. Diligenter etiam curabatur, neqvid Islandi cum Anglis negotiarentur. Navis qvædam ê Dania miffa, ad explorandum pifcatorias naves Anglorum, fiqvæ merces Islandicæ apud eos invenirentur, qvæ, poftqvam eas perluftrarat, & ad noftras oras ad hiemale usq; tempus vel diutius manferat, in

O

*) Sigurdus & Thorbergus Hrolvi filii.

framm í Danmørk nockra menn, þá er sultar, mune víxlad hauf-du. Siglde framm Þorlákur Skúla son, er það ár var her skólameistare, med bref síns afa Hr. Gudbrands, alldurs 23 ár. Brann Sumarlidabær í *) Holtum, seinnt í Januario, og þar inne 7. menn. Let umbodsmadurinn Jacob Peturson upp-smída Bessastada kyrkiu, úr vide hinnar hraupudu, med torf-veggium og torfþake.

Einn Júde Daniel skýrdur í Vorfrúr kyrkiu í Kaupen-hafn allra Heilagra-messu, og kalladur Hans. Jubil-edur frid-ar-ár uppsett í Rom, og pávinn lofar afláte. Strid mille keysarans og þeirra §] í Behemen hellz samt vid. Kóngs §§] Gustavi brullaup í Svíaríke hallded þann 25. Novembris. Drottning Maria Eleonora krýnid þann 29. Novembris. Prag innteken af keysara Ferdinando. Hamborgarar senda sína legata til Kaupenhafnar fyrer kóng Christian 4da, um það þeir fenge ecke ad kaupa Íslands vauru, og um tunnuleg á elvenne, og fleira, fengu svar aptur, rettid líted.

Anno 1621. Vetur gódur bæde frá Jólum, og so eptir-mætur til Jóla. Heyskapur í minnalage. Hluter vída. Sumar-stormar og Dimmvidre, votsamt alþíng. Drucknun 8. manna og einnrar konu á Vestfiordum. Drucknun Jóns Olafs sonar, hvalfangara, og tveggia annara á Vestfiordum í Arnarfirde. Einn madur fórz í snióflóde um vorid under Breckum á Tiornnese. Tveir menn urdu í snióflóde í Aud-brecku fialle í Horgárdal um havstid. Drucknade Barn í

*] Al. í Fliótshlíd.

§) Al. Behemer.   §§) Svíkia.

Daniam rediit, nonnullos Anglos, qvi cum Islandis parumqvid & levidense fuerant negotiati, secum asportans. Peregre proficiscitur rector scholæ Thorlacus Schulonis, 23 annos natus, litteras avi domini Gudbrandi secum habens. Prædium Sumarlidabær *) Holtis, declinante Januario, unacum 7. hominibus incendio deletur. Jacobus Petri, qvæstor regius, templum Bessastadense e materia illius delapsi, parietibus & tecto cespititiis, exstruendum curavit. Daniel qvidam Judæus festo Omnium Sanctorum Havniæ in templo Worfruensi baptizatur, nomine Hans insignitus. Annus jubilæus Romæ fuit celebratus, papa peccatorum remissionem pollicente. Bellum tamen inter imperatorem & Bohemos adhuc duravit. Regis §] Gustavi nuptiæ in Svecia die 25. Nov. celebratæ. Regina Maria Eleonora 29. Novembr. coronatur. Praga ab imperatore Ferdinando capitur. Hamburgenses legatos Havniam ad regem Christianum 4. mittunt, qvi qvererentur de Islandica mercatura denegata, & impedito jure, restringendi, aliisq; rebus; responsa qvidem tulerunt sed parum proficua.

Anno 1621. Hiems & post & imprimis ante tempus Julense tranqvilla. Minorem in modum fuit fæni proventus. Piscium passim captura largior. Æstas ventosa & nubila, illaq; ejus pars, in qvam forum generale incidit, pluviosa. Octo viri unaq; fæmina in Vestfiördis mari sunt obruti. Jonas Olavius, cetarius, aliiq; duo Vestfiördenses in sinu Arnarfiördensi simili fato interierunt. Vir qvidam verno tempore Tiörnnesiæ nivium illuvie periit. Autumnali duo in monte Audbrechensi, qvi est in Hörgárdal, nivium qvoq; inundatione opprimebantur. Adolescens Reykiadalis per nivem in a-

*] Fliotshlidæ. §] Gestis.

Reykiadal um snióbrú. *) Arne Eysteinns son datt daudur nidur á Lavgarbrecku þinge, átte hann mále ad skipta vid Danskann epterlegu dreng, og vilde málid ganga á Arna. Þá sagdiz hann heldur vilia falla í hendur drottins, enn rangt mál genge á sig, hnêg sídan nidur, og strax daudur. Item þar í Stadarsveit hengde sig einn madur Tyrfingur ad nafne. Holgeir Rosenkrantz var samt hirdstióre her. Saměd mál Herra Gudbrands med fegialde. Hann reid siálfur til alþingis, og var þá áttrædur ad alldre, og vel einn. Brotnade kavpskip í spón sudur í Keblavík af óvedre, tveimur daugum fyrer Jóns messu, tíndiz allt góts. Forgeck hafskip í íse nordur undan Íslande, er kóng Christian 4de sende ad veida hvale vid Grænland. Haufdu þeir þar hvale veidt hid fyrra sumarid vid land, og sáu þá ecke nema snió á landinu, haufdu haufn góda, komu nú í dim̃u og villtuz sídan, rak so ad þeim ís, tóku sídan báta og settu um ísinn, og gengu so frá skipinu, dóu tveir menn í þeim kialar drætte. Komz einn bátur þesse í Grímsey, og þadan á Eyafiord, annar á Tiornnes, þridie á Slettu. Dóu 2 menn af þeim, þegar á land komu. Lágu 9. af þeim skipbrotsmaunnum Norsker her í lande um veturinn, fiórer kalder, hiner sigldu aller.

Þetta sumar kom út aptúr híngad Þorlákur Skúla son, skólameistare, alldur 24 ár, var þá her i lande fiogur ár. Deyde Páll

*) Þesse Arne var hid mesta stórmenne á voxt og afl, var búdarmadur vid Hellna, vandade um vegna dóttur sinnar edur frændstúlku vid Danskann mann.

qvas decidens, exſpiravit. *] Arnas Eyſtêni filius in foro Laugarbrechenſi ſub monte nivea [nobis Jøkle] jure cum puero qvodam Dano, hic hiemanti, certavit; ſed de cauſa timens, dixit, ſe malle in manus domini incidere, qvam juſta cadere cauſa, qvæ elocutus, ſtatim mortuus in terram decidit. In tractu qvoq; Stadenſi, qvidam nomine Tyrfingus ſeſe ſtrangulavit. Holgeirus Roſenkrantz fuit præfectus regius. Cauſa domini Gudbrandi, qvi forum generale, octuaginta licet annorum, tamen animi & corporis viribus ſupra ætatem pollens, adiît, pecuniæ multa fuit ſedata. Navis mercatoria biduo ante feſtum Sti. Johannis ad Keblavichiam ventorum ſævitiâ non ſine omnium bonorum jactura penitus contunditur. Navis itidem, qvam rex Chriſtianus 4. ad captandas ad Grönlandiam balænas, ablegârat, glacie ad aqvilonarem Islandiam periit. Captarant hi ad Grönlandiam priori æſtate balænas, ubi terram ubiq; nive obductam animadvertere, portum nihilominus commodum habentes; ſed, cum abiverunt, tenebroſa caliginê oborta de via aberrantes, ad ſupra dictam glaciem ſunt propulſi. Scaphas deinde demittunt, & ſuper undas, gelu conſtrictas, nave ita relictâ, protrahunt, qvo labore duo ſunt enecti; ſcapharum vero una Grimſeyam indeqve Eyafiördum, altera Tiörnneſiam, tertiaq; Slettam attingebant. Aſt naufragorum duo, cum primum exſcenderant, animam exhalarunt; novem autem, natione Norvagi, per ſubſeqventem hiemem hic decumbebant, qvorum qvatuor frigoris aſperitate torpuerunt, reliqvis omnibus domum renavigantibus. Hac æſtate redit rector ſcholæ Thorlacus Schulonis, 24 annos ha-

*] Hic Arnas ſtatura & virium robore erat maximè inſignis. Fuit tabernarius Hellnæ. Danum qvendam ob filiæ aut cognatæ ſtuprum ſuſpectum increpuit.

bónde Gudbrands son frá Þíngeyrum á Vídemýre í Skagafirde viku, epter hanns heimanreid. hinn 10da Novembris, fluttur til Þíngeyra, og grafenn þar, virduglegur madur og veitíngasamur, hellt Þíngeyra klavstur 15 ár, áttu húsfreyan Sigrídur og hañ 5 sonu, og var hún þá med barne, ól son, var hann látenn heita epter fødur sínum, enn andadiz úngur. Skipt þar umbodsum, og deilt fe sundur. Deyde Petur Páls son á Stadarhóle í Savrbæ, hann átte epter 2 baurn. Þeirra umbod tók bóndinn Magnús Biorns son á Múkaþverá, epter dóme. Þad sama ár deyde Biarne Odds son á Skarde á Skardstraund. [*Deyde Síra Jón Þormóds son, prestur á Helgafelle, sonur Þormóds Ásmunds sonar í Brædratúngu og Ingebiargar Þorsteinns dóttur. O. E. S.]

Reiste Christian Fiórde af Danmork med stríds-her mikeñ, var mælt 40000 manns, enn hans orlaug-skip ad sió til Þýdskalands.

Anno 1622. Vetur gódur frá Jólum. Vor hardt. Kom ís, á haunnum mikel sela tekia. Senar 5 sóler á himne. Þann 27da Martii drucknade einn madur í Laxá á Skagastraund, annar í Giliá í Vatnsdal. Drucknun Síra Gísla Arna sonar í Markarfliótе, Þíngmariu-messu, hafde fenged stadinn Hollt under Eyafiaullum af Dannskum fyrer tvær lester skreidar, sem mælt var, og drucknade, þá hann ætlade ad afhenda skreidina. Haufudsmadur var hinn same. Kóngs bref um stadfestu løgmañsdæmis Haldórs Olafs sonar. Annad bref um sýsslu

*) Síra Jón Þormóds son dó Anno 1622.

bens. & hic per qvadriennium moratur. Herus Paulus Gudbrandi, Videmyris in tractu Skagafiördensi die 10. Novembr, una septimana interjecta, postqvam domo Thingeyris abiverat, occubuit, Thingeyrisq;, qvò defuncti cadaver fuit deportatum, sepultus est. Hic spectabilis & liberalis vir, qvi per 15 annos Thingeyrensi cænobio præfuit, cum uxore Sigrida 5 natos habuit, qvæ tunc prægnans, postea filium peperit, qvi de patris defuncti nomine fuit appellatus; sed jam tener in vivis esse desivit. Tutores constituuntur, & patrimonium inter hæredes ibi dividitur. Moritur Petrus Pauli filius Stadarholis in tractu Saurbæensi, duos liberos relinqvens; qvorum bona hæreditaria Magnus Biörnonis de Mukaþverá, judicatus, tuenda recepit. Eodem anno Biarnus Ottonis Skardi in tractu Skardstrandensi defunctus est. [* Occubuit dominus Jonas, pastor ecclesiæ Helgafellensis, filius Thormodi Asmundini, qvi fuit Brædratungæ, & Ingeburgæ Thorsteni filiæ. O. E.] Rex Christianus 4. cum numeroso exercitu (dicebatur, fuisse 40000 hominum) e Dania & classe navali in Germaniam proficiscitur.

Anno 1622. Hyems a festo Juliorum mitis qvam inclemens ver excepit. Glacies huc agitur, largam phocarum capturam præbens. V. soles in cælo apparent. Virum qvendam 27. Mart. amnis Skagastrandensis Laxá, alterumq; Vatnsdalensis Gilsá absumsere. Dominus Gislus Arnæus, cum pactam mercedem pro Hollt, qvod beneficium jacet sub montibus Eyensibus, aridorum ɔ: asellorum duas Lestas, ut vulgo dicebatur, vel 4800 libras, locatori, qvi fuit Danus, traderet, in flumine Markensi festo Stæ. Mariæ interiit. Præfectus regius fuit idem. Diploma regium de confirmatione nomophylacatus Halthori Olavii; alterum de Jonæ Sigurdi, antea

*] Dominus Jonas Thormodi obiit Anno 1622.

veitíng Jóns Sigurdsſonar, ſem lógmadur hafde vered, og þá veitt Húnavatns ſýsſla, var teken af Gudmunde Hákonar ſyne, er hana hafde næſta ár fyrer, enn Haldór lógmadur feck Hegraneſs ſýsſlu, ſem Jón Sigurdsſon ádur hafde. Gudmundur Hákonarſon feck Þíngeyra klauſtur af Haufudsmanne, qvongadiz um hauſtid fyrer, feck Haldóru, dóttur Ara Magnús ſonar ſýsſlumanns yfer Iſafiardar ſýsſlu á Veſtfiordum, hafde hún uppaliz á Hólum, og var þar þeirra brullaup haldeð, ſtórt og virduglegt hóf.

Fáheyrt mál ſlæmt, ómannlegt til alþíngis dæmt úr Arneſſ ſýsſlu, madur einn Magnús Erlíngsſon barde kvennsnipt med tre (ſkamorſe) á hennar leyndar ſtad. Hannum dæmd reſſíng til 13 marka, enn vid konuna ſamed, ſkyllde fá 4 hundr. (hvad valla mátte minna vera fyrer ſlíkt nídíngs ſtycke.)

Anno 1623. Vetur gódur, vor hardt, ſumar votſamt, gras líted, heyadiz miög lítt. Fiórer ſkiptapar urdu á Sudurneſum, og á þeim druknudu 40 manna. Deyde Arne ſon Sæmundar Arna ſonar fliótlega, bió á Arnarſtapa, hafde kóngs umbod þar. Biarne Hákonarſon deyde og ſkyndelega ſydra; Hirdſtióre hinn ſame. Kom kóngs bref, ad hver ættmadur ſelde audrum ſínar jarder, enn ei vandalauſum, ef ſelia kirfte, edur vilde, og ſá capitule inn í logbók ſettur og ſkipadur, er hlýder um logbodníng á jaurdum, med því fleira, ſem þad bref vottar. Annad bref um preſtanna kallan, hegdan og vanſkickan, og tilſkickar, ad retta ſig epter þeirre ordinantiu, ſem í Norvegs ríke gengur, og þangad geſen er, ſem í því brefe leſa

nomophylacis, in toparchiæ Hunavatnensis præfectura constitutione, cui proximo anno præfuerat Gudmundus Haqvini, sed jam ab ejus præfectura fuit dimotus; Halthorus vero nomophylax factus est toparcha Hegranesensis in locum Jonæ Sigurdi. Gudmundus Haqvini cænobio Thingeyrensi â præfecto regio præficitur, postqvam proximo ante autumno matrimonium cum Halthora, filia Aræ Magnæi toparchæ Isafiordensium, Holis, ubi illa fuerat educata, magna cum solennitate & lauto inierat convivio. Causa ferè inaudita, difficilis & turpis, pro tribunali Arnesensi acta, ad forum generale defertur: vir qvidam nomine Magnus Erlingi filius mulierculæ pudenda ligno [brevi manubrio, nobis Skaftorf] percussit, cui 13 markarum multa fuit dictata; cum fæmina autem de sedecim imperialium satisfactione contrahitur. [cujus tam nefandi sceleris pæna non levior esse potuit.]

Anno 1623. Tempus hiemale fuit opportunum, vernum inclemens, æstivum humidum. Graminis exiguus profectus, fæniq; magna caritas. Qvatuor naves cum 40 nautis ad promontoria australia Sudurnes undis obruuntur. Arnas Sæmundi Arnæ filius, qvi prædium Arnarstapam incoluit, illiusq; tractus regiorum redituum fuit qvæstor, repentinam mortem subiit. In australi qvoq; Islandia Biarnus Haqvini subito decessit, Præfectus regius idem. Diploma regium in Islandiam defertur, de eo, qvod qvisq; nulli nisi cognato suos fundos venderet, si alias opus esset, aut luberet vendere. Articulus, qvi de formali fundorum proclamatione agit, cum pluribus, qvæ illud diploma secum fert, in codicem legalem fuit illatus. Alterum de sacerdotum vocatione moribusq; honestis & inhonestis, jubens ordinationem illam pro norma habendam, qvæ in regno Norvegiæ vim habet, ac illuc est edita, ut in eo lege-

má. Kom snogg hláka og ofanfall, 5ta í Jólum, urdu vatnsflód mikel fyrer nordan land. Drucknade madur í Vatnsdalsá í Vatnsdal. Sáz í Vatnsdal í loptinu um morguninn, þann 5ta dag Decembris, kroß allur med blód.

Brann upp stadurinn Biorgvín í Norvege miog so allur, furdanlega stór skade. J Englande var einn prestur ad predika, og talade lastsamlega um forelldra D. Mart. Lutheri, og í því bile datt bitinn úr kyrkiunne á háls haunum, so af fór hofudid.

Anno 1624. Vetur afbragds gódur frá Jólum. Fliótur og mikell grasvauxtur, vared sóleyar gras í Skagafirde í sídustu viku vetrar, og þá haufdu fuglar vorped, nógleg egg fundin. Kranksamt sumar og votsamt, dó margur madur, heyadiz lítt. Vetur hardur til Jóla, jardleyse, fellu útegangs penfngar. Drucknun tveggia manna under Jokle. Drucknade madur vestur á Stadarstad, hann geck siáande fram í torfgrauf. Drucknun Sira Sigurdar Jóns sonar á Helgafelle, og tveggia stúlkna med haunum í vatninu þar hiá vellinum hinn 9da Júlii. Þau vildu sækia hvanner og egg í hólmann, þar var slæmur og lekur bátur, geck vatn í, enn stúlkurnar hlupu á prestinn, og heldu haunum, og drucknudu so aull. Hann átte Olufu dóttur Jóns Sigurds sonar frá Reynestad nordur; þau haufdu samon vered í hiónabande ecke fullar 10 vikur.

re eſt diplomate. Feriâ 5. Juliorum repentina pluvia frigus regelavit, magnæq; aqvarum inundationes in qvadrante ſeptemtrionali factæ ſunt. Vir qvidam in amne Vatnsdalsaa in tribu Vatnsdalenſi interiit. Ibidem crux tota ſangvinolenta mane diei 5. Decembris in aëre conſpicitur. Bergæ in Norvegia in totum fere incendio conſumuntur. En mirabiliter magnum detrimentum! Paſtor qvidam in Anglia parentes D. Mart. Lutheri, inter concionandum, criminans, ſtatim tranſtra templi in ejus collum tanto impetu inciderunt, ut caput præcideretur.

Anno 1624. Hyems a feſto Juliorum egregiè mitis. Graminis magnum & ſubitaneum incrementum, adeo ut ultima hiemali ſeptimana in tractu Skagafiördenſi ranunculus acer maturuerit. Tunc qvoq; aves ova pepererant, magnaq; eorum copia collecta. Madida & contagioſa æſtas, adeo ut multi mortem oppeterent. Parca fæni pabula incolæ in hiemem reponebant, cujus inſuper pars brumalis inclemens; qvoniam nix congelata, terram ubiq; operiens, armenta permulta, qvæ ſub dio paſci ſolebant, paſcua iis inhibendo, enecavit. Duo viri in tractu Snæfellenſi undis perierunt. Qvidam Stadarſtadis in qvadrante occidentali in fodinam ceſpititiam ſe temere præcipitans, vitam amiſit. Dominus Sigurdus Jonæus, paſtor Helgafellenſis, cum duabus puellis in ſtagno qvodam, qvod loci campo adjacet, die 9. Junii interiit. Voluerant de hujus ſtagni inſula ova & angelicam adferre; ſed cum cymba, qva vehebantur, nimirum obſoleta & dehiſcens, aqvam ocyus imbiberet, puellæ trepidantes in paſtorem irruerunt, illiq; adhærebant, donec omnes ad unum interirent. Olufa Jonæ Sigurdi filia de Reyneſtadis illi fuit conjux, cum qva non adhuc decem ſeptimanas in conjugio vixerat. Qvidam nomine Paulus

P 2

Drucknade madur, sá Páll het, í Kolbeinsdals á í Skagafirde. Js kom um vorid fyrer nordan land. Hardinde nordavstan á landinu, gengu 40 búendur frá sínum hýbýlum. [Siglde Brinjólfur Sveinns son (er sídan vard biskup í Skálholte epter Hr. Gísla Odds son) til Danmerkur, ad stúdera í Kaupenhafnar academie, og var þar 5 ár, heyrde þar kenningar þeirra hálærdu, *] og studerade mieg vel. §] [Þá siglde og Síra Jón Ara son Magnús sonar sýsslumanns, kom aptur epter nockur ár, vard skólameistare í Skálhollte, og þar epter §§) vígdiz, og feck Vatnsfiord í Jsafirde á Vestfiordum. †] [Þá siglde og Biorn Snæbiorns son, og stúderade í Kaupenhafn nockur ár, vard lenge skólameistare epter Síra Jón Ara son, og sídan feck hann Stad á Auldu hrigg, og vígdiz ad Síra Gudmunde Einars syne lifande, sem skaumu þar epter í gude burfofnade.]

*) Nefnel. D. Caspari Bartholini, er var hanns privatus præceptor, Doct. Caspari Brochmanni, er sídan vard Superintendens Sælandiæ, D. Olai Wormii þá Physici, M. Johannis Erasmii Brochmanni Metaphysici, M. Petri Gelstrupii þá Logic. og M. Jacobi Engelberti Collegium privatum Græcæ linguæ og doctrinæ sphæricæ, og M. Nicolai Petræi Collegium Hebræum. Fór sídan til Jslands, og tók af Academienu vitnisburde rectoris M. Wolfgangi, rectoris Kumanni, og síns skólameistara Bartholini.

§] Vidbætt af M. Brinjólfe.

§§) Al. var hann prestur ad Holte og prófastur í Jsafiardar sýsslu.

†) Vidbætt af Síra Jóne Arasyne.

in amne Kolbeinsdali in tractu Skagafiördensi interiit. Glacies proximo vere ad oras septemtrionales appulit. Tanta annonæ caritas evro-aqvilonarem Islandiam vexavit, ut 40. habitatores sua domicilia relinqverent. [Brinjulphus Svenonis (postea episcopus Skalholtensis post dominum Gislavum Ottonis factus) in Daniam se conferebat, academiam Havniensem aditurus, ubi per qvinqvennium doctorum*) præcepta audivit, & in studiis litterarum permultum profecit. §] [Eodem anno dominus Jonas, toparchæ Aræ Magnei filius, ad exteros se contulit; sed post aliqvot annos rediit, & rector scholæ Skalholtinæ evasit. Deinde ad munus sacerdotale est initiatus, §§] parochiam Vatnsfiördensem Vestfiördis in toparchia Isafiördensi accipiens. †] [Tunc qvoq; Biörno Snæbiörni academiam Havniensem visitavit, ibidemq; animum aliqvot annis studiis excoluit, qvi postea in ludi litterarii Skalholtensis magisterio domino Jonæ Aræo successit, deindeq; ad sacerdotium ecclesiæ Stadensis Olduhriggi, vivo adhuc domino Gudmundo Enaris, qvi paulo post in deo obdormivit, fuit

*) ɔ: Doct. Caspari Bartholini, qvi fuit ejus privatus præceptor, Doct. Caspari Brochmanni, qvi postea factus est superintendens Sælandiæ, D. Olai Wormii, tunc physici, M. Johannis Erasmii Brochmanni metaphysici, M. Petri Gelstrupii tunc logic., & Mag. Jacobi Engelberti Collegium privatum Græcæ lingvæ & doctrinæ sphæricæ, & M. Nicolai Petræi Collegium Hebræum. Rediit deinde in Islandiam, academiæ testimoniis scilicet rect. M. Wolfgangi, rect. Kumanni ipsiusqve præceptoris Bartholini monstrabilis.

§) Additamentum Mag: Brinjulphi.

§§) Al. pastor factus ecclesiæ Holtensis, & mox præpositus toparchiæ Isafiordensis.

†) Additamentum domini Jonæ Aræi.

Snióflód tók einn bæ under Eyafiaullum, letuz 8. menn, komuz 2 frá. Ein kvinna hengde sig þar avstur. Eitt barn hengdiz ófyrersyniu í þvi bande, þad var med bunded á palle þvi til forvaurunar. Ein kvinna ól barn, og kennde huldumanne, sú kom til alþingis, stód á sama, þad var í Rangárvalla sýsslu. Tekenn af madur á alþínge úr Isafiardar sýsslu, Hildebrandur ad nafne, fell med systur konu hanns. Votvidre geysemiked ofárla Júnii, so á 14. Júnii fellu allmiklar skridur vída um landid, fyrer einne vard madur í Eyafirde, og dó.

Sífellder jardskiálftar frá Allraheilagra-messu til Andres-messu, og þó vard vart vid þá lengur, fellu í þeim tveir bæer sudur í Flóa, fleire lestuz. Vígde Hr. Gudbrandur biskup Þorlák Skúla son skólameistara, sinn dóttur-son, til prests um vorid, hanns aldur 27 ár. Veikleike Hr. Gudbrands biskups feck aflleyse í hægre haundina, og túnguna, so hann talade ecke í senn fiórum ordum fleira, og þad bar vid fyrst þridia í Hvítadaugum, lá so þad ár út. Fell nidur kyrkian ad Hólum aull giorsamlega sudur í gardinn í nordan fiúkvidre miklu þann 16da Novembris, snemma á þridiudags morgun. Hafde þá lided, sídan sú fyrre kyrkia (sem Jorundur biskup let smída) nidurhrapade, (er Petur biskup var á Hólum) 230 ár, epter því sem Flateyar annáll greiner.

So bar vid avstur í Kyrkiubæar Þíngá, á þeim bæ er heiter Litlebacke, bió sá madur, het Sigvarde, hann hafde kvígu

inauguratus.] Nivea illuvies prædium qvoddam sub montibus Eyensibus absumsit, qvo infortunio 8. homines interierunt, duobus salvis evadentibus. Fæmina qvædam in orientali insulæ qvadrante se strangulavit. Infanti cuidam copula, qva in pergula fuit ligatus, ut eo tutius asservaretur, spiritum inopinanter elidebat. Qvædam in toparchia Rangarvallensi prolem peperit, patrem virum subterraneum [nobis Huldumañ] declarans. Hæc ad forum generale translata, in eadem confessione perstitit. In foro generali qvidam nomine Hildebrandus de toparchia Isafiördensi, qvod cum conjugis sorore incestum commisisset, capite plectebatur. Posteriore parte Junii tempestas admodum fuit pluviosa, adeo ut die 14. ejusdem passim per Islandiam lapideæ ruinæ fierent, qvarum una qvendam in tractu Skagafiördensi obruebat. Terræmotus, a festo Omnium Sanctorum usq; ad festum Andrææ continuantes, & qvidem diutius sensiles, qvatuor villas in tractu australi Floa funditus everterunt, pluresq; debilitarunt. Hoc vere episcopus dominus Gudbrandus scholæ Skalholtinæ rectorem suumqve de filia nepotem, Thorlacum Schulonis filium, tunc 27 annos natum, ad munus sacerdotale initiavit. Feria 3. pentecostes ante memorati episcopi dextram & lingvam tantus langvor occupavit, ut verbis qvatuor plura semel facere neqviret, in qvo morbo toto illo anno decumbebat. Mane diei Martis, qvi fuit 16. Novembris, diro & nives jactante aqvilone templum Holense in australem cæmeterii qvadrantem funditus concidebat, annis ab illius prioris [ab episcopo Jörundo exstructi] ruinâ [qvæ in tempora Petri superintendentis Holensis incidebat, ut annales Flateyenses testantur] 230 interjectis. In qvadrante orientali Thingaæ Kirkiubæensis forte ita evenit: qvidam nomine Sigvardus villam, qvæ Litlebacke audit, incoluit. Saginavit is sordam juvencam, donec ubera

kálfbæla í elde, só hún bióz til, og sem hún feck sótt, gengu menn burt frá henne, so eingeñ vard epter, enn epter stund lidna, komu þeir aptur, og þá var af henne aull sótt, og var þá kálflaus med aullu, og sáuz eingen líkinde til, ad hún hefde kálf átt. Hún miólkade uppfrá því ad vonum, og hafde allt nátturlegt edle, so hún geck innan hálfs mánadar, enn avngver vissu med hvorium hætte edur atburdum þad skede, marger meina ad huldu-fólk mune hafa kálfiñ teked, og haft til sín. [Þennann adburd feck Birne Jóns syne uppskrifadañ Síra Oddur Oddsson á Reynevollum, enn haunum feck hanns systur-sonur Síra Marteinn, sem þar var nálægt, er þetta skede. O. E. S.]

Gefur hirdstiórinn Holgeir Rosenkrantz til *) Frolinge Síra Arngríme Jóns syne bref út, og befalar haunum, med því drottinn heimsæke med ellinne og annare veike þann heidurlega Herra Gudbrand, eñ hann hefde fyrer nockrum árum af Kóngel. Majst. fenged, ad Síra Arngrímur skylde haunum í hanns elle þena, sem eiñ medhiálpare, ad hann skule nú kóngsins vegna vera rettur inspector og fullmindugur biskupsins vegna, ad visitera prestana, og þess andlega embættis umsión ad hafa, einnveg med skólameistarans ráde skólann ad umsiá, ad allt gange þar vel til epter fundatiunnar innehalde, item med skólameisterans, rádsmannsins og kyrkiu-prestsins ráde og vidurvist ad jamansafna aullum dóm-kyrkiunar og stólsins brefum, og í góda geymslu iñ ad leggia, so eckert forsómiz í því efne, þar til gud giorde góda endíng epter sínum þægelegum vilia um Herra biskupsins ráð, hans mindugheitum og bestilling í allann máta

*) Al. til Frilinge.

illi lactis humore tumescebant, & ad ultimum cæpit parturire, ab omnibus forte paulisper sola relicta; cum autem non ita multo post reditum erat, juvenca nixu & fætu penitus fuit levata; nullum vero signum aut vestigium ejus, qvod unqvam pepererit, potuit animadverti. Illa tamen postea & lac dedit qvidem copiosè, & omnino se naturaliter habuit, adeo ut intra duas hebdomadas conciperet. Nemo qvomodo hæc acciderunt, cognovit. Multi hypogeos vitulum secum abstulisse autumant. [Hunc casum Biörnoni Jonæo exscriptum tradidit dominus Otto Ottonis filius, pastor Reynestadis; huic vero ipsius e sorore nepos, dominus Martinus, cui villa, ubi hæc evenerunt, fuit vicina O. E.] Præfectus regius Holgeirus Rosenkrantz de Froilinge ad dom. Arngrimum Jonæum litteras dedit, in qvibus jubet, ut, cum Jehova dominum Gudbrandum senectute aliaq; invaletudine visitet, hic autem aliqvot ante annis a regia majestate impetrasset, ut ille ipsi in ejus senectute prout adjutor auxilio esset, jam regis causa, tanqvam verus inspector episcopiq; vicarius, pastores ecclesiarum visitet; cleri & scholæ cum rectoris consilio inspectionem gerat, ut omnia in ea juxta fundationem rite observentur; sic qvoq; in rectoris, æconomi pastorisq; cathedralis præsentia & cum eorum consensu omnia cathedræ sedisq; episcopalis documenta colligat, & in securum locum reponat, ut nihil in ea re negligatur, donec deus pro suo beneplacito domini episcopi valetudini finem faceret; ipsius interim officii autoritate indelibata, qvamdiu adhuc viveret, officioq; præesse cuperet; ut dominus Arngrimus subinde ad regium diploma, tanqvam normam, sua facta dirigat, pro ut ipse olim vellet cavere; siqvidem id esset regis voluntas atq; mandatum, ut harum rerum curam haberet, ut omnia recte riteq; procederent. Bes-

óforkreinktum, so lenge sem hann lifde, og girntiz þad siálfur ad skicka, og því forstaudu ad veita, og ad Síra Arngrímur hefde sig þess á mille epter K. M. brefe ad retta, sem hann vilde forsvara, álítande þad være K. M. vilie og befalníng, um slík efne tilsión ad hafa, so allt genge rettelega til í þessum efnum. A Bessastáudum 2. Júlii, med fleirum audrum, sem þad bref inneheldur. Kemur Hóls málid gamla under 24. manna dóm á alþínge, er Are Magnús son hafde þá frame haft, og stefnt Jóne Olafs syne í Skagafirde, og kom málid þar til dóms á fyrra áre fyrer Haldóre logmanne, og dæmde þad so allt til alþíngis fyrer 24, og nú lyktadiz, ad Herra Gudbrandur og hanns epterkomendur skyldu auldúngis frá því mále, þad ad sækia epter þann dag.

Osátt millum Svía og Dana. Gustavus Svía kóngur heriade á Danmork bæde til siós og lands. Flýdu Skáneyíngar. Her Svía í Norveg sendur. Fiórer herramenn komu af Englande í Danmork, sættu kóngana med ráde kóngs Jacobs í Englande. A því áre deyde kóng Jacob í Englande, vard kóngur sonur hans Carolus. Deyde og greife Mauritz í Hollande, vann ádur gódann sigur á Spaunskum, hafde ætíd vered sigursæll herra. J hans stad kom greife Jacob hanns bróder. Funded silfurberg í Norvege, hvort kóng Christian 4de í Danmork egnadiz.

Anno 1625. Jardbanns vetur mikell, kalladur svella vetur, med spillíngar blotum. Dó allt kvik-fe manna vídast um Island, sem ei hafde hey, færleikar átu vegge og velle, hræ og havga, stoder og stocka. Kom ís á Góe, lág til alþíngis. Hvalrek nockur. Linun kom fyrst þann 5ta Martii, þó spill-

faſtadis die 2. Julii, cum cæteris, qvæ hæ litteræ continent. Trita illa cauſa Holenſis in foro generali 24. judicum ſententiæ ſubmittitur, qvam Aras Magnæus egerat, Jonamq; Olavium in tractu Skagafiörd idcirca in jus vocarat. Priori anno hæc lis ſub judicium Halthori nomophylacis devenerat; ſed ille totam hanc actionem bis duodenorum in foro generali arbitrio ſubmittendam ſtatuebat. Nodus autem tandem ita expeditur, ut dominus Gudbrandus ejusq; poſteri ab hujus cauſæ actione in poſterum ſoluti ſint. Diſcordia inter Svecos & Danos. Guſtavus rex Sveciæ Daniam armis terra mariq; infeſtat. Profugiunt Scandiani. Exercitus Svecorum in Norvegiam mittitur. Qvatuor Angli purpurati in Daniam venientes, reges regis Anglorum Jacobi conſilio conciliant. Idem Angliæ rex hoc anno moritur, ipſius filio Carolo in regno ſuccedente. Deceſſit etiam victorioſus ille dux Mauritz, comes Hollandiæ, poſtqvam inſignem victoriam ab Hiſpanis reportârat. Is fratrem ſuum, comitem Jacobum, habuit ſucceſſorem. Invenitur in Norvagia minera argentea, qvæ in poſſeſſionem regis Daniæ Chriſtiani 4ti tranſiit.

Anno 1625. Dira hiems paſcua pecudibus prohibens, hiems glacialis vocabatur, qvod nix alta, qvæ terram ubiq; operiebat, pluviis modo immadeſceret, modo gelu concreſceret. Omnia pecora, qvæ fæno pabulari ali non potuerunt, per totam ferè Islandiam decidebant, eqvis parietes, campos, cadavera, fimeta, pedamina & ſcipiones rodendo famem compeſcentibus. Glacies ad oras noſtras circa tempora Goæ (in Februario) agebatur, illisq; uſq; ad menſem Julium adjacuit. Balænæ aliqvot inſulæ littoribus adigebantur. Die 5. Martii cælum primum miteſcere cæpit; rurſus tamen dureſcit. Feſto Matthiæ toto aëre ningebat, qva tempeſtate comprehen-

te aptur. Kom fiúkhríd Matthias messudag. Vard úte og kól til davds Sira Jón Gíslason kyrkiu-prest á Modruvollum í Horgárdal. Tvo menn kól á Tiornese, annann til davds, annann til orkumsla. Snióflód fell í Bárdardal á Stórunvelle, tók 3. hús, vard under ein stúlka og dó, búandinn komz undan orkumsladur. Alls urdu úte 9 menn þar nordur, sumer dóu, sumer orkumsluduz. Tveir skiptapar under Jokle. Einn madur drucknade ofanum sió-ís í Midfirde Helge ad nafne. Drucknade Jón Gudmundsson í Wídeness á hiá Hóla stad, it. einn madur í Nordurá á Skagastraund. Drucknade einn madur í Vatnsdals ár-óse, reid fyrer nete. Gras-sumar miked. Brann 4ra vetra gamallt barn sudur í Stafhollts-túngum til davds í miolk. Drucknan Sigurdar Arna sonar á Hravne í Olvese fyrer alþíng, hann átte þá jaurd. Sótt og manndavde í Múla-þínge, dó 100 alls, urdu 70 hiónaskilnader

Brendur til davds í Eyafirde epter dóme Jón Rogvallds son úr Svarfadardal fyrer fiolkíngis hátt. Hann hafde uppbaked einn davdan, hvored sókte ad pilte á Urdum, drap þar hesta og giorde adrar skráveisur. Brann ein skemma sudur á *) Signharstaudum, hana átte Biorgólfur Asgeirs son, þar inne til 20 hundrada.

Andadiz sú fróma sæmda kvinna Ragnheidur Sigurdar dótter í Glavmbæ þann 4da í Jólum í brióst-meine. Deyde sá fróme mann Þorkell Gamla son, Hóla stadar rádsmann, 14.

*) Al. Stafhollte.

ſus dominus Jonas Gislonis, paſtor eccleſiæ Môdruvallenſis, Hörgardali frigoris rigore enectus eſt. Duo Thiörneſiæ eodem malo ſunt affecti, qvorum alteri membra obriguere; alter vero interiit. Nivea inundatio in Bardardalum prope prædium Storuvallos prolapſa, tria tuguria unamq; puellam obruebat; ſed colonus ſaucius evaſit. Novem ad ſummam in qvadrante ſeptentrionali aëris inclementiam ſubiêrunt, qvorum nonnulli læſi ſunt, reliqvis vitam amittentibus. Duæ naves in tractu Snæfellneſenſi undis periêrunt. Qvidam nomine Helgo in Midfiördo per glaciem maris delabens, interiit. Jonam Gudmundi filium amnis Videneſenſis apud Holas, ſedem cathedralem obruebat. Alterum amnis Skagaſtrandenſis Nordurâ ademit. Unus in oſtio amnis Vatnsdalenſis, dum per iſtud eqvitans rete ponebat, abſumtus eſt. Æſtas admodum fuit graminoſa. Qvadrimulus Stadartungis in lebetem ferventis lactis incidens, exſpiravit. Sigurdus Arnæ filius, qvi prædium Hravn, qvod etiam poſſidebat, inhabitavit, ante forum generale in amne Olveſenſi fatis conceſſit. Gravis & contagioſus morbus per toparchiam Mülenſem graſſabatur, qvi centum in ſumma hominibus fuit pernicialis, ſeptuaginta conjugia diſſolvens. In tractu Eyafiördenſi Jonas Rögvaldi filius de Svarfadardal, judicio habito, vivus combuſtus eſt, qvod incantamentis larvam ex orco evocaſſet, qvæ puerum Urdis inqvietavit, eqvis præterea pernicialis pluribusq; turbulenta. *) Signyarſtadis, in auſtrali qvadrante, liguſtum, qvod Biörgolvus Asgeiri filius poſſedit, cum 80. imperialium, qvod in eo erat, pretio incendio conſumtum eſt. Feria 4. Juliorum morum probitate ſpectabilis mulier Ragnheida Sigurdi filia in Glaumbæ mammarum cancro deceſſit. Rebus etiam hu-

Q 3

*) Al. Stafhollt.

Decembris. Herra Gudbrandur lá samt. Hafde Halldóra dótter hanns yferrád og umsiá Hóla stadar, og sende fram̃ í Danmørk sinn systur-son Síra Þorlák Skúla son (hans alldur þá 28. ár) epter vidum.

Var þá vor náduge Herra og Kóngur í stríde úti Þýdskalande, enn hafde sett sinn son Christian Fim̃ta til stiórnara í ríkinu medan strídid yferstæde. Og gaf printzinn til kyrkiunnar á Hólum 18 tylfter med Gavtlendsk bord, 6 tylfter stórra biálka og 6 tunnur biks. Reistur og smídadur kór ad Hólum, item reister undervider fram̃kyrkiunnar, miñkud kyrkia og kór.

Kom í Hofsós Gydíngur sá, er skírdur var til Kavpenhafnar, og Daniel hafde heited, enn gefed hans nafn í skírninne. Haufudsmadur var hinn same, Holgeir Rosenkrantz. Kom kóngs bref, ad landid legde til þess strids, sem halded var í Þýdskalande vegna Evangelii lærdóms, fyrer hvoriu stríde vor náduge herra og kóngur Christian 4de var, því hann var kosenn til einns general-strídshaufdíngia móte pávanum og keysaranum. Bediz var vægdar um þad strids tillag vegna neýdar hardinda, er á landinu lágu. Einnen kom bref biskupunum tilskrifad, ad þeir og prestarner legdu þeim prestum, er út voru rýmder úr Þýdskalande, þar og bediz vægdar á.

Sáz um vorid teikn á sólunne, sem var mikell hríngur kríngum hana, og annar hríngur út úr midre sólunne, og nidur frá henne, og þar hríngur sinn á hvorre sídu útundan, sem sýnaz kann uppdreged, fýse nockurn siá. Þesser hringer sáuz frá

manis probus ille vir Thorchillus Gamalieli filius, cathedræ Holensis æconomus, die 14. Decembris valedixit. Halthora domini Gudbrandi, in morbo adhuc cubantis, filia præfuit & procuravit sedem Holensem, suumq; e sorore nepotem, dominum Thorlacum Schulonis filium [tunc 28 annorum] materiam conqvirendi gratia, in Daniam ablegavit. Dum hæc gerebantur, augustissimus noster rex & dominus bello, qvod in Germania gestum erat, interfuit. Ipsius autem filius princeps Christianus 5. cui pater regni curam & dominationem, qvamdiu bellum duraret, demandaverat, templo Holensi dedit octodecies duodenos Gothicos asseres, sexies duodenos tignos decumanos & sex dolia pice repleta. Qvibus factis, templum erat reædificatum; qvamvis magnitudine illo priori esset inferius; hoc autem anno nonnisi adytum ad culmen perducebatur, anterioris partis substructione tantum contignata. Judæus qvidam, cui nomen antea fuerat Daniel, sed jam in sacra fonte, qvi Havniæ fuit immersus, Hannes transnominatus, in emporium Hosfosense devenit. Præfectus regius, ɔ: Holgeirus Rosenkrantz, fuit idem. Diploma regium huc defertur, qvod jubet Islandos subsidia mittere ad bellum, qvod in Germania, ad tuendam doctrinam Evangelicam, gerebatur, & cujus dux contra papam imperatoremq; augustissimus noster dominus & rex Christianus 4. fuerat delectus. Has suppetias insulani propter gravem annonam, qva fuerunt conflictati, deprecabantur. Mandata etiam episcopis dabantur, ut ipsi & ministri ecclesiarum sacerdotes, qvi e Germania fuerunt ejecti, stipe donarent, qvod itidem precibus avertebant. Hoc vere qvatuor circuli in sole ab hora nona ante usq; ad sesqvihoram post meridiem conspiciebantur, qvorum primus, qvi etiam fuit maximus, illum circumdedit; alter dissecavit, dependitqve; reliqvi vero duo ab utroq; fuerunt

dagmálum allt til midmunda. Annann dag Septembris heyr-duz nordur í landid skruggur. Vída brá fyrer elde nordur-undan. Skruggur og eldgangur þesse komu úr Mýrdals jokle.

Austur úr joklinum kom fyrst vatns hlaup ógnarlegt og ís-reke, so umkríngde klaustrid Þickvabæ, og hiáleigur þar, so ein þeirra fylltiz upp, enn fólkid komz burt og uppá einn hávann hól, enn stadurinn vard varenn med tilhiálp drottins. Sídan komu skruggur og myrkur yfer allt med eldgange, brake og brestum, líkt ad heyra, og allt loptid vilde sundur sprýnga og húsin ofan hrynia, og aldrei hafde so lenge hlie á orded, ad madur mætte þorsta dryck taka, enn eldurinn flaug úr loptinu í kríngum mennina á iaurdina, so ad siá, sem aller være í eins um loga. Sandurinn og askan kom so mikel, ad hulde gras, so peníngar þar nálægt fengu aungva biaurg. Hlupu upp og ofan naut og sauder, naut med grenie, hross med fríse og hneggian, og vard hey ad gefa. Þegar myrkur þesse adkomu med auskn og sandfalle, í hvørium stad, epter því sem vindurinn því feykte, þá sá eingenn annann, þó í hendur heldug, þá hæstur dagur var. Þesse ógnarleg undur-gengu allt fram til þess 14da Septembris.

Herum skrifar-greinelega, hvad vid bar á serhvørium dege, sá vitre og víse mann Þorsteinn Magnús son, sem þá hellt Þickvabæar klaustur, og í hanns skrife má þar um lesa. Í nockrum staudum kom sandur og aska í leggband, í nockrum staudum í ökla, og þetta serdeilis um tvo hreppa í mesta lage,

latere, qvæ figura, si qvis eam videre cupiat, delineata potest ostendi. Die 2. Septembris in qvadrante septentrionali fulmina inaudiebantur, flammæq; passim se præbebant conspiciendas, qvas mons niveus & ignivomus Myrdalensis (Myrdals-jökull) eructavit. Aqvæ nivales cum molibus glacialibus primum profluebant, qvæ campos, cænobium Thichvabæense vicinaq; suburbia circumjacentes, inundarunt, unamq; harum villarum impleverunt, domesticis omnibus in editum tumulum salvis evadentibus; ipsum autem cænobium domini auxilio integrum servabatur. Deinde spissæ tenebræ per totum illum tractum sunt obortæ cum flammarum dispersu, strepitu fremituq; sine ulla intermissione, acsi cæli regiones rumperentur, domusq; ruinam minarentur; flammæ autem in terram circa homines decidebant, illos in rogo repræsentantes. Arena cinisq;, qvæ tam copiose cadebant, ut gramen adoperiretur, pascua per contiguos tractus pecudibus prohibuere, qvæ modo huc modo illuc decurrebant, boves mugientes & eqvi hinnientes, ut pabulo sustentari necesse haberent. Qvemcunq; locum, qvo ventus pulverem ferebat, tantæ occupârunt tenebræ, neqvis alterum sibi adstantem meridie possit videre. Hæc miranda terribiliaq; ad diem 14. ejusdem durarunt. [De his amplius relegatur lector ad scriptum viri docti & prudentis, Thorsteini Magnæi, olim cænobiarchæ Thichvabæensis, qvi omnia, singulis his diebus accidentia, distinctè notavit.] Hic pulvis per omnes orientales Islandiæ tractus cecidit, duos vero maximus, ubi nonnullis locis suras aliisq; talos contingebat, adeo ut ad devastationem spectarent. E Norvegia qvoq; acceptum est, eundem pulverem apud Bergas non

so þar var á ad siá sem eydaz mundu. Og fell askan avstur um allar sveiter. Spurdiz og ad utan frá Norvege, hiá Biorgvin var auskufall álíka og her var. Og einnin þeir sem sigldu hedan fyrer nordan, saugdu og auskufall hefde komed á sín skip í hafinu, so seglin urdu svaurt sem bik. Og hefur þesse aska úr þeim elldgange komed og undrum, er komu úr Mýrdals-jokle 2. dag Septembris.

Margt og miked má skrifa um þad mikla stríd í Þýdskalande, sem vor náduge kóngur þar átte; og hvornin keysarinn hafde sigurinn, og vor kóngur miste Holstein og Jutland, þó hann þad sídar aptur fenge, er sátt ákomz. Vil þar um her ecke innsetia, var og um þennann tíma, til stríds og blóds-úthellíngar ad spyria úr aullum laundum. Kóngurinn af Svíaríke, Tartarar og Rússar stríddu med einu sambande uppá Pólen, og giordu þar stóran skada med elde, og fluttu burt allt þad sem yferkomuz. Kóngurinn af Englande og Holland med sinne stóru makt til sióar stríddu í mót Spanien, og einnen Frankaríke á Spanien til lands. Voru á eina sídu Betlehem Gabor af Ungaria, Venetianer og þeir sem halda med Spaunskum, og andrum megen England, Franka ríke og Hollendsker. Tyrkinn og Persar stríddu sín á mille. Svíaríke og adrer stór-herrar af Þýdskalande og Hænsnastaudunum laugdu stirk til ad strída á móte keysaranum. Drepsótt í Danmork, dóu 1300 manna um Jól med brádum davda. Í Kavpenhaufn var stórlega mikel pestilentia, so þar í borginne burtdóu 4884 menn, medal hverra voru marger fyrermenn, og um vorid dó margt gamallt fólk. Item er margt ad skrifa frá þeim múrmeistara Marteine í Curlande, er engilinn skylde sed hafa, og vid talad. Í Sælande í Danmork fell í einum stad blód af himne ofan á jaurdina, sosem hellt hefde vered med skiól-

fecus ac hic cecidiſſe; & qvi â borealibus Islandiæ oris navigarunt, vela, cum in alto fuiſſent, hanc ob rem inſtar picis nigricuiſſe retulerunt. Qvi pulvis antea memorato monti ignivomo procul dubio ortum debuit. Multa magnaq; habeo ſcribere de bello, qvod rex noſter clementiſſimus in Germania geſſit, qvomodo imperator victoriam eſt conſecutus, & qvomodo rex noſter Holſatiam & Cherſoneſum Cimbricam, illi poſtea, pace conciliata, reſtitutas, amiſit, qvæ omnia hic intacta relinqvo; qvoniam id temporis cruenta bella undiq; inaudiebantur. rex Sveciæ, Tartari & Moſcovitæ conjunctis viribus Poloniam armis invaſerunt igneq; omnia vaſtantes, ea, qvæ poterant, ſecum abſtulerunt. Rex Angliæ & confæderatæ provinciæ Belgicæ formidabili claſſe, Galliqve terreſtri exercitu Hiſpanos adoriuntur; ex una parte enim erant Betlehem Gabor Hungarus, Veneti, & qvi partibus favent Hiſpanorum; ex altera vero Anglia, Gallia & Belgium fæderatum. Bellum inter Turcas & Perſas. Svecia, multi Germanorum principes & Hanſeatici [emporia Germaniæ fæderata] ſubſidia contra imperatorem miſerunt. Peſtis Daniam invaſit, qva 1300 hominum circa tempus Juliorum ſubito occubuerunt, adeoq; gravis per Havniam graſſata eſt, ut in hac urbe 4884 inde interirent, & in his permulti potentiores; ſeqventiq; vere complures ætate provecti ê vita exiverunt. Multa ſcribi poſſunt de cæmentario Martino Curlando, qvi angelum dicitur vidiſſe, & cum eo fuiſſe collocutus. Loco qvodam Seelandiæ, ad dimidium triclinii pavimentum magno, ſangvis cælo largiter effuſus eſt. Lacus qvidam Germaniæ inundavit per triduum adeo, ut magnus numerus hominum aqvis obrueretur, domusq; propria ſede moverentur. In Dania taurus qvidam

um heilum. Plátsið var ei meir enn hálft stofu-gólf, sem blódið fell á. Flód kom úr einu vatne í Þýdskalande, stód í 3 nætur, drucknade margt fólk, flutu húsin úr stad. Einn uxe*) átte durbi kálf í Danmørk. Fleira er úr útlaundum ad skrifa, læt ad sinne hiálída.

Anno 1626. Vetur afbragds-gódur frá Jólum. Hardt vor. Sela-fengur á Skaga á íse. Deyde Síra Einar Sigurdsson, er hellt Heydale. Þad vor veiktiz Síra Sigurdur Oddsson prests Stepháns sonar í Arnarbæle, og lág so allann þennann vetur magnlaus og málllaus. Tveir skiptapar vestur í Budlúngavík, á þeim skipum 11 menn. Drucknun 7 manna í Kyrkiuvoge. Drucknun 6 manna í Lóne, 2 komuz af. Drucknun Arna Geirmunds sonar á Eyafirde, og annara tveggia. Drucknade einn madur í Eyafiardar-á. Fell griót á einn mann í Drangey, so dó af því. Okyrleike af stulde um landid vída. Hengdur einn madur under Jokle fyrer stuld. Hengde sig drengur á Hlídarenda, ádur strýktur og markadur. Sótt og manndavde nockur á nordavstur-landinu. Lág sá virduglege Herra biskup Gudbrandur samt med sinne veike. Reist yfergrind framkyrkiu á Hólum, og undervider stopulls um vorid. Kom út híngad Síra Þorlákur Skúla son um vorid, skólameistare, med þá vidu, er Herra printzinn hafde tillagt og gefed kyrkiunne, alldurs 29 ár. Kom út híngad printzins bref, ad Islendíngar skyldu frí fyrer þeim skatte, er til stridsins átte ad leggiaz. Item annad bref hanns, ad þær konur, sem ei vildu segia til fadernis barna sinna, skyldu flytiaz í Kaupenhaufn. Skickad, ad Síra Arngrímur skylde vígia presta fyrer nordan. Hafde biskupinn Herra Oddur vígt 3 presta fyrer nordan, sídan Herra Gudbrandur sýktiz, og þá fleire er

*) Al. bar

vitulum peperit. Multo plura de exteris terris ſcribere licet, qvæ hac vice ſilentio prætermitto.

Anno 1626. Pars hyemis, qvæ a feſto eſt Juliorum, admodum commoda, qvam ver inclemens excepit. In tractu Skagenſi phocæ in glacie capiebantur. Moritur dominus Enarus Sigurdi filius, qvi prædium Heydalos incoluit. Hoc autumno paſtor dominus Sigurdus Ottonis filius, paſtoris Arnarbælenſis Stephani nepos, in morbum incidit, qvo etiam per ſubſeqventem hyemem mutus & langvidus tenebatur. Duæ naves Budlungavichæ in qvadrante occidentali cum undecim remigibus undis ſubmerguntur, Septem in ſinu Kyrkenſe eodem fato fungebantur. Sex in Lon [locus maritimus in toparchia Snæfiellenſi] in mari ſuffocantur, duobus ſalvis evadentibus. Arnam Geirmundi filium cum duobus aliis ſinus Eyenſis abſumſit. Unus in amne Eyafiördenſi vitæ curſum implevit. Qvidam in inſula Drangey lapidum incurſu enectus eſt. Paſſim per inſulam furtis incolæ inqvietabantur. Qvidam ſub Jökulo furti patibulo affigitur. Puer qvidam Hlidarendæ, flagellatus notâq; furti cauterio inuſtus, ſuſpendio vitam finivit. Morbus nonnullis pernicialis evro-aqvilonarem Islandiam vexavit. Venerandus dominus episcopus Gudbrandus morbo adhuc detinetur. Anterior pars templi cathedralis Holenſis ſuſpenditur, ſeqventiq; vere propylæum contignatur. Hoc vere rediit rector ſcholæ dominus Thorlacus Schulonis filius, 29 annos natus, materiam ligneam, qvam dominus princeps templo Holenſi dederat, ſecum afferens. Diploma a principe eodem huc mittitur, qvod liberat Islandos a tributo ad bellum conferendo. Alterum de eo, qvod fæminæ, qvæ editi fætus patrem non indicare vellent, Hayniam transveherentur. Dominus Arngrimus, in ſacris initiando ſacerdotes per qvad-

hann tók í sitt stipte. Vígde Síra Arngrímur 2 presta 19da Novembris. [Síra Arngrímur vígde alls 6 presta, Síra Gunnlaug Sigurds son í Saurbæ í Eyafirde, Síra Biarna Magnús son á Eyadalsá, Síra Gotskálk Jóns son á Barde í Fliótum, Síra Þórarinn Olafs son á Bægisá, Síra Þorvard Olafs son á Breidabólstad í Vesturhópe, og Síra Jón Þorgeirs son á Hvamme í Laxárdal.] O. E. S.]

Kom hafskip inn á Skagafiord í Hofsós adfanga-dag fyrer Jól, voru Þýdsker úr borginne Strahlsund, og hafde þá híngad drifed austan-stormur og dimvidris villa. Var þad fyrna stórt skip med aullum stríds tilbúnínge. Menn á 26 med tveimur drengium. Þeir láu her til þess 16da Januarii 1627, sigldu so í burt med meinleyse. Þad skip var hladed med grene-bord, átte fara til Spanien epter salte.

Þesser brutu skipid er fram komu vid land, menn aller helldu lífe. Yfermadurinn het Hans Schulerth, hann reid heim til Hóla, og einn madur med haunum. Þeim fylgde Biorn Magnús son, er þá bió á Hofe. Voru nótt heima, ridu so í burt med meinleyse.

Sáuz teikn á sólunne med hríngum í Februario, var eingenn hríngurinn kríngum hana, enn 4 út frá henne, sinn í hvorre átt. [Deyde sá gudhrædde kennemann Síra Bodvar Jóns son í Reykholte, var jardadur 13. sunnudag epter Trinitatis á áre sins alldurs 77da, heldt fyrst Stad í Grunnavík, og

rantem ſeptentrionalem, epiſcopi domini Ottonis, qvi, poſtqvam dominum epiſcopum Gudbrandum morbus invaſerat, tres in diæceſi Holenſi præter eos, qvos in ſuam ɔ: Skalholtenſem admiſerat, ad ſacrum munus ordinavit, vicibus fungi jubetur. Antedictus dominus Arngrimus die 19. Novembris duos ſimul inauguravit. [Sex in ſumma ſacerdotio inauguravit, ɔ: dominum Gunnlaugum Sigurdi filium, antiſtitem templi Saurbæenſis in tractu Eyafiördenſi, dominum Biarnum Magnæum Eyadalſaaæ, dominum Gotſchalchum Jonæum, paſtorem paræciæ Bardenſis in tractu Fliotenſi, dominum Thorarnum Olavium, præfectum curiæ Bægisaaenſis, dominum Thorvardum Olavium, curionem cætus Breidabolſtadenſis in Weſturhopia, & deniq; dominum Jonam Thorgeiridem, myſten Hvammenſem in Laxardal, O. E.] Die præparatorio Juliorum in Hofsos in ſinu Skagafiördenſi navis qvædam conſtrata eximiæ magnitudinis ancoras demiſit. Erat illa aſſeribus pineis onerata, omniq; bellico apparatu ornata. Ejus nautæ, numero viginti ſex cum duobus adoleſcentulis, qvi de urbe fuerunt Stralſundia, qvæ eſt in Germania, de Hiſpania ſalem erant apportaturi; in itinere autem ſpiſſis & atris nubibus, ſe cælo intendentibus, devii, ſævo tandem vulturno huc agebantur, ad noſtrasq; oras ad diem 16. Januarii anni 1627. nulli interim nocentes, ancoris navem tenebant, qvæ; ut ad exteros pervenit, ad terram frangitur, nautis omnibus ſalvis evadentibus. Nauclerus, qvi Hans Schulerth nominabatur, nautarum uno & Biörnone Magnæo, qvi prædium Hof incoluit, comitibus ſtipatus, Holas eqvo vebatur, ubi cum pernoctâſſet, omnibus innocuus abiit. Menſe Februario qvatuor halones circa ſolem, qvilibet in ſingulis cæli regionibus, conſpecti ſunt. [Moritur, humoq; dominica Trinitatis 13. mandatur pius vir dominus Bödvarus Jonæus, qvi

síðan Reykhollt epter faudur sinn Síra Jón Einarsoñ, og var prófastur í þvi herade. O. E. S.]

[Í Medallande avstur hvarf einn madur, het Sverrer, fór á róta-fiall, og fannz ei aptur. Fyrer tveim árum ádur hvarf annar madur giptur á róta-fialle, og fannz ei heldur. Konu þess manns egnadiz Sverrer. Var meining, einhverer óvætter hafe þeim grandad. Tvo varnar-skip frá Englande laugdu inná Diúpavogs haufn, ætludu ad taka kaupfarid, sem þar lág, enn sem þeir sáu kóngsins passa, giordu þeir því öngvann skada. Þeir haufdu teked 5 ræningia skip í hafinu, og sendt til Englands. Þesse skip voru send, af því sió-reisarar giordu Engelskum stórann skada á því sumre. Um vórid druknade rádskonan frá Bessastaudum Arnbiörg ad nafne, ætlade ad sækia savde í útsker, sem flædt haufdu. Madur hennar Högne Sigurdsson, sem síðar bió á Gufunese, var ei heima. O. E. S.]

Var kóng Christian 4de þetta allt ár med hernade í Þýdskalande, hafde misjafna lucku. Vil þarum her ei inn-setia. Tyrkinn leitar innf keysarans land, og var hindradur af Persum med stríde. Þó geck sú fretta saugn, ad hann vilde þreýngia ser innf Christendóminn med makt. Betlehem Gabor af Ungaria var med kóng Christian Danmerkur kónge. Maurg laund, stader og borger lágu í eyde í lande Máhren, Schlesien-lande, Lúneborg-lande, Brunsvík og Pfalz, og fleire aunnur herleg laund og heraud í eyde laugd, fólkid

primum paſtor fuit eccleſiæ Stadenſis in Grunnavicha; deinde, patre mortuo, Reykholltum migravit, ejusdemq; toparchiæ factus eſt præpoſitus. O. E.] [In orientali tractu Medalland qvidam nomine Sverrer, dum in teſqvis montanis radices angelicæ collegit, e conſpectu hominum fuit ſublatus, nec unqvam inde repertus eſt. Alter biennio antea, conjugem habens, qvam poſtea duxit Sverrerus, eundem ſuſtinens laborem, ſimiliter evanuerat. Hunc utrumq; aliqva montana monſtra neci dediſſe omnium tulit opinio. Duæ naves Anglicæ præſidiariæ in portum Djupavogum pervenerunt, navem mercatoriam ibidem in ancoris commorantem occupaturæ; cum autem diploma (commeatum regium) videbant, nihil illi nocuere. Hæ qvinq; naves piraticas, in oceano Deucaledonio occupatas, in Angliam miſerant. Eo autem fuerunt ablegatæ, qvod piratæ Anglos illa æſtate magno damno afficerent. Hoc vere diſpenſatrix Beſſaſtadis nomine Arnbiörga oves è ſcopulo maritimo allatura, marito Högno Sigurdio, qvi poſtea prædium Gufunes incoluit, abſente, undis exponitur. O. E.] Rex Chriſtianus 4. toto hoc anno varia utens fortuna in Germania in armis fuit, de qvibus hic non amplius. Turca imperatorem adorſus, bello, qvod Perſæ ei intulerunt, revocatur; fama tamen fuit, illum Chriſtianis vim intendere. Betlehem Gabor, Ungariæ rex, a partibus ſtetit Chriſtiani, Daniæ regis. Multæ provinciæ, oppida urbesq; in Marchionatu Moraviæ, ut & ducatus Sileſiæ, Lüneburgenſis Brunſvicenſisq;, & uterq; Palatinatus penitus ſunt devaſtati cum pluribus aliis amplis & opimis ducatibus & provinciis, qvi cæſorum cruore immadentes, inculti jacuerunt, adeo ut vel lapis ad fletum cogeretur. Imperatoris exercitus, ubi vicum aut oppidum cepit, in incolas Lutheranos ita ſæviebat, acſi

davdt, laundin óyrkt, so eitt stein-hiarta mátte vidvikna og gráta. Og hvar sem keysarinn edur hanns her náde nockru plátse edur bÿ, þá plndu þeir avmlega þá fátæku Lutherana, so þad var á ad siá, þó Tyrkinn yferynne, munde hann ei hæturlegar breita, enn hvor Christinn þá audrum giorde, og hvornen breitt var, vid kvennfólkid, er ei umskrifande. Spanskei voru í mót Fraunskum, og forlíkuduz þó. Byriadiz ósamþycke med Fraumskum og Engelskum. Spanske og Polensker giordu hvorer audrum stórann skada. Og var þad ad heyra um allann heiminn, so langt sem til spurdiz, strid og styriaulld og einn herra audrum á móte. Eingenn potentat sat med fride utan churfúrstinn af Saxen. Gott korn-ár í útlaundum.

Anno 1627. Afreda-vetur haurku-mikell, hvorn marger kaulludu frosta-hardindis-vetur. Heyleÿse strídt. Vorhluter mikler, sydra og vestra. Drucknun 7 manna under Jokle í Keblavík. Drucknun 10 manna í Kyrkiuvoge. Tveir skiptapar á *) Flankastaudum. Drucknun 10 manna á Kotferiu í Olvesá. Rak undan 4 skip á Sudurnesum, eitt komz vestur ad Jokle, menn aller komuz af. Drucknade ein stúlka í Laxá í Skagafirde. Piltur vard úte á Oxnadals-heyde. Geck mikell kraukleike fyrer nordan, dó margur madur, so og um vesturlandid. Einn madur drucknade í Blaundu. Drucknun Skúla Erlendssonar prests úr Felle í Grafará. Drucknade pilltur í Avsturdaulum í Skagafirde. Drucknade pilltur í Giliá í Húnavatns-þinge. Skridu-griót fell á mann

*) Flangastaudum.

Turcarum ferociam æmularentur; qvomodoq; fœminæ habebantur, minime meretur, qvod perseqvamur. Hispani & Galli in pristinam concordiam reducuntur. Cæpit discordia inter Gallos & Anglos. Hispani & Poloni suas vires invicem labefactarunt. Et in summa bella & tumultus dominiq; terrarum in se invicem insurgentes undecunq; & vel de extremis orbis partibus audiebantur. Nullus potentum, si electorem Saxoniæ excipias, tranqvillitate pacis perfruitus est. Hoc anno exoticæ terræ re frumentaria abundarunt.

Anno 1627. Hyems aspera cunctaq; nivali gelu constringens, ideoq; a multis, (qvi epitheta dare solebant) gelida & dira vocata. Res fœnaria admodum cara. In qvadrantibus australi & occidentali piscium seqventi vere larga fuit captura. Septem viri sub Jökulo in Keblavichia undis submerguntur. Decem in sinu Kirkensi undis etiam perierunt. Duæ naves apud *] Flankastados maris violentia evertuntur. Decem homines in pontone Kotensi amnis Olvesa absumsit. Qvatuor naves de australibus promontoriis ventorum sævitia in altum agebantur, qvarum una occidentalem Jökulum appulit, remigibus omnibus salvis terram exscendentibus. Qvædam puella in amne Laxensi, in toparchia Skagafiördensi, interiit. Puer in tesqvis Oxnadalicis, inclementiam aëris subeundo, enectus est. In boreali & occidentali qvadrantibus gravis morbus multos exstingvebat. Unum flumen Blanda obruit. Eodem fato periit Schulo Erlandi filius, pastor ecclesiæ Fellensis, in amne Grafara. Puer qvidam in Osturdalis intra toparchiam Skagafiördensem consimili modo vitam amisit, & alter in Gilia intra limites provinciæ Hunavatnensis. Tres in Drangeya ruinam lapidum subiverunt, qvo

*) Flangastados.

í Drangey, dó einn, orkumsluduz 2. Dreckt konu í Dalasýslu, hún hafde dreckt úngbarne sínu, og sagde þad hefde vered andvana fædt.

Sunnan-stormur ógurlegur 24da Januarii einn midvikudag. Sudvestan-stormur fyrna mikell hálfa adra eykt dags þann 7da Februarii, kalladur Ausludags-bilur. Vard úte ein stúlka á Vatnsskarde. Þá hraktiz fe vída, tók upp skip og brotnade fyrer nordan. Þann 27da Januarii vard úte á Skagastraund ein búande kona med sínum syne úngum. Sumar daginn fyrsta heyrdiz miked hliod, og í því sáz einn glóande hnøttur fliúga, hvor ser í siólnn nidurkastade med ógnarlegum hliódum. Þann dag var madur rettadur á Heynese á Akranese.

Deyde sá heidurlege og hálærde Herra Gudbrandur Þorláksson, biskup ad Hólum, þann 20. Júlii um nón-bil, sem er Þorláks-messu, grafenn 25ta Júlii, sem er Jacobs-messu. Hanns alldur 86 ár med þeim velfullum 3 árum, er hann lág siúkur, einn merkelegaste og nytsamlegaste madur á Íslande saker guds-ords útbreidslu í þeim bókum og bæklíngum, er hann hafde um margt ár útlagt og láted prenta á Hólum, sem og binda og tilbúa, hvoriar nytsemdar bækur þá fyrer laungum tíma um allt Ísland komnar voru, og alltíd fyrer hende, so hanns minníng má og mun á Íslande vera, á medan þad er bygdt og vor túnga vidheldz. Deyde sú sæmdar-kvinna Sólveg Gunnars dótter ad Miklabæ þann 22an Júnii, sem átte Sira

malo unus exſpiravit, duo autem ſunt ſugillati. Mulier qvædam in toparchia Dalenſi, qvæ partum, inanimatum editum aſſerens, aqva ſuffocaverat, pœnas facinori dedit æqviſſimas. Die 24. Januarii, qvi fuit Mercurii, violens notus ſpiravit. Per ſeſqvi trihorium diei 7. Februarii, qvi erat Cinerum, libanotus vi valida fremebat, qvæ procella, a die nomen ſortita, puellam monte Vatnsſkard necavit. Tum oves e ſolitis paſcuis aberrarunt, navisq; in altum levata, frangebatur. Die 26. Januarii qvædam colona cum filio, adhuc annis tenero, in Skagaſtrandia tempeſtatis ſævitiâ interiit. Primo die æſtivo, magno fragore inaudito, mox flammeus globus in aëre volitans conſpectus eſt, qvi ſe in mare cum horrendo ſonitu dedit præcipitem. Hoc die unus Heyneſiæ in Akraneſia capite plectitur. Obiit venerabilis & doctiſſimus dominus epiſcopus Holenſis, Gudbrandus Thorlaci, filius tertia hora poſt meridiem 20. Julii, in qvem feſtum Thorlaci incidebat, anno ætatis 86. triennio & aliqvot ſeptimanis, qvo ægrotavit, his annumerato, ſepultus autem eſt feſto Jacobi ſeu die 25. Julii; vir præ cæteris eximius Islandiæq; ſaluberrimus propter ſingulare ſuum ſtudium, in propaganda per eam doctrina Evangelica, qvod potiſſimum in eo exſeruit, qvod libros theologicos, ê lingvis nobis ignotis in noſtram translatos, typographia Holenſi imprimendos pellibusq; inde arctandos curârit, qvi jam tum pridem per totam Islandiam copioſe ſunt circumlati; dignusq; ergo, ut natale noſtrum ſolum, qvamdiu adhuc inhabitatur, ullaq; in eo lingvæ majorum vernaculæ veſtigia ſuperſunt, illum recenti memoriâ teneat, qvæ etiam eſt eritq; neſcia aboleri. Moritur honorata fœmina Solvega Gunneri filia in prædio Miklabæ die 22. Junii, uxor domini Arngrimi Jonæi, tres liberos poſthumos relinqvens, Jonam

Arngrímur Jónsson. Þaug áttu epter 3 baurn, Jón, Gunnar og Helgu. Helgu átte bónde Biorn Magnússon ad Bæ á Raudasande epter Sigríde Dada dóttur. Jón giftiz dóttur Jóns Sigurdssonar frá Reyneſtad, ſem Oluf het, er átt hafde Síra Sigurdur Jónsſon ad Helgafelle. Þeirra brúdkaup á Miklabæ Anno 1625. Þau fóru í bú ad Aukrum, fell þá miſlynde á med þeim næſta ſtrídt, og ſkildu þau ſo ſamfarer og ſamverur, fór Oluf til búſs og jardar ſinnar Wíkur, enn Jón var á Aukrum. Þangad reid Jón eitt ſinn ad bióda ſamviſter, ecke vard af því.

Samfundur kennemanna fyrer nordan á Flugumyre í Skagafirde 20. Auguſti um biſkups koſníng, og kiørenn Síra Þorlákur Skúla ſon ſkólameiſtare. Hann ſilgde í Hofsós, alldur 30. ár. [Fader Síra Þorláks var Skúle ſon Einars bónda Þorarinns ſonar í Bólſtadahlíd, og Gudrúnar Þorſteinns dóttur. Þau buggu á Ehrekſtaudum í Svartárdal, þá jaurd átte Skúle og adrer fleire. Syſtkyn Hr. Þorláks voru, Einar, Þorvalldur, Ingun, Biarger tvær, Gudrún, Walgerdur, Helga, Halldóra, Cecelia. O. E. S.] Vígde Síra Arngrímur 2 preſta 11ta Martii, item enn ſeinna adra tvo. Smídadur ſtøpull og kyrkia ad Hólum, og þá nær búen ad aullu innkyrkia. Var þad miked verk og koſtnadarſamt í haurdum árum ſlíku húſe og byggíngu af ſtad ad koma, þar einn kvenmadur átte yferſaugn edur rád ad, ſem var Halldóra, dótter Hr. Gudbrands, er þá hafde um þann tíma yferrád aull Hólakyrkiu-umbods, epter Herra prizins og hyrdſtióra tilſkickan.

Þann 12. Júnii komu Tyrkneſker ræníngiar med ſkip í Grindavík, tóku þad Danſka ſkip, er þar lág, med nockrum

nempe, Gunnerum & Helgam, qvorum hanc Biörno Magnæus, prædium Bæ in Raudafando inhabitans, cui prius uxor fuerat Sigrida Dadæ filia, matrimonio fecum junxit; Jonas autem Oluvam, Jonæ Sigurdi de Reyneftadis filiam dominiq; Sigurdi Jonæi paftoris Helgafellenfis viduam, Miklabæi 1625. duxit; peractis vero nuptiis, cum ambo Akras habitatum transmigrarant, tanta inter eos orta eft difcordia, ut matrimonium dirimeretur, illaq; prædium fuum Vikam concederet, marito Akris remanente, qvi aliqvando Vikam, eam denuo conciliandi gratia, licet irritus, petivit. Die 20. Augufti facerdotes diœcefeos Holenfis, epifcopum eligendi gratia, Flugumyræ in toparchia Skagafiördenfi conveniunt, eliguntq; dominum rectorem fcholæ Holenfis, Thorlacum Schulonis filium, qvi [hac æftate], annos natus 30, nave mercatoria Hofsofenfi ad transmarina loca vehebatur. [Pater domini Thorlaci fuit Schulo Enarides, qvi prædium Bolftadahliid incoluit, Thorarini Gudrunæq; Thorfteini filiæ, Eyrikftados, in Svartardalo fitos, ab ipfoq; cum multis aliis poffeffos, inhabitantium, nepos. Fratres Thorlaci fuere, Enarus & Thorvaldus; forores, Inguna, Biörgæ duæ, Gudruna, Valgerda, Helga, Haldora, & Cecilia. O. E.] Dominus Arngrimus die 11. Martii duos pofteaq; totidem facerdotio inauguravit. Hoc anno templi Holenfis propylæiq; & totius ferme inteftini ftructura abfolvitur, opus magnum, maxime fumtuofum, cum id temporis cara annona plerosq; vexaret, & deniq; ab una fœmina, fcilicet Halthora filia domini Gudbrandi, qvam dominus princeps præfectusq; regius ærariis templi poffeffionibusq; præfecerant, perfectu difficillimum. Die 12. Junii qvædam Turcica piratica navis in portum Grindavichæ perveniens, navem Danicam, qvæ in ancoris ibidem tenebatur, cum nonnullis nautis opibusq; cepit, mercatore

maunnum og gótse, kavpmadurinn flýde. Einnen her tóku þeir kvinnu Jóns Gudlavgs sonar, Gudrúnu ad nafne, búande á Járngerdarstaudum med 3 hennar sonum og 2 brædrum, enn huggu þann 3ia *] til skemda. Þar til ræntu þeir audrum 6 maunnum. Þetta sáma ræníngia-skip tók og annad Danskt skip, sem Kavpenhafnar reidarar haufdu híngad til landsins sendt, og sigla átte uppá Isafiord, þad tóku þeir fyrer Grindavík, og gynntu ad ser med flagge edur merke þess skips, sem teked haufdu, og sendu annad þeirra fram medránfengis farm. Hin tvo laugdu ofan fyrer Nes og inn ad Seilu.

Haufudsmadur Islands, Holgeir Rosenkrantz, sem þá hafde sitt skip í Seilu vid Bessastade, er hann spurde rán í Grindavík, stefnde til sín skipe úr Keblavík og audru úr Hafnarfirde, enn hid þridia úr Hólminum, duldiz inn vid Leiru vog. Let hyrdstiórinn tilbúa í Seilunne virke edur skans [sumer saugdu af fiske-bauggum] og seta á bysfur, þær fáar til voru. Þar voru í virkinu Islendíngar marger, Jón er logmadur hafde vered Sigurds son, Sira Þorlákur Skúla son biskups efne, Þorbergur og Sigurdur Hrólfs syner. Þesser voru ad nordan med sínum maunnum. Og þegar þesse tvo skip sigldu framan ad Seilunne, skutu hvorer um sig nockrum byssum þeir Tyrknesku og landsmenn, og staunsudu þá íllvirkiar sig, sneru vid og hyttu grunn, og stód á klett, fluttu þá fánga af

*) Þesse meina menn vered hafe Hallbór, fader Jóns Hallbórs sonar logrettumanns, er bió í Innre-Nordvík. Enn kona Hallbórs var Gudbiaurg, dotter Síra Odds Odds sonar á Reynevollum.

ſalutem fuga petente. Diripuit hæc etiam conjugem Jonæ Gudlogi filii, nomine Gudrunam, prædium Jarngerdaſtados incolentem, cum 6 hominibus, nec non tribus ipſius filiis fratribusq; duobus; tertium*) autem ſauciavit. Qva rapina piratæ non contenti, adhuc unam navem, qvam ſocietas Havniæ inſtitoria in ſinum Iſafiördenſem miſerat, vexillo vel ſigno illius captæ ad ſe allectam, ceperunt. Harum alteram præda onuſtam remiſere. Cæteræ duæ extra promontoria Seilam usq; tendebant. Præfectus autem inſulæ Holgeirus Roſenkrantz, fama de prædonibus Grindavicham infeſtantibus accepta, duas naves mercatorias Keblavichicam ɔ: & Havnarfiördenſem ad ſe vocavit; tertia vero Holmenſis in intimo ſinus Leiruvogici receſſu latuit. Tum in Seila, ubi navem ſuam habuit, vallo, è piſcium (ut ajunt nonnulli) ſarcinis exſtructo, ab Isſandisq; multis, inter qvos fuere e qvadrante ſeptentrionali Jonas Sigurdius, dudum nomophylax, dominus Thorlacus Schulonis futurus epiſcopus, & Thorbergus Sigurdusq; Hrolvidæ, omnes comitibus ſtipati, pro propugnaculo uſurpato, bombardas, qvotqvot exſtiterunt, imponi curavit. Qvo facto, piratas, Seilam protinus tendentes, his ſclopetis aliqvoties excepit, qvi licet par pari referrent; timore tamen perculſi ſcelerati, tam præcipites ſe fugæ mandârunt, ut alteram ratem in brevia urgerent, qvæ ita in ſcopulo hæſit, ut de hac in illam captivos transvehere cogerentur; qvo pacto, ubi poſtmodum illæſam recuperarant, pelago ſe commiſere. Danis vero, qvod hos ſceleſtos, prædam & commeatum transportantes, non invaſiſſent, ſocordiæ vertitur ab Islandis, qvibus

*) Hic exiſtimatur fuiſſe Halthorus, pater Jonæ Halthori filii, pedarii, Interiorem Nordvicam inhabitantis, Gudbiörgæqve, Ottonis Ottonidis paſtoris Reynevallenſis filiæ, maritus.

þvî og á hitt skipid, og komu so bádum î burt, og heldu frá. Enn þeir Daunsku fengu stórt ámæle fyrer þad, ad þeir laugdu ei ad þeim strákum, medan î þvî svamle voru ad flytia góssid millum skipanna, hvad Islendíngum þótte þó avdveldt vered hafa. Þetta var fyrer siálft alþîng. Og reid ecke hirdstiórinn uppá þîngid. Uggur og ótte var þá mikell um aull Sudurnes, fluttar kvinnur og baurn, fe og búsmale á efre bygder. Rán î Avstfiordum af Tyrkium, tóku kaupmanna-far î Diúpavoge, î Berufirde og allt góts. Einnin ræntu þeir fe og maunnum um Berufiord og Berufiardar-straund, ráku fe og menn til skips, drápu menn og lîka saurudu, og sundurhuggu. So hefur sá fróme mann Claus Ejólfs son þarum skrifad, ad þeir hafe dreped þar 9 menn, enn rænt 110. Einnen sîdar î Júlio mánude komu 3 ræníngia-skip Tyrknesk ad Westmannaeyum, fyrst sunnan ad eyunum, letu þar út 3 stóra báta, fulla af maunnum, og fóru þar uppá eyarnar óvanalega uppgaungu. Skrifar Sîra Olafur Egils son þad mune hafa vered 300 manns. Þeir skiptu ser î hópa um eyarnar med sînum ravdum merkium, her-búnade, her-ópe og óhliódum, inntóku þær allar, ráku fólkid og fe ad Daunsku húsum, drápu sumt og saurudu î sundur, suma skutu þeir til davds. Þad merkelega skálld Jón prest Þorsteinns son lîfletu þeir, enn ræntu á burt hanns konu, syne og dóttur. Sîra Olaf tóku þeir hanns konu og baurn, ræntu kyrkiuna, og brendu þar epterá, og aull Daunsku hús þar, fluttu fólk og fe til skipa. Og hvornen þeir hafe þar hrædelega og háduglega fared med kallfólk og kvennfólk, má lesa î skrife Cláusar og reisu-bók Sîra Olafs. Þeir hiner Daunsku komuz med flótta til megenlands á bátum ad þvî sem næst var. Um fiolda á þeim

fenestra ad id patere visa est. Hæc Turcarum incursio, qvæ ultimis diebus Junii facta est, præfectum regium a foro generali celebrando retardavit, tantumq; timorem australium promontoriorum incolis injecit, ut uxores, liberos, pecora eorumq; pastores é suis sedibus in umbilicum insulæ migrarent. Nec meliore fortuna utebantur Austfiördi & præcipue Berufiördus; ubi navem mercatoriam in sinu Djupavog commorantem, omnibus bonis spoliatam, se cum abduxerunt, hominibus nec parcentes, qvorum per tractus Berufiord & Berufiardarstraund alios fauciatos reliqverunt, & (ut ait probus ille vir Claus Ejulphi filius) 9 morte mactârunt, plurimos p: 110 [teste eodem] cum ovibus in littus promiscue propulsos, captivos se cum auferentes. Non ita multo post mense Julio Turcæ tres naves piraticas ad australes Vestmanneyas appellentes, scaphas tres magnæ molis, de navibus demissas, trecentis (teste domino Olao Egillio) viris instruebant, qvi, exscensione in insveto loco facta, armati signisq; rubris usi, insulas omnes cum tubarum clangore catervatim occuparunt, insulanos cum pecoribus ad tabernas emporeticas Danorum fugantes; ubi nonnullos ferro telisq; promiscue & in his pastorem Jonam Thorstenium, excellentem poëtam, interfecerunt, aliosq; cum pecudibus captivos in suas naves auferebant, inter qvos fuere vidua pignoraq; nuper dicti pastoris & pastor dominus Olaus cum ejus uxore & liberis. Templum pecuniis omnibus spoliatum, unacum toto emporio, Danis omnibus in proximam continentem scaphâ evadentibus, incendio consumserunt. [Qvam tyranniter utrumq; sexum tractarint, in scripto Clavii dominiq; Olai legere est intinerario.] Numerus eorum, qvi cæsi per insulas reperiebantur, & qvos ignis non penitus consumserat, fuit 34, in captivitatem vero abductorum [qvan-

manneſkium, ſem funduz i eyunum davdar, og ecke born aull-dúngis uppbrenndar, voru 34, enn þeir burtræntu, ſo menn viſſu, 242. Danſker reidarar ſendu kavp-ſkip á Veſt-firde ſid ſumars i ſtad þeſſ ſem rænt var, og þar med kom varnar-ſkip. Engelſkt varnar-ſkip vid duggur Enſkar var fyrer veſtur-landinu. Þad tók Franſkt hval-fangara-ſkip eitt fyrer Veſtfiordum, komuz af ſkipinu á báte og i land Franſker menn 16. Þeir komu 2 til alþíngis, og ſigldu i Seilu. Skede minneleg dravm-vitran á Akraneſe, læt her undan lida.

Keyſaranns her inntók med þeirra ſtrids-makt land Hol-ſtein, Ditmerſken og Jutland.

Anno 1628. Þá ſkedu miklar vitraner, ſióner og dravm-ar á Sídu avſtur. Og á Kyrkiubæar-klavſtre ſáz blód-teikn á kyrk-iu-hurdinne og fyrer dyrunum, einen heyrduz þar hríngíngar um nóttina. Froſta-vetur mikell hardur fyrer Jól, og epter kom is á Góe, hafþauk, eingenn afle. Sá is lág til 12ta Auguſti. Sulltar neyd á állmaurgum. Gras líted. Gott ſumar til vedur-áttu. Urdu fátæker menn vída úte, og i Borgarfirde med fe menn. Drucknun Sveinns Jóns ſonar i Fliótum med audrum 4um. Drucknun 11 manna á Akra-neſe. Skip-tape i Eyrar-ſveit. Drucknun 3ia manna ſud-ur i Hravnum. Skip-tape á Veſtfiordum. Drucknun 12 manna med teinæríng vid Geirfugla ſker. Drucknun 3 man-na i Eyafirde. Drucknade Oddur Jóns ſon med ſyne ſínum i læk litlum fyrer utan Navtabú i Skagafirde, þar hann bió, næſta dag fyrer Skírdag, flód kom i lækinn. A Skírdag,

tum scire licuit] 242. Societas Danica nundinaria navem mercatoriam cum altera præsidiaria loco ejus captæ in Vestfiördos mittit. Navis Anglica, navigiis piscatoriis etiam Anglicis ad oras occidentales præsidens, alteram Gallicam, ibidem cetos captantem, cepit, nautarum 16 in scapha in continentem fugientibus, qvorum duo, ubi forum generale petiverant, Seilæ renavigarunt. Memorabili visioni, qvæ in Akranesia accidit, hac vice supersedeo. Exercitus imperatoris Holsatiam, Ditmarsiam & Jutiam occupat.

Anno 1628. Magnæ visiones & somnia in tractu orientali Síïdu fiebant. In janua & ante fores templi cœnobii Kyrkiubæensis signa sangvinea sunt conspecta, ibidemq; campanarum pulsatio noctu inaudita. Hiems ante & post festum Salvatoris nativitatis perpetuo gelu sæviit. Glacies circa dies Februarii ultimos primosq; Martii ad nostras oras ejecta, tam late se diffudit, ut omnem in mari Islandico piscaturam prohiberet, qvæ ad diem 12. Augusti continuavit; qvamobrem multi famem tolerarunt. Accessit fœni exiguus proventus; qvamvis æstas esset mitis. Pauperum permulti sævis tempestatibus, & in his qvidam de toparchia Borgarfiördensi cum ovibus, qvas propellebant, interierunt. Jonas Svenonis in Fliotis cum aliis qvatuor undis submergitur. In Akranesia undecim eodem malo fatis concedunt. In tribu Eyrensi una navis periit. Tres nautæ in tractu Hraunis, in toparchia Gullbringensi sito, maris violentia absorbentur. In Vestfiördis navis interit. Duodecim ad syrtes Geirfuglicas funestum fecerunt naufragium. Tres in sinu Eyensi mari obruuntur. In tractu Skagafiördensi Otto Jonæus cum filio die proximo ante festum Viridum in rivulo, septentrionem versus a villa, qvam ipse inhabitavit, Navtabuu dicta, solitos al-

sem var rode, var miked siúk fyrer avstan. Vard úte Þorsteinn Magnús son í Medallande. Vígdur Hr. Þorlákur Skúlason til biskups yfer Hóla-stipte, kom út sydra í Seilu med hirdstióranum epter alþíng á Íslands varnar-skipe Daunsku. Hann kom heim til Hóla á Mariu-messu Magdalenæ, alldurs 31 ár. Voru vid landid varnar-skíp Daunsk og Engelsk. Ecke vard vart vid ófridar-menn kríngum Ísland þad Sumar. Kom ecke skip á Eyafiord. Hafde Hofsóss skip skiled vid þad avstan-under Íslande í íse. Þad komz úr ísnum um síder med illann leik, og siglde fram aptur óhindrad. Kavpmadur var Matthias Hans son. Kom Just kavpmadur híngad tveim daugum fyrer Bartolomei messu inn á Hofsós. Kom út aptur híngad Síra Olafur, sem tekenn var í Vestmannaeyum, sem lesa má í hanns reisu-bók og skrife. Sýn og dravm Síra Magnúsar Peturs sonar lét hiálída her innsetia. Geck dómur á Aukrum í Skagafirde um havstid af prestum og leikmaunnum, yferdómendur Herra Þorlákur Skúla son og Hr. Halldór logmadur Olafs son, mille Jóns Arngríms sonar og Olufar Jóns dóttur. Sór hún þá eid fyrer alla menn nema sinn sál. mann Síra Sigurd Jóns son. Þav dæmd adskilen. Tvær konur fóru med henne.

[Gísle Hákonar son var þad ár umbods madur haufudsmannsins yfer Íslande. Hann tók Skagafiardar-sýsslu af Halldóre logmanne epter haufudsmannsins skickan, og veitte hana Jóne Sigurds syne á Reynestad og Modruvalla-klavstur, veitte þad þó kvinnu hanns. Halldóra Jóns dótter elldre orsauk hertil, voru gamlar og nýar skulder vid Danska. O. E. S.]

Anno 1629. Vetur gódur frá Jólum til veduráttu. Grassumar gott. Heyadiz vel hákalla-fengur fyrer nordan. Fiske-

veos excedente, vitam amisit. Nuper memorato die festivo sæva tempestas, nive mixta, qvadrantem orientalem vexans, Thorsteno Magnæo Medallando fuit fatalis. Dominus Thorlacus Skulonis ad episcopatum Holensem inauguratur, postqvam in Seilam australem unacum præfecto regio auxilio navis cujusdam Danicæ, in Islandiæ præsidium huc missæ, ante forum generale redierat. Venit ille Holas festo Mariæ Magdalenæ, annos 31 natus. Apparuere ad Islandiam naves præsidiariæ Danicæ & Anglicæ; eam tamen hac æstate nulli inimici infestarunt. Nulla navis mercatoria in Eyafiördum hoc anno pervenit. Reliqverat eam in glaciei angustiis altera Hofsosensis, qvêis tandem, illa, non sine difficillimo & ancipiti certamine superatis, in Daniam illæsa rediit. Hujus mercator erat Matthias Hannæ filius. Mercator Justus biduo ante festum Bartholomei Hofsosum pervenit. Rediit dominus Olaus, qvi priori anno in Vestmannöis a Turcis captus erat. [Vide de his ejus itinerarium.] Visio somniumq; domini Magni Petri hic omittitur. Hora autumnali Akris in tractu Skagafiördensi Jonas Arngrimi filius Oluvaq; Jonæa, jurata se a nemine nisi marito suo, nunc mortuo, domino pastore Sigurdo Jonæo, cognitam fuisse, duabus aliis idem juramento confirmantibus, a sacerdotibus laicisq;, præsidibus domino Thorlaco Skulasonio & nomophylace Halthoro Olavio, dissolvendi judicantur. [Gislus Haqvini, qvi hoc anno vicarium egit præfectus regii, ejusdem jussu toparchiam Skagafiordensem, Halthoro nomophylaci ablatam, Jonæ Sigurdio, cœnobium Reynestadense inhabitanti, ipsiusq; uxori cœnobium Modruvallense concessit. In causa fuit Halthora Jonæá natu major, qvæ novam antiqvamq; pecuniam Danis debuit. O. E.]

Anno 1629. Pars hiemis a festo Natalitiorum mitis, qvam graminosa æstas secuta, magnum fœni pabulum incolis im-

leyſe, hardt til matar. Umferd undra mikel af fátæku fólke, dó margt af biargleyſe. Kom fiúk-bilur fyrer nordan 24da Januarii. Urdu úte og kól til davds 9 fátæka menn, 4 fyrer nordan Vatns-ſkard, 5 fyrir veſtan þad, fleire kól. Skóla-pillt med audrum manne kól til davds nordur á Reykia-heyde í fiúke epter ſumar-mál. Hluter mikler í úrverum ſydra og veſtra. Tveir ſkiptapar í Veſtmánnaeyum, og á 25 menn 30 Martii. Skiptape í Garde ſudur, annar á Seltiarnar neſe, á þeim bádum 10 menn. Tveir menn dóu af griót-hrune í Drangey. Vard úte og kól til davds fyrer avſtan Sira Sigurdur Olafs ſon med ſínum ſyne 18 vetra gaumlum. Vinnu-kona á Stad á Aulldu-hrigg fór til brunns, og aunnur kona þar veſtur fór frá meſſu, kól bádar til davds, og ſo fleire fátæka. Þetta var ſunnudaginn nærſtann fyrer Jól. Þá orkumſluduz og miſtu af fótum upp yfer okla og ſo framanaf haundunum ſyner Biarna Sigurds ſonar að Stockseyre, Giſle og Marcús, ridu á ís-vatn nóckud, urdu voter, vildu ei til bygda ſnúa, helldu áfram.

[Þeir brædur Gíſle og Marcús Biarna ſyner ridu um veturinn avſtur yfer Fiall frá Fitium, hleyptu heſte ſínum ofaní Eyríks vatn, voknudu á haundum og fótum, og kól af þeim hvorúmtveggia, ſo af þeim voru ſagader fæturnir á Þíngvollum, hvar þeir lágu lenge um veturinn í grædſlu. Slíkt froſt hafde ei komed í manna-minne ſem þann ſunnudag nærſtann fyrer Andres-meſſu. Epter þad þeir haufdu heſtinn uppdreged,

portans. Carchariarum captura qvadrantem septentrionalem beavit. Piscium nulla aut exigua captura tantam victus fecit inopiam, ut permulti eorum, qvi panem ostiatim petebant, qvorum magnus erat numerus, fame interirent. Tempestas dira, in 24. diem Januarii incidens, 9 pauperculos, qvatuor septentrionem, qvinq; vero occidentem versus a Vatnsskardo enecavit. Qvo malo plures lædebantur. Qvidam scholæ Holanæ discipulus cum comite uno in tesqvis Reykensibus frigore qvoq; niveo primis æstatis diebus enectus est. Qvadrantes australis & occidentalis largiore piscium captura gaudebant. Die 30. Martii duæ naves cum 25 remigibus in Vestmannöis undis perierunt. Totidem in australi insulæ qvadrante, qvarum altera erat de Gardo, altera vero de Seltjarnarnesia, cum decem nautis simile fatum præcepit. Duos in Drangeya flumen lapideum exanimavit. Dominica, qvæ proxime antecedit festum Julinum, in orientali insulæ parte pastorem dominum Sigurdum Olavium cum ejus filio, 18 annos nato, & in occidentali duas fœminas, alteram ancillam de Stado in Olduhriggo, aqvam de fonte allaturam, alteram vero, finita missa, domum redeuntem, cum pluribus pauperculis lethale frigus occupavit. Ejusdem vehementia duo fratres, Gislus & Marcus, filii Biarni Sigurdini, prædium Stochseyre inhabitantis, pedibus ad talos usq; digitisq; obtorpuerunt, imo exusti sunt. Hi inter transeundum eqvis glaciem aqvis inundatam maduerant, nihilo minus iter pergentes. [Gislus & Marcus Biarnini, dum hiemali hora aliqvando, prædio Fitis relicto, montana ad orientem vergentia superarunt, stagno Erichensi, illis in itinere obvio geluq; constricto, eqvum forte deceperunt. Qvo infortunio ambo manus pedesq; madefacti frigore ita constringebantur, ut iis crura serra exsecarentur in prædio benefici-

druckꝺ þeir bremeꝺln, fengu slæma færd og dauſuduz, ſofnudu, og vauknudu vid froſen bein á Gagn-heyde, gátu ſídan med harmkvælum vellt ſer og ſkrided ad Svartagile, Þíngvalla kote einu, og ſídan ad Þíngvollum. Þar bió þá Síra Engelbert Nicolai ſon. Þeir gengu á tré-fótum epter þad til elles daga. Af Marcúſe vóru fleſtaller fíngur, enn gat þó ſkrifad. O. E. S.]

Kom ſkip fyrer nordan, lág ei. Náduz ſeler. Fannz Biarndýr. Sleit upp kaupſkipid í Spákonufells-hofda, ádurenn þeir haufdu af fenged gótſid, og rak veſtur á Hegſtadanes í Midfiord, og bravt þar, ſkémdiz gótſid, enn nádiz þó vott. Þá fengu Hollendſker ógurlega miked herfang af þeim Spanſka ſkipa-flota, hiá því merkelega eylande í America, ſem heiter Cuba, nærre borginne Havana, þar ſem já Spanſke ſkipa-flote ſafnadiz tilſamans, hvort herfang af gulle, ſilfre og annare koſtulegre vauru ad var ein heil Million gulls, þad eru *) 300 tunnur gulls.

[Kom út Brinjólfur Sveinns ſon med teſtamenta academica, og var heima 2 árin ad Hollte í Onundarfirde hiá ſínum forelldrum, og lagde ſig til privatum ſtudium Græcæ linguæ og lectionem auctorum bonorum, reid til alþíngis bæde árin um promotionem, enn fecꝃ avngva vidtauku af biſkupe Hr. Odde. §]

*] Rettara, 10 tunnur.

§) Þad ſem ſkendur í undangangande parentheſi tillagt af Mag. B. S. S.

ario Thingvallis; ubi magnam hiemis partem, dum mederentur, manebant. Hac Dominica, qvæ festum Andreæ proxime anteit, gelu post hominum memoriam fuit acutissimum. Memorati fratres eqvo e stagno extracto, vino adusto sumto, cœpto itineri licet arduo protinus inhærebant; qvo labore tandem defessi, somno occupantur in solitudine Gagnensi; experrecti vero palmas tibiasq; frigore rigere sentiunt. Casam deinde Svartagil, posteaq; Thingvallos, ubi tunc habitavit pastor dominus Engelbertus Nicolai filius, sese reptando volutandoq; non sine magno dolore pervenerunt, ligneis pedibus per ævi residuum postea usi, & Marcus plerisq; digitis mutilus; qvod tamen non obstitit, qvo minus scribere liceret. O. E.] Glacies ad littora septentrionalia ejecta est, non tamen diu substitit; in qva phocæ captæ sunt, & ursus sui dedit copiam. Navis mercatoria in Spakonufellshofde portum habens, rudentibus, priusqvam mercibus omnibus erat exonerata, disruptis ad promontorium Hegstadense in Midfiördo ventorum vi agitur, frangiturq; eidem illisa sine mercium, licet madore corruptorum, jactura. Tunc Hollandi ingentem prædam a classe Hispanica apud Cubam, insulam Americanam, prope urbem Havanam ceperunt, cujus manubialis pecuniæ, ex auro, argento aliisq; pretiosis rebus constantis, summa millies millia florenorum, id est *) 300 tonnas auri, implevit. [Rediit Brinjulphus Svenonis, testimonia academica secum habens, domiq; Hollto in Onundarfiördo apud parentes per biennium mansit, in litteris Græcis addiscendis interim elaborans, autoresq; bonos evolvens. Is utroq; hoc anno forum generale, promotionem solicitandi gratia, petivit; qvamvis neutra vice ab episcopo Ottone admitteretur. §] Halthorus

*) Rectius: decem tonnas auri

§] Thema præcedentis parentheseos addidit Mag. B. S.

Halldór logmadur og hanns kvinna ridu sudur snemma um vorid til fundar vid hirdstiórann, og bidu í Skálkollte, þartil hann og aull skip komu. Náde logmadur þá aptur aullum sínum lenum. Hr. Oddur reid med þeim til Bessastada, og lagstillte þetta. Haufudsmadurinn hinn same kom í Seilu med striids-skip. Voru þá og fleire varnar-skip í kríngum Island. Kom fiúk sunnudaginn í Ymbru-viku um havstid. Þann snió tók alldrei upp þad ár út. Giorde stór hardinde med miklum blotum og avstan-stormum framm til Magnús-dags, kom þá útsunnan med blotum, og tók fyrer jarder.

Avstur í Kyrkiubæ skylde hríngt hafa vered kluckum Þrettánda-dags nótt þrisvar, og sáuz um morguninn blód-ráker sín á hvorum dyru-staf edur kyrkiu, og þar nidurunder blód-hnottur sem manns hnefe. Hvarf Jóns Gunnlaugs songar í Logmanns-hlíd um veturinn. Hann hafde fared til fiár síns á Glerárdal, og var vid sel. Um sumarid epter fannz hann þar úte dauddur, þá snió upplevste.

Barn fædt í Flóa hofudlavst, hafde munn á brýngu, lifde viku. Kom híngad í landid prentud sáttargiord keysarans Ferdinandi og kóngs Christians 4da.

Anno 1630. Vetur hardur med áfredum, nefndu hann marger Jokul-vetur, fellu peníngar, enn í medallage vetur til Jóla. Sumar gott. Fiske-leyse fyrer nordan. Misjafner Hluter fyrer sunnan og vestan. Komu eingin skip fyrer al-

nomophylax ineunte vere cum conjuge in australem qvadrantem, præfectum regium aditurus; iter suscepit, illiusq; & omnium navium adventum Skalholtiæ exspectavit, qvi, ubi Seilam nave militari pervenerat præfectus, Bessastados cum episcopo domino Ottone eqvo vehebatur, cujus ope omnia amissa munera recuperavit. Apparuerunt circa Islandiam nonnullæ naves præsidiariæ. Dominica qvatuor temporum autumnali nix cecidit, nec unqvam inde hoc anno resolvebatur. Accessit adhæc dira & incommoda tempestas; qvoniam ad festum beati Magni campi perpetua tabe nivis liqvescentis fluebant, ventis ab evro vehementer spirantibus, qvi idem cœli status etiam postea, libanoto spirante, duravit, nudam terram conspicere protinus impediens. In qvadrante orientali, noctu, qvæ Epiphaniam proxime antecedit, ferunt campanas templi Kyrkiubæensis ter fuisse pulsatas, subseqventiq; mane linea sangvinea in utroq; templi poste aut ipso templo, & subter globus sangvineus instar manipuli conspecta sunt. Hac hieme Jonas Gunnlogius, qvi habitavit in Logmanshlid, evanuit. Gregem is suam visitatum in Glerárdalum abiverat, tugurio qvodam æstivo pro receptaculo usurpans; subseqventi vero æstate, nive liqvefacta, ejus cadaver sub dio repertum est. In tractu Floa infans nascitur achephalon & os in pectore habens, unaq; septimana interjecta moritur. Defertur in Islandiam pactum impressum inter cæsarem Ferdinandum & regem Daniæ Christianum 4tum.

Anno 1630. Hieme, qvæ niveo-glacialis vocabatur, nova & media tempestas fuit mediocriter commoda, extrema vero frigoribus admodum infesta; pecoribus qvinimo pernicialis. Æstas mitis excepit. Piscium in qvadrante septentrionali nulla captura, & in australi & occidentali hamiotis eorum

þing, því var alþing ol=lavst. Hirdstiórinn kom ei til Islands. Tveir pilltar urdu úte, einn í Sæmundarhlíd, annar á Laxárdals=heyde.

Brullaup Hr. Þorláks Skúla sonar hallded í Brædra=túngu, hann feck til egta Christinu, dóttur Gísla Hákonar sonar logmañs, þad var miked hóf. Vígde Hr. Þorlákur 2 presta. Utlagde Hr. Þorlákur og let prenta einn gódann nytsemdar bækling. Lét halda bænadag um vorid.

Brunnu í Skálhollte á Matthias=messu herbergia=hús, þar brunnu ad taulu 13 hús med aullu því sem inne var, kistum klædum, silfre, bókum, brefum og audru fleira, item visitatiu=bók Hr. Odds. Þetta var stór og mikell skade. Menn sakade avngva. Fólk var í kyrkiu under predikun biskupsins Hr. Odds Einars sonar. Þetta skede Ausku=daginn siálfann, því hann var vanur ad predika hvorn bæna=dag í Faustunne. Og kom til af því efne, ad ein vinnukona átte ad kinda í kakalofninum í biskups=badstofunne um predikunina, og þegar hún hafde lagt elldinn í hann, var saugu hún hefde stocked burt uppí kyrkiu vid under=gangs dyrnar, og sofnad helldur dádt, þar til kyrkian fylltiz af reyk. Enn þegar menn tilkomu, var elldurinn komenn í badstofuna. Vard so nær avngu hiálpad. Las elldurinn sig hús af húse, því herbergin vóru þilind, og lopt í þeim aullum. Brunnu aull þesse hús á hálfre annare eykt. Eingenn vard epter í kyrkiunne nema biskupinn einsamall. Hañ geck um gólf allann þann tíma, sem húsin brunnu, fyrer framan kór=dyrnar, í þeim stad, sem hann var jardadur veturinn epter. Var um vorid

impares portiones contingebant. Nullæ naves mercatoriæ ante forum generale pervenerunt; qvamobrem cerevisiæ inopiâ laboravit. Non rediit præfectus. Duo pueri alter in colle Sæmundensi, alter vero tesqvis Laxardalensibus tempestatis inclementia enecti sunt. Nuptiæ domini Thorlaci Skulonis filii Christinæq; Gislaviæ, Haqvini nomophylacis neptis, Brædratungæ magna cum pompa sunt celebratæ. Antedictus dominus Thorlacus duos ad sacerdotium inauguravit. Idem perutilem libellum, ab ipso in lingvam vernaculam translatum, typis imprimi curabat. Hoc vere etiam solennes ad deum comprecationes instituit. Festo Matthiæ Skalholtiæ ædes numero tredecim cum omnibus qvæ continebant, ut arcis vestitu pretioso, argento elaborato, libris & tabellis nec non episcopi domini Ottonis ecclesiarum visitationis libello, hominum omnibus illæsis, incendio deletæ sunt. Fuit adeo magnum damnum, ipsisq; Cineralibus accidit, dum episcopus dominus Otto Enaris, qvi qvacunq; per totum Jejunium Qvadragesimale publica ad deum comprecatione pro suggestu perorare consveverat, ad populum in templo de rebus divinis dicebat. Hujus infortunii materies fuit ancilla qvædam, qvæ cum fornacem in triclinio episcopi ignibus compleverat, in templum per cuniculum se ocyus contulisse dicitur, graviq; somno ibidem fuisse occupata; at ubi templum fumo erat suffitum, triclinium totum flagrare animadvertebant, adeo ut nihil fermè qvirent ignibus subducere. [Ignis ostiatim subrepsit; qvoniam ædificia omnia erant tabulata, & in superiores contignationes divisa. Incendium sesqvi trihorium duravit. Nullus, ut hoc erat acceptum, in templo remansit, solus nisi episcopus, qvi toto illo tempore ante ostium adyti, ubi subseqvente hieme erat sepultus, ambulavit. Proximè seqvente vere, qvantum licuit, cœperunt reædificare. Hora

teked til ad byggia upp aptur, so mikid sem varð. Um haustid var halldid brullaup Hr. Þorláks og Christínar Gíslадóttur í Bræðratúngu med mikille rausn.

Tiauld Hr. Þorláks stódu langt nordur í holltum frá Bræðratúngu. Þangad reid Hr. Oddur nedan úr Túngusporde med sinne fylgd frá tiauldunum. Var brúdguma-reidinn heim ad stadnum á Laugardags kvoldid, so hidurskickud, ad jafnan ridu 3 og 3 samsída, þartil helmíngur fólks-fiøldans var afstad kominn, og þar epter 2 og 2. Biskuparner báder ridu sídaster, og voru hiner fyrstu þá komner heim ad Túngu, þegar biskuparner ridu frá tiauldunum. Ecke sást í vollinn fyrer hestum og fólke; þegar aller voru stigner af hest-bake. Hr. Gísle Hákonarson var mikell høfdínge og rausnarmadur; sagde alla sína geste velkomna, enn sagdiz afskilia alla nordlendska hægverdsku. O. E. S.]

Brann stadurinn Hvanneyre í Borgarfirde giørsamlega allur, menn skadade aungva. Páll Gíslason og hanns kvinna Ingebiorg Biarna dótter haufdu veturvist epter bæar-brunann ad Vatnsenda í Skoradal hiá Birne Gíslasyne med úngu barne. Brann elda-skemma í Heradsdal í Skagafirde med því sem þar inne var. Deyde sá heidurlege og hálærde mann H. Oddur Einarsson biskup ad Skálhollte, adfara-nótt 3ia í Jólum, vered biskup 41. ár, alldur *) 73, einn lítelátur og gudshræddur giarn herra. Ein stúlka Þorbiorg ad nafne hafde komed ad vestan frá Helgafelle med Olufu Jónsdóttur, epter þad hún haf-

*) Adrer segia 77.

autumnali solennia nuptiarum domini Thorlaci & Christinæ Gisli filiæ Brædratungæ lauto cum convivio celebrantur. Tentoria domini Thorlaci in monticulis septentrionem versus ab ipso prædio procul sita erant. Illuc [ɔ: ad nuptias] dominus Oddus cum omni suo comitatu venit. Turmæ nuptialis, die Saturni, in vesperam inclinante, ad oppidulum confluentis, pars prima ad umbilicum tribus, posterior vero ad finem duobus coëqvitantium absolvuntur ordinibus, qvi tam longe se extendebant, ut, ubi præcedentes domum se receperant, ambo episcopi agmen claudentes, tentoria in extremo peninsulæ cornu fixa relinqverent. Hanc omnem multitudinem, cum eqvis descenderat, vix campus cepit. Gislus Haqvini, magnificus & liberalis dominus, honorifice excepit hospites, excepta tantum affectata modestia nordlandica, qvam ille jocosus hac vice a limitibus suis abactam vellet. O. E.] Prædium Hvanneyre, in Borgarfiördo situm, domesticis omnibus illæsis, in cinerem totum redactum est; habitatores autem, Paulus Gisli filius ejusq; uxor Ingebiörga Biarni filia cum uno infante apud Biörnum Gislavium Vatnsendæ in valle Skorensi hibernarunt. In Heradsdalo Skagafiördensi culina cum omnibus, qvæ in ea erant asservata, incendio qvoq; deleta est. Nocte, qvæ feriam tertiam Juliorum anteit, moritur venerandus & doctissimus episcopus Otto Enaris, mitis & in pauperes liberalis dominus, postqvam episcopatui annos 41 præfuerat, vixerat vero 73*]. Cum Oluva Jonæ filia, vidua pastoris domini Sigurdi, qvi undis perierat, de prædio Helgafell, in qvadrante occidentali sito, puella qvædam nomine Thorbiörg venerat, qvam in Heradsdalo auctoravit, ubi uterus ei cœpit extumescere, adeo ut fœminæ eam prægnantem con-

*) Alii dicunt, 77.

de mist sinn mann, Síra Sigurd, er þar drucknade. Hún vistade hana í Heradsdal. Þar tók hún krankleika, og sáz á henne þickt, og sem konur nefndu vid hana, þad munde barns-þickt, varde hún þad og þrætte. Kreinktiz hún og vard ei vinnu-fær, og var hún þá hausd til Reynestadar til Olufar. Og alltíd varde hún þad ad med barne være, helldur være blód-þickt, og so sagde hún sínum preste í skriftar-málunum. Sídan tók hún harda sótt, enn sú tilskickada kona, sem henne skylde þióna, mátte ecke nærre henne koma, því hún bar sig so illa, og bad þess. So andadiz þesse kona, og var jaurdud. Sídan funduz huldar í þeirre sæng, hún leged hafde, tvær barna-skepnur [stúlku-baurn tvo]. Drottinn gódur forde oss aullum dlofulsins vélum! Einn vondur ande edur draugur sáz um Eyafiord, giorde stórar skelfíngar. Vildu sumer hallda uppvaked manns hræ. Formyrkvan á túngle vard á mille 9da og 10da Novembris, 40 mínútum epter mid-nætte. Sóttar merke. Formyrkvan sólar mót kvolde þann 31. Maij ad mestu aullsaman, furdanlegt ad siá! vard svaurt, græn, og blód-ravd. Þad vard med hennar nidur-gange. Mann-fundur á Aukrum í Skagafirde, samde Halldór logmadur og adrer frómer menn med Jóne bónda Sigurds syne og Síra Arngríme vegna Jóns og Olufar, barna þeirra, um tilgiafar áklaugun, og skylde Oluf fá 24 húndr. jaurd, og þar med allt sátt og kvitt um þad mál, hvoriu Jón Arngríms son sídar fullkomlega játade, og allt var þadanaf vel halldeð. Jón giftiz áre sídar, og átte maurg baurn.

Kóngs Christians 4da missátt vid Hamborgara, sende á Elben þangad strids-skip ad banna þeim tilflutníng. Þar var med Holgeir hirdstiore Íslands, kom því ecke út þad sumar.

jectarent; qvod recusans dissimulansq; , mensium suppressionem esse prætexuit, idem coram pastore eam absolvente confitens. Hic morbus adeo invaluit, ut ad laborandum prorsus invalida redderetur, ejusq; gratia Reynestados ad memoratam Oluvam deveheretur; ubi tandem partus dolore cœpit laborare, qvod onus ægre tulit, ordinatam obstetricem se tangere non concedens, & ad ultimum nixus difficultate decessit. At, ut tumulo erat illata, cadavera duorum infantium (puellularum) in lecto, ubi puerperio cubuerat, abstrusa, reperiebantur. Dominus nos â Sathanæ insidiis custodiat! Spectrum seu larva, necromanthia [ut nonnulli volunt] evocata, populum Eyafiördensem formidine perterruit. Minutis 40 post conticinium, qvod diem nonum decimumq; Novembris intercessit, luna deliqvium patitur. Morbi signum. In vesperem diei 31. Maji sol fere totus defecit, sub occasum [qvod visu mirandum] modo fusco, modo viridi modoq; sangvineo colore apparens. Halthorus nomophylax cum assessoribus probitate spectatis in conventu, Akris intra toparchiam Skagafiördensem celebrato, litem, inter colonum Jonam Sigurdium & pastorem Dom. Arngrimum de dotibus, illius filiæ Oluvæ, hujus nato Jonæ collocatæ, dandis, obortam, diremit, statuitqve, virgini fundum 24 centenariis æstimatum dotis nomine offerendum, ut nulla ea de re contentio exinde nasceretur, cui sententiæ Jonas Arngrimius postmodum acqviescens, anno posteriori memoratam Oluvam fœdere nuptiali sibi junxit, multisq; liberis augebatur. Rex Christianus 4. cum Hamburgensibus dissentiens, navem militarem, & in ea præfectum Islandiæ Holgeirum, qvi proinde hoc anno non rediit, in Albim, prohibitum iis commeatum, ablegavit; ubi prælium navale invicem commiserunt, ex qvo Hamburgenses inferiores

Hamborgarar helldu slag vid kónginn á Elveñe, tauptu, viku því undan, urdu til frids, og guldu elvar-tollinn.

Anno 1631. Vetur midlúnge frá Jólum, enn gódur til Jóla. Krankleike vída, dó margur madur, lá ei lenge. Gott sumar, heyadiz vel. Skip=tape á Gufuskálum, drucknudu 7 menn. Drucknun 7 manna á Seltiarnarnese. Þruma sló stafn úr badstofunne á Brimnesśvollum vestra. Þar under dó ein kona. Sunnan-stormur keirde þar á sió út þriú hundrud fiár. A Mýrum keirde nordan-stormur á sió 60 fiár og 6 færleika. Einn madur vard under snióflóde í Dilipadal í Skagafirde um vorid. Sudur í Eskeholllte sagt, vantade vinnukonu þad fyrra árid 1630, og nú hvarf aunnur þar. Ein kvíga bar kálfe vestur í Krókśfirde, hann var hálfur í sels mynd. Víg unned sudur í Garde. Sá bónde dæmdur útlægur á alþinge til kóngs náda og ónáda.

Kvinna ein miste mann sinn í Svarfárdal, syrgade hann ákaft, skar sig á hálsinn til bana, sókte sídan ad sinne mágkonu, sem hennar son átte, sem hún hafde heited, og spillte aullu því hún átte. Ad Benedict Þorleifs syne í Búdardal sokte einn ande edur dravgur. Sá skellde hann á hanns hold, hlióp undan holldid, og vard svart, sem brunned være, hann sókte ad haunum so ákaft, ad lá kmist mállaus edur vitlaus um nockurn tíma. Hann vilde hallda uppvaktann dravg. Þeim manne Magnúse, sem fyrer var hafdur, dæmt til siottar-eids, hvorn hann sór fyrer Jóne elldra Magnús syne, sýsslumanne í Dala sýsslu.

discedentes; pace conciliata, vectigal solvebant.

Anno 1631. Hiems adulta & præceps mediocris; nova vero mitis. Morbo passim incedente permulti subito decedebant. Æstas bona fœni messem dedit optimam. Interit una navis & in eadem vecti remiges 7 de prædio Gususkális. Totidem de Seltiarnarnesia undis sunt obruti. Brimnesvallis in qvadrante occidentali ictus fulmineus extremam partem hypocausti percussit; qvo malo una muliercula mortem oppetebat. Ibidem auster increbescens 360 oves, & in tractu Myrensi rapidus boreas 60, ternasq; eqvas in mare propulserunt. Hujus anni vere nivea congeries, e montium cacuminibus proruens, unum in Diùpadalo Eyafiördensi e medio sustulit. Prædio Eschehollt, in Islandia australi sito, ancilla qvædam priori anno o: 1630, alteraq; hoc evanuere. Juvenca in tribu occidentali Kroksfiörd vitulum dimidium formâ phocæ peperit. Colonus qvidam in loco maritimo australi, Gard dicto, homicidii reus, in exilium sub regis arbitrium in foro generali damnatur. Fœmina qvædam in Svarfárdalo mortem mariti tam graviter lugebat, ut proprio jugulo manus adferret. Post mortem deinde habitu larvali nurum, prout viva prius voverat, inqvietavit, omnia, qvæ huic erant, corrumpens subvertensq;. Benedictus qvoq; Thorlevi filius, prædium Budardal inhabitans, insultus dæmonis seu larvæ subiit, â qvâ tam misere est agitatus, tantasq; plagas excepit, ut caro, adusti instar nigrescens, cederet, ipseq; aliqvantisper modo mutus modoq; demens redderetur. Hanc umbram evocatam, ut ipse duxit Benedictus, Magnus qvidam in eum immisisse vulgo credebatur, qvi se juramento innocentem, sex aliis idem etiam jurato attestantibus, coram Jona Magnæo natu majore, præfecto toparchiæ Dalensis, pro judicio probavit. Moritur nomo-

Deyde Hr. Gísle Hákonar son, lögmann í Brædratúngu, 12ta Februarii, alldur 48 ár, vered 18 ár lögmadur, lá 12 daga. Leid á millum andlárs biskupsins Hr. Odds Einarssonar og hanns 6 vikur. Saugn var, hann hefde strax kendt sinnar bana=veike, er hann reid frá greftre biskupsins. Hann var mikell höfdínge og velkunnande madur. Atte epter sig 4 baurn, Vigfús, Hákon, Christínu og Valgerde. Pad sídasta ár, sem hann sát í lögmanns=sæte á alþínge, rifnade dómklukkan. Hirdstiórinn Holgeir Rosenkrantz kom ei á alþíng, því hann leiste skipid vid Norveg.

Kom inn nýr taxte hardare hinum fyrra, og vildu Íslendíngar ei undirganga, helldur supplicerudu þad ómögulegt vera, ad hann være ei vid þá halldenn, vid hvorn þó vera vildu, þáat dug vægdar af kónge, ad ei være úr því frekad. Ei feckz af haufudsmanninum þá supplicatiu fram ad bera, og greida þetta fyrer Íslendíngum. Kiorenn til biskups í Skálhollte Síra Gísle Odds son frá Hollts stad under Eyafiaullum í sinns faudurs stad. Sumer vildu kiósa þann heidursama og vel=lærda mann Brinjólf Sveinns son, er sídar vard biskup, og þá var her í lande, og þetta sumar aptur framsiglde.

[Siglde Brinjólfur S. S. aptur med ráde og stirk Þorláks biskups Skúla sonar á Hólum og Vigfúsar Gísla sonar, og var eitt ár í Academia Havnienſi. Heyrde Resenium Seniorem, episcopum Brochmannum Theologos, Wormium medicum, Resenium Juniorem &c. Promoveradiz sídan þadan og í dómskólann í Roskild í Siælande til Conrectorem af D. Resenio episcopo.] [Síra Gísle Odds son hafde vered kyrkiu=prestur í

phylax dominus Gislus Haqvini filius Brædratungæ die 12 Februarii, 41 annos natus, sex hebdomadibus post obitum domini Ottonis episcopi. Sensit, ut ferunt, lethalem morbum, cum ab episcopi exseqviis reverteretur. Officio per 18 annos præfuerat. Hic magnus & bene doctus vir erat. Ultimo anno, qvo pro tribunali sederet, campana judicialis dehiscebat. Qvatuor liberos, Vigfusum nempe, Haqvinum, Christinam & Valgerdam reliqvit. Præfectus Holgeirus Rosenkrantz forum generale hoc anno non celebravit, cum navis, qva vehebatur, ad oras Norvagiæ qvassaretur. Defertur in Islandiam nova priorique durior mercium taxationis tabula, qvam insulani accipere noluerunt, regemq; , ut valor mercium prius determinatus, qvem servare vellent, cum necesse esset aliqvem habere, immotus maneret, litteris supplicibus rogarunt, qvibus Præfectus, eum has litteras promovere suumq; negotium expedire precantibus, aures occludebat. Eligitur ad episcopatum Skalholtensem in locum patris dominus Gislus Ottonis, pastor in Hollt sub Eyafiöllis. Voluerant nonnulli eligere reverendum & doctissimum Brinjulfum Svenonis filium, (qvi postea factus est episcopus) qvi jam tum fuit in Islandia, & hac æstate loca transmarina altera vice visitavit. [Brinjulphus S. altera vice academiam Havniensem visitavit instinctu auxilioq; episcopi Holensis, Thorlaci Skulonis filii & Vigfusi Gislasonii, ubi jam per unius anni spatium in litterarum studiis versabatur, Resenium Seniorem, episcopum Brochmannum theologos, Wormium medicum, Resenium Juniorem &c. audiens, posteaq; ope episcopi D. Resenii collega in pædagogio chatedrali, qvod est Roskildiæ in Seelandia, evasit.] [Dominus Gislus Ottonis filius primum fuerat pastor chatedræ Skalholltensis, unoq; anno rector scholæ; deinde præfectus ecclesiæ Stafholltensis & conductor latifundii regii Heynesici;

Skálhollte, og eitt ár Rector scholæ; þar epter prestur í Stafhollte, og hafde Heyness umbod, enn nú var hann prestur í Hollte under Eyafiaullum, sigldi þad sumar, og med haunum Síra Ketill Jorunds son. O. E. S.] Voru 3 under hlutfalle á alþinge í logmanns kiorum, Arne Odds son biskups Einars sonar, Þorsteinn Magnús son og Þorleifur Magnús son, hlotnadiz Arna. Giordar ádur bæner af aullum þing-heime og avdmiúkur sermon af Herra biskupinum Þorláke Skúla syne og ítelátleg bæn, ad bidia gud um ráð og ályktan um þann logmann. Sór Arne logmanns-eid med ítelæte á kniám, giordar fyrer haunum bæner. [Arne Odds son sigldi fyrst 1609, og stúderade útanlands þriú ár. Var sídan skólameistare í Skálhollte 12 ár ad meina.] Aptur sigldi hann vegna faudur síns, þegar hann átte í mále vid haufudsmanninn Herlufsda Anno 1617.] [Arne Odds son logmadur átte fyrst Helgu, dóttur Jóns Vigfúss sonar. Attu þav eitt barn, og dó þad fyrr enn módurin. Aptur giftiz hann Þordíse, dóttur Jóns Jóns sonar og Sigrídar Þorgríms dóttur á Siöarborg. Hann var rádsmadur í Skálholte nockur ár. Hann bió í Midfelle, Holltastaudum, og seinast á Leyrá. Eitt ár hafde hann Arness sýsslu, feck sídan Reynestadar klaustur. O. E. S.]

Tekenn til þing-skrifara Páll Gísla son, og skylde eirn vera (ádur haufdu vered 2, sinn fyrer hvorn logmann.) Hann skylde fá í kavp dal af hvorium sýsslumanne og skrifara-lavn af þeim sem dómana girntuz. Ad þessu fylgde mest Olafur umbodsmadur á Bessastaudum. Formyrkvan á túngle hinn 5ta dag Maij, varade 4 stunder nær 12 minútur. Auñur

ſed cum hæc gerebantur, parochum egit Hollti in territorio Eyafiallenſi, & hac æſtate peregrè profectus eſt, comitem habens dominum Ketillum Jörundium. O. E.] In foro generali tres de nomophylacatu, Arnas nempe epiſcopi Ottonis Enarſonii filius & Thorſtenus Thorlevusq; Magnæi in ſortem conjiciuntur, qvorum ultimo officium obtigit. Epiſcopus dominus Thorlacus Skulonis filius orationem prius habuit, preces cum toto populo ad Deum ſupplices fundens, ut hujus nomophylacis inceptis & conſiliis adſpiraret. Qvo facto, Arnas, adſtantibus illi bene precantibus, in genua procumbens, ſubmiſſè in leges juravit. (Arnas Ottonis filius peregrinas terras Anno 1609. primum luſtravit, ubi triennium in ſtudiis contrivit, & poſtmodum per biennium rectorem egit Skalholltenſem. Anno 1617. patris cauſa denuo in Daniam trajecit, ſuper litibus inter illum & præfectum regium Herlufda obortis.) [Nomophylax Arnas Ottonis filius uxorem primum habuit Helgam Jonæ Vigfuſſonii filiam, ex qva unum filium, qvi, matre adhuc ſuperſtite, moritur, ſuſcepit. Poſterior illi conjux fuit Thordiſa, nata Jona Jonæo & Sigrida Thorgrimi filia, prædium Sióarborg inhabitantibus. Aliqvot annis fuit diſpenſator Skalholltenſis. Habitacula illi erant: Midfell, Hollttaſtadi, ultimumq; Leyrà. Toparchiæ Arneſenſi uno anno præfuit, qvo elapſo, cœnobium ei ceſſit Reyneſtadenſe. O. E.] Notarius publicus Paulus Gisli filius non niſi unus eligitur; nam antea duo, utrivis ſcilicet nomophylaci unus, fuerant. Huic pro mercede redituum regiorum qvæſtor Olaus, qvi habuit Beſſaſtadis, unum thalerum à ſingulis toparchis ſalariumq; à qvovis, qvi judicia peteret exſcripta, metiebatur. Die 5to Maji, qvatuor horis & duodecim fere minutis, iterumq; 29. Octobris, qvatuor horis ante mediam noctem, luna eclipſi la-

formyrkvan á túnglinu þann 29da Octobris, vargde 4 stunder fyrer midnætte. Bærinn Húsey brann í Hólme, í Skagafirde allur giorsamlega 11 hús med heye og fióse um nóttina fyrer hinn 8da dag Jóla, menn komuz undan og navtpeníngur. Þá var fiúk=hríd mikel. Drayma og sióner í Eyafirde fyrer nordan læt hiálída her innseta.

Fridar=stilling med kóng Christian 4da og Hamborgnrum, guldu Elvar=toll. Fridur gódur í Danmork. Líted korn. Ofridur millum keysarans og Svíaríkis. Svíar helldu her í Þýdskalande 40000 manñ, hiner haufdu ecke minna, Svíar fengu sigur og miked herfáng. J einu slage fellu af keysaranns lide 8000 manns. Og fengu Svíar 2000 hesta þarmed miked herfáng allra handa. Feck Svía kóngur mikenn stirk og vídfrægann prís. Sátt á mille Spanskra og Engelskra. Ofridur millum Hollendskra og Spanskra, haufdu Hollendsker sigur bæde til siós og lands. Rússar og Polensker stofna ófrid hvorer vid adra, því ad þeirra fridar=stillíng var þá endud. Ensker unnu 15 Tyrkia skip vid England. Sú frettasaga kom í England, ad 12 Tyrkia=skip ættu ad sendaz til Íslands ad sækia fólk, og ákveded hvad margt takaz skylde úr hvorium fiórdúnge. Einnen kom skrif á Island úr Barbarienu af Íslendskum þar, ad Tyrkiar hefdu til Íslands ætlad í næstu fyrerfarande 3 ár, og hefdu alltíd haumlun fenged. Kóng Christian 4de sende strids skip til Íslands móte Tyrkium, ef koma kynu.

Anno 1632. Vetur í medallage frá Jólum, so hluter ad midlúnge. Drucknun 14 manna úr Landeyum vid

boravit. Villa Hunsey, in insula qvadam intra tractum Skagafiördensem sita, undecim constans ædificiis, cum fœno & bubili, hominibus & bobus illæsis, ignibus in totum consumitur. Accidit hæc calamitas nocte annum incipiente, magna tempestate nive mixta sæviente. Somniis & visionibus in tractu boreali Eyafiördo hic supersedeo. Pacificatio inter regem Christianum 4. & Hamburgenses, qvi Albis vectigal solvebant. Pace Dania viguit; re autem frumentaria laboravit. Discordia inter Imperatorem & Svecos, qvi exercitum, e qvadraginta millibus hominum constantem, in Germaniam ducebant. Cæsarianos, numero licet non inferiores, superarunt, & magnam sibi prædam fecerunt. De Imperatoris exercitu octo millia hominum in uno prælio cecidêre. Inter ampla spolia, qvæ Sveci reportarunt, duo millia fuerunt eqvorum. Hæc victoria Sveciæ regis gloriam multum amplificavit. Fœdus inter Hispanos & Anglos. Discordia inter Hispanos & Hollandos, qvorum hi victoriam terra mariq; conseqvuntur. Poloni & Moscovitæ, induciarum qvippe tempore præterito, in arma iterum accenduntur. Britanni ad oras Angliæ qvindecim naves Turcicas superarunt. Fama in Angliam perfertur, duodecim naves Turcicas in Islandiam depopulatum mittendas fore, & decretum esse, qvot hominum ê qvolibet qvadrante sint, abducendi. Per litteras etiam Islandi, de Barbaria a conterraneis, ibi in captivitate retentis, acceptas, resciverunt, Turcas iter in Islandiam proximo ante triennio comparasse, sed qvalibet vice fuisse sufflaminatos. Rex Christianus 4. navem præsidiariam in Islandiam, adversus Turcas, si forte eo venirent, mittebat.

Anno 1632. Hiems a festo Nativitatis & ratione tempestatis & piscium capturæ mediocris. Remiges qvatuordecim de

Westmannaeyar. Brotnade skip á Hrävne í Grindavík, drucknudu 2 menn. Þad mikla vatnsfall, sem kallad er Sog, og rennur úr Þíngvalla vatne, þornade upp, mátte taka og voru tekner silúngar á þuru úr því. Uthýse brann avstur hiá Clause Eiólfs syne, og þar inne til 7 hundrada. Synubrune um vorid, og brunnu laundin vída miøg til skemda og skada, skógar og hrís, því þad bar so til, eldurinn vard óvlda stilltur. Þesser brunar urdu og af ellde þeim, sem med var fared mille bæa, og óvarlega nidurfelldur. Var teikn fyrer þeim harda vetre og penínga hrune, sem epter fór um veturinn. Drucknade barn í Laxá hiá Vindáse, enn módurin miste vitid, og dó um havstid.

Í Majo á Villínga vatne í *) Grafnínge var eitt hrút-lamb svart-kápótt teked frá einne á, sem ecke kunne ad komaz frá sinu elde, og var skoren. Þar var á eitt haufud og átta fætur, og so allt samfast ad §) inniblum, og so tvo aptur frá, og horfdu hvører fætur uppá annars hrigg.

Brinjólfur Sveinns son á Vestfiordum, er sídar vard biskup í Skálhollte epter Hr. Gísla Odds son biskups Einars sonar, vard Conrector í Roskild í Siælande í Danmørk, og innsettur í þad embætte 1. Septembris, siálfann Dionisii dag, af D. Johanne Paulo Resenio, biskupe í Siælande, og var í því

*) Al. Grímsnese.

§) Al. naublum.

tribu Landeyensi ad insulas Westmanniças undis pereunt. Navis de prædio Hraun in Grindavichâ scopulis illisa frangitur; qvo infortunio nautarum duo mortem oppetebant. Vastum illud flumen Sog dictum, qvod originem habet in lacu Thingvallensi, evanuit, adeo ut in arido ejus alveo truttas capere liceret, qvod etiam factum fuit. In tractu orientali, ubi Claudius Ejulphi habitavit, ædificium qvoddam ab aliis discretum & in eo viginti octo florenorum pretium ignis prorsus delevit. Hujus anni vere agri & sylvæ, igne a flaccido stramine concepto, longe lateq; ad depravationem flagrarunt, cum incendium in paucis locis posset inhiberi. Caussa fuit, cur hæc acciderent, fomes cespititius ignitus, qvi, dum inter villas ferebatur, in stipulas incautius decidit. Portendit hæc calamitas sævam illam multisq; pecudibus pernicialem tempestatem, qvæ subseqventem hiemem inclementem reddebat. Puer qvidam in amne Laxa ad prædium Vindas interivit; qvo infortunio mater amens facta, seqventi autumno decessit. Mense Majo in Villingavatno in tribu *) Grafningo agnus nigro colore palliatus ab agna, qvæ fœtum eniti neqvivit, mactata extractus est. Monstrum erat uno capite & octo pedibus, qvorum singuli qvatuor in diversa spectabant, qvatuor scilicet sursum & qvatuor deorsum; erat enim monstrum bimembri forma ad §) viscera usq; inverse concretum, pone vero divisum. Brinjulphus Svenonis filius Vestfiördis ortum debens, futurusq; episcopus Skalholltensis, post dominum Gislium Ottonis episcopi Enaridis filium ipsis Calendis Septembris, festo scilicet Dionisii, pædagogus inferiorum classium scholæ Roskildensis, qvæ urbs est Seelandiæ in Dania, â D. Johanne Paulo Resenio, episcopo Seelandiæ, creatur, cui

*) Al. Grimsneso. §) Al. umbilicos.

embætte þar 6 ár. Hr. Gísle Odds son kom út med biskups tign til Skálhollts á Vestfiordum á Þíngeyre í Dýrafirde, hafde vered vígdur á siálfann Skírdag um vorid. Hirdstiórinn kom ei á alþíng, heldur kom hann út nockru epter þíngid.

[Þad havst settur Torfe Jóns son frá Núpe í Dýrafirde á Vestfiordum í Skálhollts skóla, hvar hann var 6 ár. Hafde ha n nockur ár um vetrar-tímann vered til keñslu og Latínulærdóms hiá Síra Jóne Sveinns syne, er sídan feck Hollt í Önundarfirde epter sinn faudur, því skólinn feckz ei fyrr af biskupe. Fór sonur hanns Jón Jóns son þá og í skóla, og fylgduz so báder þav árin sudur og sunnan. *]

Brandur, sá á manninum vann, feck lands-vist, kom út, giordiz þenare haufudsmannsins, fór burt aptur med hanum: Kom kóngs bref, ad sá uþe taxte skylde aldúngis af, helldur hiñ fyrre vidhalldaz. Hafde Hr. Gísle biskup siálfur fyrer kóngiñ bored supplicatiu Íslendínga um þann nýa taxta og haurd-kavp Dana, og avngvum viliad hana fá, þó epter være margvíslegq leitad, nema kónge siálfum, er hann fyrer hann kom.

Bannadur kavpskapur strengelega Íslendíngum vid nockrar þióder ad hafa, utan vid Danska reidara. Item bannad Engelskum ad liggia vid Ísland, so þeir keyptu ecke vid landsmenn. Dannsk varnar-skip vid Ísland. Forgengu 8 Enskar duggur, fyrer avstan um havstid í stór-stormum, tínduz

*) Þad sem stendur í undangángande parentheſi tillagt af Síra Torfa Jóns syne.

officio per sexennium præfuit. Rediit Thingöras in Dyrafiördo in tractu occidentali dominus Gislus Ottonis, episcopatum Skalholltensem nactus, ad qvem proximo vere, festo sacræ cœnæ institutionis, fuerat inauguratus. Præfectus regius paulo post forum generale in Islandiam rediit; illudq; proinde hoc anno non celebravit. [Hoc autumno Torvo Jonæus de Nupo in Dyrafiördo Vestfiördensium in ludum litterarium Skalholltensem primum itavit, ubi per sexennium animum studiis excoluit. Hic lingvæ Latinæ addiscendæ aliqvot hiemes antea impenderat, episcopo qvippe eum albo scholastico prius adscribere nolente, præceptore utens domino Jona Svenonio, cui postea, patre mortuo, cessit fevdum Hollt in Onundarfiördo, cujus etiam filius nomine Jonas tunc qvoq; scholam prima vice petivit, itineris socium, qvamdiu illam freqventavit, Torvonem habens.*] Redit Brandus, qvi homicidium patraverat, veniâ in patria manendi accepta, præfectiqve regii fit pedisseqvus, cum qvo etiam iterum peregre proficiscitur. Venit in Islandiam diploma regium, qvod posteriorem mercium taxationem abrogat; priorem vero inducit stabilitqve. Episcopus dominus Gislus ipse litteras supplices Islandorum, de nova illa taxatione carisq; mercibus Danorum agentes, regi ipsi, cum coram eo se sistebat, nulliq; alii, qvamvis multi id ab eo flagitarent, tradiderat. Islandi cum ulla gente, solis nisi fœderatis Daniæ mercatoribus mercaturam facere stricte prohibentur. Interdicitur etiam Anglis ad Islandiam morari, ne cum insulanis negotientur. Adhærebant Islandiæ naves de Dania præsidiariæ. Hora autumnali octo navigia Anglica, qvatuor cum nautis bonisq; omnibus, reliqvorum vero nautis aliorum ope & auxilio in terram evadentibus, ad oras orienta-

*] Præcedentibus uncis inclusa addidit dominus Torvo Jonæus.

menn og allt annad af fiórum, enn mann=biaurg af himum. Braun elld=hús í Skaptatúngu í Húnavatns þínge, þar inne til 4ra hundrada. Skipte vedur=áttu, komu snióar mikler í Jóla=faustu inngang, giorde daggar=blota med stormum, og fravs, so tók af jarder vldast um sveiter, og giorde mikel hardinde til Jóla. Enn grasleyse var um sumarid med vot=vedur=áttu og stormum, heyskapur nærsta lítell. Bólu=havst.

Gift Oluf Jóns dótter Hallgríme Halldórs syne logmanns, og áttu þav sídan maurg baurn til samans. Jón Asgríms son giftiz og áre fyrre Gunnhilde Olafs dóttur prests Jóns sonar, þav áttu og maurg baurn. Og fell vel á med þessum hvorutveggiu hiónum.

[A Faustu um veturinn dó Arne Magnús son, sýsslumad=ur í Múla=þínge. Hann átte Gudrúnu Jóns dóttur frá Galtar=dalstúngu. O. E. S.]

Fell sá ágæte og loflege Herra Gustavus Svía kóngur, dann ádur mikenn sigur, enn er hann jagade epter óvinunum med nockru sínu stríds=fólke, og vilde aptur snúa ad sínum her=búdum, reid hann med sínu fólke óretta gautu og ad keysarans fólke, var þecktur af nockrum þeim, hann hafde ádur lavsa gef=ed, var so umkríngdur af sínum óvinum, og skotenn til davds, og lifde úr því tvo daga, sem lesa má gior í þeim Þýdsku tíd=indum. Þetta slag skede med haunum og keysarans her hiá Leip=zig í Þýdskalande þann 9da Novembris. Hanns lík med miklum kostnade, flutt til Svíaríkis. Þann 5ta Novembris, kluckan

les ventis vehementer ſpirantibus interierunt. Culina Schaptatungæ in toparchia Hunavatnenſi cum viginti qvatuor imperialium pretio, qvod intus erat, incendio conſumitur. Ineunte prima ſeptimana earum, qvæ Feſtum Natalitium præcurrunt, cœlum ſtatum mutavit; nivium enim magna moles terram obducebat, cum pluviali regelatione violentoq; ventorum flatu & rurſus gelicidio, qvæ incommoda äeris variatio, paſcua pecudibus plurimis locis inhibens, ad Feſtum usq; Natalitium duravit. Acceſſere ſubſeqventi æſtate, qvæ pluvialis fuit & ventoſa, graminis inopia fœniq; proinde exiguus proventus. Seqventi autumno varioli graſſabantur. Duxit in matrimonium Hallgrimus Halthori nomophylacis filius Oluvam Jonæam, ex qva multos liberos poſtea ſuſcepit. Priori anno Jonas Arngrimi filius conjugium inierat cum Gunnhilda Olavi filia Jonæq; paſtoris nepte, ex qva multis liberis poſtea auctus. Hi bini conjuges mutuum amorem benè coluerunt. [Hujus hiemis Jejunio Qvadrageſimali Arnas Magnæus, toparcha Mulenſis, cui conjux fuit Gudruna Jonæa de Galtardalstunga, exſpiravit, O. E.] Cecidit egregius ille & laudabilis princeps, Guſtavus rex Sveciæ, qvi, victoriâ reportata, poſtqvam hoſtes cum ſuorum nonnullis fuerat inſecutus, ad ſua caſtra revertens, curſum â recta via avertit, donec ad Imperatoris exercitum veniret; ubi ab aliqvot, qvos antea dimiſerat, cognitus, inimicorum coronâ circumdatur, ſclopetoq; trajectus, poſt biduum moritur. De his plura in Germanicis lêgere eſt ephemeridibus. Hoc prælium inter eum & Imperatoris exercitum ad Lipſiam Germaniæ die 9. Novembris committebatur. Ejus mortui cadaver non ſine magno ſumtu in Sveciam fuit deportatum. Ipſis Nonis Novembris, hora undecima ante noctis meditullium,

11 um nóttina, drucknade í Kaupenhafn kóngsins hofmeistare Frans *) Ranzon í dýke stadarins. Item á þennann dag brañ til Kaupenhafn hid besta kóngsins brugg-hús. Svensker sendu til Kaupenhafnar, vildu ad Christian 4de være þeirra Schútz-herra edur ad audrum koste Printzinn, enn Danmørk vilde hvorugt þetta samþyckia. Soddan tilstand sem þar var, hafde ei vered sídan Þýdskaland bygdiz. Hvar sem hvorer nádu til, þar var brennt og brælt, spillt og fordiarfad, og nýu lide safnad.

Anno 1633. [Brinjólfur Sveins son Islendíngur var Conrector í Roskild, ferdadiz til Kaupenhafn þadan, og vard Magister, fór sídan til Roskild til saumu bestillíngar. M. B. S. S.] §) Vetur aftaka hardur um allt Island. Hrun og nidurfall peninga, og þegar á Jólum dóu peníngar, sem voru færleik-ar. Giorde spillíngar blota. Hey-leyse allstadar. Eckert fólk komz ad siónum fyrer ófærdum snióanna fyrer sud-austan. Ecke vard vitad kyrkna fyrer ofhrune snióanna hvorke af prestum ne sóknarfólke, og ecke vatnad peníngum nema eitt sinn í viku á sumum bæum. Menn komuz valla nülle fe-húsanna og bæanna. Fiár-húsin fennte med fiánum, og urdu ei funden. Feñte og hraunnum peníngin, hundrad hesta judur á Kialarnése, item taled 12 hundrud kúa úr Borgarfirde og austur ad Rangá dáed hefde, einnen 153 færleikar under Eyafiaullum. Var og mælt, ad í Skálhollte hefdu epterlifad 7 færleikar. Var og einnen sagt hrun af hestum, nautum og sauð-fe vestur um sveiter.

*) Ranzow.

§) Þesse vetur var kalladur Hvíte-vetur, og kom á hálfre-annáre viku fyrer Jól.

Frans *] Ranzon, ephorus aulæ regius, in fossa Havniæ interivit. Eodem die Havniæ optima regis cella vinaria deflagravit. Sveci legatos Havniam mittunt, regem Christianum 4. & sin minus Principem Hæreditarium, dominum tutelarem agnoscere volentes; Dania autem neutram hanc conditionem accepit. Talis status tunc erat Germaniæ, qvalis post homines natos non fuerat. Utraq; pars omnia ubivis, qvoad pertingere licuit, ignibus dedit, evertit, copiasq; novas comparavit.

Anno 1633. [Brinjulphus Svenonis filius Islandus, Roskildiâ relictâ, Havniam proficiscitur, ubi Magistri charactere honoratur; qvô facto, reversus, munere fungitur. M. B. S.] §] Hiems per totam Islandiam inclementissima armentis & jam dudum circa Festum Natalitium eqvis pernicialis. Ad hæc non parvum fecerunt crebræ regelationes fœniq; ubivis inopia. Nulli per regionem evro-australem in loca marina præ nimia nivium congerie se recipere potuerunt. Hanc ob rem nec parochis aut parochianis templa licuit freqventare, neq; boves in aliqvot villis nisi semel per qvamlibet hebdomadem aqvari. Vix inter domus & ovilia ire licuit. Ovilia cum pecudibus nix alta operiebat, ne possent inveniri. Æmula qvoq; nix fuit armentorum, qvæ catervatim suppressit, & in Kialarnesia centum & viginti eqvos. A tractu occidentali Borgarfiörd usq; ad flumen orientale Rangá numerabantur 1440 vaccæ & sub montibus Eyensibus 153 eqvæ, qvarum hoc malum mortem acceleravit. fama fuit, Skalholltiæ septem eqvas tantum fuisse superstites. Dixerunt etiam magnum numerum armentorum simul ac pecudum in oris

Z 2

*] Ranzow.

§] Hæc hiems, Candida vocata, venit sesqvi septimana ante Festum Natalitium.

[Í annare viku Þorra kom so mikell sniór, ad hesta kaffennte á slettum velle. Eingenn madur munde þvílíkt snió-fall. Fe og hestar átu tre og torf-vegge, og jafnvel hvad annad sem dáed vqr. O. E. S.]

Gras-sumar líted, góð vedur-átta. Land-skiálfte sydra, hrundu bæer í Olvese, ei sakade menn ne peninga. Îs kom á Þorra, lá allann veturin, og fram allt nær ad Jóns-messu. Eingenn asle nein-stadar á ísum. Skútu-skipid úr Selvoge forgeck í Herdísarvík, drucknudu 14 menn. [Þad stóra skip tólf-æríngur, kallad Skúta, forgeck á Auskn-daginn, hafde lenge fylgt Straund í Selvoge, og vered smídad upp hvad epter annad, og alltíd halded heilla-skip, feck ætíd góda land-tauku, þó þad lendte seinast af aullum skipum. Formadur þess Gudmundur Peturs son lagde frá þess vanalegre lendíngu úti Herdísarvík, forgeck þar med 15 maunnum. Þad átte þá Hákon Biarna son í Nese. Þá nótt láu úte 2 skip í Selvoge, komuz af. A audru þeirra var Síra Jón Páls son. O. E. S.]

Vestan-vedur miked 2. dag Martii, hrauktuz fén allvída, fórz og af þeim, láu og menn úte, skaududuz eige. Formyrkvan túngls. Sáz fióriun sem blód vid Vestmannaeyar, sem fyrr hafde sked fyrer avstan, ádur Tyrkiar komu og ræntu þar. Aunduduz þær tvær systur, dætur Biorns bónda Benedicts sonar, Gudrún, sem átte Hr. Gísle Odds son biskup, þad barnlavs, voru saman 11 ár, og Sigrídur á Mársstaudum, sem

occidentalibus hanc ob rem cecidiſſe. [Inter Nonas & Idus Februarias nix poſt homines natos maxima cecidit; eqvos enim, in plano campo conſtitutos, altitudine adæqvavit. Oves eqviq; ligna, ceſpites & vel aliorum cadavera edendo, famem compeſcebant. O. E.] Æſtas non graminoſa; ſed mitis. Aliqvot prædia Olveſenſia terræmotu corruebant, hominibus & pecudibus illæſis. Glacies menſe Februario oris Islandiæ vi tempeſtatum appellitur, qvibus ad feſtum usq; diem, Johanni Babtiſtæ conſecratum, adjacuit. Nullum illa qvæſtum Islandis apportavit. Interit navis de tribu maritimo, Selvog dicto, ad Herdiſarvikam, & in ea vecti 14 remiges. [Hæc duodecim remorum navis, Skuuta vocata, qvæ ipſis Cineralibus periit, diuq; loco maritimo in Selvogo, Straund dicto, adhæſerat, mult-toties fuerat refecta; nam felix credebatur, ſalva ſemper licet ultimu appulſa. Ejus rector Gudmundus Petri a ſolito appulſu illam arcuit, & ad Herdiſarvikam, ubi cum qvindecim remigibus periit, appulit. Hujus navis poſſeſſor erat Haqvinus Biarni filius, qvi prædium Nes [in Selvogo] inhabitavit. Hac nocte duo navigia de Selvogo, cujus altero paſtor dominus Jonas Pauli filius vehebatur, tempeſtatibus & fluctibus jactata, incolumia evaſere. O. E.] Die 2. Martii vehementer ſpirans zephyrus gregem oviariam paſſim abegit, ejusq; nonnullam partem interemit. Tum qvoq; aliqvot homines absq; tamen læſione ſub dio pernoctarunt. Luna delinqvit. Mare Veſtmannas circumluens, ſangvineum, ut acciderat, priusqvam Turcæ oras orientales diripiebant, conſpicitur. Sorores, heri Biörni Benedictini filiæ, Gudruna nempe, qvam epiſcopus dominus Gislus Ottonis in matrimonio undecim annos habuit, improlis, & Sigridis, cui maritus Paulus herus Gudbrandi filius, Marſtadis habitans, rebus humanis

átte Páll bónde Gudbrands son. Item deyde þá sonur hennar Hákon, eitt frómt og velsidugt úngmenne. Hann var á heimreisu af alþínge til sinnar módur, og hafde þenna fyrerfarande vetur vered í skóla ad Skálhollte, andadiz nær þegar í bygd var komenn, tók sótt á Þíngvollum, 16 vetra ad alldre. Þad ár deyde og Dade bónde Biarnason á Skarde á Skardstraund, er átte Arnfríde Benedicts dóttur Haldórs sonar ríka frá Modruvollum í Haurgárdal.. Þav voru þá barnlaus. Erfínge þeirra dóttur-son Eggert Biorns son. Deyde Ingebiorg Arna dótter, sem átte sál. Gísle Þórdar son logmañ, þav áttu margt barna.. Tekenn Benedict Páls son med aundrum skip-verium á Hamborgara skipe af Tyrkium, hvert sigla ætlade til Spanien, og halldenn þar í þrældóme. [Hann lærde bartskera íþrótt í Hamborg. O. E. S.]

Olafur Peturs son fógete hafde láted smída ser haf-færa duggu her í lande, og let þad skip fara frañ á haf til fiske um sumarid. Þad selde hann Daunskum capitain, hann let á þad menn, og fyllte þad med skreid, og let so sigla þvi til Biorgbínar í Norvege.

Anno 1634. Vetur gódur nordanlands í sumum staudum. Gras-sumar líted, vot-vedrasamt, skeñdiz hey, hehlehsé, dó peníngur. Fell fátækt fólk í húngre, vard og ílla úte. Tvo systkyne áttu barn sín á mille sudur á Alftanese, madurinn flýde, konan líflaten. Myrdtur madur á Langanese *] nord-

*] Annad Exemplar: nordan-frañ.

valedixerunt. Hujus filius, 16 annos natus, probus & bene moratus juvenis, qvi præcedente hieme in schola fuerat Skalholtensi, in domuitione, foro generali relicto, montanisqve solitudinibus ferme superatis, morbo, qvem Thingvallis primum senserat, decessit. Hoc anno qvoq; moritur Dadus Biarni filius, prædium Skard in Skardstranda inhabitans, qvi uxorem habuerat Arnfridam Benedicti filiam Haltoriq; divitis neptem, Mödruvallis in Hörgàrdalo natam. Hi conjuges Egerhardum Biörni filium, suum, ê filiâ nepotem, non enim superstitem habuerunt prolem, hæredem ex asse relinqvebant. Naturæ qvoq; debitum reddidit Ingeburgis Arnæ filia, Gisloni Theodori filio, jam mortuo, maritali conjugio prius juncta, qvibus permulti liberi erant superstites. Benedictus Pauli filius cum vectoribus navis Hamburgensis, in Hispaniam navigaturæ, â Turcis capitur, qvi eum in servitute detinent. [Memoratus Benedictus artem chirurgicam Hamburgi didicit. O. E.] Qvæstor Islandiæ regius Olaus Petrius navigium constratum, hic exstructum, in altum piscandi gratiâ hac æstate dimiserat, qvod postea Dano cuidam centurioni vendidit, qvi illud nautis instruxit, aridisq; piscibus oneratum, Bergas Norvagiæ dirigi curavit.

Anno 1634. Hiemem, qvæ per aliqvam aqvilonaris regionis partem fuit placida, æstas cum graminis nuditatê perpetuisq; pluviis, fœnisecio importunis, excepit; qvamobrem, pabuli nempe caritate existente, grex boaria rarescebat. Pauperes, tam fame qvam tempestatibus interiêre. Fœmina qvædam in Alftanesia germano fratri filium peperit, cujus incestus illa pœnas capitales dedit; hic vero fugâ salutem petivit. Unus, qvi alterum in *) evro-aqvilonari promontorio, Langa=

*) Aliud Exemplar: aqvilonari.

avstan-fram̄, sá slúde. Drap og myrdte sá bonde skálkur, ek Gísle het, sinn faudur Tómas Þorkels son vestur í Daulum, epter þad þeir haufdu stoled í Húnavatns-þínge, og Gísle var hýddur og márkadur. Sá skálkur nádiz og var rettadur. Stulder mikler fyrer nordan land.

Heingdur Jón Orms son under Svart-hamre í Langadal fyrer stuld, dæmdur í Bólstadahlíd. Þesse Jón tók þad bragd, þá menn komu til hanns ad vita þess sem stoled var, og vildu taka hann, því þeir haufdu þá funded fólann, hann greip knif, og skar skinnid á hálsinum inn á barkann, og kastade ser so nidur uppílopt, og lét korra nidur í hálsinum, enn blód rann um hann allann úr áverkanum, hann var og ei lítell. Þá ofbadd aullum, og gengu frá, nema einn, hann sá þetta bragd, og herdte hina upp, og var þá Jón tekenn og deyddur, sem fyrr seger. Þesse Jón var og í Vestmannaeyum, þá Tyrkiar rændu þar. Hann fann uppá þad, ad hann lagde sig nidur hiá daudum maunnum, og þvode ser og velte í þeirra blóde, og lez daudur. Stúngu ræníngiar vid haunum med spiótum, og merktu ei annad enn daudur være. Og þegar Jón hafde so lenge leged, reis hann vid, og meinte óvinina alla fiærlæga, enn þegar hann uppstód, sáu þeir Jón. Tók hann þá á rás, enn þeir epter, so komz hann ofanfyrer biaurg, og slapp. Enn illa lendte um sider, sosem ádur er skrifad, enn þó dó hañ skaplega og vel, þad á var ad siá, medtók Sacramentum, og geck lidugur til aftauku-stadarins og í snauruna, befalande sig Gude. Brann bærinn *] Liáskógar í Haufda-hverfe, og

*) Al. Hléskógar.

stes dicto, interfecerat, pœnam effugio evitavit. Pessimus ille nebulo nomine Gislus, qvi patrem Tomam Thorchilli filium, postqvam in toparchia Hunavatnensi una furto se maculârant, & hic idcirco fuerat flagellatus notâq; cauterii inustus, in qvadrante occidentali intra toparchiam Dalensem morte mactavit, comprehensus capite plectitur. Regionem borealem crebra furta denigrarunt. Jonas Ormonis filius hanc ob rem sub Svarthamro (præruptis nigris) in Langadalo judicio, Bolstadahlidæ lato, suspenditur. Hic Jonas, inventis furto ablatis, eum comprehensuris os hoc modo sublinebat: cultello arrepto jugulum adeo sauciavit, ut cruore totus immaderet, qvo facto, resupinum se in terram projecit, & compressis faucibus, spiritum qvasi moribundus rhonchissantem traxit. Qvo adstantes consternati, discedebant, uno tantum excepto, qvi technam comperiens, cæteros ad eum capiendum incitavit, & sic deinceps interficitur, ut antedictum est. Prius memoratus nebulo, Turcis insulas Vestmannaeyas, ubi tunc mansit, depopulantibus, a dolo consilium mutuans, stragi se interjecit, cæsorumq; sangvine membra circumlinens, mortem simulavit. Sic latrones, cum eum spiculis hastarum attingebant, emortuum crediderunt; ille verò cum diu jacuerat, tandem exsurgit, hostes procul abesse arbitratus; qvibus eum videntibus atq; inseqventibus, ocyus ille avolans, per prærupta se præcipitando evasit. Sæpius dictus Jonas, cum ad ultimum, ut antea monuimus, suo captus erat laqveo, acta pœnitentiâ, qvantum scire licuit, vitam finiebat; sacra enim cœna usus, ad locum supplicii & in ipsum laqveum ultro ivit, animam Deo commendans. Villa qvædam in vico Haufdensi sita, qvæ *) Liaustoogar nuncupatur, cum haud exigua re inanima,

*) Al. Slesskógar.

miked fé í davdum hlutum þar inne. Brann og aunnur hiáleiga fram í Hnióskadal, og þar brann inne forráda kona, einnen það sem til var af kviku og davdu. Brunnu hey í Glaumbæ í Skagafirde, litlu vard hiálpad. Þar kaufnudu og brunnu 13 kýr, so líted vard maunnum af þeim ætt. Brunnu hey á Skardsá í Sæmundarhlíd, nockru vard hiálpad. Þar kaufnudu 5 kýr og ein kvíga. Þesser elldar komu úr siálfum heyunum. Þann 13da Januarii sló elldíng edur reidarþruma lopt-húsin í Brædratúngu, er Hr. Gísle logmadur Hákonar son let smída. Er mælt sá skade hafe vered til 50 hundrada.

[Reidarslagid hlióp inn um portid, og ofan í gólfid fyrer framan stofu-dyrnar, bravt kistur og hirdslur, og hvad sem fyrer vard. O. E. S.]

Kom út med hirdstiórn Pros Mundt til Birkiswold. 1.) Hanns veitíngar bref úpplesid á alþinge, hann skylde halda Islendíngum vid Islendsk løg. 2.) Kóngs bref um Bavgstada mál. Arna logmanne tiltalad, ad hann vid einn Contract vered hafe, og nidursleged kóngsins sak-eyrer, hvarum haufudsmadurinn tilnefnde 24 menn 3.) Kóngs bref um Botns mál. Þar Arna logmanne tildreift, ad hann hafe ei giort Jóne Hannes syne log um þá jaurd. Enn ad skrifa um upptauk þessara mála, vill verda hellдurtil lang-ordt. 4.) Einnen kom kongs bref um hvíta fálka, ad Kóngurinn vilde þá eignaz. 5.) Saumuleidis eitt bref, sem birte þá súpplicatiu, er hlýdde um kúgilda fiolda med jaurdum her á lande, og þar fyrer forminkuduz kóng-

qvæ inerat, ignibus consumta est. Altera in Hnióskadalo cum matrefamilias omnibusq; bonis & pecudibus eodem modo periit. In prædio Glaumbæ intra toparchiam Skagafiördensem fœnum pabulare deflagravit, parvam si partem exceperis, qvæ ignibus subducebatur. Hoc malo tredecim vaccæ sunt adustæ & suffocatæ adeo, ut exigua earum pars esset edulis. Skardsáæ etiam in Sæmundarhlida fœnum, aliqva parte excepta, incendio hauritur; cujus fumo flammaq; qvinq; boves lactariæ & una bucula interierunt. Hos ignes ipsi acervi fœnarii intus conceperunt. Idibus Januariis ictus fulmineus superiora ædium Brædratungensium lacunaria, qvæ dominus Gislus nomophylax exstruenda curaverat, percussit, 50, ut ferunt, hundredarum jacturam afferens. [Fulmen per propylæum pavimentum tenus ante fores triclinii penetravit, arcas & qvæcunq; sibi obvia diffringens. O. E.] Venit in Islandiam Pros Mundt Birkiswoldensis, ejus præfecturam nactus. Edicta, qvæ seqvuntur, regia in foro generali publicè recitantur: 1.) Diploma Præfecto datum, qvo illi injungitur, ut Islandis jus patrium sartum tectum servet. 2.) De litibus, de prædio Baugstadis obortis, Arnam nomophylacem fraudati insimulans regii fisci, qvod scilicet pecuniam mulctatitiam transigendo suppressisset. De qvibus controversiis dijudicandis Præfectus 24 assessores elegit. 3.) De controversia Botnensi; qvo Arnas nomophylax etiam tangitur, qvasi neglexerit jus de eodem prædio Jonæ Hannæ filio dicere. Harum controversiarum ortum & circumstantias narrare nimis fusum esset. 4.) De albis falconibus, qvos Rex vellet possidere. 5.) Qvoq; diploma de multitudine kugelldarum [pecudum vectigalium] prædiis hic adnexarum; de qvo litteræ supplices Regi exhibitæ, eo nomine delationem prætexebant, qvasi hôc redi-

sins rettugheit, og þad være helst í Arneß sýsslu á dóm-kyrkiunn-ar jaurdum. Ovild millum Arna logmanns Odds sonar og Vigfúsa Gísla sonar, því Arne þótte Vigfús sig rægt hafa fyrer kónge á fyrefarande vetre. Kom bref Benedicts Páls sonar híngad, sem hann hafde til Hamborgar sendt, ad hann bad ad leysa sig med 1000 daulum, og 400 daler senduz haunum adavke til tære-peníngs. Framsender peníngar til útlavsnar Benedict Páls sýne epterkomande ár.

Vatnsflód furdanlega miked í lande Holstein, hvad í burttók bæde menn og peníuga ógrynne, bæ og kyrkiur, hvad hereige innsetz. [Dóu *] 6133 menn, (þar med talder 9 prestar, og 12 skólameistarar) enn 1336 hús hrauyndu, og meir enn 50000 af kvik-peninge dó. Þad flód kom um nóttina millum þess 11ta og 12ta Octobris. O. E. S.] Item skede þad her, ad Hausda skipid siglde út úr haufninne, og kom á þá vedur og dreif vestur á Strander í Trekillesvík ad Arnese, brutu þar skipid, nádiz gótsid mestallt, sumt skemdiz. Þar lá fyrer hvalfangara-skip af Danmork, hvort er flutte fram kavpmannin Christian Jonas son, og adra skipmenn. Under-kavpmadurinn §]Wolffgang lá epter og madur annar med haunum, hiá gótsinu, allt lá vid skemdum. Hertoge Ulrich, son kóngsins af Danmork, skoteun til davds af Svíum. Haufudsmanna skipte her í lande, Holgeir Rosenkrantz sleppte, kom aptur Pros Mundt. Þá sáz víga-hnottur.

Hann 8da Novembris fæddiz eitt ykku-barn undarlegt og vanskapad af einne lavsa-konu, sem het Anna Sofrins dótter,

*] Annad: 6123. §] Al. Ulfgang.

tus regii imminuerentur, præcipuè in toparchia Arnesensi & in latifundiis templi cathedralis. Discordia inter Arnam Ottonis filium nomophylacem & Vigfusum Gislavium, inde nata, qvod hic illius nomen præcedente hieme coram rege [ut ei videbatur] diffamârat. Venere in patriam litteræ Benedicti Paulini, Hamburgum primum missæ, qvibus petiit, ut mille imperialibus e servitute redimeretur, & qvadringenti thaleri ad sumtus itineris mitterentur. Seqventi anno pecunia ad Benedictum Pauli filium redimendum mittitur. Raræ magnitudinis inundatio, Holsatiæ oboriens, innumeram hominum simul ac pecudum, villarum & templorum stragem fecit, qvæ hic omittuntur. [In Hac illuvie, qvæ incidit in noctem inter 11. & 12. dies Octobris,*] 6133 hominum [si novem sacerdotes & duodecim ludorum magistros annumeraveris] & ultra 50000 pecudum interierunt. Hoc cataclysmo etiam 1336 domus obruuntur. O. E.] Mercatores Dani, postqvam e portu solverant Höfdensi, obortis tempestatibus ad promontoria occidentalia, Arnesiam in Trechillisvicha, agebantur, ubi navem fregerunt. Maximam mercium partem, licet aliqvatenus corruptam, obtinuerunt. Institorem Christianum Jonæum cum plurimis nautis navis qvædam Danica, qvæ cetos capiebat, recepit, apparitore institorio nomine §] Wolfgang, cum altero merces, qvæ corruptionem minabantur, servandi gratia remanente. Dux Uldrichus, filius regis Daniæ, telo a Svecis conficitur. Holgeiro Rosenkrantzio Pros Mundt. in officio succedit. Tunc globi igniti species apparuit. Die 8vo Novembris fœmina qvædam soluta nomine Anna Söfrini filia puellulam monstrosam peperit, qvæ post binam anhelationem animam efflavit. Huic infanti nec cranium erat neqve

*) Al. 6123. §] Al. Ulfgang.

hvört er dó epter tvær andvarpaner. A þess haufde var eing-en haufud-skel; og eingenn hálsinn, axlirnar jafnháar eyrunum, andlitid ysrid breidt, og nefid miøg breidt og blódugt. Þad hafde tennur í bádum gómum. A bakinu var laung leingia skinnlavs, og ei nema bert hold, og nær nockur vilde þad skoda, rodnade þad, enn var þó davt, sem þad bligdadiz sín, med fleiru audru, sem her er oflangt ad skrifa.

Þann 22ann Martii var eitt svín bored í prests-gardinum í Riisebergs sókn í Skáney, 4 mílur frá Helsíngiaborg, med 6 audrum fullkomlegum grísum. Þad hafde ecke utan eitt auga, allt svart og ravdt, framant midlu haufdinu, langa triónu framan úr havs-skelinne af kiote líka sem fíls-rana med holu framan á endanum; og eckert hol á nausunum sem á audru svíne, og hafde breidast munn, líka sem apinia. Upp af fótunum stódu sem skeyte. Eckert hár hafde þad nema líted á hriggnum. Þetta skrímsle lifde eina stund.

Þann 22ann Martii var einn kálfur skorenn af einne kú 1 mílu frá Helsíngiaborg, svart-hiálmóttur, med tveimur haufdum saman-grónum og *] þrennum eyrum.

Þann 2ann Aprilis var eitt lamb bored 2 mílur frá Helsíngiaborg med audru fullkomnu lambe. Þad hafde 5 legge og 6 fætur. Eitt bein edur leggur geck út af brióstinu, og beygde sig ad munninum, hvar á ad voru 2 fætur. Eitt bein geck nidur úr kvidnum med háre, álíkt ad siá sem eitt sverd. Þad lifde eina stund.

Anno 1635. Vetur gódur fyrer nordan. Hluter góder sydra og líka vestra. Druckunn 14 manna úr Vestmannaeyum. Druckvudu 3 menn á Vatnsleysustraund. Brann bærinn

*] Al. þremur.

collum, ita ut humeri auriculas altitudine adæqvarent. Facies cum naso fuit immodicè lata, qvi hic insuper sangvineus. Dentes illi in utroq; erant palato. Pars in oblongo dorso cute fuit nudata, qvæ ad conspectum hominum, mortua licet, acsi puderet, irrubuit, cum pluribus, qvæ inserere nihil attinet. Die 22. Martii in æde sacerdotis in parochia Risebergensi, qvæ qvatuor milliaria ab Helsingoburgo distat, porcellus cum 6 aliis naturalibus natus est, nigro & rubro colore distinctus. Illi in media fronte unus fuit oculus. Rostrum longum, carneum & elephantis proboscidem referens, e cranio prominuit, in extremitate cavum. Narium foramina qvæ porcorum naribus conveniunt, abfuerunt. Os simiæ de latitudine æmulum. E pedibus jaculi species eminuit. Fuit depilis; nisi qvod in dorso tenera lanugo. Hic prodigiosus partus unam horam vixit. Eodem die in loco qvodam, uno milliari ab Helsingoburgo disterminato, vitulus nigro colore variegatus, a matre dissecabatur, qvi duo agnata capita *] ternamq; aurem habuit. Die 2. Aprilis, duorum milliarium spatio ab Helsingoburgo agnus cum altero naturali nascitur, 5 crura & 6 pedes habens. Illorum unum, qvod e pectore prominebat, fuit bipes & in os reflexum; alterum pilosum, gladio simile, de ventriculo dependebat. Hoc monstrum per unius horæ spatium vitales auras carpsit.

Anno 1635. Hæc hiems, qvæ in regione septentrionali fuit mitis, incolas in australi & occidentali insulæ parte larga piscium capturâ beavit. Remiges qvatuordecim de Vestmannaeyis, & tres de ora, Vatnsleysustraund dicta, gurgitibus sunt exhausti. Villa Hladhamar in Hrùtafiördo cum omni re domestica incendio deleta est. Qvæ dum gerebantur,

*] Al. tres.

Hladhamar í Hrútafirde, og allt þad inne var, fólk var í sele. Geck bóla, þó margt fólk úngt innan 19 ára alldurs, einnen þeir sem ecke haufdu feinged þá fyrre bólu, sem nærst þessare geck. Geck og landfar-sótt med take, andadiz í því margur alldradur madur.

Deyde úr bólu Magnús bónde Ara son á Reykhólum, er átte Þorunne Jóns dóttur, sem átt hafde sál. Sigurdur Odds son biskups Einars sonar ádur fyrre. Einnen deyde úr bólu Magnús Sæmunds son ad Hóle í Budlúngavík. Hann átte Sigríde Þorleifs dóttur frá Búdardal. Þad ár deyde sá ehrlege mann Jón Sigurds son á Reyneſtad, sem logmadur hafde vered, 70 ára, 26. Maji, feck gódann og hægañ afgang, hafde halded Reyneſtad 33 ár, vered logmadur 13 ár, enn sýsslur haft imsar, alltíd frá úngdóme, Stapa umbod og þar sýsslu 3 ár med Reyneſtadar klaustre og Skagafiardar sýsslu. Deyde Jón Sigurds son, sem átte Kristnes í Eyafirde, einn frómur og hógvær madur. Deyde sá fróme mann Sigurdur Hrólfs son á Marteins-messu kvold, sofnade sætt í Drottne 63 ára. Hann hafde haft Þíngeyar sýsslu 30 ár med Þorberge bródur sínum.

Stulder mikler á Sudurnesum. Voru tveir menn heingder í Gullbríngu sýsslu fyrer stuld sinn í hvorn tíma. Jens Sofrens son var þá umbodsmadur á Bessastaudum. Einn dreingur 18 vetra heingdur fyrer stuld í Eyafirde, feck ydran.

Komu á land í Vestmanneyum fiskar, sem avngver haufdu þvílíker fyrre séz, nær hundrad ad taulu, voru med tveimur

tota familia in æstivis mapaliis se continebat. Morbus variolorum numerosam adolescentiam, scilicet qvi intra annum erant undevigesimum, cum pluribus, qvos prior non tetigerat, abstulit. Morbus epidemicus, pleuritide mixtus, multis senescentibus fuit pernicialis. Morbo variolorum decessere, Magnus Aræ filius, Reykholis habitans, cui uxor Thorunna Jonæa, vidua beati Sigurdi Ottonis Einaridis episcopi, & Holis in Budlùngavicha Magnus Sæmundius, maritus Sigridæ, Thorlevo natæ Budardalensis. Hoc anno, die 26. Maji, probus ille vir Jonas Sigurdius, prius nomophylax, anno ætatis septuagesimo Reynestadis placidam mortem oppetebat. Is diversam spartam â primâ adolescentiâ ornarat; nam præter nomophylacatum, qvem 13 annos tenuit, toparcha fuit Skagafiördensis, & 33 annis cœnobiarcha Reynestadensis, unaq; per triennium præfectus toparchiæ Snæfellsnesensis, annexi nec non latifundii regii Stapensis procurator. Moritur Jonas Sigurdius, probus & modestus vir, qvi prædium Kristnes, in Eyafiördo situm, possedit. Die festo Martino dedicato, in vesperam vergente, probus vir Sigurdus Hrolfsonius placidè in Domino obdormivit, postqvam vixerat 63, toparchiæ vero Thingeyensi cum fratre Thorbergo 30 annos præfuerat. Magna furta in promontoriis australibus facta. Duo in toparchia Guldbringensi, singulis uterq; vicibus, mandatario regio Johanne Söfrinio Bessastadis sedente, strangulantur; & in tractu Eyafiördensi servulus, octodecim annos natus, acta pœnitentiâ, ob furtum patibulo affigitur. Pisces bicipites penitus ignoti, numero ferè centum, in Vestmannaeyis in aridum subducebantur, qvi insvetos ejulatus edentes, nullius generis ferro potuerunt consumi: posteaq; in mare se receperunt.

haufdum, og hldu med ámátlegum hliódum. Være til þeirra járnum lagt edur hogged, beit ecke á. Þeir fóru í sió aptur. Drógz ein hámey*] á halldsære í Engey sudur. Utan á henne hēngu, og helldu sig vid hana 4 fiskar. Þeir haufdu eina skál framan á haufdinu, med hvorre þeir festu sig á, og var so sem hol komed á háme⁊una. Og þegar sió-menn gátu slited nockurn þenna fisk af henne, þá sette sá skálina á skip-bordid so hardt, ad brakade og brast í aullu skipinu. Þó til þeirra fiska være lagt edur hogged med saurum, liáum, aurum edur audrum járnum, hvad allt var reynt, tók eckert á þá. Þeir dóu aller, þegar á land komu. Pros Mundt var samt hirdstióre á Íslande. Voru á alþinge uppleſen Kóngl. Mayts bref. 1.) Ad kenne-lhdurinn á Íslande kostgæfelega barna-lærdóminum framfylge, og einn part af haunum upplese á sunnudaugunum epter predikun, item kalle baurnin fyrer sig og yferheyre, þeim þarum framvegis tiltaliz, ef forsómunarsamer eru. Item um prófastana, ef þeir forsóma ad áminna prestana, stande þar fyrer retta. 2.) Annad bref, ad Kóngel. Mayst. befalar, ad af hvorre kyrkiu á Íslande skylde gefaz dalur, ad sú nýa Biblia mætte prentaz, og lenhs-mennirner, og fógetarner, og kyrkiuhalldararnir hiálpudu til ad þetta greiddiz af hvorre kyrkiu. Í sama brefe var bókprentaranum unnt og veitt sú jaurd Gnúpufell til upphelldis. 3.) Einnen kóngs bref uppleſed, ad prestunum var fyrerboded, ad hallda nockurum frá altaresins sacramente, sem sig forsæe med savrlifnade edur audrum soddan misgiorníngum, þó þeir vegna þeirra fátæktar gætu ecke borgad þeirra sekta-fe, og ad þeir heldu avngvum frá altarinu, þegar þeir giordu tilbærelega ydran. Item í sama brefe streingelega fyrerboded, ad kóngsins lehusmenn edur fógetar á Íslande keyptu jarder edur ódaul, edur ad bænd-

*) Al. háa mey.

Ad insulam qvandam australem, Engey dictam, sqvalus glaucus hamo ducebatur, cui qvatuor pisces conchâ [speciem puta phialæ], illis in capite sedente, tam arctè inhærebant, ut eum fere perforârint. Ut unus horum a piscatoribus potuit avelli, tam vehementer navis asseribus concham impegit, ut tota navis strideret. Ante dicti pisces majoribus cultris, securibus, falcibus & id genus aliis ferramentis, qvibus omnibus tentabantur, erant insecabiles. Hi, ubi in continentem erant deportati, omnes mortui sunt. Præfectus Islandiæ fuit Pros Mundt. Diplomata regia in foro generali seqventia publicè recitantur: 1.) Jubet ordinem ecclesiasticum doctrinam chatecheticam urgere, ejus partem aliqvam qvalibet Dominica, concione habita, legere, & neophytos in unum convocatos, de eadem examinare; qvod si omittant sacerdotes, negligentiæ postulentur; item de præpositis, qvi, si incuriosi in hortandis sacerdotibus reperiuntur, à superioribus reprehendantur. 2.) De subsidiis ad Codicem sacrum excudendum, uno nempe imperiale, a singulis sacris ædibus conferendis, qvod negotium mandatarii, ministri & ærarii ecclesiastici præfecti expediant. Idem diploma typographo fundum Gnuupufell, in vitæ adminiculum concedit. 3.) Sacerdotibus interdicit, qvenqvam ob delicta carnis â sacra cœna arcere, licet rogatam multam paupertatis ergo pendere neqveant, jubetqve omnes, qvi serio agant pœnitentiam, ad sacram synaxin admitti. Idem qvæstores redituum Regis ejusve ministros prædia vel bona aliorum gentilicia emere, colonosqve fundos vel id genus qvandam partem iisdem, ut suis partibus in litigiis forensibus faveant, dono dare strictius prohibet. In foro generali proscriptio Erici Sigurdii palamfit, qvi pro-

urner skeinktu edur giæfu jarder edur jardar=parta; uppá þad þeir fylgdu þeirra málefnum. Var lýst á alþínge útlegd þess mañs Eyríks Sigurds sonar, er fargad hafde barne sínu vestur fyrer Jokle. Ovild samt med Arna logmanne og Vigfúse Gísla syne, vard ecke af, ad sætter samandragiz á alþínge. Hofsóss skipid siglde hedan 12. dag Septembris, kom aptur í Siglufiord, og hausdu villz under Grænland í tvær reisur, sigldu hedan aptur þann 24. Octobris, komuz frañ og brutu þar skipid. Druknudu af þeim 5 menn. Rádiz af gótse. Underkaupmadurinn druknade, enn yferkaupmadurinn Hans Olafs son komz af. Hausda skipid komz og frañ og brotnade þar, drucknudu og 5 menn, tíndiz góts. Kaupmadurinn var Christian Jonason. Skede formyrkvan 21. Februarii mikel og hrædeleg, á heilu túnglinu, bæde svaurt og raud. Þá formyrkvadiz sólin 2. dag Augusti, og túnglid aptur ógnarlega 18. Augusti. Myrdte ein madur barn sitt under Jokle ad lidnum Jólum. Þá vard ein kona sínu barne ad skada í Dala sýsslu, vard openbert, henne var dreckt. Þad sumar sáz ormurinn edur ókind í Hvítá, millum Oddgeirshóla og Arnarbælis opt. Í Júnio mánude um vorid fyrer Jóns=messu miste sólin 3 kvold alla sína birtu, og vard raud sem blód. Þá var heingd kona úr Snæfells sýsslu, aunnur hýdd og maurkud. Þá hvurfu tvo úng=meñe fyrer vestan vestarlega.

[Mikell þiófnadur í Olvese, hausdu þiófar sinn addrátt á Nesium í Grafnínge. Þeir stálu 4 gaumlum nautum, 22 saudum, 5 fiórdúngum smiors og maurgu audru. Einn af þeim

lem suam sub Snæfells-jökulo occidentali interfecerat. Discordia inter Arnam nomophylacem & Vigfusum Gislavium adhuc duravit. Tentata in foro generali inter eos reconciliatio non coaluit. Die 12. Septembris navis Hofsosensis e portu solvit, reduxq; in Siglufiördum post binam sub Grölandiam errationem die 24. Octobris ventis vela iterum commisit, cumq; exteras oras adnavigasset, frangebatur, mercium qvadam parte â dispendio vindicata; nautarum vero qvinq; & in his institor inferior hoc malo undis periêrunt, superiore, qvi Hans audivit Olavius, evadente. Dani qvoq; Höfdenses, cum patriam adnavigassent, navem fregerunt; qvod infortunium qvinq; nautarum omniumq; mercium, qvarum emptor fuit Christianus Jonæus, jacturam afferebat. Die 21. Februarii tota luna deliqvit, modo nigra modoq; rubra (horrendum visu!) apparens. Die 2. Augusti sôl, & luna denuo horride 18. ejusdem laborarunt. Festo Natalitiorum præterlapso, qvidam sub Jökulo suum filium interemit. Muliercula qvædam intra toparchiam Dalensem ejusdem facinoris rea, aqvâ suffocatur. Hac æstate in fluvio Hvítá inter prædia Oddgeirsholos & Arnarbælum angvis seu monstrum fluviale crebro conspicitur. Hujus anni vere in mense Junio ante festum Johanni Babtistæ dedicatum sol totus terna in continua serie vespera obscuratus, sangvinis colore suffunditur. Mulier in toparchia Snæfellnesensi suspendio vitam amisit; altera flagellata & cauterio inusta. In exteriore regionis occidentalis parte pueri duo evanuere. [Magna in tractu Olvesensi pecunia subrepta; raptores furtim ablata, qvatuor nempe castratos maturosq; boves, 22 verveces, butyri 50 libras & multa alia, Nesas, prædium qvoddam in tractu Grafningensi, unà con-

heingdur, annar hýddur og markadur, fleire hýdder. Bóndinn í Nesium var og so hýddur og markadur fyrer samhyllíng og og hýsing. O. E. S.]

[Frettasaugn úr Englande um þann mikla logn=snió, þat flell. Hann lá frá Atta=dege til Mariu=messu. Voru af maurgum maunnum bravter mokadar frá staudunum til siáfarins. Dóu fuglar og fiskar um landid og í vautnunum. Eingenn munde þar slíkt fá=dæme, og fannz þad í Annálum þeirra í 800 ár hin nærstu ecke skeð hafa. Svíar stríddu á Keysarann, haufdu jafnan sigur og unnu á. Fleira þerum læt hiálda. B. S. S.]

Anno 1636. Geck bóla, dó margt fólk, so og dó þad úr landfar=sótt. Druknun Eggerts Sæmunds sonar á Sæbóle á Ingialld=sande á Vestfiordum, og 5 manna. Druknun 5 manna og einnrar konu úr Adaulum í Skagafirde í íse. Þeir voru ad sela=drápe og ofhlódu sig. Nafn het þeirra formadur. Einn madur drucknade í Eyafirde, var ad sel=skutlan, og steypte selurinn bátnum, annar madurinn nádiz. Dó Gudmundur Eyríks son í Gaungu=skards=Ar=gile í Skagafirde. Skip rak undan í Grindavík, á því voru 5 menn. Pad skip rak ad aptur sídar broted. A Midnese drucknudu menn á sexæríng, og enn einn madur. Brotnudu 3 skip í Vestmanna=eyum. Voru á þeim 45 menn, sem drucknudu aller. Formenn voru á tveimur Oddur Peturs son og Biarne Valda son, gamler formenn, og haufdu frelsaz frá Tyrkium, þá þeir ræntu

tulerant. Horum unus ſuſpenſus eſt; reliqvi vero multâ tantum vibice cæſi; ſi modo unum exceperis, cui cum ipſo ruricola, qvi in facto prius conſentiens, eos hoſpitio exceperat, cauterium præterea fuit inuſtum. O. E.] [Fama ex Anglia perfertur de magna illa nivium mole, qvæ, cœlo ſilente, cecidit, terramq; a feria octava Natalitiorum ad feſtum conceptionis Mariæ operivit ita, ut multi ab oppidis ad oras maritimas vias ſternerent. Hoc malum in terra aves & in lacubus piſces enecavit. Res fere exemplo carens nullam in Annalibus Anglicis per proximos octingentos annos habuit parem. Sveci ſemper ſuperiores Imperatorem armis infeſtant. Plura hac de re prætermittimus. B. S.]

Anno 1636. Morbus variolorum & epidemicus ſimul per inſulam graſſantes, multos abſtulerunt. Egerhardus Sæmundius de prædio Sæbòl in Ingialdſando Veſtfiördenſi cum qvinqve aliis gurgitibus hauſtus eſt. Qvinq; viri unaq; fœmina de Adalis in Skagafiördo navem, cujus rector Rafn nominabatur, phocis, in glacie captis, nimis onerando deprimentes, interierunt. Qvendam de Eyafiördo phoca vulnerata cymbam ſubvertens, in undas detruſit, altero remige vitæ periculo erepto. Gudmundus Erici filius in Argilo Gaunguſkardenſi intra toparchiam Skagafiördenſem viam lethalem calcavit. Navis in Grindavicha, qvinq; remigibus inſtructa, vi tempeſtatum cedens, poſtea fracta in terram ejicitur. In Midneſo [loco auſtrali maritimo] ſex-remis cum nautis fluctibus ſubmergitur. Et adhuc unus eodem fato interiît. Tres naves ad Veſtmannaeyas, & in iis 45 remiges vecti, naufragium facientes, periêre. Harum duarum rectores fuere Otto Petri & Biarnius Valdæus, uterq; in arte nautica multis annis ver-

eyarnar. Oddur var af Norskre ætt, frómur madur. Petur Líst het hanns fader, gamall formadur fyrre þar i eyunum fyrer því skipe, er Biorninn het. Oddur hafde frelsaz úr siáf-ar-háska fyrer tveim árum fyrer serlegt Guds almætte. Hann dreif frá eyunum og avstur fyrer Mírdal i storme og bryme, og kom þar under há biaurg. Hafde þesse Oddur haft altíd serlega lucku i sió-ferdum og afla-braugdum. Var þá ólendande i aullum lendíngum, og eingenn kunne vita ad under þeim biaurgum hefde nockurn tíma skipe lendt vered fyrer hóla-urd og stór-grýte i fiorunne. Enn þá þetta skip bar þar ad, var þar komenn slettur sandur, so þeir gátu lendt og uppsett skipid. Enn á hamra fyrer ofan komuz menn upp, þó navmlega, því þeir i Vestmannaeyum eru vaner hamra-gaungum. Nú sem þesser menn voru so úr siáfar-háskanum leyster, tók sióinn þeirra skip, og bravt i spón, og allur sandur fór i burt þadan, og var epter open urd sem ádur var. Epter þad áfall hafde Oddur afteked formennsku lengur ad reina, hvad hann ecke heldt, heldur endte sitt hlavp, sem ádur seger.

A Midnese sudur áttu tvo systkyn barn sín i mille, og fannz þad grafed. Þav bæde rettud. J Havkadals á vestur i Daulum fannz úngbarn, þad vard uppvíst, og kendiz módurin barns mordid, enn bar undan manninn, sem barnid hafde vid henne átt i hórdóme, ad hann hefde hvorke vitad barn-egninа, ne útburdinn. Hún dæmd til davda, og dreckt, enn manninum siottar-eidur, ef á haunum felle, þá hanns mál til alþíngis dæmt.

ſati, qvi violentas Turcarum manus, inſulas Veſtmannicas depopulantes, evitârant. Memoratus Otto genere Norvagico erat probus vir, cui pater fuit Petrus Liſt, qvi navem in inſulis, Biørnínn (urſum) vocatam, diu rexerat, biennio antea ê maris æſtu ſingulari omnipotentiâ divinâ exemtus fuerat, qvod ita accidit: fluctus & procella eum ab inſulis præter tractum orientalem Mirdalenſem ſub altiora prærupta agitârant, ubi nemo prius navem (ut ſcire licuit) præ ſaxis, qvibus littus fuit conſtratum, appulerat; præterea jam tum omnes æſtuantes fluctus appulſus inhibebant; at cum ſæpius memoratus Otto, qvi in itineribus maritimis & piſcatu ſemper felix fuerat, illuc pervenit, ſuper hæc ſaxa arena accumulata aditum permiſit; nautæ proinde navem appulſam in ſtationem ſubducere poterant, qvibus per prærupta difficulter, licet illis in inſulis fuiſſent aſſveti, enixis præſentiq; periculo ereptis, fluctuum violentia navem ablatam diffregit, &, arena evaneſcente, ſaxa uti antea in littore congeſta apparuerunt. Poſt hoc infortunium Otto ſe non diutius ullam navem recturum voverat; ſed in propoſito non perſiſtens, antea dicto modo vitæ curſum finivit. In Midneſenſi promontorio auſtrali frater & ſoror germani prole, qvæ ſepulta reperiebatur, aucti, capitali ſupplicio afficiuntur. Intra toparchiam occidentalem Dalenſem infans in flumine Haukadalico deprehenſus eſt, cædisq; auctor, ſcilicet mater, detectus, qvæ concubinum, Jonam Pauli filium, qvi eam fuerat adulteratus, excuſans, ſe partum, illo inſcio, edidiſſe ejeciſſeq; affirmavit. Hæc judicio aqva ſuffocata eſt; illi vero injungebatur, ut ab hoc facinore juramento ſex virorum ſe purgaret, qvod ſi præſtare neqviret, tota cauſa judicibus inſulæ ſuperioribus di-

Þeim Jóne Páls syne dæmt á alþínge húdlát, sem bored gæte, med þad frí. Sá Jón deyde um sumarid ádur, fyrenn refsíngin áfell. Kona heingd fyrer þiófnad under Jokle vestur. Vard madur brádkvaddur á Dyrhólmum í Mýrdal. Madur sleigenn til davds under Eyafiaullum, meintu menn af vedre. Þann 8. Maji kom upp elldur í Heklu, varade langt fram á vetur, giorde stórann skada þar í kríng.

Deyde Ragnheidur Páls dótter í Hollte í Ønundarfirde þann 19da Novembris á faustudag epter mid-dege, lá 13 daga, tók sótt um sunnudag, andadiz christelega, segiande góda nótt aullum, og sóknina fyrergefníngar bidiande, stód uppe til sunnudags, og var so jaurdud epter embætte. Hún var vitur kona, mild, orlát, greind og diarfmannleg, skaurúngur mikell, og sagde meiníng sína, hvor sem í hlut átte.*)]

*) Þetta hefur annad Exemplar soleidis: [Deyde sú sæmdar-kvinna Ragnheidur Páls dótter, Jóns sonar Magnús sonar á Svalbarde nordur fordum sitiande. Hún átte fyrst Gissur Þorláks son ad Núpe í Dýrafirde. Þeirra syner Jón og Magnús. Sídar giftiz hún Síra Sveine Símons syne, prófaste ad Hollte í Ønundarfirde, hvar hún og deyde þann 19. Novembris, faustudag epter dag-setur. Hún þvíngadiz serdeilis af heima-konu tvø þav sídustu ár, er hún lifde. Hún lá 13 daga í tak sótt, var jaurdud sunnudag epter embætte, feck hægann og christelegan afgang, medtók á sinne sóttarsæng h. sacramentum, segiande aullum góda nótt, og sóknina fyrergefníngar bidiande. Hún var vitur kona, mild, orlát, greind og diarfmannleg, skørúngur mikell, og sagde meiníng sína hvør sem í hlut átte. S. T. J. S.]

judicanda submitteretur, qvod etiam factum fuit; in foro enim generali ad flagellationem tantum non lethalem damnatus est; pœnam vero irrogatam morte priori æstate evitavit. Mulier sub monte Snæfells-jökulo furti crimine suspenditur. Dyrholmis in Myrdalo qvidam repentinam mortem oppetit. Unus sub montibus orientalibus [ut vulgo existimabant] vi tempestatis ad internicionem percussus est. Die 8. Maji mons Hekla ignem evomuit, qvi in multam hiemem duravit, vicinis locis haud exiguum damnum afferens. Ragnheidis Pauli filia, postqvam omnibus noctem felicem optarat, veniamq; â parœcis petierat, Holto in Onúndarfiördo die 19. Novembris, qvi erat dies Veneris, christiana morte extremum diem confecit. Invaserat eam morbus lethalis die solis, diesq; tredecim ægrotavit. Mortuæ funus seqventi dominica post missam humo fuit mandatum. Fuit hæc matrona sapiens, comis, liberalis, prudens & audax virago; cuiq; enim suam sententiam, personam non respiciens, aperivit. *] In regione australi fures

*) Hoc in alio Exemplari ita: [Moritur honorifica fœmina Ragnheidur, filia Pauli Jonæ Magnæi filii, qvi prædium boreale Svalbard antea incoluit. Primum illi maritus fuit Gissurus Thorlacius, in Nupo in Dyrafiörd habitans. Eorum duo filii, Jonas & Magnus. Postea nupsit domino Svenoni Simonio, sacerdote in Hollto Onundarfiördensi; ubi post occasum diei Veneris, qvi fuit 19nus Novembris, defuncta est. Ultimo vitæ biennio erysipelate potissimum laborabat; per tredecim dies pleuritide ægrotavit. Dominica post missam humo mandatur. Obitus illi christianus placidusqve; lectulo enim ægrota adhærens, S. sacramentum accepit, omnibus noctem felicem optans, & a parœcis veniam petens. Fuit alias sapiens, comis, liberalis, prudens & audax virago; nam adulationis simulationisqve nescia nullius personæ respectum habuit. D. T. J.]

Fiórer þiófar Heingder á Sudur-landinu, enn maurgum refsad. Vestan-fram í Hrútafirdinum heingde sig madur Helge ad nafne Kráks son. Brunnu tveir bær sudur í Túngum, het annar Yda, nærste bær Skálhollte fyrer sunnan Hvítá. Þar brann inne fader og dótter, kaufnudu inne 30 sauder. Brann einn bær á Alftanese, menn skadade avngva. Ein kvinna flutt fram, vilde ei segia faderne barns síns.

Elldur í Heklu med stórum ógange og miklum. Stódu 13 elldar úr fiallinu so taled vard. Heyrduz nockrar dunur þadan. Sáz og einnen mystur og dimma, avstur um allar sveiter kom megen myrkur med frábæru auskufalle, so tók fyrer jaurd, og dó peníngur, enn sumur vard vitlaus. Sá elldur kom upp 8. Maji, og varade allt sumarid og þó lengur.

[Vetur miog hardur til sveita helst fyrer avstan med miklum sniónum og ísa-laugum, vard þó ei penínga feller, þvi vel hafde heyaz. Brann bær á Yru hiá Skálhollts-hamre, og þar inne kona Jóns Jóns sonar [sú fyrre het Borghildur] og fader hennar karlægur. Jón var sídar yfer-brite í Skálhollte, og hafde sídast Hamra umbod, var lögrettumadur. Þar brunu og 30 laumb. Fólk var vid messu í Skálhollte, þá þetta skede. Item brunnu 6 navt á Gerde á Akranese, enn men sakade ecke. Drucknun Síra Jóns Niculaus sonar í Hvítárnese, og bródur hanns med 4 maunnum. Þad havst fram

qvatuor sunt suspensi, multo plures virgis cæsi. In occidentali territorii Hrutafiördensis parte qvidam nomine Helgo Krachius suspendio vitam finivit. Duæ villæ in tribu Tungensi, qvarum altera Ida audivit, ad meridiem trans Hvità sita, Skalholto proxima, & in hac pater cum filia, incendio exhaustæ sunt; cujus fumo etiam triginta oves suffocabantur. Hæc calamitas villæ cuidam in Alftaneso, hominibus qvamvis illæsis, contigit. Mulier qvædam, qvæ editi partus patrem confiteri noluit, in Daniam defertur. Ingenti horrendoq; tumultu Hekla flammas evomuit, qvas tredecim ex ea in cœlum minantes numerarunt, magno cum fremitu, cui æther resonare aliqvoties audiebatur. Pulvis etiam, evrinam atmosphæram opacare visus, cum densis tenebris per omnes orientales tractus tam copiosè decidit, ut pecudes pascua, graminis inania, peragrarent, earumq; proinde nonnulla pars fame interiret, alia vero demens fieret. Hi ignes, die 8. Maji primum oborti, totam æstatem vel diutius durarunt. [Hiems colonis & inprimis orientalibus admodum tristis, nive qvippe & glacie perpetuo terram prementibus; ideo tamen pecori non perniciales; optime enim fœnisecium cesserat. Villa Ida, ad ripam Skalholtensem sita, cum uxore Jonæ Jonæi, cui prior erat Borghildis, illiusq; patre annis decrepito, triginta nec non agnis incendio deleta est. Hæc dum gerebantur, tota familia missæ interfuit Skalholti. Ante dictus Jonas fuit pedarius, postea promus cathedralis superior & ad ultimum latifundii regii Hamrensis conductor. In villa Gerdio in Akraneso sex boves flamma perierunt, hominibus omnibus illæsis. Pastor ecclesiæ Hvìtarnesensis D. Jonas Nicolai filius cum fratre qvatuorq; aliis aqvis est absumtus. Hoc autumno ad festum usq;

ad Jólum var eynnuna góð vedurátta. O. E. S.] Triá-reke mikell under Eyafiaullum. Hardt vor fram̃ á sumarid, kom snjór fyrer nordan, þá sól sem hæst geck, dó vída af savdum. Bodullinn á Bessastaudum átte barn vid dóttur konu sinnar [sinne stiúp-dóttur]. Þav bæde rettud á Kópavoge í Augusto. Brann stadurinn Glæsebær í Kraklíngahlíd og þar inne 50 fiár, menn sakade ecke, litlu af húsum vard biargad. Brann smidia í Vídedalstúngu í Vídedal sannu nótt og Glæsebær. Serlegur navta-davde á Skálhollts bú-nu í Fialle allann þann vetur og um havstid, so og á nockrum bæum þar í kríng.

Hirdstiórinn Pros Mundt kom út á varnar-skipe. Þeir tóku af Engelskum maunnum, ef ofnærre Islande láu, og so af fálka-faungurum allt hvad haufdu. Kom og út kóngs-bref, ad í aungvann máta skylde vid þá kavpa. Einnin boded fálka-faungurum, ad þeir skyldu ei sigla nema med Daunskum skipum frá og til Islands. Olafur Peturs son, sem umbods-madur á Bessastaudum vered hafde, hafde skrifad fyrer Kóng, og rægt allar stetter á Islande vid hann, hvad óskickaulega tilgenge, og bavdz til og bad, hann mætte hafa landid í len, og skylde allt soddan vidretta. Hann komz fyrer þad í ógunst vid hyrd-stiórann Pros Mundt, og flýde Olafur úr Danmork avstur í Svía-vellde. Hafde hirdstiórinn spurníngar framme vid Is-lendínga á Albínge, sem kom til af supplicatiu ádur nefnds O-lafs, fyrst, epter hvorre log-bók Islendíngar dæmdu nú, eda hef-

natalitiorum ſecunda pepetuo tempeſtas. O. E.] In oras Eyafiallenſes lignorum magna copia ejicitur. Ver ad adultam æſtatem durum. Sole in cancro eunte, nix per regionem ſeptentrionalem cecidit, gregis oviarii paſſim perniciem afferens. Lictor Beſſaſtadenſis cum privigna inceſtum commiſit, qvi ambo in Kopavogo in menſe Auguſto capite plectebantur. Prædium Glæſebær in Kraklingahlida cum 50 ovibus, qvæ intus erant, incendio hauriebatur, parva domuum parte excepta, qvæ hominum ope, qvorum nulli ignis nocuit, integra remanſit. Eadem nocte fabrica ferrea Videdalstungæ in Videdalo exarſit. Hoc autumno totaq; ſubſeqventi hieme in Fiallo, villa ſubſidiaria cathedræ, contiguisq; aliqvot villis incognita contagio numeroſam boum ſtragem edidit. Rediit præfectus regius Pros Mundt, nave præſidiaria vectus, qvæ Anglos, propius Islandiam ancoras tenentes, itemq; accipitrum magiſtros prohibitis mercibus ſpoliavit. Venit in Islandiam diploma regium, qvod inſulanos cum Anglis ullam habere mercaturam prohibet. In eodem falconum magiſtri in Danicis ſolum navibus inter Islandiam & Daniam vehi jubentur. Olaus Petri, qvi redituum regiorum qvæſtor Beſſaſtadis fuerat, per litteras apud Regem ſingulos inſulanorum ordines ſucco loliginis ſaleq; nigro aſperſit, omnia perverſè & malè geri inſimulans. Neq; id ſolum; ſed etiam ſe obtulit rogavitq; inſulæ præfecturam, qvam ſi obtineret, ſe omnia emendaturum Regi pollicetur. Qva re præfectum regium Pros Mundt graviter offenſum, in Sveciam e Dania fugiendo, evitavit. Præfectus igitur litteris Olavi famoſis excitatus, ſeqventes qvæſtiones Islandis in conventu generali propoſuit: primum, ſecundum qvem juris codicem judicia compone-

vit dæmt, hvad hún hete eda nefnd være, og beiddiz svars þar uppá. Þeir saugdu, epter logbók Magnúsar kóngs Hákonar sonar, er inn kom med Jóne løgmanne, sem Magnúsar bref hermde. Hann spurde og kennevaldid, epter hvørre þeir dæmdu. Biskupar saugdu, epter þeirre Norsku ordinantiu epter Kóngsins skickan, hvoria ordinantiu Hr. Þorlákur hafde þá prenta láted á Islendsku.

Einnen spurde Pros Mundt biskupana báda og adra yfervalldsmenn, hvornin hondlad være med Christ-fiár-jarder epter Kóngsins brefe, útgefnu og innsendtu med Friderich Friis, og girntiz svar fyrer Michaelis messu, hvøriu þeir lofudu. Einnen girntiz hann ad vita Kóngl. Mayts vegna af aullum klausstra- og kóngs-jarda-hauldurum, sem nockurt inventarium være med fylgiande, hvornveg med sama inventarium være medhondlad, epter því kóngs brefe, sem med sál. Herlufsda var í landid innsendt, hvornveg þad være frá komed, edur hvad til reikníngskapar være komed fyrer Kóngl. Mayst, hvert þad være vyrkt, selt og til reikníngskapar fært. Þeir lofudu svare fyrer Mikilsmessu, þad best yrde her um. Hann vilde og endelega vita af klaustur-hauldurum og audrum, sem kóngdómsins jarder haufdu, hvørsu gamlar og ótídkanlegar kluckur være í þeirra umdæme, og girntiz þenna reiknúngs-skap í sama máta. Item vilde hann hafa sama reikníng og registur af klaustur-stada og hænda jarda kyrkium. Þessu var og lofad hvad mogulegt være. Heradavk befalade hirdstiórinn aullum sýsslumaunnum á Islande, ad hvør skylde grandvarlega ransaka, hvørsu margar kóngsjarder være í serhvørs sýsslu, sem fallnar være under Kónginn í þeirra tíd, edur þeirra forveriara tíd, og ransaka þad inn=

rent aut compoſuiſſent? Ad qvam illi: ſecundum codicem legalem Regis Magni Haqvini filii, qvem Jonas nomophylax, teſte ejusdem Magni diplomate, introduxit. Deinde ordinem interrogavit eccleſiaſticum, ad qvam normam judicaret? cui Epiſcopi: ſecundum ordinationem illam Norvegicam, regio mandato firmatam, qvam epiſcopus dominus Thorlacus in lingvam Islandicam tranſverſam typis imprimendam curavit. Percontatur porro Præfectus utrumq; Epiſcopum cum reliqvis inſulæ optimatibus, utrum ageretur ſecundum diploma, editum atq; cum Friderícho Fris huc delatum, de prædiis, qvorum annui reditus in pauperum uſum reponerentur, vulgo Chriſt-ſtaar-jarder? cujus qvæſtionis ſolutionem intra feſtum Michaëlis promiſerunt. Idem ab omnibus cœnobiarchis & regiis mandatariis Regiæ Majeſtatis cauſa reſcire cupit, an diploma, in patriam cum Herlufda delatum, de inſtrumentis & ornamentis cœnobiorum & latifundiorum regiorum obſervetur? cur jam non exiſtant? utrum ſint æſtimata? vendita atq; rationibus illata? vel qvotæ eorum partis ratio Regi ſit reddita? Ad qvæ illi ante feſtum Michaëlis ſe, qvam optime poſſint, reſponſuros pollicentur. Ab iisdem etiam vult cognoſcere, atq; rationem poſcit campanarum in cujusq; provincia vetuſtarum & inutilium. Sic qvoq; rationem & cathalogum cœnobiorum & templorum, etiam eorum, qvæ laici poſſideant, expoſtulat, qvem ſe præſtaturos etiam pro poſſe promittunt. Jubet præterea Præfectu omnes inſulæ toparchas accuratè inqvirere, qvot prædia eorum eorumqve anteceſſorum tempore in Regis poſſeſſionem pervenerint, eorundemqve nomina in numeros

virduglega, svar skylde koma í sama tíma, sem fyrr seger, so og þeirra jarda og jardaparta naufn uppskrifud á reiknings register. Item ad þeir sýsslumenn letu hann fá ad vita Kóngsins vegna med þeirra egen hende uppskrifad, hvorsu miked þeir uppbæru og medtækn í serhvert hundrad óvíst sekta-fe, og hvorsu dýrt þeir stædu þar af reikningskap aptur til Kóngsins. Ausvar aptur í sama tíma, hvoriu þeir svaurudu ad vildu giora. Item ad þingskrifarinn fenge einn dal af hvorium sýsslumanne, enn hann afhendte þeim, þad þeim bære úr þing-bókinne ad hafa. Greindur hirdstióre vilde her um veturinn epter á landinu vera sosem Kóngurinn haunum befalad hafde. Og meintu menn, ad þetta leidde allt af óþaursu skrife og illum róg nefnds Olafs Peturs sonar, hver þó fór frá Islendskum sem trúr vinur, enn reyndiz sídan sem óvinur. Fe Olafs tók haufudsmadurinn, hvar sem var her á lande, hvad mikell og stór peningur var. Hallded fiórdúngs þíng á Kópavoge epter alþing. Þar kom til greina um þad gamla Botns-mál, og þá sett fyrer Kónginn og Danmerkur rád. Þar sættuz þeir Arne lögmadur og Vigfús Gísla son. Reid hirdstiórinn í Skálhollt, og so þadan nordur um land. Var sett fiórdúngs-þíng á Hofe á Haufdastraund. Þar kom til tals um þá konu, er aled hafde barn vid manne sínum, er sitt líf hafde forbroted ádur med barneign vid hennar systur, hver af var tekin fyrr enn þetta þíng var. Hafde þesse madur Gudmundur á laun vered í heradinu, og so barnad konu sína. Vildu þeir Daunsku einkum fógetinn Jens Søfrens son, ad sú kona miste lífed, enn Hr. Þorlákur biskup vilde þad ei, helldur hún være sinnsaka, sem hann þar og bevísade med Doctorum og lærdra manna skrifum. Var málinu skoted af haufudsmanninum til nærsta alþíngis. Hirdstiórinn

referre; item Regis causâ codicillo, propria manu scripto, sibi notum facere, qvanti singulas hundredas pecuniæ multatitiæ æstimarent, & qvantum ex ea, qvam sic acciperent, pecunia Regi solverent. His rogatis & postulatis ut ante dicto tempore responderent, jubet, qvod se facturos affirmant. Toparchis singulis insuper imponit, unum joachimicum notario publico contribuere, qvi cuilibet qvod ad eum pertineat actorum forensium apographum vicissim tradat. *Sæpius dictus* Præfectus jussu Regis in patria erat hibernaturus. Horum omnium causam in litteris inutilibus & calumniosis Olai residere vulgo putarunt, qvi licet fidem amicitiamqve erga insulanos discedens simularet; postea tamen eum experti sunt inimicum. Præfectus bona, qvæ magna erant, qvantacunq; & ubicunq; hic habuit, arripuit. In foro tetrarchali, post illud generale Kopavogi habito, lis trita de prædio Born in deliberationem venit, Regisq; & Senatus Daniæ dispensationi submittitur. Tunc Arnas nomophylax & Vigfusus Gislavius animos ad concordiam invicem recolligebant. Hinc præfectus Skalholtiam indeq; forum tetrarchale, in boreali insula in Hofo in Haufdastranda habitum, eqvo petivit; ubi in disceptationem venit de fœmina qvadam, qvæ partum marito Gudmundo, incesti cum glore sonte capiteq; jam tunc plexo, pepererat; eam enim, intra toparchiam adhuc latens, prægnantem reddiderat. Hanc mulierculam Dani præcipueqve qvæstor regius Jens Söfrinius capitis accusarunt; dissentiit vero episcopus dominus Thorlacus, & eam insontem ex scriptis doctiorum, qvæ produxit, probavit. Hanc litem Præfectus in forum generale proxime habendum distulit, atqve, foro peracto, domum rediit, hicq; per hiemem permansit, do-

Pros Mundt reid so sudur, og siglde ei um havstid, halldenn giaf-þaginn og egen-giarn.

Teken þá Skagafiardar sýssla af Halldóre lögmanne, og veitt Benedict syne hanns, sór sin sýsslumanns eid. Hrólfur feck Nordur-sýsslu epter faudur sinn Sigurd móts vid Þorberg sinn faudur-bródur, sór og sinn eid. Ormur Vigfús son lagde þá af hálfa Borgarfiardar sýsslu, sem hann haft hafde. Henrich Gísla son tók þá vid henne aptur. Ormur vard rádsmadur Skálhollts stadar. Eggert Biörns son og Magnús Jóns son fengu báder Bardastranda sýsslu, sem sál. Magnús Ara son ádur haft hafde, sóru sin eid. Benedict Páls son kom til Íslands, leystur frá Tyrkjum med gialde.

Stríd samt millum Keysarans og Svía, unnu ætid Svensker á. Ræníngiar af Dunkirchen tóku Hausda skip med mannum og gótse í fram-siglíngu. Þar dó hiá þeim Christian Jonas son kaupmadur.

Anno 1637. Svipul vedur-átta uppfrá Jólum og jardbann allvída til Jóla, og misjafnt þerre-sumar, gras lited, enn vann vel ad heyum. Fióren skip-tapar sydra, tveir í Hausnum, þar á 19 menn, einn á Stafnese og einn fyrer Garde frá Hvaleyre, vildu fara á Stafnes. Á þessum skipum druknudu 38 menn. Skip-tape úr Vestmannaeyum. Einn madur búande, úr Öxnadal, sem vilde ganga í Túngu-sveit, fannz davdur í tví-stædu vatne á Jokulsá í Skagafirde vid Herpistanga nær Flatatúngu, enn hanns gaungu-stafur stód uppfrá haunum, og so fannz hann. Hugdu menn hann hefde lagt sig áfram

nis & lucro, ut voluerunt, deditus. Toparchia Skagafiördensis, Halthoro nomophylaci ademta, ipsius filio Benedicto, cum in officium juraverat, conceditur. Patri Sigurdo Hrolfus, juramento dato, in præfectura Nordur-syſſlæ ſucceſſit, cujus alteram ſeu dimidiam partem ipſius patruus Thorbergus tenuit. Pars altera toparchiæ Borgarfiördenſis, ab Ormo Vigfuſio, qvi poſtea qvæſtorem egit Skalholtenſem, reſignata, Henricho contigit Gislavio. In locum beati Magni Aræi Egerhardo Biörnonis & Magno Jonæ filio, dicto juramento, toparchia Bardaſtrandenſis committitur. Benedictus Pauli a Turcarum ſervitute pecunia redemtus, patriam tandem reviſit. Duravit adhuc bellum inter Imperatorem & Svecos, qvi ſemper erant ſuperiores. Navis mercatoria Höfdenſis a piratis Dunqverchenſibus cum hominibus & opibus omnibus abripitur; apud qvos mercator Chriſtianus Jonæus fato concedit.

Anno 1637. Tempus hiemale poſt feſtum Natalitium lubricum; ante vero nives glaciales terram obducebant. Æſtas, in qva äer admodum fuit inconſtans, exiguum gramen produxit; indepravata tamen pabuli meſſe gaudebant incolæ. Qvatuor naves ad oras auſtrales cum 38 remigibus intereunt, qvarum duæ erant de loco maritimo Havnis, qvibus 19 vecti erant remiges, tertia de Stafneſia, ultimaq; de Hvaleyra, qvæ e regione Gardi periit, Stafneſiam adnatura. Eadem calamitas inſulis Veſtmannorum contigit. Colonus qvidam Oxnadalenſis, qvi in tribum Tungenſem profecturus erat, in flumine Skagafiördenſi Jökulsá, cujus tamen aqva ne qvidem erat ſeſqvi-cubitum alta, apud Herpistangum prope villam Flatatungam, ſcipione indice erecto, mortuus reperitur. Hunc, cum pronus ſe ad bibendum in glaciem projeciſſet,

ad drecka, og runned so affram. Hlióp upp stýflad vatn yfer tvær konur og einn pilt vid Keldulands lavg í Skagafirde, dó konan annnur og pilturinn, aunnur fannz lifande illa til reika. Þær haufdu fared med þvotta til lavgarinnar, gengu sunnudags myrgin epter gaumlum vanda þeirra, og er slíkt vidvaurun fyrer þá epterlifande. Tóku þeir sýsslumeñ Þorbergur Hrólfs son og Hrólfur Sigurds son í Þíngeyar-þínge þann útlæga mann Gudmund Jóns son, sem duliz hafde um landid í nærstu 3 ár. Hafde hann tiald á fiaullum uppe moslitad sem steinana. Hann var færdur Magnúse Biorns syne sýsslumanne í Vaudlu-þínge, og var sá madur þar hoggenn af Bessastada bod'e. [Hann var atgiorvis=madur í maurgu, var bróder Síra Halldórs Jóns sonar á Feriubacka, og Snorra á Hærlingsstaudum í Flóa. O. E. S.]

Jens fógete var þá komenn í Eyafiord, hann siglde í Vopnafirde. 1.) Kóngs bref kom til alþíngis um Jón Gudmunds son, ad hanns mál kæme aptur til Isslendskra laga. Hann var dæmdur annad sinn aptur útlægur af aullum vors Kóngs ríkium. Þad fannz hann hefde mót Lutheri lærdóme skrifad. 2.) Kóngs bref um prest=skap Gudmundar, sonar þessa Jóns, ad hanns mál skylde ad nýu ransakaz. Þad kom til greina á alþínge, hann átte aptur ad fá prest=skap. Olafur umbodsmadur á Bessastaudum, sem þá var, hafde þessa fedga báda í málum haft, med því sem fleire adstyrktu um Jón Gudmunds son, er marger kaulludu lærda Jón. Haufdu þeir fedgar báder siglt; og vered í Danmørk um veturinn. Þesse Jón þótte maurgum fiolkunnugur, og ad stórum mis saugnum kendur. Var Jón samt í laudinu epter þessa útlegdar dóma.

ſenſim in aqvas decidiſſe conjecerunt. Ad thermas Kelduland-enſes in tractu Skagafiördenſi aqva ſtagnata fœminas duas & puerum inundans, alteram cum adoleſcentulo abſumſit; altera vero viva adhuc, ſed male tractata, reperitur. Hæ thermas lavatum mane diei ſolis pro ſolito more petierant. Exemplum ſuperſtitibus cavendum! Thorbergus Hrolfi & Hrolfus Sigurdi filii, præfecti toparchiæ Thingöenſis, exulem Gudmundum Jonæum, qvi proximo ante triennio in montanis teſqvis moras nexerat, tentorio, muſcoſos lapides colore referente, pro habitaculo uſus, ceperunt, & Magno Biörnonis filio, toparchæ Vödlenſi, tradidere, qvi eum a lictore Beſſaſtadenſi curavit jugulandum. [Hic Jonas, qvi in multis alios præcelluit, fratres habuit dominum Halthorum, paſtorem eccleſiæ Ferjubachenſis, & Snorronem Jonæos, qvi prædium Hæringſtados in tribu Floa incoluit. O. E.] Rediit Eyafiördum Jens qvæſtor regius, & [hac æſtate] in Vopnafiördo renavigavit. 1.) Diploma regium de Jona Gudmundio, ut ejus cauſa legibus Islandicis ageretur, in foro generali promulgatur. Ubi ille altera vice ê totius regni limitibus proſcriptus eſt; apertum enim fiebat, eum contra doctrinam Lutheri ſcripſiſſe. 2.) Diploma de officio ſacerdotali Gudmundi, ante dicti Jonæ filii, ut ea res denuo inqvireretur, qvod etiam factum eſt in foro generali; ubi antiqvam muneris functionem illi reſtituendam pronunciarunt. Utrumq; horum, qvi peregrinati in Dania præcedente hieme manſerant, in lites tunc qvæſtor regius Olaus Beſſaſtadenſis traxit. Multis præterea Jonas hic, qvem multi doctum vocarunt, fuit exoſus; artis enim magicæ variiq; mendacii & præſtigiarum incuſabatur. Hic, qvamvis bis relegatus, in patria nihilo minus remanſit;

Vildu Danſker hann ei flytia, hvorke hofuds=madur ne ad=rer. Enn Engelſkum var bannad nærre landinu ad leggia, ſo ad útlæginn mætte med þeim komaz. Enn þad er af, ſem kunnugt er, þó midur fare, ad Iſlendíngar hafe haf=ſkip edur ege þeirra rád; og ad því verdur oſſ, ad forfedur vorer hafa orkviſaz upp í þeſſ=um efnum, hanſum nú þad adrer á leggia. 3.) Kóngs bref um þær jarder og góts, ſem koma undan kyrkium fyrer kyrkiu=halldaranna forſómun, dæmdiz, ad ſkylde epter Magnúſar kóngs brefe lavſa avra med laga=ſóknum ſækia, enn jarder med landa=brigdum. 4.) Bref til biſkupañna beggia, ad þeir framfylge þeim tveimur brefum, er hlióda um olmuſu=giørd þeirra, ſem fangader voru í Barbarienu. 5.) Bref til almúgans á Iſ=lande; ad epter ſinne formegan vilde leggia til fángañna. 6.) Bref, ad kyrknanna lavſa=avra ſkylde gialda fyrer fangana, ein=nen kyrkna=jarda þriggia ára afgift ſkylde þar til leggiaz, enn af audrum kyrkiu=jaurdum gefaz tveggia edur þriggia ára afgift. 7.) Einnin um þad, ef madur dylde ſig, og vilde ei ſtefniur heyra, ad þá leſiz ſtefnan á herads=þínge, og ad ſo tiltekinn ſkylde ſtefnan duga, þó ſo, ad hrópad være þriſvar á hann, ád=ur enn ſtefnaz ſkylde. Fleira kom út í þeſſum brefum, ſoſem ef menn klaugudu fyrer því ædra yfervalde, hvornveg fara ſkyl=de. Vor náduge kóngur Chriſtian 4de hafde ſendt miked giald í Tyrkia pelldid, og útleyſt fangana frá Tyrkium, og vo=ru þeir 36. Af þeſſum maunnum komu þetta ſumar út híng=ad 13 Iſlendſker. Þar var ein med kvinna Síra Olafs, ſem áre nærſta epter ránid apturkom. Hirdſtiórinn Pros Mundt hafdei vered her í lande þetta ár, hafde miked mann=halld á Beſſaſtaudum, veitte gódar aulmuſu=giafer fátækum mauñ=um. Benedict Páls ſon hartſkere var hiá haunum þann vet-

nam Dani, ut Præfectus aut alii, eum per mare transvehere noluerunt; Angli vero insulæ appellere erant prohibiti: adeoq; omnis abeundi via exuli præcluditur. Satis autem notum, proh dolor! qvod naves constratas, ad transmarinaq; loca visitanda pares, jam non habeamus, aut comparare possimus nostrorum ex parte majorum culpâ, qvi ad has naves struendas sensim invalidiores & negligentiores fiebant; deinde nos nostram voluntatem ad aliorum libidinem accommodare necesse habuimus. 3.) Diploma de prædiis & bonis, qvæ ærariis ecclesiasticis clericorum aut laicorum negligentia subducuntur, ut juxta edictum Regis Magni ruta cæsa actione legali vindicentur, fundi vero retrahantur. 4.) Ad utrumq; Episcopum, ut duo illa edicta observent, qvæ agunt de contribuenda pecunia ad captivos in Barbaria redimendos. 5.) Ad plebem, ut in eundem finem pro facultatibus pecunias conferat. 6.) Jubet, mobilia templorum iisdemq; addictorum prædiorum biennem vel triennem usum fructum eisdem imputari: 7.) Jubet, ut, si qvis se subducens dicam audire recuset, illa publice in ejus provinciæ foro recitata valeat, si modo citandus ter prius sit proclamatus. Plura hæc diplomata, ut de appellationibus ad superiorem magistratum, continebant. Rex noster clementissimus Christianus 4tus magna pecunia in Barbariam missa 36 ab eorum servitute redemit, qvorum tredecim nostratium hac æstate, & in illis uxor domini Olavi, qvi proximo post depopulationem anno revertebatur, in patriam redierunt. Hujus anni hieme præfectus regius Pros Mundt domi Bessastadis qvietus hæsit, numerosa familia usus, & in pauperes liberalis; seqventi vero æstate post insulæ comitia loca transmarina revisit. Hac hieme chirurgus Bene-

ur. Um sumarid sigldi Pros Mundt epter alþing. Jens umbodsmadur sigldi um haustid í Vopnafirdi. Þá sáz ser-legt teikn á Stafnese á siónum í hæg=vidre, þvílíkt sem hvirf-el-vindur fyke á siónum, og var eins til ad siá, sem syde í hver edur vellande katle, þar sem saugd roka umgeck, til þess hvarf um síder. Enn um morguninn epter forgeck þar tein-æringur med 12 mannnum. Þad ár medtók Greniadastad, Síra Gudmundur Biarna son epter sinn faudur. Halldór lögmadur kreinktiz epter alþing, og var miog veikur þad ár út, hafde nær avngva fóta-ferd, leyste blód af innbyrdis veike. Illhuge Jóns son, sem þá var Hóla stadar rádsmadur, andadiz, er hann var skamt á leid kominn úr kaupstadnum Hofsós frá Daunsk-um dreingum, miog brádlega þann 10da Augusti.

Báru vid þad miklu og skelfelegu tídende, sá-heyrdu og und-runarsamlegu í Audbrecku í Horgárdal um þann mikla draugagang, ára edur illsku-anda, er þá ásóktu helst Jón Þorvallds son, so hann mátte nálega hvörge frid hafa. Þesser andar sáuz í allra kinda líke inn í húsum, arnar, vals, hrafna, item flugna, ullar=hnodra, sallt=hnattar og ímislegra hluta, sem ei er umskrifande. Af þessum skelfingum feingu marger menn árá-ser, ei síst þeir, sem med Jóne til Bustarfells ridu austur. Þetta útbreidde sig vída, drepner og hestar og aumkvunarlega med saklausar skepnur fared. Atte ad beraz í drauma, ad þesser andar og draugar væru uppvakter, og sender ad austan Jóne til fordiaurfunar. Hann hafde rided á þessu hauste aust-ur til Bustarfells til kon=bæna, ad bidia dóttur Biarna Odds sonar er þá hafde Austfiardar sýslu. Biarne var heima, er Jón kom í fyrra sinn. Var hannum vel teked og hanns mannnum veitt vel. Sídan gaf Biarne handskrift sína Jóne,

dictus Pauli filius apud prædictum Præfectum diversatur. Qvæstor regius Jonas hoc autumno in Vopnafiördo peregrè proficiscitur. Ante oras Stafnesenses in tranqvillo pelago singulare portentum turbinis instar visum, ferventi thermarum aut cacabi aqvæ concitatam pelagi, ubi irruebat, superficiem, donec tandem evanuit, oculis objecit assimilem. Proximo autem mane decem remorum navis cum duodecim nautis eodem loco undis obruitur. Defuncto patre, dominus Gudmundus Biarni prædium beneficiarium Greniadastad adeptus est. Post comitia generalia Halthorus nomophylax ita cœpit ægrotari, ut per universum eundem annum lecto plerumq; affixus, hæmorrhoidibus premeretur. Illhugius Jonæ, tunc temporis œconomus Holensis, postqvam, relictis Danis, paululum ab emporio Hofsosensi fuerat profectus, die 10. Augusti subita morte corripitur. Audbrechæ Hörgardalensis larvæ, dæmones aut mali genii grassantes, Johannem præprimis Thorvaldium, pace ubiq; fere interclusa, inqvietarunt, [res sane horribilis atq; inaudita!] qvi variis formis, aqvilæ videlicet, accipitris, corvorum, muscarum, villorum, globi salarii pluriumq; rerum, qvæ exarari neqvaqvam merentur, in ædibus apparuerunt. Hæc terriculamenta, qvorum insultus multi & inprimis comites Jonæ, cum prædium Bustarfellum petivit, passi sunt, longè lateq; se dilatarunt, qvibus eqvi interficiuntur, aliæq; creaturæ miserè vexantur. E somniis credulum vulgus conjectabat, has larvas fuisse evocatas, Jonamq; hunc infestatum è terris missas orientalibus. Hoc vero autumno hic Jonas Bustarfellum orientale Biarni Oddsonii, tunc toparchæ Austfiördensis, filiæ connubia petitum eqvo se contulerat, domiq; Biarnium offendit, qvi, postqvam eum cum

og tók vel þessare mála-leitan, var og tilsettur tíme, ad Jón skylde apturkoma um Michaelis-messu, og skylde þá frekara hérum giort vera, epter ordinantiunnar hliódan. Reid Jón so heim til sinna forelldra, og beid þar um þann tíma heima, þar til hann reid ávstur aptur. Sýktiz einn hanns manna, og vard epter fyrer austan, þar til Jón aptur kom. Villdu sumer halda, ad þessar sendingar edur áráser hefdu fyrst nidurkomed á hannum. Hann lá 5 vikur nær dauda-vona. Þesse madur het Biorn og var bróder Jóns. Kom Jón so aptur í tilsettann tíma til Bustarfells. Var Biarne þá og so heima, hann tók vel vid Jóne og hanns fylgiurum og var þeim vel veitt, fyrstu nótt. Reid Biarne so í burt án þeirra vitundar snemma um myrgininn, og letz ætla ad rída ad nærsta bæ ad fá mann, til ad senda eyrinda sinna út á Langanes. Hann kom alldrei aptur þad sinn til Bustarfells, helldur reid hann og so siálfur med sínum mannnum til sinna útrettinga. Jón og hanns menn bída nockurar nætur samt epter burtfaur Biarna á Bustarfelle, sídan reid Jón med sínum fylgiurum sína leid heim aptur til sinna heimkynna, þóttiz hann þá alltíd verda meir og meir, var vid ádurskrifadann draugagang og ónádan illra anda. Þetta varade langt fram á vor, þó nockud í minnkun være þegar á veturinn leid. Herum meir ad sinne læt hiá lída ad innseta, hvad Jón og hanns fólk og nákomner náungar af þessum diofulsins áráfum lidu. Sorte á túngle 21ta Decembris um morgninn í út-nordre, þad var þá fullt, vard dockt nær allt, hvad þó Almanak Danskra affagde skede á því áre. Deyde sú fróma kvinna Gudrún Illuga dótter þann 21. Decembris, um kvolldid um dagsetur á Reikiarhóle í Skagafirde, alldurs 74 ára, kvinna Sira Þorsteins Olafssonar, sem var í Vesturhópshólum, góð

comitibus large & humaniter exceperat, petitis annuit, & cautionem dedit. Tempus qvoq;, scilicet festum Michaelis, fuit constitutum, qvo rediret procus; & tum de his ulterius secundum ordinationem ageretur. His peractis, Jonas ad parentes reversus, domi definito tempore permansit. Hujus comes unus & frater nomine Biörno morbo, qvo qvinq; hebdomadibus moribundus cubavit, in australi tractu correptus, illosq; proinde neqviens subseqvi, reditum proci præstolatur. Hunc nonnulli memoratos lemures primum inqvietasse putabant. Jonas porro statuto tempore Bustarfellum pervenit, Biarno, ut prius, domi manente, qvi eum cum comitibus convivali qvidem more accepit. Summo autem seqventi mane, illis insciis, Biarnus abiit, simulans se in proximam villam secessurum, legatum, ad expedienda in isthmo Langanes sua negotia, ibi conductum; reverti autem diutius trahebat, ipseqve cum suis illa negotia exseqvebatur. At Jonas, ubi illum aliqvot noctes cum comitibus frustra mansisset, iter ad proprios lares, rê infectâ, remetitur. Postea hic harum umbratilium larvarum inqvietationes se magis ac magis comperire asseruit, qvæ in multum ver, extrema licet hieme imminutæ, durarunt. Qvid memoratus Jonas ejuq; cognati a malis his geniis passi sint, hic prolixius describere supersedeo. Mane diei 21. Decembris plena luna fere tota in regione cauri defecit, qvod calendarium Danicum toto illo anno accidere negavit. Eodem die occidente Gudruna Illogi filia, uxor domini Thorsteini Olavii, pastoris cœtus Vesturhópsholensis, fœmina proba & erga pauperes benigna, in villa Reikiarhol in tractu Skagafiördensi anno ætatis 74. in vivis esse desiit. [Æstas â comitiis generalibus ad hiemem usqve continuo sicca, O. E.]

kona og gudsz-þacka-giaurn. [Miked þurka-sumar frá alþinge til vetrar. O. E. S.]

Anno 1638. Vetur misjafn frá Jólum. Hluter miög mikler á Sudurnesum og avsturum, so í næstu 50 ár haufdu ei slíker hluter orded, skip fengu nær lestar hlut. Hluter góder og fyrer Jokle, þó ei slíker sem sydra. Tveir skip-tapar á Hiallasande, drucknun 13 manna, nádiz einn nær andvana, lifnade vid. Drucknun 3 manna vid Arnarstapa. Ein kona drucknade í Hialtadals-á í Skagafirde. Drucknun 2ia brædra á einne slæmre flat-bytnu frá Hvalnese, á Skaga nordur á Olvers-vatne á Skaga-heide um vorid. Kvef-sótt mikel med take geck um landid, dó margur madur. Häumslun og legur ferdamanna þar af, dóu tveir menn á sudur-vege, og grafner á Þíngvollum um alþíngis tíma.

Deyde Hr. Gísle Odds son biskup í Skálhollte á Þíngvollum um alþíng þann *] 2 dag Júlii, fór veikur heiman til þíngsins vered 6 ár biskup, fluttur í Skálhollt og þar grafenn, fyre framan kór dyr, hógvær og lítelátur Herra. §]

*) Al. 2.

§] I audru Exemplare er eptersylgiande annoterad: Naufn þeirra presta, sem Hr. Gísle Odds son biskup alls vígde, af haunum siálfum til minnis uppteiknud þann 1ta Maji Anni 1638.

I Avstfiordum:

Sira Olafur Magnús son.	Sira Gvondur Ketils son.
Rogvalldur Orms son.	Halldór Ketils son.
Eyríkur Olafs son.	Einar Jóns son.
Eyiólfur Biarna son.	Gvøndur Laurentius son.

Anno 1638. Hiems â festo natalitiorum anceps. Piscium captura in promontoriis australibus indeq; oris in orientem vergentibus post 50 annos maxima, adeo ut singularum navium qvælibet portio in 30 propemodum lestas [2400 libras piscium aridorum] assurgeret. Sic qvoq; sub Snæfells-jökulo piscium captura fuit satis magna, hac licet inferior. Duæ naves ad oras Hiallasandenses cum tredecim hominibus perierunt; unus vero aliorum ope undis semimortuus ereptus, póstea se recollegit. Tres ad Arnarstapam remiges gurgitibus hausti sunt. Fœmina qvædam in amne Hialltadalensi in Skagafiördo periit. Hoc vere duo fratres de Hvalneso in stagno Olverensi, qvod est in tesqvis Skagensibus, vitio cymbæ interierunt. Numerosa passim per Islandiam proles catharrhali & pleuritico morbo simul decessit, qvo & proficiscentes correpti, multum impediebantur, qvorum duo in australi itinere morbo oppressi, Thingvallis, comitiis adhuc durantibus, sepeliebantur. Die 1.*) Julii Thingvallis dominus Gislus Ottonis, sexennis Skalholtiæ episcopus, decessit. Hunc mitem & humanum dominum morbus lethalis, priusqvam domo abiret, incesserat. Mortui ossa Skalholtum deportata, in templo ante fores adyti sepeliuntur.§] Interfuit comitiis Præfectus re-

* Al. 2do.

§) In alio exemplari seqventia sunt annotata: Nomina sacerdotum, qvos in summa episcopus Dom. Gislus Oddi filius inauguravit, ab ipso die 1. Maji Anni 1638. memoriæ gratia conscripta & annotata.

In Austfiördis:

Dom. Olaus Magnæus.	Dom. Gvondus Ketilli filius.
Rögvalldus Ormonis fi.	Halthorus Ketilli fil.
Erichus Olavius.	Einarus Jonæus.
Ejulphus Biarnæus.	Gvöndus Laurentii fil.

Hirdstiórinn Pros Mundt var á alþingi. Komu eingen kóngs bref það sumar. Lagdiz sá heidursamlege Herra Halldór Olafs son logmadur á Þingvelle, var ei fær til nordur-reidar. Hañ var fluttur á saumu kvik-triám og Hr. Gísle Odds son í Skál-hollt, og andadiz þar hinn 8da Júlii um solar uppruna sunnu-dags myrgin (en Hr. Gísle Odds son andadiz um sol-setur hinn næsta sunnudag fyrer), þá hann hafde þar eina nótt vered, med-teked þar og h. sacramentum. Hafde hann þá vered 19 ár full logmadur, og seted 20 sumur alþing med þol seinasta. Hañ var einn frómur og gudhræddur herra.

Þetta sumar sáz blód á siónum í Avstfiordum, sem í fleck-um eda leingium af hafinu og ad landinu. Madur átte barn vid systur konu sinnar á Seltiarnarnese, það bæde rettud á Kópavoge. A Straundum avstur steck einn madur í sió, og fyrefór ser siálfum. [Þá kom upp elldur fyrer avstan um veturinn um vertíd. O. E. S.]

Síra Sigurdur Arna son.	Síra Sigurdur Biarna son.
Jón Høskullds son.	
Fyrer sunnan:	Fyrer vestan:
Sigurdur Jóns son.	Halldór Marteinns son.
Arne Claus son.	Halldór Jóns son.
Biørn Hoskullds son.	Sigurdur Olafs son.
Magnús Páls son.	Gunnlavgur Snorra son.
Þórdur Gudmunds son.	Jón Magnús son.
Þorsteinn Biørns son.	Jón Ara son.
Olafur Gísla son.	Asgeir Einars son.
	Jón Brands son.

Síra Þorbiørn Einars son og Síra Jón Dada son vígduz fyrer Nordan.

gius Pros Mundt. Nulla regia diplomata in insulam hac æstate venerunt. Reverendus ille dominus Halthorus Olavius, nomophylax, morbo Thingvallis implicatus, & proinde itineri boreali impar, Skalholtum lignis vectoriis (Kvik-triam) [ut antea Episcopus] vehitur, ubi una transacta nocte, post sumtam sacram cœnam die solis, qvi fuit 8. Julii, sole oriente, placide obdormit (proxima ante dominica dominus Gislus Ottonius sole occidente e vita exierat), postqvam nomophylacatui annos undeviginti præfuerat, & ultimâ vice annumeratâ vicies de tribunali pronunciarat. Hic probus fuit & pius dominus. Hac æstate mare Austfiördicum ad terram usq; sangvine maculosum seu longis ordinibus distinctum apparuit. Vir qvidam Seltiarnarnesensis cum glore, cum qva incestum commiserat, pœnas in Kopavogo luit capitales. Unus in Strandis orientalibus in mare se præcipitans, neci se ipse dedit. [Hujus hiemis parte, qva piscatui incumbunt incolæ, in qvadrante orientali ignis oritur. O. E.] [Rediit in patriam alte-

Ff

Dom. Sigurdus Arnæus.	Dom. Sigurdus Biarnæus.
Jonas Höskulldi fil.	
In tractu australi.	In tractu occidentali.
Sigurdus Jonæus,	Halthorus Martini fil.
Arnas Claudii fil.	Halthorus Jonæus.
Biörno Höskulldi.	Sigurdus Olavius.
Magnus Pauli.	Gunnlaugus Snorronis.
Thordus Gudmundi.	Jonas Magnæus.
Thorsteinus Biörnonis.	Jonas Aræus.
Olaus Gislavii.	Asgeirus Enaris fil.
	Jonas Brandi fil.

In tractu boreali sacris sunt initiati Dom. Thorbiörnus Einaris filius & Dom. Jonas Dadæus.

[Kom út híngad Brinjólfur Sveinsson í annad sinn epter sína 12 ára veru utanlands med aullu, 6 í academienu og 6 í dóm skólanum í Roskild, og ætlade ad selia sína arfa og egur her í lande, og reisa í framande laund til meire ydkana, hvar uppá hann hafde fenged og styrk capitulans af Roskild, sem lofade haunum árlega 60 rdm, og hafde hann medtekid stipendium þess fyrsta árs, fyrr enn hann þadan reiste. Enn sem hann var á alþínge, deyde Hr. Gísle Oddsson þar á þínginu. Ferdadiz Brinjólfur þadan vestur á leid síns eyrindis, enn er hañ kom í Stafhollt og tafdiz þar, komu haunum bref ad avstan úr Skálhollte um hanns kosníng í stadiñ Hr. Gísla, hvor hann medtók ad óvilia sínum, og lofade frañ ad bera, enn hann sagde ser þetta frá-sinnis vera, og lofade þar í mót sitt afsaukunar bref ad innleggia. Reid hann sídan vestur af og í Onundarfiord, og fann sinn faudur þá í nockur ár karlægann í Hollte, og ferdadiz sídan epter hálfann mánud nordur á leid til útsiglíngar, og siglde um Kross-messu-leite á Akureyre. Hanns alldur þá 33*) ár. M. B. S. S.]

Deyde Henrich Gísla son á Hólme, sýsslumadur í Borgarfirde fyrer sunnan Hvítá. Hanns son Þórdur feck sýsslu þar aptur. Sunnan-stormur á Sudurnesum þann 22. Júnii. Dó Tumás skálld Hallsson, og brotnade skip í Grindavík. Deyde sá fróme kennemann Síra Sæmundur Kársson, prófastur í Skagafirde, þann 19. Júlii, alldur 82 ár, hellt Glaumbæar stad 44 ár, hellt sínum aullum burdum, heyrn, sýn og mále inn til dauda-dags, sofnade hæglega. Deyde Þórdur Þorláksson ad

rá vice Brinjolphus Svenonis, poſtqvam duodecim annos, ſex in academia Havnienſi, & ſex ut collega cathedralis pædagogii Roſkildenſis, peregrè permanſerat, hæreditatem ſuasq; hic poſſeſſiones venditurus, deindeq; ad majorem in ſtudiis profectum terras magis peregrinas viſurus; in cujus ſubſidium Collegium canonicorum Roſkildenſe 60 florenorum annuam ſtipem, qvam pro primo anno, nondum inde abiens, acceperat, promiſit. Viſit inſulæ comitia Brinjolphus. Ubi dum ſubſtitit, moritur epiſcopus dominus Gislius Ottonis. Qvum vero in occidentem iter remetiretur, poſtqvam Stafhollrum pervenerat, ibidem aliqvamdiu morans, litteras de Skalholto, in qvibus in locum domini Gislii eligitur, invito licet animo accepit; qvas tamen ſe Regi exhibiturum litterasq; excuſatorias additurum, ſiqvidem hæc a ſua voluntate eſſent aliena, promiſit. Confecit poſtea iter occidentem verſus, Holtumq; pervenit in Onundarfiördo, ubi patrem, decrepitum & aliqvot annis lectulo affixum offendit; unde poſt ſemi menſtruam manſionem in regionem ſeptentrionalem ſe contulit, & circa feſtum Crucis, annos 33*) natus, in Akureyra navem conſcendit. M. B. S.] Deceſſit Holmo Henrichus Gislavii, præfectus toparchiæ Borgarfiördenſis trans-albinæ. Huic in officio ipſius filius Thordus ſucceſſit. Die 22. Junii auſter in Sudurneſis increbreſcit. Eodem die Thomas Halli filius poëta fato functus eſt, & una navis Grindavichæ ad ſcopulos alliſit. Die 19. Julii probus ille ſacerdos dominus Sæmundus Karius, præpoſitus Skagafiördenſis, poſtqvam Beneficium Glaumbæenſe 44 annos tenuerat, vixeratq; 82, viribus, lingvâ & ſenſibus ad extremum usq; halitum indelibatis, placide obdormivit. Theodorus Thorlaci filius, frater epiſcopi domini Gud-

*] Al. 34.

Mærdargnúpe, bróder Hr. Gudbrands biskups, hálf=tírædur ad alldre, einn frómur madur og gud=þackar=giarn. Biskup Hr. Þorlákur stefnde saman um nordlendínga fiórdúng prófaustinn og prestum um vorid á Flugumýre, ad samtaka hvad heutugast og hæfelegast være ad af peníngum legdiz frá kyrkiunum, þeirra ínntekt eda inventarium, þeim herteknu til lavsnar, so Kóngsins nádar brefum være fullnægia giord hvad frekast mætte. Peníngar þesser framsender í kavp=staudunum um havstid, einnen og framsendt þad almúginn tillet. Forgeck skip á Siglunese, drucknudu 4 menn. Drucknun 8 manna í Flatey nordur á skipe. Drucknun manna á Sudurnesum í sýru=ferd. Brann bærinn á Tindum í Húnavatns=þínge af voda=elldе. Rak óvanalega fiska á Vestfiordum med undarlegre mynd. Deyde sú sæmdar=kvinna Elen Páls dótter á Modruvollum í Eyafirde, alldur 67 ár, er átt hafde þá heidurlege mann Biorn bónde Benedicts son. Varnar=skipid, sem í Seylunne lá, og Hirdstiórinn siglde híngad á og so burt, átte ad koma aptur um sumarid, enn kom ei, hvad haufudsmadurinn hafde þó rád fyrer giort, og lá hanns kavpmadur her um veturinn og adrer 8, sem skipsins bída áttu. Kom ís fyrer nordan, þá hálfur mánudur var af vetre, hann vofrade fyrer lande þennann vetur gagnlavs til afla. Stór fiúk 4 dægur med haurkum þann 13. og 14. Novembris, urdu fiár=skadar um Sudur=landid vída. Þá dóu og fuglar sydra, fuku til jardar, og væng=brotnudu hrafnar og riúpur.

[Þann 14. dag Septembris deyde Hans Resen biskup í Sælande. Vard aptur í hanns stad biskup Doct. Jesper Brochmann. M. B. S.]

Anno 1639. Vetur hardur frá Jólum. Is vofrade

brandi, qvi benigno & clementi animo fuit in pauperes, Mærdargnúpo 95. ætatis anno decedit. Hoc vere episc. D. Thorlacus borei qvadrantis præpositos & sacerdotes Flugumyram convocavit, deliberatum de subsidiis, in captivorum redemtionem, juxta Regium clementissimum edictum, ex sacrarum ædium inventariis & reditibus, pro cujusvis facultatibus, conferendis. Hæc pecunia una cum illa, qvam plebs contribuit, subseqventi autumno cum navibus mercatoriis mittebatur. Navis cum qvatuor hominibus undis Sigluneſum alluentibus periit. Octo insulanorum Flateyensium borealium in alto merguntur. Hoc modo aliqvot de Sudurnesis, oxygali acetum adferentes, interierunt. Prædium Tindar in toparchia Hunavatnensi incendio deletum est. Ignoti pisces mira qvidem forma in oras Vestfiördenses ejiciuntur. Moritur honorata fœmina Helena Pauli filia Mödruvallis in Eyafiördo anno ætatis 67, conjux olim nobilis heri Biörnonis Benedictini. Navis præsidiaria, qvæ Præfectum regium huc advexerat, qvæq; in Seyla stationem habuit, non, ut Præfectus abiens decreverat, iterum eadem æstate huc rediit; qvare mercator ejus, eam exspectans, cum aliis octo subseqventi hieme hic remansit. Ineunte hieme glacies ad oras septentrionales appulsa, in æstatem infructuosa his adhæsit. Multa nix, gelidis procellis acta, per duo nycthemera, scilicet 13. & 14. Novembris, numerosam in qvadrante australi pecudem enecavit. Ibidem volucres, ut corvi & lagopodes, vi ventorum solo illisi, alis diffractis necantur. [Die 14. Septembris decessit Hans Resen, episcopus Sælandiæ; cui successit Doct. Jesperus Brochmannus. M. B. S.]

Anno 1639. Hiems â festo Julino immitis. Glacies ab oris orientalibus incipiens, promontoria australia præterlegit, ad

kríngum landid þann allann vetur, kom avstan fyrer land og so fyrer Sudurnes, hardinde mikel stódu af hannum, hann gagnlaus í alla stade. Sela-tekia eingen fyrer nordan land. Vída penínga-feller af stormum og Jard-banne. Hluter sydra og vestra mikler. Fiogur skip fóru af Sudurnesum í Geyrfugla-sker til afla-fánga um sumarid anndverdt, forgeingu 2 med aullum maunnum, hin komuz ad lande umsíder med mikille neyd. Dó einn madur af audru, er í land kom. Í sama vedre forgeck og skip med aullum maunnum fyrer Garde. Voru á þessum skipum 32 menn, sem líse tíndu. Kveiti og grátur mikell var af þessu á Sudurnesum, þadan var flest fólk. Þar voru epter 18 eckiur, sumar med miklum barna-fiolda, sú med fæstum er tvo átte. Drucknade madur einn í Kolbeinnsdals-á í Skagafirde.

Druckudu 4 *) menn á Vestfiordum í Arnarfirde, sóktu hey, duttu sofande útbyrdis af dysinne, hún leystiz sundur under þeim, og dreckttuz so. Þeir haufdu fared á helgum dege til þessa síns starfs, hvad stór vidvaurun er. Madur einn átte barn vid stiúpdóttur sinne í Vödlu-þínge. Hann tekenn og rettadur, einnen var konunne dreckt. Sáz víga-brandur á loptinu oftar enn einu sinne um Borgarfiord og vídar. Gras-ár lítid, fyrer saker frosta og nordan-kulda-vedra. Vavln-havst, hardt til jardar fram ad Jólum, lógudu marger fiám. Ofanfalla-regnid mikla á Gón-þræl og fiogur dægur í samt, so aldrei vard upprof. Fengu marger menn þar af stórann skada á heyum og húsum, og nyt spillíng kú-fenadar, er ei hellz vid í

*) Al. 3.

insulamq; per totam hanc hiemem subftitit, rem caram incolis præparans & prorsus inutilis. Nulla phocarum captura in tractu septentrionali erat. Perpetui venti nixq; gelida terram obducens pecudum passim stragem ediderunt. Larga piscium captura in tractu australi & occidentali obtigit. Qvatuor naves de Sudurnesis ad scopulos Geirfuglenses, avium pullos capturæ, hac æstate ineunte tendebant, qvarum duæ cum omnibus nautis interierunt; reliqvæ vero post multum difficilemq; laborem terram tandem nactæ, unum nautarum amiserunt. Eadem tempestate navis e regione Gardi cum omnibus remigibus undis est absumta. Harum omnium navium interitu 32 nautæ in summa vitam perdiderunt, qvorum plurimi erant de Sudurnesis. Qvæ calamitas magnum fletum & planctum ibi movebat. Superstites ibi viduæ 18 multos habuerunt liberos, qvarum una tantum duos habuit. Unum flumen Kolbeinsdalense in Skagafiördo obruit. Qvatuor*) viri Vestfiördenses, qvi per sinum Arnensem die dominica fœnum transvehebant, de fœnaria strue, in qva jacuerant, dissoluta, dormientes in mare devoluti, perierunt; qvi casus aliis erit documento. Qvidam intra toparchiam Vödlensem, qvi privignam incestarat, capitis supplicium tulit; illa vero aqva fuit suffocata. Per tractum Borgarfiordensem passimq; alibi ignita meteora in atmosphæra plusqvam semel conspiciuntur. Graminis proventum gelu & frigidi ab aqvilone venti reddiderunt exiguum. Autumnus igitur a mactatione vaccarum denominatur Baulu-haust. Hiems, ad festum natalitium qvoad pascua vehemens, fecit, ut incolarum multi pecudes mactarent. Die ultimo mensis Góæ, qvi vernacula Gou-þræll vocatur, seqventiq; die procella imbrem

*) AL. 3.

fe-húsum. Einnen fellu í því stór-regne skridur ylda með vatna og leirs yferfalle, so laundin, tún og enge mættu stór-skeñdum, og þetta geck nálega um allar sveiter. Bæna-dag-ar hallduer Nordan-lands epter bodan og tilsaugn Hr. Þorláks biskups þann 6. 13. og 20. Novembris.

[Afhendte Mag. Brinjólfur Sveinsson bref landsmanna um hañs kosníng og þarmed sitt affsaukunar bref þar á móte Cancelleranum Christian Fris, er það skylde fyrer Kongl. Mayst framhera, og beid so ansvars í Kaupenhafn í herberge hiá Jacob Peturssyne, her í lande fordum umbodsmanne. Feck um vorid í Aprili aptur bod, ad serdeilis skólans vegna yrde *) landsmanna kosníngu gegnt ad verda, um hvorn þeir þó ei eitt ord gátu, og skylde hann því á Kóngs fund (er var í Gluckstad) sækia. Feck því af Cancellera frí vega-bref um Sæland, Fión og Jútland ad ferdaz á vagne. Hafde þetta mál kom-ed fyrer hálærda til ransaks á Consistorium, og hausdu þeir ad-stúnged um skóla þaurfina Cancelleranum. Fór hann só hálf-um mánude fyrer Páska af Kaupenhafn til Roskild, þadan til Ringstad, so til Kross-eyar yfer land, sídan á skipe yfer Bellts sund til Nýborgar á Fióne, þadan á vagne til Odinseyar, og so til Medalfars og yfer sundid, sídan til Kolding, þadan til Hadersleif í Holstein-lande, þadan til Flensborgar, Rensborgar Jetzov, og so til Luckustadar. Giorde Mag. Brinjólfur siñ biskups-eid fyrer Kónge þann 15. Aprilis á faustudag fyrer middege, og var sídan á þeim dege til bords bodenn yfer Kóngl. Maysts egen borde, og sat þar ad máltíd. Reiste sama

*) Annad tilleggur: ei lavs vrde.

ſine intermiſſione effudit vix ſub tectis tolerabilem, qvi multum attulit ædibus vitium, ſimul ac fœno pabulari & operi lactario; qvoniam vaccæ bovilibus, nimis perpluentibus, non potuerunt contineri. Hoc malum, qvod omnes propemodum inſulæ tractus vexavit, fluenta etiam lapidea paſſim effecit, & agros, prata & campos aqvâ, argilla mixta, non ſine magno detrimento aſperſit. Diebus 6. 13. & 20. Novembris juſſu epiſcopi domini Thorlaci ſolennes ad Deum comprecationes in tractu ſeptentrionali fiebant. [M. Brinjulphus Svenonis conterraneorum tabellas de ejus electione, qvibus ſuas excuſatorias addiderat, Cancellario Chriſtiano Fris tradidit, qvi eas Regiæ Majeſtati offerret. Reſponſum deinde exſpectavit, in domo apud Jacobum Petri, prius Qvæſtorem inſulæ regium, diverſans. Seqventi autem vere, menſe Aprili, illi fuit renuntiatum, qvod præcipuè ſcholæ cauſa *) inſulanorum optio, de qva tamen nulla mentio facta fuit, admitteretur, ideoq; Regem (qvi fuit Tychopoli) qvam primum adiret. Deliberaverat de hac re Senatus eccleſiaſticus, qvi Cancellario in aurem hac de ſcholæ neceſſitate inſuſurravit. Cæterum Brinjulphus, poſtqvam a Cancellario commeatum per Selandiam, Fioniam & Jutiam curru tranſeundi acceperat, duabus hebdomadibus ante feſtum Paſchatos Havniâ Roſchildiam, inde Ringſtadum indeq; Kaarsöas terrâ proficiſcitur; fretoq; Balthico majore transmiſſo, Neoburgum Fioniæ, hinc Otthiniam atq; Medalfarhtum curriculo vectus, cum fretum Balthicum minus ſuperavit, Coldingam, illinc Haterslebiam Holſatiæ, inde Flendsburgum, Rendsburgum, Jetzehovum tandemq; Tychopolin pervenit. Die 15. Aprilis, qvi erat Veneris, hora ante-meridiana coram Rege in epiſcopatum jurat, re-

*] Aliud addit: non dimitteretur.

dag frá Luchustad heimleidis aptur um Holsetuland, Jútland og Fión; og var í Odensey gestbodenn af biskupinum Doct. Hans Michelssyne, fór sídan yfer til Sælands, og kom til Sorey, og var ad herberge hiá Mag. Stephan Hanssyne, Professore, sínum gódum lang-vin, fór þadan til Ringstad, og var til herbergis hiá Jorgen Seefelld, herra-manne og lands-dómara í Sælande, um alla Páskana, og fór sídan þadan til Roskildar og so til Kaupenhafnar. Þann 29. Aprilis var M. Briniólfur Sveinsson examineradur af Doct. Jesper Brochmann biskupe í Sælande, og medtók af Cancellario sitt embættis-bref. Þann 5. Maji, sem var Dominica Jubilate, var Mag. Briniólfur S. S. vígdur og ordineradur til biskups í Skálhollte af Doct. Casparo Erasmio Brochmanno, hver og sama ár vard biskup í Sælande í stadinn Doct. Johannis Pauli Resenii, og var hann sá fyrste biskup sem hann vígde í Worfrúr-kyrkiu í Kaupenhafn. Þar stódu yfer vígslu, M. Olaus Wind, M. Nicolaus Paulinus, hic divæ Virginis, ille Sancti Spiritus Ecclesiastes primarius, M. Balthazar, Dominus Nicolaus Janus &c. Viku þar epter ferdadiz biskup til skips, kom út á Eyrarbacka litlu fyrer alþíng og til stólsins í Skálhollte 27. Junii um sólar uppkomu, sem var fimtudag, reid sídan uppá alþíng. Þann 6ta Júlii var afhendtur stadurinn í Skálholte af erfíngium Hr. Gísla sal. Odds sonar, Síra Sigurde Oddssyne, sem vered hafde Officialis dóm-kyrkiunnar, og Hr. Arna Odds syne, logmanne sunnan og austan á Íslande, í vidurvist Orms Vigfus sonar og Jóns Gissurs sonar, sem þar finnz í registrum. Viku epter Þorláks-messu reid Mag. Briniólfur Sveinsson sína fyrstu visitatiu-reid yfer Vestfirdínga fiórdúng, og kom aptur heim

giæq; mensæ accumbit. Eodem die Tychopoli relicta, per Holsatiam, Jutiam & Fioniam rediit, Othiniæ ab Episcopo domino Hanna Michaëlis filio ad convivium invitatus. Deinde Soram venit Selandiæ, ubi apud M. Stephanum Hannæum, Professorem suumq; antiqvum amicum, diversatus est. Postea cessit Ringstadum, ubi per festum Paschatos apud Jörginum Seefeldum, Prætorem Selandiæ, hospitio utebatur; postmodum Roschildiam ivit, tandemq; Havniæ viam confecit. Die 29. Aprilis ante dictus Brinjulphus â D. Jespero Brochmanno, Episcopo Seelandiæ, fuit examinatus, & codicillos officii a Cancellario accepit. Die 5. Maji, qvi fuit Dominica Jubilate, M. Brinjulphus primus â D. Casparo Erasmio Brochmanno in templo Vorfruensi Havniæ ad episcopatum inauguratur; hic enim eodem anno in locum D. Johannis Pauli Resenii Episcopi Selandiæ successit. Præsentes fuere, dum initiatio agebatur: M. Olaus Wind, M. Nicolaus Paulinus, hic divæ Virginis, ille Sancti Spiritus Ecclesiastes primarius, Mag. Balthazar, dominus Nicolaus Janus &c. Una post hæc hebdomade navem conscendit, & pauló ante tempus comitiorum ad emporium Eyrarbachense adpellens, die 27. Junii, qvi fuit dies Jovis, circa ortum solis, cathedram Skalholtensem adiit, & postmodum comitia generalia freqventavit. Die 6. Julii cathedra Schalholtensis ab hæredibus beati domini Gislii Ottonis, dominis ɔ: Sigurdo & Arna Ottonæis, illo ejusdem diœceseos Officiali, hoc australis & orientalis Islandiæ Nomophylace, præsentibus Ormo Vigfusio & Jöna Gissuri filio, transcribitur, ut in ejusdem cathedræ reperire est rationariis. Una post festum Thorlaci septimana præterlapsa, episcopus M. Brinjulphus qvadrantem occidentalem prima

viku epter Kross-messu, tók þá gloggvann reikníng kyrkna, sem siáz má í hanns máldaga-bók. M. B. S. S.]

[Í þeirre visitatiu vistadiz Torfe Jónsson frá Núpe í Dýrafirde til síns faudur-bróðurs Biskupsins, epter það hann hafde vered 6 ár, í Skálhollts skóla. Hanns skólameistarar voru þeir Síra Jón Arason og Síra Biorn Snæbiornsson. Var hann so hiá biskupinum tvo ár, kreinktiz það sídara, so hann vard ei fær til framsíglíngar. Síra Torfe J. S.]

Vard Magnús Biornsson logmadur á alþínge med vilia og hardfylge hirdstiórans Pros Mundt, sór eid í logrettu med kne-falle. Kom út kóngs-bref, ad óska penínga af Íslande, verda mætte ófridar være von í ríkinu. Herad fylgdu Danskar stórlega, og skauttudu Sudurnesínga, enn sýsslumenn skyldu þínga her um á landinu, hvad þeir og giordu um sumarid. Og voru framsender peníngar í kaupstaudunum epter Kóngsins bón, þó minna være af þeim ríku, enn Hirdstiórinn ásette. Einnenn var miked adfylge af Haufudsmanninum um framfærslu á Kóngsins leunum um þann fiórda dal hvors hundrads, er þeir helldu ecke hefde vered reikníngur af-stadenn. Her ímót stód helst landsins vegna til svars og afsaukunar sá heidurlege mann Gudmundur Hákonarson innan logrettu og utan, og færde framm skrifleg ansvaur uppá hvoria grein þá prentudu, sem fyrra árid útkom, og leik-maunnum serdeilis tilhlýdde, med samantekinne supplicatiu, er til vors nádugasta Kóngs sendaz skylde, med auðmiúkre afbeidne, um þá framfærríng. Hvoria supplicatiu sá heidurlege mann let setia á Daunsku, og kom henne siálfur á

vice pro officio visitavit, unaqve post festum Crucis hebdomade rediit, postqvam accuratam rationem templorum, qvæ visitavit, iniverat, qvod ex ejus ephemeride constat. M. B. S.] [In eadem visitatione Torvo Jonæus de Nùpo in Dyrafiörd Episcopo suo patruo est auctoratus, postqvam sexennio pulverem triverat scholæ Skalholltensis. Ejus præceptores erant: dom. Jonas Aræus & dom. Biörno Snæbiörni filius. Biennio hæsit apud Episcopum, Anno posteriori in morbum incidebat; atq; adeo peregrinationi fuit impar. Dom. Torvo J.] In foro generali Magnus Biörnonis filius assensû & operâ primarii insulæ præfecti Pros Mundti nomophylax creatur, & flexis genubus in officium [in curia jurat. Defertur in insulam edictum regium de pecunia conferenda; fieri enim possit, ut hostis regno immineat. Hæc Dani maximè urgebant, tributumqve â Sudurnesensibus coëgerunt. Singuli per insulam toparchæ de his conventus habere debuerunt, qvod etiam eadem æstate fecerunt. Collatæ pecuniæ cum navibus mercatoriis juxta Regis edictum mittuntur; minus â divitibus, qvam Præfectus decreverat, exigebatur. Adhæc Præfectus regius acriter urgebat, ut ex feudis Regis censualibus reditus, qvadrante, antea, ut credebat, neglecto, aucti solverentur. His honoratus vir Gudmundus Haqvini & intra & extra curiam maximè obstetit, in qvemlibet articulum impressi illius Regis edicti, qvod priori anno huc venit, & plebem maximè attigit, responsum scriptum in medium proferens cum supplicatione ad clementissimum nostrum Regem, in qva hoc mercedis augmentum submisse deprecatur. Has litteras, in lingvam Danicam translatas, ante dictus vir Præfecto regio post difficilem operam tradidit promovendas;

Hirdstiórann til framfærslu, þó tregt genge. Hvaraf sá virduglege mann feck miked lof og mætañ orstír. Brullavpid á Modruvollum í Eyafirde, er Magnús logmadur hellt dóttur siñar Helgu. Hennar feck Hákon Gíslason, sonur Gísla logmañs Hákonarsonar. J því brullavpe var biskup Þorlákur og hañs kvinna Christín Gísladótter og margt vildar=manna.

Rak um havstíd á Þíngeyra sande í Húnavatns=þínge eina undarlega skepnu edur sió=skrímsl, ad leingd og digurd sem mañs líkame. Þad var med sio haulum, og hvoreinn ad leingd vel tvær álner. Þeir halar voru med al=settum hnappa=myndum, og hnapparnir voru ad siá, sem í serhvorre myndinne være sem avga=steinn; og í kríngum avga=steinana sem avgna=hvármar, þeir hvarmar voru ad siá, sem væru þeir forgyllter. A því sió=skrímsle var heradavke einn hale, er út var vaxen fyrer ofan hina halana, sá var ofurlangur, 4 edur 5 fadmar. Eckert bein edur brióst var í þess corpore, helldur allt ad siá og finna sem grásleppu=hveliu=kvidur, og eingin mynd sáz til høfudsins, utan þad eina hol edur tvo, sem voru aptur vid halana edur skamt frá haulunum. Þessa sømmu skepnu skodudu marger erleger menn, og einn halinn af því skrímsle var hafdur til sýnis heim til Þíngeyra. Þesse sió=fiskur er líkast til ad heite Ygull, og hafe nafn af þeim maurgu og faugru hvarma=avgum, sem á hanns haulum edur sund=fiaudrum eru. Hvørs fisks Ygull nafn nefnt er í Eddu=bók med audrum fiska nafnum. Forgeck kavpskip í Grindavík, skemdiz og góts, menn helldu lífe. Vantade Keblavíkur skip framyfer alþíng, kom þá sídar. Kom síd=sumars aptur annad skip í Grindavík, og annad í Hafnarfiord, ad sækia skreid og annad góts. [Um vorid brotnade

unde laudem & gloriam obtinuit. Nomophylax Magnus filiæ Helgæ Haqviniq; Gisli nomophylacis Haqvinini filii nuptias Mödruvallis in Eyafiördo celebrat. Interfuerunt festo nuptiali cum amicorum multis Episcopus dominus Thorlacus, ejusq; uxor Christina Gislavia. Hoc autumno animal mirabile, seu monstrum marinum, longitudine & crassitudine corpus humanum adæqvans, in littus Thingeyrense in toparchia Hunavatnensi ejiciebatur. Huic septem fuere caudæ, duas qvælibet, & qvod excurrebat, ulnas longæ, qvæ singulæ caudæ, clavis vel globulis per omnia erant distinctæ; oculi pupulas oculorum palpebris aurei coloris circumdatas referebant. Habuit præterea monstrum unam caudam, qvæ ceteris supereminuit, 5 vel 4 passus longam. Fuit exosse & sine cartilagine; visu & palpatu cyclopteri ventrem repræsentavit. Nulla capitis forma apparuit; nisi qvod unum vel duo cava ad aut pone caudas fuere sita. Hujus monstri, qvod multi circumspexerunt, probi viri, una cauda Thingöras videndi gratia fuit deportata. Huic marino pisci verisimillimum videtur nomen esse Ygull, a multis & speciosis illis palpebris, qvas in caudis seu pinnis habet, deductum; qvod etiam inter alia piscium nomina Poëtica Islandica memorat. Navis mercatoria ad Grindavicham periit, mercesq; corrumpebantur; homines salvi evaserunt. Navis Keblavichensis tandem post comitia venit. Extrema hac æstate una navis Grindavicham altera Hafnarfiördum, aridos inde pisces cum aliis mercimoniis deportaturæ, pervenerunt. [Proximo vere alteram Grindavichæ navem mercatoriam auster ad scopulos Hopenses allisit. Deinde ille portus in desvetudinem abiit, alterq; Batsendis, longo ante tempore exoletus, vicem illius supplevit. Qva-

annad kaup-far í Grindavík þridia í Hvíta-sunnu, rak uppá griótid fyrer framan Hópid med aullum farme af sunnan-vedre. Sídan lagdiz haufnin af, enn teken upp aptur Bátnsenda haufn, ádur leinge aflaugd. Af þeim 4 skipum, sem fóru í Geirfugla-sker, og hrepptu nordan-vedur vid skerid, komuz 2 uppá Reykianes, epter miked sió-volk og hrakníng; menn yferkomner af húngre og þorsta, voru úte ellefu dægur. Dó einn madur af þeim þá í land kom. Eitt af þessum skipum var frá Stad í Grindavík; og annad frá Hvalsnese. Hid þridia sem var frá Stafnese forgeck, og fiórda frá Máfsbúdum. A þeim fóruz 32 menn. O. E. S.]

Benedict Páls son feck Modruvalla klaustur, lagde frá ser Hóla-stadar umbods rádsmennsku. Afhÿddur sá stráknr Sanda Oddur á alþínge, fyrer ill-yrde og hindur-vitnis blaud, sem á haunum funduz á þínginu. Voru þau blada-tetrar brend fyrer hanns nausum. Heyrdiz alldrei til hanns gód ne gudleg ord, edur sáz nein ydrun, audruvís enn þá ad svæluna lagde í hanns naser, talade hann þessa hiegóma mál-leysu: **Þad veit Kreistur! minn eg þole þad ecke.**

Um haustid hafde Kóngurinn af Spanien sendt og útgiort móte Hollendskum 67 orlaug skip. Þar af voru 30 Galiótskip, sum uppá 1000, sum uppá 900 og sum uppá 800 lester. Haufdu hvor þesse skip uppá meir enn 100 manns, og sum 70 fallstycke, sum 68, 66 edur 60. J þessum mekstuga skipa-flota voru 6 skip af Dúnkark kostulega utbúen, sum med 40, sum med 38, sum med 30 styckium. Jtem voru í þessum flota nærre 30 skip af hinum og audrum borgum í

tuor illarum navium, qvas ad scopulos Geirfuglenses pergentes sævus aqvilo jactaverat, duæ, una de prædio Stad in Grindavicha, alteraq; de peninsula Hvalsneſensi, post undecim dierum errabundam agitationem isthmum Reykianes tandem contingebant, remigibus siti & fame confectis, unoq;, ut exscenderat, spiritum reddente; reliqvas vero, illam Stafnesensem, hanc Mausbudicam, cum 32 hominibus violenti gurgites hauserunt. O. E.] Benedicto Pauli filio, cathedræ Holensis qvæsturæ renuncianti, cœnobium Mödruvallense conceditur. Nebulo, Otto Sandensis ob convicia &, qvæ apud eum inveniebantur, pagellas, characteribus magicis pictas, virgis in foro generali cæditur. Ante dictus neqvam, qvem nunqvam Deum aut res bonas loqvi audiverant, & in qvo nulla pœnitentiæ signa potuerunt animadverti, cum inania hæc folia ante nares ejus accensa, fumum in eas emitterent, hæc vana & barbara verba dixit: *Prob Kreistum juro! hæc non possum tolerare.* Hujus anni autumno Rex Hispaniæ 67 navium classem contra Hollandos misit, cujus 30 erant rostratæ (actuariæ), qvarum qvædam 1000, vel etiam 900, vel 800 lestas capiebant, singulæ plus centum nautis, & nonnullæ 70, aliæ 68, 66 vel 60 tormentis instructæ. In hac classe fuerunt 6 naves de Dunqverca, & 30 de diversis Germaniæ urbibus, ut: Hamburgo, Lubeca &c. illarum nonnullæ 40, aliæ 38, aliæq; 30, harum singulæ 20 vel pluribus bombardis ornatæ, omnesqve magna vi militum pollentes, qvas Rex ad bellum conduxerat. Hæ omnes naves tam firmiter erant munitæ, ut invincibiles crederentur, & qvales nunqvam prius mare Germanicum sulcarunt; præcipuè vero illæ Hispanicæ majores, adeo ut nullis sclopis aut

Þýdskalande, Hamborg, Lübeck ꝛc. Hafde sá Spanske Kóngur teked skip þesse til þiónustu positive, er þeir kalla. Hvort þessara skipa hafde uppá 20 fall-byssur edur meir, vel útbúen ad fólke. So voru nú þesse ádur-greind skip so mektug og merkelega útbúen, ad menn meintu þad munde óyfervinnanlegur flote vera, og þvílíkur hefde alldrei í Nordur-sió komed. Voru þav stóru Spaunsku skip so útbúen, ad ei orkudu á þav fall-byssur edur þeirra skot. Sem nú þesse mektuge skipa-flote var enn ei komenn í Nordur-sióinn á mille Franka-ríkis og Englands, fann þá Admiralen af Hollande á 12 skipum, og feck sídan til sín í saumu viku Admirala á 5 skipum. Þesse med sínum 17 skipum lagde til orustu vid þann Spanska flota, og helldt slag vid hann í heila tvo daga. Í þeirre orustu tók sá Hollendske eitt skip af þeim Spanska flota og skavt í sió, eñ siálfur miste hañ eitt af sínum skipum, hvort er fariz hafde af sínu egen púdre, og upp-sprúnged. Um síder þravt Hollendska púdur, og urdu því ad sigla til Colis epter púdre. Í þeim svifum komu eñ 12 Hollendsk stríds-skip til þeirra, so þeir Spaunsku vogudu ei nú ad strída vid þá leingur, og sigldu til Englands í haufn eina, sem heiter Dunis. Hefur Englands Kóngur þar 3 *litla* kastala til ad veria haufnina, þá vid þarf. Í haufninne láu fyrer 14 Engelsk stríds-skip. Þangad sigldu Hollendsker, og letu atkere sín þar falla út frá þeim Spaunsku og Engelsku, og heldu þeim Spaunsku þar nær sem 3 vikur, og fengu so á medan fleire skip, so þav urdu umsíder nær 100, vel útbúen stríds-skip. Nú fyrerbýdur Englands Kóngur þeim á bádar sídur bæde Spaunskum og Hollendskum þar fyrer sínu lande sláz, og heitadiz þid ad falla med sínum stirk uppá hvorn, sem fyrre vekte þar bardaga. Hollendsker haufdu tilbúed eitt skip med ellds-

jaculis possent confici. Priusqvam formidabilis hæc classis mare Britannicum intraverat, obvium habuit Præfectum classis Hollandicæ, duodecim navibus instructum, qvi, eadem hebdomade 5 aliis prætoriis auctus, illas adortus est. In hoc prælio, qvod per biduum stetit, unam Hispanarum tormentis consumsit; suarum unam, qvæ proprio pulvere nitrato temerè fuerat incensa, amisit. Tandem, consumto pulvere nitrato, Colin ad eum conqvirendum petere cogebantur Hollandi. Sed cum jam in eo esset, iis aliæ 12 naves indigenæ subvenerunt; qvare Hispani cum iis ab integro martis aleam tentare non ausi, in Angliæ portum Dubrim, tribus parvis castellis munitum, ubi tunc erant 14 Anglicæ naves, se contulerunt. Inseqvebantur eos protinus Hollandi, ancorisqve extra Hispanorum & Anglorum classem demissis, illos ferè tribus hebdomadibus ibi tenebant, suam interim classem augentes, ut ad ultimum centum propemodum benè apparatis navibus constaret. Rex Angliæ utriqve parti intra ditionis suæ terminos pugnare interdixit, illi, qvi prior prælium excitaret, suam vim interminans. Subornârant Hollandi navem pice, tæda, stupa reliqvisqve ad incendia rebus completam, qvæ, in classem immissa, omnia sibi contigua incendit. Qvodam die, vento in terram proficiscentibus secundo, Hollandi cum 70 navibus tanta vehementia Hispanos in portu sunt adgressi, ut maximam eorum classis partem, etiam eas, qvæ secundô vento in littora ferebantur, castellis frustra eos propugnantibus, flammis & tormentis consumerent. Eam classis partem, qvæ prælio non interfuit, Hollandi contra Anglos, si Hispanis opitulari vellent, constituerant. Hæc pugna eo usq; duravit, donec totius Hispanicæ classis nonni-

virkium, sem allt brenner, sem nærre kemur. Þetta beid so til þess einn dag, er vindur stód á land. Þar til skickudu Hollendsker 30 skip til ad gegna skipum Kóngsins af Englande, ef þeir sneruz í lid med Spaunskum, enn med hin 70 skip sln sóktu þeir Hollendsku ad Spaunskum med soddan grimdar æde þar strax í haufninne, ad þeir brenndu og skutu í sió mest-allann þann Spanska flota. Suma, sem ad lande undan hleyptu, brendu þeir upp vid landid, hvorsu sem þeir af kaustulunum vildu þess varna med stórre skot-hríd, þá hafde þad eí ad segia. Þar til varade þesse hríd, ad af aullum þeim Spanska flota komuz ecke óskemd úr haufnine utan ein 16 skip, epter hvorium þó ad Hollendsker sigldu, og tóku þar af sum, brendu sum, enn skutu sum í sió, so ei komuz loksins undan utan ein 6 skip, sem best gátu siglt, af þeim mektuga og mikla skipa-flota. Voru so á litlum tíma so mektug og maurg skip eydelaugd, teken og skoten, hvlliks sigurs valla finnaz dæme. Hvarfyrer í aullum borgum í Hollande halden er þackargiordar dagur í slíka sigur vinníng med stórum triumph og feuer-verkum.

Anno 1640. Vetur jard-bannsamur fyrer nordan land frá Jólum, fellu miog peníngar, savd-fe og færleikar, einnen allvída navt-peníngur af hey-leyse. Hardinda vor, biargleyse fyrer almúganum. Hluter mikler á Sudurnesum og einnen fyrer Jokle. Afbragds gódur vetur til Jóla, lagde ís á vautn med fyrsta, tók af sídan med þíd-vidrum. Tveir skip-tapar urdu á Eyrar-backa Auskudaginn. Drucknun 4 manna á Vatnsleysustraund. Einn af þeim var Gudmundur Jóns son, logrettumadur frá Brunnastaudum. Drucknun Hallgríms Jóns sonar Sigurds sonar logmanns um vorid í Grafará í Skagafirde. Drucknun Símonar Gísla sonar í Blaundu um snió-brú. Drucknun Jóns Haldors sonar í Hellis-á Nordurárdal. Item Druck-

si 16 naves incolumes portu possent effugere; qvas etiam Hollandi perseqventes, alias ceperunt, alias igne vel tormentis deleverunt, ut ex numerosa illa classe sex tantum naves, qvæ cursu velifico velocissime ibant, tandem evaderent. Sic brevi tempore tot tantæqve naves captæ & tormentis destructæ perierunt; qvæ victoria exemplo fere caret. Ideo Hollandi in omnibus urbibus hunc tam magnum & gloriosum triumphum supplicationibus & ignibus festivis celebrarunt.

Anno 1640. Posterior hiemis pars, loca aqvilonia horrendis nivibus & glacie operiendo, numerosum oviarium gregem cum eqvis enecavit; boves etiam pabuli inopiâ multis locis exstingvebantur. Procellosum ver annonam caram apud proletarios reddidit. Magna piscium captura in Sudurnesis & sub monte nivosa occidentali Jökulo. Bruma adeo egregiè fuit mitis, ut, qvæ ea ineunte frigore coiverant, aqvæ tepentibus auris regelarentur. Duæ naves ipsis Cineralibus de Eyrarbacha perierunt. Qvatuor in Vatnsleysustranda viri undis submergebantur, qvorum unus Gudmundus Jonæus, pedarius de Brunnastadis. Seqventi vere fluvius Grafará in Skagafiördo Hallgrimum Jonæ Sigurdi nomophylacis filium absumsit. Simon Gislavius in flumine Blanda, ponte nivea, qva stratum fuit, forte deceptus, interiit. Jonas Halthori filius in amne Hellisá in Nordurárdalo interiit. Item unus in amne Langá in Skardsheida & alter in fluvio Heradsvatnis in Skagafiördo obierunt. Postea adultiore æstate duo in eodem flumine perierunt, Jonas scilicet Jonæ filius, Olafi nepos, Ormi pronepos, qvi imprudens & amens fluvium extra vadum subiit, & Erlendus Sig-

nade einn madur í Laugá á Skarðs heide, item ein madur í Heradsvautnum í Skagafirde. Og enn þá sídar um sumarid drucknudu tveir menn í Heradsvautnum, Jón Jónsson Olafs sonar Orms sonar, er med óframsýne og galenskap reid úti ó-færa vad-leysu, og Erlendur Þórfinnsson Sigurds sonar, er hlióp til og vilde hiálpa Jóne, náde til hanns, og dróuz so báder frá lande í vatnanna diúp-hyl, og tíndu so báder sínu lífe. Þann 23ia Martii mánadar, um adra stund epter middege og þar fyrer og epter, sáz einn mikell hríngur rett um há-loptid, og geck hann um midia sólina og hinar tvær, ulfinn og gílinn, hvoriar allar gloggt sáuz. Í kríngum adal-sólina var einn annar hríngur minne, sá geck í gegnum hinar ulf og gíl og so ad hálfu uppí þann mikla hríng, og geck eitt belte gegnum hinn nedre, fyrer nedan sólina, enn uppfrá ulfinum og gýlnum: Voru sólar-hvítur miklar. Einnen uppfrá sólunne, þar er hríngurinn minne geck leingst upp, geck og eitt bellte íboged med faugrum hvítum lit, og horfde bugtin nidur. Og rett í há-lopte í þeim mikla hríng voru og hvítur margvíslegar, so og í þeim mikla hríng gegnt sólunne voru hvít-bleiker sólar-hrínger 5. Þeir saugdu, sem allt loptid sáu, og ecke meinudu fiaull, ad saumu mynder, sem voru fyrer ofan sólina, hefdu vered fyrer nedan einnen og ofanundan henne, og hálfs regnboga mynder hvoriu megen frá henne og bugarner ad sólunne. Vard stúlka brádkvaudd á Sandhóla-feriú. Sofnade í Gude Erlendur Ásmundsson sýsslumadur í Arness sýsslu. Sáz vígahnottur og vígabrandur á Mariumessu seinne, hvorttveggia sama kvolld, ad sagt var. Tók Jón Halldorsson rádsmannsdæme í Skálhollte siálfann Ný-árs-dag. Storm-vidre mikel adfara nótt hinns 4. Decembris, hroskladiz vída um hús og hey, brotnude 30 skip fyrer nordan land, tók

urdi ê Thorfinno nepos, qvi accurrens, Jona prehenſo, eum fruſtra retrahere adniſus eſt; ambo enim in gurgitem provoluti aqvis ſubmerguntur. Die 23. Martii circa horam ſecundam pomeridianam magnus halo in atmoſphæra ſuperiore apparuit, medium ſolem & parhelios, qvi apud nos Ulfur & Gíill vocantur, & tunc omnes clarè videbantur, diſſecans; ipſum ſolem corona minor circumdedit, qvæ parhelios & halonem illum majorem dimidiavit, qvam etiam zona ſubter ſole & ſupra parhelios pertranſivit. Circa ſupremam coronæ minoris partem, ideſt ſupra ſolem, multæ fuerunt lacteæ nubeculæ (qvas autor vocat Solar-hvííur.) Etiam ſupra ſolem in ſuperiore orbita minoris coronæ zona lunata albo colore, cujus concavitas deorſum vergebat, apparuit. Altius in halone majore diverſi fuerunt lactei orbiculi, & intra ejusdem limites e regione ſolis qvinq; coronæ ſolares ſubalbidæ. Dixerunt, qví cœlum, ubi montes proſpectum non prohibuerunt, obſervarunt, figuras easdem, qvæ ſupra, etiam infra ſolem, & utrinqve ſemi-iridis ſpecies, concavitatibus ſoli obverſis, apparuiſſe. Adoleſcentula in prædio Sandholaferienſi repentina morte moritur. Erlandus Asmundinus, præfectus toparchiæ Arneſenſis, placidè in Domino obdormit. Veſpere feſti Mariæ poſterioris meteora ignita in aëre apparuerunt. Jonas Halthori filius primo anni die qvæſturam cathedræ Skalholtenſis capeſſivit. Sæva tempeſtas in noctem, qvæ diem 4. Decembris præcedebat, incidens, ædibus & fœno paſſim damnum attulit; naves etiam in tractu boreali 30, & in Sudurneſis 18, ê ſtationibus elevando, perfregit. Ejusdem vehementia ſacellum qvoddam ligneum concameratum, qvod ante fores templi Reineſtadenſis ſtetit, in altum ſublatum, contun-

upp úr hrófum og naústum. Einnen brotnudu þá 18 skip um Sudurnes. Þá tók upp og brotnade allt í sundur þad litla hvolfda tre=virkis hús fyrer Reinestadar kyrkiu, sem vered hafde Sancta Sanctorum þeirrar miklu tre-kyrkiu, sem fordum var á Reynestad, og Jón Jónsson logmadur hafde láted ofan taka þá nær fyrer 70 árum, er hann hielt Reynestadar klaustur.

Hirdstióre var hinn same. 1.) Kom út kóngs bref um stadfestu logmannsdæmis Hr. Magnúsar Biorns sonar. 2.) Annad bref um þad, ei hækkiz forléningarnar, epter því sem fyrra árs suppliceran Gudmundar Hákonarsonar óskad hafde. 3.) Item kom út Kóngel. Majsts bref, stadfesting uppá Kópavogs dóm. Hann hlýder um kaupskap vid Danska og skuldareidur og saker þará, hardur og óþarfur Íslande. 4.) Einnen kom bref, ad blód=dálkur takiz úr fiskinum þá flattur er. Þessu komu Íslands reidarar af stad. Sendu þeir Íslands reidarar þad skip á Bátsenda haufn, sem í Grindavíkur haufn skylde liggia, vildu yfergefa skipa=legur þar, saker slisfara skipanna fyrre. Þetta mislíkade Grindavíkur búendum. Magnús logmadur reid af alþinge til Bessastada, og þadan í Skálhollt á samt umbodsmanninum Jens epter skickun haufudmannsins med fleirum valldsmaunnum, ad semia edur dæma millum M: Briniólfs biskups [sem hann badz á alþinge] og erfingia sal. Gísla Odds sonar biskups, sem voru, Hr. Arne logmadur, Síra Sigurdur, Eyríkur og Margret, um peninga Skálhollts stadar, gylldleika á þeim og þaurfnun, um útsiglingar tillag og á=vaurxt á stadarins gótse þad ár, um skilríke fyrer stadnum og stadarins egnum, og um fyrnd og lasleika Skálhollts kyrkiu, med því fleira, er þad bref innehelt, er Mag. Briniólfur upplas á

debatur. Sacellum hoc erat Sancta Sanctorum magni illius templi Reynestadensis, qvod Jonas nomophylax, ante 70 annos cœnobii administrator, amolitus est. Idem fuit Islandiæ prætor. Seqventia diplomata venerunt: 1.) De confirmatione nomophylacatus domini Magni Biörnæi. 2.) Permittit redemturas feudorum non assurgere, ut prioris anni libellus supplex Gudmundi Haqvinii instanter petierat. 3.) Erat confirmatio constitutionis Kopavogensis, qvæ de mercatura cum Danis, deqve debitorum hoc nomine factorum solutione, & multa; qvæ constitutio Islandis erat satis gravis & inutilis. 4.) Jubet pisci, dum exossatur, spinam sangvineam eximi. Hæc societas Danica, qvæ Islandicis mercibus providere solet, movebat. Hæc societas navem, qvæ in Grindavicha merces antehac exposuerat, nunc in emporium misit Batsendicum; voluit enim portum priorem, dissentientibus qvamvis incolis, propter acceptam calamitatem destituere. Nomophylax Magnus, postqvam Bessastados eqvitârat, Schalholtiam unacum Jona qvæstore & pluribus, qvi â Regis fuerunt ministeriis, jussu Prætoris petivit compositum, ut episcopus M. Brinjulphus in comitiis insulæ universalibus desideravit; controversiam inter ipsum & hæredes episcopi divi Gisli Ottonis, nomophylacem scilicet dominum Arnam, dominum Sigurdum, Ericum & Margaretam, de pecuniis cathedræ Skalholtensis earumqve valore & fœnore; de sumtu itinerario, cum Havniam ultimum proficisceretur, & de usu fructu ex possessionibus cathedræ pro eo anno; de rationibus sedis episcopalis possessionumq; eo pertinentium; & de vitiis & vetustate ipsius templi, cum pluribus, qvæ dijudicanda [episcopus] proposuerat, & ille libellus, ab ipso coram senatu publi-

alþínge, og leidrettíngar á beiddiz. Þetta allt var samed og sett nidur í Skálhollte. Skyldu þeir Arne logmadur og brædur hanns fá Mag. Briniólfe 1 hundr. hundr. í jaurdu, hvad þeir og giordu, enn hann vera þá í borgun um Skálhollts reikníng sídarmeir.

Halldeð handsals-øl Mag. Briniólfs biskups og Margretar Halldórs dóttur logmanns á Skridu í Horgárdal 9. Augusti. Þar var biskup Þorlákur og Magnús logmadur, Vigfús Gíslason sýsslumann, hvor er kom ad sunnan med biskupinum, og margt annad gódra manna. Item halldeð brúdkaup biskupsins M. Brinjólfs Sveinns sonar í Skridu 30. Augusti med mikelle rogsemd og kostnade. Þar var ennþá Þorlákur Hóla biskup, Magnús logmadur og margt annad frómra manna. Reid hussfrúin Halldóra Jons dótter þadan med Hr. biskupinum og dóttur sinne Margretu, ásamt audrum sínum þremur dætrum til veru og vistar í Skálhollte. [Deyde Jón Magnús son elldre sýsslumadur á Haga á Bardastraund dag 15. Novembris, og á sama áre litlu fyrre hanns kvinna Astrídur Gísla dótter. Skiptapar tveir á Breidafirde, annad farma-skip úr eyunum, hitt var frá Helgafelle, ætlade út í eyar, fannz skipid med 2 maunnum orendum, hinn þridie fannz ei. Á Þorláks-messu um sumarid í Selvoge vellte pilltur nockur steine ofan fyrer hól edur brecku óvart, kom steinninn í hofud á stúlku,, er svaf under hólnum. Hún lifde epter tvær nætur, enn pillturinn stravk burt O. E. S.]

Miked strid utanlands í aullum áttum á sió og lánde, utan í Danmork horfdiz hellst fridsamlega til. Þó voru um

cè recitatus, continet. Hæc omnia Skalholtiæ ſunt compoſita; ubi Arnas nomophylax fratresqve ejus epiſcopo 100 hundredarum fundo ſatisfecerunt. Epiſcopus vero onus rationum cathedræ reddendarum in ſe recepit. Nono die menſis Auguſti ſponſalia M. Brinjulphi epiſcopi & Margaretæ Halthori nomophylacis filiæ Skridæ Hörgàrdalenſis celebrantur, præſentibus, epiſcopo domino Thorlaco, Magno nomophylace, Vigfuſo Gislavio toparcha, qvi cum epiſcopo de auſtralibus terris ſimul advenerat, aliorumq; optimatum compluribus. Solennia vero nuptiarum die 30. ejusdem magna pompa nec minore ſumtu aguntur; qvibus etiam interfuit Thorlacus, epiſcopus Holanus, cum Magno nomophylace multisq; aliis ingenuis viris. Matrona Halthora Jonæa cum genero, filia Margareta tribusq; aliis inde Skalholtiam eodem loci manſum eqvitavit. [Jonas Magnæus major, toparcha Bardaſtrandenſis, Hagi perendie iduum Novembris, eodemq; anno paulo antea ipſius conjux Aſtrída Gislavia exſpirârunt. Duæ naves in Breidafiördo, altera vectuaria de inſulis, altera vero de prædio Hellgafell inſulas petitura, interierunt, qvarum altera cum nautarum duobus mortuis, tertio vero deſiderato, poſtea reperiebatur. Hujus æſtatis feſto Thorlaci adoleſcens qvidam in Selvogo de monticulo ſeu declivi lapidem forte devolvit, qvi decidens, caput puellæ, ſub monticuli radicibus dormientis, offendit. Illa poſt qvadriduum hoc malo occubuit; puer autem aufugit. O. E.] In exteris terris ubicunq; magna mari terraq; bella geruntur, niſi in Dania, qvæ potiſſimum pace fruebatur; nihilominus Rex totam ſuam claſſem pedeſtriumq; copiarum 20000 priori æſtate parata habuit; non tamen alios laceſſivit, nec ab aliis infeſtatus eſt.

allt hid fyrra sumarid aull Kóngsins skip ferdug og tilbúen, þarmed hafde hann til reidubúen 20000 lands-soldata, og sókte þó ei á neina, og adrer ecke á hann. I Hollande var þá í annad sinn forbod af Danmork, ad eingen skip úr aullu lande mættu sigla í neinar Danskar hafnar, og ecke til Norvegs, og ei helldur til Eyrarsunds. Hvad þeirra meiníng þarum var vissu menn ecke. I Svíaríke voru og aull skip til nærre 80. Var og ei vitanlegt hvad þeir þarmed meintu. Einn legate af Danmork reiste til Svíarikis, og var þar vel tekenn, ferdadiz sídan aptur til síns herra Kóngsins til Kolding, hvar hann um veturinn sat. Annars var kyrrt í Danmork. I Þýdskalande var enn samt stríd um allt landid í aullum áttum. Fransker voru þar í tveim hópum, so og Land-greifinn af Hessen med sinn her, þaradauke hertoginn af Lyneborg med sinn her, sem hafde lagdz um Wolffenbüttel, hofudstadinn í Brunsvíkur lande, sem Keysarinn hafde leinge haft. Þesser aller halda eitt med Svenskum í móte Keysaranum og Spaunskum, so og ímót hertoga af Sachsen og Brandenborg, sem med Keysaranum eru. Og eru nu Svensker aptur innkomner í Bóhmen og þar um allt Þýdskaland, og hafa inntekeð margann sterkann stad, og umhleypt þá borg, sem Keysarinn siálfur var inne med sína Keysarinnu og flesta Þýdska ríkis-herra. Sú borg heiter Regenspurg. Þar hielt Keysarinn ríkis-dag, og komu so Svíar á mótid, og badd hann þá Svíum frid og forlíkun. Hvornen þad tilgeck, spurdiz ei þad sama ár. Kongurinn af Spanien hafde og margt óvina, þvíad eitt kóngs-ríke áfast vid Spanien, sem heiter Portugal, var aldeilis frá honum falled, og haufdu útvaled ser annann kóng, og hafa so stríd vid þann Spanska Kónginn. Þaradauke eitt megtugt land Catalonien var og so falled frá þeim Spaunsku,

Omnes portus tam Danici qvam Norvagici & fretum Oresundicum totius Hollandiæ navibus à Danis denuo interdicuntur. Qva ratione fuerint ducti, ignotum. Seciæ etiam universa classis 80 ferè navium fuit apparata; sed in qvem finem, latuit. Legatus de Dania in Seciàm proficiscitur; ubi benè acceptus est; sed postea suum Regem, Coldingæ hac hieme residentem, revisit. Alias Dania ab armis & tumultu silebat. In omnibus provinciis Germaniæ tamen bella gerebantur. Galli ibidem duos aluerunt exercitus, & comes Hassiæ suum. Dux Lüneburgensis, qvi Gvelpherbytum, metropolin ducatus Brunsvicensis, qvam urbem Imperator diu in sua ditione & potestate tenuerat, obsidione cinxerat. Hi omnes cum Svecis adversus Imperatorem & Hispanos, item duces Saxoniæ & Brandenburgicum, qvi ex Imperatoris partibus steterunt, arma ferunt. Invaserunt Sveci Bohemiam & universam ferè Germaniam, multas & benè munitas urbes occupantes. Ratisbonam qvoq; copiis circumdederunt, Imperatore cum Imperatrice & plerisq; proceribus comitia regni ibidem habente. Qvibus (Svecis) Imperator pacis conditiones obtulit. Qvem autem eventum hæc habuerint, eodem anno non cognoscebatur. Rex Hispaniæ multos itidem habuit hostes; nam præter Lusitaniam, regnum Hispaniæ conterminum, qvæ ab eo desciverat, Regem sibi ipsa eligens, Cathaloniam amplam provinciam, & ducem Lotharingiæ, ab Hispanis deficientes & cum Gallis se conjungentes, bellum illi (Regi Hispaniæ) intulit Galliarum Rex, duabus ejusdem urbibus firmis & populosis priori æstate potitus. Angli & Scoti priori æstate magnum etiam bellum conferebant, adeo ut hi Angliam invaderent, & castella ibi novem

og eru forlíkader vid Frankaríke, og strída so uppá Spanska. Þar med hertoginn af Lotharingen var og fallenn frá Spaunskum til þeirra Fraunsku. Kóngurinn af Frankaríke strider og einnen uppá hann (Kónginn af Spanien) í aullum áttum, og náde af haunum þad fyrra sumarid tveimur mektugum borgum. Med Engelskum og Skottum var og so miked stríd hid fyrra sumarid, so ad Skottar fellu inní England, og tóku þar 9 kastala og fleire smá-borger, og eru þar ennu, þó (ad saugn) forlíkadiz þad, og eru þeir nú í búnínge til heimferdar í Skotland. Drottenn vor herra gefe oss frid og samþycke.

Anno 1641. Þá var hardur vetur frá Jólum, og framepter aullu um vorid miog hardt, enn serdeilis voru jardbaunnin á Þorranum, og aundverdlega á Góinne, enn frost þess meir sem áleid meir, þó batnade 4da dag í Páskum, og var gott vor. Þá tókuz mikler hluter med aullu Sudur-lande, serdeilis í Þorláks-haufn, þar vard lestar-hlutur. Þá vard skip-tape á Hravne í Grindavík. Þad sumar brotnudu 2 kaup-skip fyrer nordan á sama skere fyrer Sléttu, sigldu uppá þad, brutu skipin, enn mistu gótsid mest-allt, menn komuz af, átte annad ad liggia í Húsavík, enn annad í Spákonu-fells-haufda. Þad sumar var madur rettadur á alþínge, Helge Þorgeirs son ad nafne, sem falled hafde í hórdóma og stocked af Vestfiordum í skip med Engelskum, í Englande sig gift, ad sinne konu lifande her á lande, kom sídan aptur híngad í land, og lá her epter um veturinn, sídan tekenn og med dóme til alþíngis hafdur. Þetta sumar miked gras, enn úthey nyttuz ei vel. Geck landfar-sótt um havstid, í hvorre sofnudu marger menn. Deyde sá fróme og vellærde kennemann, Síra Sigurdur Odds son í Arnarbæle Stephans sonar prests frá Gavlveriabæ í Flóa, 11. Novembris, sem er Mar-

pluraq; oppidula caperent. Qvi jam, post factam, ut ferunt, pacem, in Scotiam reditum parant. Det nobis Dominus pacem & statum concordem!

Anno 1641. Hiems in ver fermè valdè dira fuit; nivibus vero media ad Martium usq; maximè inhorruit, frigoribus eo majoribus, qvo cœpit esse provectior. Feria autem 4ta Paschatos cœlum mitescens. Placidum inde ver excepit; qvod incolis australibus magnam piscium capturam importavit & imprimis Thorlakshausnensibus; ubi summæ portiones triginta centupondia piscium aridorum faciebant. Id temporis navis de Hrauno in Grindavicha undis est absorbita. Hac æstate duæ naves mercatoriæ, qvarum altera ad portum Hulavichensem, altera vero ad Spakonufellensem missæ, in scopulum pro Sletta boreali, pansis velis, impingentes, franguntur. Merces omnes ferè amittebantur; nautæ vero omnes evaserunt. In foro generali vir qvidam nomine Helgo Thorgeiri filius pœnas capitales dedit, qvi post multoties commissa adulteria à Vestfiördis se in navem Anglicam subduxit, & in Anglia, hic viva adhuc uxorê, aliam duxit; at cum in patriam reversus, antecedente hieme hic remanserat, in forum generale judicatus defertur. Hac æstate prata admodum fuere graminosa; viliori tamen fœno siccescenti malè cessit. Hora autumnali morbo epidemico multi per insulam decesserunt. Die 11. Novembris, festo scilicet Martini, moritur Arnarbæli probus & apprimè eruditus verbi divini minister dominus Sigurdus Ottonis, Stephani filii curionis Gaulveriabæensis, qvod situm est in Flóa prædium, filius. Perendie ejusdem mensis idus sapiens & cordatus vir Jonas Magnæus major, toparcha Dalensis, ejusdemq; anni mense Augusto con-

teinns-messa. Item deyde Jón Magnús son elldre sýsslumadur í Dala sýsslu þann 15da dag sama mánadar, einn vitur og vel skynsamur madur. Item deyde hanns kvinna Astrídur Gísla dótter sama árs í Augusti mánude, ein fróm og gudhrædd kvinna. Item deýde sá gudhrædde og heidurlege kennemann Sira Oddur Stephans son, prófastur í Arness sýsslu, þann 3ia Decembris í Gavlveriabæ í Flóa, einn medal lærdustu manna*) í þann tíd her í lande, hafde ádur skólameistare vered í Skálhollte maurg ár, og leinge utanlands studerad. Þetta havst á Allra heilagra-messu siálfa sofnade Jón Odds son í Reykiavík á Seltiarnarnese. Margra presta lát spurdiz ad nordan og leikmanna. [Hvarf madur úr Mosfells-sveit, ætlade yfer Svínaskard ad leita ad savdum. Færleikurin kom heim um kvöldid, enn madurinn hefur ei sez sídan. O. E. S.] Þad sumar urdu umbodsmanna skipte á Bessastaudum, siglde Jens, enn kom aptur Laurentz. Þad havst vard skip-tape millum lands og eya fyrer Eyasande. Þetta havst var gód vedur-átt frám ad Jólum.

Þá sáuz undarleger og serleger hvalfiskar í Borgarfirde og Hvalfirde, voru al-hvíter á lit, sem stór út-selur ad vexte. Sá í Hvalfirde sáz, var þar frá Kross-messu um vorid frám ad Jóla-faustu, þad menn vissu. Þeir fóru so grunnt, ad menn máttu giorla siá þá af þurru lande. [Um havstid sáz ormurinn í Lagarfliótе. Reid M. Brinjólfur Sveins son sína visitatiu-reid um Avstfirdínga fiórdúng, og er hann reid frá Eydaulum í Breiddal, fell hesturinn under haunum, þar hann var nær komen Berunese yfer Fagradals-skard, so hægre haundin vatz um lidinn, var aptur í lid kippt af Birne Þorvalds syne

*) Al. Kennemanna.

jux Aftrida Gislavia, fœmina proba & pia, vitam cum morte commutarunt. Die 3. Decembris moritur ingenuus & honoratus dominus Otto Stephani, paftor Gaulveriabæenfis, & in toparchia Arnefenfi præpofitus. Hic inter doctiffimos fui temporis in Islandia *) habebatur, qvi multis annis ludi Skalholtenfis magiftrum egerat, longo olim tempore in ftudiis verfatus academicis. Hoc autumno, fefto omnium Sanctorum Jonas Ottonius Reychiavichæ in Seltiarnarnefo obdormivit. Multorum præterea in locis aqvilonaribus tam clericorum qvam laicorum mors nunciatur. [Vir qvidam de parochia Mosfellenfi collum Svinafkardenfe, oves indagatum, fuperaturus, evanuit. Eqva, qva vehebatur, eodem vefpere rediit; ille vero nunqvam inde vifus eft. O. E.] Hac æftate qvæftor infulæ regius mutatur; Johanni enim in exteras terras abeunti Laurentius fuccedit. Hora autumnali navis ante oras Eyafandi inter infulas & continentem aqvis periit. Cœlum ad feftum natalitium mite. Tunc mirandi & fingulares ceti, albo colore, & phocam majorem, qvi vocatur Ut-felur, magnitudine referentes, in Borgarfiordo & Hvalfiordo vifi funt; & ille in Hvalfiördo, â fefto verno Crucis ufq; in Adventum feu hebdomades, qvæ feftum natalitium præcurrunt, qvoad fcire licuit, ibi fuit. Hi tam vadofa legerunt brevia, ut de arido facilè poffent confpici. [Hoc autumno monftrum in fluvio Lagarfliót apparuit. Cum M. Brinjulphus Svenonis fil., inter vifitandum tractum Auftfiördenfem, Eydalis (prædium in Breiddalo fitum) relictis, collum Fagradalenfe fuperaverat, prope prædium Berunes eqvus, qvo vehebatur, decidit. Qvo lapfu dextra epifcopo manus extorqvebatur, qvam luxatam ipfius

*) Al. Sacerdotes.

smá-sveine, og komu so til Beruness, og lá biskup þar hálfa adra viku, medan verkinn dró úr. Skede þetta þridiudag, sem var pridie Bartholomæi. Enn komu heim í Skálhollt daginn fyrer Michaelis-messu. Fædd í Skálhollte Ragnheidur Brinjólfs dótter siálfa Máriu-messu sídare in Septembri die 8. sem var midvikudag, nær fyrstu kluckustund epter middag, eda þride iúnge eyktar epter hádege. Var sá dagur fædíngar-dagur sælla var meyar Mariæ. Gud gefe lucku og blessan! Er Ragnheidur heiten epter biskupsins módur Ragnheide Páls dóttur, enn hún var heiten epter sinne fandur-módur Ragnheide Peturs dóttur, sem átte Jón Magnús son á Svalbarde, dóttur Peturs Lopts sonar og Sigrídar systur Cecelin, sem átte Síra Sigurdur Jóns son á Greniadastad, sonur biskups Jóns. M. B. S. S.]

Anno 1642. Þá var gódur vetur, optast voru hagar, á álidnum Þorra og aundverdre Góe kom skast líted. Druckn-ade madur í Hvítá Einar Narfa son 3ia Januarii um kvoldtíma, reid heiman frá Skálhollts stad med preste frá Olafsvollum og útí ár-vaukina, enn allt lá annad. Nádu hesturinn, enn hann ei. Deyde sá fróme og gudhrædde kennemann Síra Páll Erasmus son frá Skúmstaudum í Landeyum á sinne egen jaurdu 14. Januarii. Skiptape under Eyafiaullum; og 4 hrauktu til eya undereins. Þá vard og skiptape í Grinda-vík í Járngerdastada-sunde teinæríngur, komu af 2 lamader, enn 9 druknudu. [Skip-tape á Borgarfirde sex æríngur. O. E. S.] Þann 20. Februarii hlióp snió-flód á Reynevollum í Kiós, sem burttók hey mestaull úr gardinum, og bravt hlauduna og fiósid, og drap 13 navt, enn 2 komu af, og bar griót

amanuensis Biörno Thorvaldius retorsit. Episcopus deinde Berunesum pervenit; ubi selqvi septimanam, qvoad ille articularis morbus remisit, æger substitit. Hæc pridie festum Bartholomæi acciderunt. Pridiè vero Michaëlis Skalholtiam episcopus rediit. Die 8. Septembris, qvi fuit Mercurii, festo scilicet natali divæ Mariæ, una fere hora seu tertia parte trihorii post meridiem, Ragnheida Brinjulphi filia Skalholtiæ in lucem editur. Deus benignis adsit auspiciis! Denominabatur puellula ab episcopi matre Ragnheida Pauli filia, qvæ â sua amita Ragnheida, qvam Jonas Magnæus, prædium boreale Svalbard qvondam inhabitans, in matrimonio habuit, Petro Loptsonio Sigridaqve, sorore Ciciliæ conjugis domini Sigurdi episcopi Jonæ filii pastoris Grenjadastadensis, nata. M. B. S.]

Anno 1642. Hiems mitis fuit, pascua pecudibus raro inhibens; nisi qvod inclinante Porra & ineunte Goe paululum asperior. Vespere diei 3. Jan. vir qvidam nomine Einar Narvæus, qvi cum pastore Olafsvallensi Skalholtia abeqvitavit, in fissuram Hvitàæ, cæterà gelatæ, decidens, interiit. Eqvum recuperarunt, illum non. Die 14. Januarii probus & pius sacerdos dominus Paulus Erasmius Skuinstadis in tractu Landeyensi, qvod ipse possidebat prædium, defunctus est. Navis sub Eyafiallis, alteraqve decemremis præ Jarngerdastadis Grindavichæ cum remigibus hujus novem, duobus qvamvis læsis evadentibus, undis perierunt. Eadem tempestate qvatuor naves ad insulas Vestmannicas agebantur. [Navem sinus Borgarfiördensis absorbebat. O. E.] Die 20. Februarii inundatio nivea Reynevallis in toparchia Kiosensi maximam fœni partem absumsit, bovile cum fœnili, hominibus, qvi inerant, vix periculo ereptis, diruit, boves tredecim enecans, duobus tan-

á túnin og ſkemde þav, maunnum ſem í fióſinu vóru, vard navmlega hiálpad. Á ſama dege hlióp og ſo á Þorláksſtade, ſo flytia vard bæinn um vorid. Einnen hlióp á Hurdarbak, ſo peninge vard hætt. Item hlióp enn mieg hætt ſnióflód á Tindaſtade á Kialarneſe, hvort flód ad burttók heyin og fióſid, ſo ei komuz undan nema 3 navt og menninner med miklum harmkvælum, því ad af bænum tók nockur hús þarmed. Druck-nade madur í Þiórsá um vorid á Ferin, ætlade ad ſækia egg í Olmódsey. Um vorid í vertídar-lok ſáz vígabrandurinn á Stafneſe. Um havſtid feck madur vitfyrdíng á Skeidum bú-ande á Hlemmeſkeide Aſmundur ad nafne, og var ſo þann vet-ur.

Um veturinn drucknade madur á grandanum, ſem lig-ur úr Hólminum, Sigurdur Sigvatsſon ad nafne, ſá er lenge bió á Hvaleyre.

[Reid Torfe Jónsſon af alþínge med faudur ſínum, og ſkilde vid biſkupinn, og veſtur til Núps í Dýrafirde, og ſiglde med Daunſkum á Þíngeyre til Kavpenhafn, ſtuderade þar ſo vid academied 4 ár, kom ſo út á Eyrarbacka, reid heím í Skál-hollt, og ſagde biſkupinn M. Brinióľfur hann gude velkomenn. Reid hann ſídan veſtur, fann faudur ſín og módur, og ſo aptur um havſtid í Skálhollt, var þann vetur locator þar, reid ſo um ſumarid epter med biſkupe, er hann viſiterade yfer Veſtfirds-ínga fiórdúng. Enn um havſtid, er biſkup kom í Skálhollt,

tum evadentibus, & prata lapidibus aſperſit corrupitq;. Eodem die hoc malum prædium Thorlaksſtados adeo confecit, ut ſeqventi vere illud loco dimovere neceſſe eſſet. Eandem calamitatem villa Hurdarbak experta, tantum non pecudes amiſit. Idem etiam Tindaſtados Kialarneſenſes in permagnum diſcrimen adduxit; nam non modo ibi fœnum cum bovili exhauſit, ut nonniſi tres boves e vado emergerent; ſed etiam aliqvam partem ædium obruit, ut ne qvidem homines ſine maximis tormentis periculum poſſent evitare. Hoc vere unum, qvi ova de inſula Olmodenſi erat allaturus, fluvius Thiorsà e regione prædii Ferjæ abſorbebat. Circa tempus, qvô incolæ piſcaturæ ſolent renunciare, meteoron igneum gladii ſpecie Stafneſenſibus in atmoſphæra apparuit. Hora autumnali qvendam nomine Aſmundum, qvi prædium Hlemmeſkeid in territorio Skeidenſi ſitum incoluit, dementia cepit, illaq; ſubſeqventi hieme vexabatur. Hujus anni hieme Sigurdus Sigvatſonius, Hvaleyram diu inhabitans, in iſthmo, qvi emporium Holmenſe jungit, & acceſſu maris ſemper inundatur, demerſus eſt. (Torvo Jonæus, cum epiſcopo in foro generali dixerat vale, unacum patre Nupum occidentalem in Dyrafiördo eqvo ſe contulit, Havniamq; cum Danis Thingörenſibus navigavit; ubi poſtqvam ſe ſtudiis academicis per qvadriennium imbuerat, in patriam rediit, Eyrarbachiqve exſcenſione facta, Skalholtiam primum eqvitavit; ubi ab epiſcopo ambabus ulnis fuit acceptus. Inde in oras occidentales, parentes reviſum, & ab integro Skalholtiam tempore autumnali iter dimenſus, in ejusdem cathedræ pædagogio ſubſeqventi hieme collegam egit. Cum epiſcopus ſeqventi æſtate Veſtfiördos viſitavit, hic Torfo illi à manibus fuit. Autumno vero, epiſcopo Skalholtiam reverſo, paſtoreq; do-

og Síra Finnur veik frá dóm=kyrkiu, vígdiz Torfe ad forlage biskups, og vard þar kyrkiu-prestur. Skrifadiz þá datum 1647. Var hann þá 30 ára.*] Um hanns gifting stendur fyrr skrifad. Gud gefe haunum lucku og blessan.

(Annann dag Páska fór skip úr Vestmannaeyum til Engelskra, kom á stormur, sleit frá skipinu, hrauktuz um nóttina og fram á daginn, nádu navmlega Þorlákshaufn miaug mátt dregner, vard hiálpad skipe og maunnum. Madur frá Bessastaudum hvarf á Grindar=skaurdum um vorid, annar fyrer nordan, funduz ei aptur. Þann 24. *) Martii urdu 2 menn fyrer snióflóde avstur á Kolmúla, nádiz annar aptur, enn annar ei, því snióflódid sleygde haunum fram á sió. Kona drucknade í Brúará á Bemódstada vade, enn madur hennar med barne komz af. O. E. S.]

(Deyde Ragnheidur Eggerts dótter vestur í Patrix=firde í Savdlavksdal þann 6. Augusti, hafde alldur 93 ár, sem var fróm og gudhrædd hofdíngs=kvinna, og vel avdug vered hafde, var hennar mále epter Magnús Jóns son med hennar tilgiauf 9 hundrud hundrada í jardagótse, fáum hundrudum fátt í.

Fæddur í Skálhollte Haldór Brinjólfs son 8. dag Decembris, fimtudag í daugun siálfa, sem munde um dagmál, var tvíbure, enn annad andadiz ádur skírn hlavt. Reid M. Brinjólfur um Sydurnes og fyrer Jokul sína visitatiu-reid, kom

*) Undangangande parenthesi hefur vidbætt Síra Torfe Jóns son.
*] Al. 25ta.

mino Finno Cathedram relinqvente, anno à partu virginis 1647. Torvo triginta annos natus, episcopo auctore, ad sacerdotium cathedrale inauguratur.*] Ejus nuptias memoriæ antea mandavimus. Adspiret cœptis illius ipse Deus! [Feria secunda Paschatos navis de insulis Vestmannicis, dum alteram Anglicam præternavigantem petebat, oborta tempestate, ab illa avulsa, per totam noctem & in multum subseqventem diem in undis fluctuavit. Tandem difficulter portum Thorlaci contigit, & cum enervatis nautis e periculo fuit redemta. Hoc vere vir de Bessastadis in Grindarskardis & alter in qvadrante boreali evanuerunt. Horum neuter unqvam inde repertus est. Die 24. †) Martii nivium illuvies duos viros Austfiördenses in Kolmùla obruit, qvorum alter inventus est; alterum vero violentus inundationis raptus in mare propulit. Mulier in amne Brùarà, per vadum Bemodstadense transiens, interiit, marito cum infante evadente. O. E.] [Die 6. Augusti moritur Ragnheida Egerhardi filia Saudlauksdalo Patrixfiördensi, anno ætatis 93. Hæc matrona proba piaq;, magnas habuit possessiones in fundis; nam hæreditas, qvam â Jona Magnæo acceperat, dote annumerata, 1080 hundredarum fere erat. Die 8. Decembris, festo videlicet conceptionis divæ Mariæ, qvod tunc in diem Jovis incidit, cum prima luce vel circa horam sextam, Halrhorus Brinjulphius cum altero gemello Skalholtiæ nascitur; qvorum posterior, priusqvam sacra fonte tingeretur, exspiravit. Episcopus M. Brinjulphus, cum tractus Sudurnesenses & Jökulensem visitarat, post festum Crucis rediit. Idem altera vice templa Vestfiördensis qvadrantis visitavit, & in eodem itinere Trechildis & Adal-vichas

*) Præcedentem parenthesin addidit dominus Torvo Jonæus.
†] Al. 25.

heim aptur epter Kross-messu. Annnur yferreid M. Briniólfs yfer Vestfirdínga fiórdúng kyrkiur ad visitera. Reid hann þá í Trekillisvík og Adalvík, hvar ei hafde ad saugn meir enn 100 ár visiterad vered, og ei af biskup Ogmunde. Og reid so þadan og ferdadiz yfer Isafiardar diúp, og so til Hollts í Onundarfiord, og sat þar kavpol Biorns Snæbiorns sonar skólameistara, er sídar feck Stadastad á Aulduhrigg epter Sira Gudmund Einars son, til Þórunnar Jóns dóttur prests Sveinns sonar bródur biskupsins. Tók hann so þá sídustu blessan síns alldrada fodurs, sem þá enn var á daugum karlægur. Hann lifde 84 ár. Sídan reid biskupinn heim í Skálhollt. M. B. S. S.]

Anno 1643. Var vetur gódur. Forgeck skip í Grindavík í Stadar-sunde teinæríngur, komuz af menn nockrer, annad á Midnese sexæríngur. Þá var fiske-ár gott. Þenna vetur andadiz sá virdulege mann Hákon Biorns son í Nese á Seltiarnarnese faustudaginn langa. Hanns fader var Sira Biorn Gísla son, bróder Arna Gísla sonar á Hlídarenda. Þá var gott vor og grassamt sumar, enn nýttiz misjafnt. Um sumarid á slætte vard madur og kona og sonur þeirra brádkvaudd á einum dege á Steinvade í Utmanna-sveit í Fliótsdals herade avstur. Þriú ungbaurn lifdu epter. Meintu menn þad tilferle sked hafe af silúngs áte, hvor kalladur er ofug-ugge. Um havstid vard og skiptape í Krókssirde fyrer vestan. Þeir fóru úti ey nockra ad sækia laumb, hlódu of-frekt skipid, enn ákom fiúk og stormur, dóu menn tveir, enn einn komz af. A Grímslæk í Olvese stack madur sig óviliande í kvidinn á brodd-staf, og dó so. Sáz vígabrandyrinn á Mariú-messu á Jóla-faustu.

pervenit. Qvæ duo territoria proximo ante feculo (ut ferunt) nullum Islandiæ præfulem, imo ne qvidem Ogmundum viderant. Inde epifcopus, trajecto finu Ifafiördenfi, Holtum in Onundarfiördo petivit; ubi interfuit fponfaliis Biörnonis Snæbiörnii, olim ludi magiftri, cui poftea feudum Stadaftadus in Olduhriggo poft dominum Gudmundum Einaræum contigit, & Thorunæ paftoris Jonæ Svenonii epifcopi fratris natæ, & ultimam patris benedictionem accepit, qvi adhuc vixit, & annos 84 implevit, qvamvis jam tum propter decrepitam ætatem lectulo affixus. His peractis, epifcopus Skalholtiam rediit. M. B. S.]

Anno 1643. Hiems fuit mitis. Navis decemremis in Grindavicha in Stadarfundo, alteraq;, triremis de Midnefo, aliqvot illiûs remigum evadentibus, undis demerguntur. Hoc anno multa pifcium fuit captura. Obiit hujus hiemis fefto paffionis Salvatoris noftri Nefo in promontorio Seltiarnenfi honore dignus vir Haqvinus, paftoris domini Biörnonis Gislavii fratris Arnæ, qvi Hlidarendi fedem habuit, filius. Placidum inde ver æftasq;, campos copiofo gramine coronans; licet ejus fuerit anceps utilitas, excipiebant. Hoc fœnifecio, Steinsvadi intra tribum Utmannafveit tractumq; Fliotsdalenfem in orientali qvadrante, maritus cum uxore & filio omnes eodem die fubitaneam mortem oppetebant; adeo ut in domo tres recens nati infantes effent fuperftites. In caufa fuiffe exiftimarunt venenatam, qvam ederint, truttam, qvæ apud nos vocatur Øfug-ugge. Seqventi autumno in Kroksfiördo occidentali duo, agnos de infula qvadam apportaturi, qvi navigium, qvô vehebantur, adeo temerè onerârant, ut, vento cum nivicidio increbefcente, demergeretur, periêrunt; unus autem periculô defunctus eft. In prædio Grîmslæk Olvefenfi vir

Þann sama dag andadiz Síra Sigurdur Olafs son, Síra Olafs Brands sonar Einars sonar, var sóktur til Hamarenda frá Snóksdal ad þiónusta vinnustúlku þar, fór fylgdarlaust heim yfer hálsinn í snió og fiúke, hrapade ofan fyrer biaurgin fyrer vestan Hamarenda 20 fadma hæd, og fannz þar ad morgne ørendur. Enn hestur hanns sette heim til Hamarenda um kvøldid, og var tavmurinn nidre. Í Húnavatns sýsslu átte madur barn vid stiúp-dóttur sinne. Kom hálfs-mánadar skorpa fyrer Jólin, batnade med Ymbredaugum. Vard jard-skiálfte Jóla-nóttina.

Hávst þetta fellu Svensker inn í Danmørk, og inntóku miked fyrer Kóngel. Mayst, ræntu, brenndu og drápu fólk, komu óvart, og fóru leynelega. Hvarepter ad byriadiz ógnarlegt stríd med blóds-úthellíngu mikille á bádar sídur.

Anno 1644. Var vetur gódur, enn vorid hardt. Fiske-ár sydra. Dag 14. Februarii forgeck sexæríngur á Utskálum í Garde med 7 maünnum. Þad skip var frá Gaurdum á Akranese. Hiá Narvakote sudur vard skiptape, fóru med fiske-farm í Keblavík. Þann 18. Maij komu tvo skip í Hafnarfiord, sem meintuz Hollendsk, vildu fá ad kavpa. Enn Umbodsmadurinn sende epter løgmanninum Arna Odds syne, rediz þad af, ad Íslendskum var fyrerboded ad kavpa. Sigldu þeir

qvidam, aculeum baculi de improviso ventri impingendo, necem sibi attulit. Festo Mariæ, qvod in hebdomadas, Natalitia Christi præcedentes, incidit, meteoron specie gladii igniti conspicitur. Eodem die pastor dominus Sigurdus domini Olai filius, Brandi nepos, Enarisq; pronepos, villam Hamarendos inhabitans, Snoksdalum vocatur, ut ancillæ ægrotanti officium præstaret. Is iter per collem, multa nive cadente & terram operiente, incomitatus remetiens, per prærupta 20 orgyias alta occidentem versus ab Hamarendis se forte præcipitavit, qvorum sub radicibus postridie emortuus ostendebatur. Eqvus vero eodem vespere, habenis ad terram demissis, Hamarendos rectà cursum tetendit. In toparchia Hunavatnensi qvidam privignam incestavit. Semi mensis ante julinus venit incolis asperus. Ineunte septimana qvatemporali cœlum mitescit. Fit terræmotus vigilia prima natalium Christi. Hoc autumno Sveci in Daniam de improviso & clanculum excurrunt, magnam partem regis nostri ditionis occupant, & latrocinantes, igne & ferro omnia vastant. Inde bellum cruentum inter utrosqve inhorruit.

Anno 1644. Hiemem mitiorem ver inclemens excepit. Hoc anno larga piscium captura australes beavit. Die 14. Februarii navis sexremis cum septem remigibus ante Utsl'álos, qvod in Gardo [locus maritimus australis] situm est prædium, interiit. Hæc navis fuit de villa Gardis in Akraneso. Altera piscibus, qvos Keblavicham erat advectura, onerata, apud Narvakotum australe gurgitibus hauriebatur. Die 18. Maji duæ naves, qvæ de Hollandia putabantur, in portum Hafnarfiördensem venerunt, mercaturam cum incolis habituræ. At prætor Arnam Oddsonium nomophylacem de his consultum per nuntium ad se vocavit. Itaq; ab iis fuit de-

síðan ad viku freste under Jokul, og vixluðu þar. Drucknade pilltur hiá Arnarbæle. Seinnt í Augusto brotnade Hofsóss kaupfar vestur við Strander, komuz menn af, enn góts náðiz líted.

Þetta sumar kom sótt út á Eyrarbacka, þá óvenjuleg her í lande, hvoria Danſker kalla **Misling**, og geck yfer allt landid, og vard miog mannſkæd. Brann hús í Vidernese fyrer nordan, og þar inne til 30 hundrada í bókum og klædum, átte Sira Sigfús Eigils son, er ádur var ſkólameiſtare á Hólum.

Þann 23ia Octobris tók sá Svenſke edur Hollendſke Admiral fyrer Kónginum af Danmork þesse epterfylgiande ſkip. Þad 1ta het *Patientia*, med 48 styckium, drápu Admiralenn herfelega, sem var Pros Mundt, hvor her í lande var þá hofudsmadur. 2ad het **Trelovir** med 36 styckium. 3ia **Oldenborg**, med 36 styckium. 4da **Stormaren**, med 28 styckium. 5ta **Fides** med 28 styckium. 6ta **Toloivir.** 7da **Netelbladt.** 8da **Lamb.** 9da **Roben.** 10da **Tre-Kroner.** Þesse 5 med 108 styckium. 11ta **Pellican.** 12ta **Lyndvorm.** Þesse bæde med 64 styckium voru uppbrennd. 13da **Blodeylove.** 14da **Delmenhorſt.** Þesse bæde voru jaugud uppá gryññingar. **Marchatt** og **Selhundt**, og ein Galiot komuz undan. Kóngsins son Hans Ulderich var ſkoteñ til davds, sem var Admiral yfer 60 styckium. [Fæddur Sveinn Brinjólfs son í Skálhollte 19. Septembris, festo Januarii Episcopi, fiñtudag viku, nær jafnær dagmálum og hádege, heitenn epter Biſkupsins faudur, þá enn lifanda. Og andadiz barnid siálfa Michaelis-messu under embætte, cum caneretur Symbolum Ambrosii; *Te Deum* &c.

cretum, ut nullam horum merces emerent Islandi. **Cæterum** Hollandi poſt unius hebdomadis ſpatium Jokulum adnavigarunt, ibiq; merces permutarunt. Puer ad Arnarbælum aqvis periit. Extremo menſe Auguſto navis mercatoria Hofsoſenſis oris occidentalibus alliſa, frangitur. Nautæ undis evaſerunt; minima autem mercium pars liberata. Hac æſtate ignotus morbus, qvem Dani Miſling vocant, cum nave Eyrarbachenſi huc immittur, per totam inſulam graſſans, permultis fuit pernicialis. Viderneſi borealis ædes cum libris & veſtibus, qvæ inerant, & dominus Sigfuſus Egilli filius, prius rector ſcholæ Holenſis, poſſidebat, 30 hundredarum æſtimatis, incendio deleta fuit. Die 23. Octob. præfectus claſſis Svecicæ aut Hollandicæ ſeqventes naves Regis Daniæ cepit: 1a nominabatur *Patientia*. Hæc 48 bombardis nauticis fuit inſtructa. Præfectum navis, qvi fuit Pros Mundt, inſulæ regius præfectus, latrones tyrannicè interfecerunt. 2da *Trelovir* cum 36 tormentis. 3ia *Oldenborg* cum totidem. 4ta *Stormaren* cum 28. 5ta *Fides* cum totidem. 6ta *Toloivir*. 7ma *Netelbladt*. 8va *Lamb.* 9na *Roben*. 10ma *Tre-Kroner*. Hæ qvinq; cum 108. 11ma *Pellican*. 12ma *Lyndvorm*. Hæc utraq; cum 64 ſclopetis incenſa eſt. 13tia *Blodeylöve*, 14ta *Delmenhorſt*. Hæ duæ in brevia urgebantur. *Marchatt*, *Selbundt* unaq; navis actuaria evaſerunt. Regis filius Hannes Ulderich, qvi navi 60 tormentorum præfuit, telo conficitur. [Naſcitur Skalholtiæ Sveno Brinjólphſonius die 19. Septembris, feſto Januarii Epiſcopi. Dies in hebdomade fuit Jovis; ſed hora ante meridiem ſemiundecima. Cognominis erat puellulus avi adhuc vivi. Obiit ipſo feſto Michaëlis, cum caneretur in templo Symbolum Ambroſii: *Te Deum* &c. Celebrantur nuptiæ Jonæ Halthorſonii & Ingeburgis filiæ Jonæ Magnæi natu majoris de Bardaſtrönd.

halldeð brúðkaup Jóns Haldórs sonar til Ingebiargar Jóns dóttur Magnús sonar elldra af Bardaſtraund. hafðe hún áður átt Gunnar son Arngríms preſts Jóns sonar. Hann í sama máta giftur Málfríðe dóttur Hallgríms Guðmunds sonar. Í sama sinn halldeð brúðkaup Guðmundar Torfa sonar, Eyríks sonar, Biarnasonar, Þorleifs sonar, Páls sonar frá Keldum, og Valgerðar Halldórs dóttur lögmannns Olafs sonar, í Skálhollte Dominica Adventus. M. B. S. S.]

Þann 18. Decembris deyðe sá virðulege Síra Sveinn Símons son að Hollte í Önundarfirðe að fullenðuðu sínu 85. áre, saðður lífdaga, sem hann hafðe í kennemanns embætte vereð og með heiðre þiónað 67 ár, enn prófaſts embætte nær 45 ár eður lengur. Fyrſt hann vígðiz, var hann preſtur á dómkyrkiunne í Skálhollte nockur ár í tíð Hr. Gíſla Jóns sonar. Og sette hann hann so á Hollta-ſtað epter Síra Briniólf Jóns son. Hann var serdeilis preſtmann, og yfergeck velfleſta menn í hegðan og ſkickun so vel druckenn sem ó-druckenn.

Anno 1645. Var góður vetur fram á Góe, komu þá snióar og harðende fram á sumar. Fiſkaðiz vel. Gras í meðallage. nýttuz taudur*) vel, enn úthey laklega. Þann 6. Februarii drucknaðe í Olvesá Skálhollts ſtaðar ráðsmaður Jón Halldórs son Olafs sonar lögmanns, og með hannum ſkólapilltur Böðvar Steindórs son Finns sonar frá Ingialldshóle. Þeir riðu út í Þorlákshaufn, og burt þaðan aptur í þoku, og var meining manna, þeir mundu villz hafa út á ísinn á Óseyre. Lík

*) Þetta gras kallaz hiá oſſ TAÐA, og hefur án efa feingeð nafn af orðinu Tað, Skarn, sem á Latinu kallaz *Fimus*. Því á hauſtin bera Innbyggiararner ſkarn á tún sín, þar sem þau eru maugur, að fyte ne þau því helldur, og bere síðar þeſſ meire ávauxt.

Nupta prius fuerat ſponſa Gunnero Arngrimi ſacerdotis Jonæi filio. Sponſo prior conjux erat Malfrida, Hallgrimo Gudmundſonio nata. Eodem tempore, id eſt 1a Dominica Adventus, Skalholtiæ nuptias fecerunt Gudmundus Torfii filius de Keldis, Erici nepos, Biarni pronepos Thorleviq; Paulini abnepos, & Valgerda Halthori nomophylacis Olavii filia. M. B. S.] Die 18. Decembris vitæ ſatur obiit honoratus ſacerdos dominus Sveno Simonius in Hollt Onundarfiördico, anno ætatis 85. impleto, cum 67 annos ſacerdotis & in his circa 45 præpoſiti munere functus erat. Primum aliqvot annos ſub Domino Gislo Jonæ filio epiſcopo fuit paſtor cathedralis Skalholtiæ; qvi eum deinde Holltaſtado poſt dominum Brinjulphum Jonæum præpoſuit. Vir rari exempli, & plerosq; tam ebrius qvam ſobrius moribus antecedens.

Anno 1645. Hiems in adultam noſtram Góam (menſis nomen) mitis. Aſperrima inde cum nivibus in multam æſtatem duravit. Piſcium captura bona. Graminis proventus mediocris. Pratenſe fœnum (nobis Tada*) ſine vitio in fœnilia reponebatur; vilius vero contra. Die 6. Februarii perierunt in amne Olvesá ſedis, qvæ Skalholti eſt, epiſcopalis diſpenſator Jonas Halthori Olavii nomophylacis filius, & ſcholaſticorum unus Bödvar Stenthori Finnſonii filius de Ingialdshol. Hi Thorlákshafnam profecti, cœlo nubiloſo & caliginoſo abeqvitarunt. Autumabant eos in glaciem Oseyricam [oſtii amnis] aberraſſe. Illius oſſa unam poſt hebdomadam offenſa, Skalholtum deportantur; cujus conjux Ingebiörg Jonæ filia partum peperit poſthumum, qvi recens adhuc moritur.

*) Hoc gramen apud nos Tada vocatur. Nomen procul dubio ſumtum de Tad latinè *Fimus*; qvia autumnali tempore incolæ macriores agros fimo ſtercorant, ut magis pingveſcant, & ſuo tempore eò majorem fructum producant.

rádsmannsins fannz viku sídar, og var flutt í Skálhollt. Hañs kvinna Ingebiorg Jóns dótter ól barn sídar. Pad andadiz úngt. Dó stúlka snogglega millum Litlabotns og Pyrils á Hvalfiardarstraund. A Búſtaudum á Seltiarnarnese vard úte pilltur, sem sendur var til fiár, og kona sem ætlade ad vitia hanns, funduz skauñu sídar. Kom út Hollendskt skip á Bátsendum til kaupskapar, og á því Einar Pórdar son Hollands-fare, sonur Pordar Peturs sonar í Tialldanese. A Vadnese í Grímsnese var skeñdur madur Jón Halfdánar son ad nafne af 15 vetra gaumlum dreing Símone Brands syne. Símon kom heim til bæarins á nóttu og barde á dyr. Jón kom út fáklædur, og geck út fyrer bæinn. Enn Símon fór epter haunum, og hió hann fyrsta hogg í haufudid og so hvort epter annad. Madurinn lá í kor um sumarid. Símon var tekenn, færdur til alþíngis, og feck þar sitt straff, af haunum voru hoggnar þriár fíngurnar og annad eyrad afskored. Vard skipstape á Kialarnese. Pad skip kom med fiske-farm af Stafnese. Pann 18. Júlii hvarf ferin-madurinn í Skálhollte, fannz ei aptur. J Haufnum sudur átte madur barn vid stiúpdóttur siñe. Hann stravk, enn konan var rettud á Bessastaudum. Pann 26. Júlii kom Danskt skip í Seiluna, sem átte ad sækia lands afgialld, því strídid var samt. Pann 26. Septembris kom sú Danska siglíng í suma kaupstade. Pá fyrefarande viku voru stormar med frostum. Og þá kom so mikill snior í Sæluviku, ad penínga fennte á fiaullum. J þeim vindum sleit þau Daunsku kaupfaur, sem under landid voru komen, frá landinu aptur, villtuz og hrauktuz út í haf.

Ende.

Adolescentula inter Litlabotnum & Thyril (duæ villæ) in Hvalfiardarstraund repentinam mortem oppetit. Bustadis in Seltiarnarnes adolescens & fœmina, qvæ eum qværebat, tempestate comprehenduntur. Ille ad gregem ovilem missus fuit. Paulo post reperiebantur. Navis Hollanda emporium Batsendar adnavigavit, ibidem mercatura. Venit, hac nave vectus, Einar Hollandi-peta Thordi Petrini in Tialdanes filius. Vadneso in Grimsnes Jonas Halfdani filius ab ephebo Simone Brandino sauciatur. Advenit noctu tenebrio, januamq; pulsavit. Hæc Jonas comperiens, interiori tantum amictu indutus, fores aperit, forasq; egreditur. Tunc Simon a tergo eum adoritur, caput primum verberat, verberibusq; diutius instat; qvo totam ferè æstatem vulneratus cubuit. At Simon captus, in forum generale protrahitur; ubi meritissimas pœnas dedit; tres enim digiti alteraq; auricula illi fuere amputata. In Kialarneso navigium, qvod pisces de Stafneso vexerat, aqvis periit. Die 13. Julii portitor Skalholtensis evanuit, nec inde repertus est. In Hafnis [locus maritimus in toparchia Gullbringensi] vir privignam incestavit. Ille fugit; ea verò supplicium Bessastadis patitur. Die 26. Julii venit navis Danica in Seylam, qvæ reditus insulæ assumeret; duravit enim adhuc bellum. Die 26. Septembris naves Danicæ aliqvot emporia adnavigarunt. Antecedente hebdomade venti cum frigore sæviebant. Et in hebdomada qvatemporali tanta nix cecidit, ut in montanis locis pecora obruerentur. Ea tempestate naves Danicæ, qvæ sub insulam pervenerant, in altum deviæ agebantur.

FINIS.

GENEALOGIA.

I. *Genealogia LOPTI OPULENTI ex Manuscriptis.*

ODINN
Skiøldr
Fridleifr
Fridfróde
Hiorleifr
Havar handramme
Fróde
Vermundr vitre
Olafr litle
Danr mikelate
Fróde fridsame
Fridleifr
Fróde frœkne
Halfdán
Hroar *patruus*
Hrolfi Krakii. Hic inserit Geneal. ad calcem Hist. Ol. Trygg. pag. 335
Valdar milde
Haralldr gamle.
Halfdan snialle *ejus uxor erat* Moalda digra
Ivar vidfadme
Avdur diúpavdga — Volsungr.
Randver — Sigmundr
Sigurdrríngr — Sigurdr fafniebane
Ragnar lodbrók *uxor* Aslavg
Biørn iarnsida
Hrollavgr hriggr
Hroaldr. *Confer. Niala Cap.* 114. *Sed Landn. pag.* 102. *hic ponit* Hróald hrigg *patrem & Asleik avum* Biarnar birdusmiørs.
Biørn Birdusmiør.

Skide gamle				
Refr				
Jarlsketill				Grimr kamban
				Þorstein skrofa
Bardur	Kiarvalr írakóngr	Biørn birdusmiør	Helge magre	Þorolfr smiør
Eiólfr ørn	Fridgerdr *marit.*	Høfda Þordr	Helga *maritus*	Avdun rotess
	Þorgerdr		Einar	
Atle ramme *ejus*	*uxor* : :	Herdis	Eiólfr	
		Þorlavg *maritus*	Gudmundr ríke	
		Eiólfr halte		
		Hiallte		
		Gudmundr egle		
		Ketell flióte		
		Þorvalldr avdge		
		Gudmundr dyre		
		Einar		
		Eiríkr		
		Brandr *A.*		
		Magnús Svalbarde. *B.*		
		Eiríkr ríke		
		Sophia		
		LOPTUR RIKE.		

Eiríkr	Þorvardr	Oløf	Sophia.
	Ingebiørg		
	Grímur		
	Benedict		
	Halldor		
	Benedict ríke		
	Arnfrídur		
	Sigrídur		
	EGGERT Biørns son á Skarde.		

II. *Genea-*

II. *Genealogia JONÆ Episcopi ARII filii & Posterorum.*

BRANDR *vide Geneal. I. A.*
Oddny
Steinþor
Odny skirkerling
Elen blátønn *maritus* Isleifr Isleifs son belteslavsa
Þora [illegible]
Elen *maritus* Are Sigurdar son Priors á Mødruvøllum.
JONAS Episcopus.

Are	Magnús	Biørn	Sigurdur	Þorunn	Þuridur	Helga
Helga *maritus* Stadarhols Páll.			Þuridur Biørn á Laxamyre Arne Jón Oddny SÆMLÆ.			

III. *Genea-*

III. *Genealogia SVALBARDENSIS, vulgo* SVALBARDS ÆTT.

Magnús Svalbarde *vide Geneal.* 1. *B.*
Arnþrúdur
Arnfinnr
Eiólfr
Christin
Jón á Svalbarde

Jón *Nomophylax pag.* 252 *Tom. I.*

Stadarhóls Paull *uxor* Helga Ara dótter

Magnús *Tom. I. pag.* 282. *]

Ragnheidur *maritus* Sira Svein.
BRYNJOLFR *episcopus* Sveins son.

Petur
Biarne
Petur
BJARNE
obiit 1768.

Elin *maritus* Biørn

Magnús *Nomophylax Tom. II. pag.* 87.

Sigridur
Biørn
Þrudur
Ragnhildur
Eirikr Hoff

Jorun
Magnús *Nomophylax*
Margret
MAGNUS Amtmadr.

*] Magnús Jonæ Svalbardensis filius

Jón *Tom. I. pag.* 282.

Are *uxor* Christin *Gudbrandi episcopi filia*
Magnús
Helga.

Jón Dan. *Tom. I. pag.* 282.
Biarne
Biarne
Jngvelldr
BÖGE.

Biørn

Eggert
Arnfridr
Elen

S. Paull í Selárdal

Þorleifr.

IV. *Genealogia* GUDBRANDI *episcopi. Thorlaci & Gisli episcoporum* &c.

Sveinbiørn Sudvikingr
Eirikur *eqves* 1316.
Einar *uxor* Grundar Helga *quæ Smidum Isl. Præfectum interfici fecit.*
Biørn Jorsalafare — Arne
Vatnsfiardar Kristin *maritus* Þorleifur

Einar *Præfectus Tom. I. pag.* 51
Arne *uxor* Sophia Lopti *Opul. fil.* — Þorleifur — Teitur i Glømbæ *Tom. I. pag.* 93.
Biørn *uxor* Oluf Lopti *Opul. fil.*
Solveig. — Jón *Nomophylax* — Helga. — GUDBRANDUR *Episcopus*
Helga.
Gudny.

Páll
Kristin *maritus* Are Magnússon *vide supra* Svalbardo Ætt *Nr. III.* — Magnús — Helga — Þorbiørg — BJARNE *obiit* 1768.
Halldora
Steinun

ÞORLAKR *Episcopus* — GISLE *Episcop.*
Yngun — Skúle — Einar — Magnús — SKULE.
Halldora — Málfridr — Helga — Halldora — SVEINN.

V. *Genea:*

V. *Genealogia DADII Snoksdalensis & Cognatorum*,

Jørundr *alias*
Sigurdr
Þordr

Oddr leppr *Nomophylax circa Annum* 1407. — Sigurdr fostre

Gudne

Sæun *Tom. I. pag.* 32.
Þorbiørg
Þorun
DADE i Snókedal
Þorun
Hannes *Tom. I. pag.* 224.

Kristín
Gudne *uxor* Þóra *filia spuria* Biørns Þorleifss. ríka
Biørn i Øgre
Gudrun *marit.* Hannes *Præfect. Tom. I. pag* 62.
Eggert *Nomophyl. pag.* 207
Ragnheidur *maritus* : :

Snælaug
Christín
Jón á Svalbarde.
Magnús Jónson *vide supra* Svalbards Ætt.

CONTINUATIO.

praecedentis Genealogiæ.

Jorundr *alias*
Sigurdr
Þordur

Oddr leppr *vide supra Geneal. V.*	Sigurdr fostre
	Philippus
	Gisle
	Eiólfr yngre mokollr.
	Christin *maritus* GJSLE *Episcopus.*
	Stephan
	Christín
	Stephan *poëta ille celebris.*
	Olafr
	Anna
	Stephan
	OLAFR.

INDEX.

RERUM MEMORABILIUM ET NOMINUM PROPRIORUM IN ANNALIBUS BIÖRNONIS DE SKARDSA OCCURRENTIUM.

A.

Arna

Asgrimus Jonæ filius Abbas Thingörensis 1488. I. 65 obiit 1496. 69.

Asgrimus Sigmundi filius à Smido Jonæ filio occiditur 1492. al. 1483. I. 69.

Aslakus Archi-episcopus Nidrosiæ 1449. I. 39. qvamdiu regnavit ibid. constituit Gottskalkum Episcopum vicarium & visitatorem diœceseos Skálholtensis ibid. inspectorem cœnobiorum ibid. auctoritatem confert beneficia qvædam conferendi 41.

B.

Bahusiæ arx munitur 1595. II. 13.

Balænarum captura cæpit in Vestfiördis 1610. II. 59.

Balthazar Præfectus Islandiæ. I. 19.

Bellum inter Danos & Svecos 1522. I. 93. 1562. 225. 1611. II. 65. sqq. 1624. 123. 1643. 267.

Bellum inter Hispanos & Hollandos 1639. II. 241. sqq.

Bella in exteris terris 1625. II. 131. 1640. 251. sqq.

Benedictus Opulentus Mödruvallis Hörgardali toparcha Eyafiördensis obiit 1605. II. 45.

Benedictus Papa Romanus I. 17.

Benedictus Pauli filius à Turcis captivus deportatur in Barbariam 1633. II. 183. artem chirurgicam Hamburgi didicerat ibid. scribit in patriam de pecunia redemtoria expedienda 1634. 189. rediit in patriam 1636. 213. apud Præfectum Pros Munde Bessastadis degit. 1637. 219. deposita œconomia Holana cœnobium Mödruvallense obtinet. 1639. 241.

Bergis Norvegiæ verbum Dei purè docetur 1528. I. 103. Bergæ incendio delentur 1623. II. 115.

Bersus Erici filius vendit Einaro Thorleifi filio prædium Hól in Bolungarvika I. 33.

Bessostadense templum sumtibus aliorum templorum exstruitur 1616. II. 81. 1617. 87. corruit 1619. 103. iterum ex ruinis prioris exstruitur 1620. 107.

Biarnius Olafi filius Spialdhagæ à Paulo Brandi filio deffenditur 1491. I. 67.

Biarnius Thorarini filius Læki in Bardastranda interficitur 1487. al. 1482. I. 61.

Biblia Lutheri Germanica in Danicam lingvam transferuntur 1550. I. 181. Islandica Holis excuduntur 1582. 291.

Bildus Ako vid. *Age Bilde*.

Biörno Benedicti filius Munkathveraæ obiit 1617. II. 87. ejus encomium, uxor & posteri ibid.

Biörno Gudnii filius toparcha constituitur

à Præ-

C.

vegiam contra *Olafum* archi-epiſcopum mittit ibid. ſeptem evangelicos Epiſcopos conſtituit 1538. ibid. Fœdus cum Principibus in Germania evangelicis init ibid. ordinationem eccleſiaſticam ſancit 1539. 121. pactum cum imperatore facit adverſus Lubecenſes & piratas 1541. 123. item cum Rege *Galliarum* fœdus init ibid, item cum Rege Svecorum Guſtavo paciſcitur ibid, 197. Conſtitutiones *Haconis Regis Norvegiæ* confirmat. ibid. *Franciſco Galliæ* Regi eqveſtre auxilium mittit 1542. 133. comitia habet, & ordinationem eccleſiaſticam lege ſancit 1543. 137. cum Imperatore *Carolo Vto* fœdus init 1544. 139. mandata ad Islandos mittit, ut *Jonæ Epiſcopo* reſiſtant, qvibus & *Jonam Epiſcopum* fruſtra ad ſe ciet 1549. 153, litteras ad *Dadium* & *Petrum Einaris* filium de comprehendendo *Jona* Epiſcopo mittit 1550. 165. 1551. 189. horologium mittit Principi *Moſcoviæ* 1550. 181. *Chriſtophorum Trundſonium* & *Alexi-Julium*, ad comprehendendum *Jonam* Epiſcopum 1551. 185. Horum geſta vid. *Oddeyrenſe Judicium*, naves bellatorias ad occidentalem & auſtralem plagam Islandiæ mittit, 187, *Hvitfelldi* hac de re narratio ibid. ſcribit optimatibus inſulæ ibid. vid. Optimates. Homagium ab *Islandis* accipit 189. 195. edictum in *Islandiam* mittit de ſacerdotum matrimonio 195. mittit litteras ad Dadium de comprehendendis occiſoribus *Chriſtiani* ſcribæ & reliqvorum 1552. 197. fœnus injuſtum prohibet 207. Palatium *Malmogienſe* cum pertinentibus reditibus *Friderico* Duci tribuit ibid. mittit Præfectum *Knutum Stenonium* cum mandatis de ordinando inſulæ ſtatu vid. Knutus. Edictum contra ana-baptiſtas promulgat 1555. 213. ejus receſſus emendatur 1558. 217. claſſem inſtruit ibid. obiit *Koldingæ* 1559. 217.

Chriſtianus 4tus naſcitur 1577. I. 259. 261. ſeptennis Rex deſignatur 1584. 291. pactum cum nobilibus Holſatiæ contrahit 1590. 307. diploma editur de colonis fundorum regiorum 1591. 309. Rex eligitur *Opsloæ* ibid. gubernacula Daniæ & Norvegiæ ſuſcipit 1592. II. 3. edicta de variis rebus in Islandiam mittit, ut de ſigillo inſulæ publico, de Notario publico, de foro generali etc. 1593. 5. legatos in Angliam mittit 7. edictum mitiit de rebus naufragis 1595. 11. coronatus 1596. 17. nuptias cum *Anna Catharina* celebrat *Haterslebiæ* 1597.

1597. 21. legatos in Angliam & Belgium mittit ibid. de pecunia deponenda in usus peregrè studentium litteris edicit 1600, 31. mercaturam Islandicam sub certis conditionibus Danis concedit 1602. 37. seqq. Norvegiam usqve ad Russiam circum navigat 1602. 41. nascitur Princeps Christianus 1603. 43. ad comitia Bergensia proficiscitur 1604. 45. naves ad Grönlandiam indagandam redeunt 47. in Angliam ad Jacobum Regem proficiscitur 1606. 49. ad comitia Stafangrensia proficiscitur 1607. 51. edicta in Islandiam mittit de inventariis monasteriorum, de judice Vestmannöensi, de Nomophylacibus ut debita illis reverentia tribuatur, de mortuis non refodiendis 1609. 55. edictum promulgat de eruditorum Havniensium immunitate 1609. 57. *Uldricus Dux* Regi nascitur 1610. 63. *Sveciam* bello adoritur 1611. 65. pacem cum *Svecis* facit 1613. 69. in *Angliam* secunda vice trajicit 1614. 73. *Christianopolin* condidit ibid. Recessum edidit 1615. 79. edicit de pecuniis conferendis ad exstruendum templum Bessastadense 1616. 81. præsidiariam navem in Islandiam mittit 83. edictum in Islandiam mittit de *Vellis* in *Holmo*, & de beneficiis pastorum ne conferantur aliis prioribus viventibus 1617. 85. Jubilæum evangelicum celebrat 1617. 89. fascinationes & incantamenta prohibet ibid. navem præsidiariam in Islandiam mittit 1618. 93. item duos optimates Danos ad lites insulanorum dijudicandas ibid. varia edicta in Islandiam mittit ut de rebus ad *Gudbrandum* & *Oddum* Episcopos pertinentibus & de *Jona* Nomophylace, de decimis & tributis, de erronibus, de Kúgeldis & mercedibus prædiorum &c. qvatuor Insulanos, qvi conterraneorum vices agant, cum mercatoribus ad se citat 1619. 99. 101. *Gustavum* Sveciæ Regem convenit 103. in Germaniam cum exercitu trajicit 1621. 111. mandata ejus de prædiorum venditione & de vita sacerdotum huc deferuntur 1623. 113. bellum cum Svecis gerit 1624. 123. Dux belli in Germania adversus Imperatorem tributum Islandis imponit 1625. 127. navem præsidiariam in Islandiam mittit 1628. 151. Hamburgenses ad vectigal solvendum prælio cogit 1630. 165. 171. navem præsidiariam contra Turcas mittit 1631. 171. novam Taxam optimus Rex abrogat 1632. 175. commercia cum aliis qvam Danis prohibet ibid. naves præsidiari-

as

as ad insulam mittit ibid. edicta in Islandiam mittit de institutione catechetica, de subsidiis ad codicem sacrum excudendum; de absolutione, item fundorum coëmtione â præfectis & Qvæstoribus regiis 1635. 195. diplomata de Jona multiscio ejusqve filio Gudmundo, de bonis templorum, de subsidiis ad redimendos captivos in Barbaria detentos, de citationibus promulgandis &c. in Islandiam mittit 1637. 215. 217. novum tributum subsidii bellici nomine ab Islandis cogit 1639. 237. augmentum redituum, qvod Præfectus urgebat, Rex remittit 1640. 249. edicta qvædam mercaturam concernentia edit ibid. naves aliqvot, qvibus Præfectus Pros Mundt præfuit in prælio adversus Svecos amittit 1644. 269.

Christianus Princeps hæreditarius. Daniæ nascitur 1603. II. 43. Rex Daniæ & Norvegiæ designatur 1608. 53. & homagium accipit 1610. 63. administrator regni, absente patre, materiem templo Holano exstruendo dedit 1625. 127. tributum in belli Germanici subsidias remittit 1626. 133. edictum in Islandiam dat. de fœminis, qvæ patrem editi fœtus indicare nolunt. ibid.

Christianus scriba Præfecti vicarius 1550. I. 163. nuncium â *Dadio* accipit 1550. 175. *Snóksdalum* advolat, & Jonam Episcopum ejusqve filios Skálholltiam deportat ibid. qvos, nullâ judiciali sententia præmissâ, decollari facit 1550. 177. ipse cum filio & 13 aliis Danis in ultionem cædis Episcopi Jonæ & filiorum occiditur 1551. 183.

Christina Akrensis I. 25. uxor *Torfonis Arii* Præfecti & *Helgonis* Nomophylacis ibid. 43.

Christina Gottskalki episcopi filia nubit Thorvardo Nomophylaci 1510. 79. deinde nubit Jonæ Einaris filio 265. obiit 1579. 265. ejus posteri ibid.

Christina Oddi filia concubina Lopti Opucienti I. 33. ejus filii ibid.

Christina Vatnsfiördensis Biörni filia uxor Thorleifi Arnæ fil. I. 15. 33. 241. obiit 49.

Christophorus Bavarus fit Daniæ Rex 1439. I. 35. 1442. ibid. recipit *Gottskalkum* Episcopum in suam tutelam edito diplomate ibid. edicto subvenit Petro de prædiis a Thorvardo Lopti fil. & Margareta retentis 1447. 37.

Christophorus Comes â Danis recipitur 1534. I. 115. & Rex designatur ibid. in Fionia victus occubuit 1535. 117.

Christophorus Trundi filius Ophilholstensis mittitur in Islandiam ad comprehendendum Jonam Episcopum 1557. I. 185.

Einar

Erlen-

Erlendus Thorvardi filius Nomophylax australis 1520. I. 91. 99. obiit Ströndæ 1576. 259.
Evgenius Papa 1431. I. 29.

F.

Fames vid. Annonæ caritas.
Farbysseri in Americam & Grönlandiam profectio 477. I. 263.
Ferdinandus Imperator Germaniæ 1558. I. 217. obiit 1564. 229.
Finnbogius abbas Munkathveraensis obit 1525. I. 99.
Finnbogius Einaris filius beneficium Grenjadastadense Jonæ episcopo cedit 1528. I. 103.
Finnbogii Jonæi lis cum Jona Episcopo 1430. I. 23. nomophylax eligitur 1489. 62. Asi Kellduhverfensium habitat ibid. sententiam una cum Thorvardo Erlendi fert de pugionum abusu 1510. 77.
Fridericus Princeps Christiani primi filius natu major nascitur 1471. I. 55. à Danis Rex eligitur 1523. 97. Lubecenses illi adhærent ibid. Havniam obsidet ibid. coronatur Havniæ 1524. ibid. convenit Malmogiæ Gustavum Regem Sveciæ ibid. evangelii præconium introducit in Holsatico &c. ducatibus 1525. 99. confirmat sententiam de Tito Opulento latam 103. sacerdotibus conjugium indulget 1527. ibid. Pallium a Rege emi jubetur ibid. fœdus init cum Jacobo Scotorum Rege 1528. ibid. legatos in Sveciam mittit ad Vikam Norvegiæ recuperandam 1529. 105. Christianum filium suum Ducem Holsatiæ in Norvegiam mittit ad homagium accipiendum ibid. sacra ministeria à sede Papali petere aut emere vetat 1530. 109. ligna vectigale immunia Othinianis, incendium passis, adferri permittit ibid. Episcopos Norvegos ob receptum Christianum 2dum pecunia multat 1532. 111. capit Christianum 2dum ibid. confert Olafo canonico Bergensi Episcopatum Færöensem ibid. pro qvo 1000 verveces accipit ibid. obiit 1533. 113. ejus character ibid. ejus svasu nobiles Dani nomina sibi sumserunt patronymica ibid.
Fridericus 2dus nascitur 1534. I. 115. Princeps Daniæ eligitur 1542. 133. in Norvegia homagium accipit 1547. 143. castellum Malmogiense cum pertinentibus reditibus à patre accipit 207. in Germaniam profectus comitiis Franchofurtensibus interest 1557. 215. è Germania redit 1558. 217. solenniter coronatur à Nicolao Palladio

Færoën-

Færöënsis Episcopus Olafus Regi pro munere episcopali 1000 verveces solvit 1532. I. 111.

G.

Gedde (Brostrupius) Præfectus in Islandiam venit 1596. II. 17.

Georgius Castriotus vid. *Scanderberg.*

Gerhardus Gerhardi & Hannæ vid. *Eggerhardus.*

Geyser thermæ apud prædium Reykios situm mutat 1597. II. 19.

Gingiald tributum Regi Christiano 2do ab Islandis solutum I. 81.

Gislius Finnbogii filius vir fortis conflictui Södafellensi interfuit 1550. I. 173. proavus Thorlaci Episcopi ibid.

Gislius Haconis filius nomophylax australis eligitur 1614. II. 71. Præfecti vicarius 1628. 151. obiit 1631. 167.

Gislius Jonæ filius in Daniam profectus, ad episcopatum inauguratur 1557. alias 1558. I. 213. 215. sententiam judicialem ferri & confirmari curat de illegitimis connubiis 1559. 217. obiit Gardis in Alftaneso 1587. 297.

Gislius Oddi Episcopi filius ad episcopatum eligitur 1631. II. 167. Is antea munus sacerdotale & pædagogicum sustinuerat ibid. peregrè proficiscitur 169. Episcopus inauguratus rediit 1632. 175. libellum insulanorum supplicem de abrogatione novæ Taxæ Regi optimo successu exhibet ibid. obiit 1638. 223. ejus encomium ibid. catalogus sacerdotum, qvos inauguravit ibid.

Gislius Thordi nomophylacis filius nomophylax septentrionalis eligitur 1606. II. 49. gratia regii Præfecti excidit 1613. 69.

Gissurus Einaris filius Hamburgi & Wittenbergæ studuerat & Lutheri dogmatibus imbutus ad episcopatum eligitur 1540. I. 121. 125. peregrè profectus hanc doctrinam penitus amplexus est ibid. 125. seqq. in patriam redux evangelicam doctrinam propropagare studet 1541. 123. 127. aliqvot libros biblicos in vernaculam transfert ibid. colludit cum Præfecto regis Christophoro Hvitfeld de capiendo episcopo Ögmundo 1542. 125. obiit 1546. 141.

Glacies Grönlandica 1564. I. 227. 1566. 231.

Gottskalkus Episcopus Holanus 1442. I. 35. 37. Norvegus 47. diploma tutelare à Rege Christophoro accipit ib. qvando hoc diploma datum sit ibid. apocham dat Jonæ Paulino pro rebus administratis cathedralibus 39. libellum Collationis archiepiscopalem eidem

eidem confirmat ibid. conſtituitur ab Archi-epiſcopo vicarius & viſitator Diœceſeos Skalholtenſis 1449. 39. Inſpector cœnobiorum ibid. ab eo dem accipit auctoritatem conferendi beneficia *Oddum*, *Hitardal*, *Grenjadarſtad* & *Breidabolſtad* 40. cogit tributum Romanum per Paſtores ibid. Nagle vid. ſuo loco. Conſtituitur adminiſtrator diœceſeos ſkálholtinæ à Marcello 1450. confirmatur à Rege Chriſtiano Imo & Archi epiſcopo 43. Paulum monachum Helgafellenſem ob delicta carnis excommunicat ibid. Indulgentiam dat templo Vatnsfiördenſi al. conſecrationem 1452. 43. accipit litteras ab Archi-epiſcopo Henrico & Marcello epiſcopo de expellendo Skálholtia Biörnone Thorlevio &c 1453. 45. obit 1457. 47.

Gottſkalkus Nicolai filius eligitur Epiſcopus 1497. I. 71. Holos adit, epiſcopali dignitate ornatus 1550. ibid. ejus cum Jona Sigmundi controverſia delegatur Stephano Epiſcopo dijudicanda 1509. 77. filiam Chriſtinam Thorvardo Nomophylaci nuptum dat, & nuptias trecentorum convivarum frequentia celebrat 1510. 79. Jonæ Einaris filio hanc ſuam filiam locat 1516. 83. Helgonem Sigurdi filium inaugurat Abbatem Thingörenſem ibid. obiit 1520. 91.

Gottſvinus Epiſcopus Skalholltenſis 1435. I. 33. vicarius diœceſeos Holanæ adminiſtrator 1440. 35. conſtituit Jonam Paulinum Officialem ibid.

Gotus Archi-epiſcopus Nidroſienſis creatur 1474. I. 55. ultimus ejus officii annus 1509. 77. conſtituit Stephanum Epiſcopum judicem ad diſcernendas controverſias, qvas Jonas Sigmundi habuit cum Gottſkalko Epiſcopo ibid.

Gregorius Caſtriotus vid. Schanderbeg.

Gregorius 12*mus*. Papa I. 15.

Gregorius Papa I. 17.

Gregorius 13*tius* Papa Romanus 1572. I. 251. calendarium reformat 1582. 291. obiit 1585. 293.

Gregorius 14*tus* Papa Romanus 1590. I. 307. obiit 1591. 311.

Grimus Jonæ filius Akris habitat 1523. I. 93. Nomophylax borealis ibid. judex in conventu Sveinſtadenſi adfuit 95. ſagittà brachium Titi vulnerat ibid.

Grimus prædium Mödruvallos Thorvardo Nomophylaci ceſſit 1511. I. 79. iterum recepit 1515. ibid.

Grönlandiæ Epiſcopus *Vicentius* 1530. I. 107. ejus pars Orientalis ab Ögmundo Epiſcopo viſa 1534. 115.

Grundar-Helga uxor Einaris I. 239.
Gudbrandus Thorlaci filius nafcitur 1542. I. 131. educatur Thingöris, ubi pater ejus apud Helgium facerdotio fungitur ibid. fcholam Holenfem freqventat 11 annos natus 1552. 197. per 6 annos 217. ad officium facerdotale inauguratur 1560. 219. Conrector fcholæ conftituitur ibid. in Daniam 21. ætatis anno proficifcitur 1562. 221. annno ætatis 23. è Daniâ rediens, Rector fcholæ Skalholtinæ conftituitur 1565. 229. beneficium Breidabolftadum Vefturhópenfem Præfectus illi confert 1566. 231. qvod demum, defuncto Jonâ Matthiæ filio Sveco, adiit 1567. 235. caufam ab uterino fratre Jona Kraki filio (qvem vide) defertam de novo movet, & ad Regem proficifcitur 1568. 237. posfeffiones avi & avunculi fententiâ à Nomophylacibus lata recuperat 1569. 239. Breidabólftadô relicto, Holos fe confert; ubi Rectoris fcholæ officio fungitur 1569. 245. ultrò â Regé arceffitur ad munus epifcopale fufcipiendum 1570. 247. ad epifcopatum initiatus rediit 1571. 247. Steinunnam ex concubina procreavit ibid. Halldoram Arnæ Gislonii Hlidarendenfis filiam ducit uxorem 1572. 249. ejus filia Halldora nafcitur 1573. 251. typographiam Holis introducit 1574. 253. libros in vernaculam transfert & typis imprimi facit 255. Jonas Jonæ Sveci filius libros Holis imprimit ibid. navem conftratam emit ab Hamburgenfibus 1576. 259. veniam à Rege impetrat eâ ad negotiationes expediendas uti 257. Biblia in vernaculam converfa prelo committit 1584. 291. uxorem Halldoram amittit 1585. 293. proles ex ea ibid. cum fratribus Marco Jonaqve Olafi filiis controverfiam habuit de prædiis Holo & Beffaftadis 1590. 307. controverfiam vehementem habet cum Jona Jonæ filio Nomophylace 1591. 309. nuptiis Oddi Epifcopi intereft ibid. in jus coram Rege à Jona Nomophylace vocatur 1592. II. 3. controverfia de Holo Præfecti & 24 virorum judicio in comitiis fubjicitur ibid. cum Jona Nomophylace de controverfiis contrahit 1593. 7. cum Jona Olavio de prædio Holo pacifcitur 1595. 13. Gudmundus Lokius refoffus obtruncatur 1598. 25. judicio Vallnalögenfi intereft 1612. 67. Octogenarius ad comitia proficifcitur 1621. 109. morbo apoplexiæ vexatur 1624. 109. à lite Holenfi ipfe ejusqve pofteri folutus judicatur 123. obiit 1627. 141. ejus encomium ibid.

H.

 Rupber-

niſtrator ibid. Giſſuri Epiſcopi fu nus effodit & extra cœmeterium recondit 145. 191. inde Vidöam pergens, ibi omnia ordinat 169. ejus de hoc itinere carmen ib. à Vidöa monaſterium Helgafellenſe petit ib. ubi Antiſtitem Narfium conſtituit, iter Hvammenſe vide Hvamsreid. inde prædium Södafell proficiſcitur, ubi Dadius rem ſuam habuit familiarem, eadem Dadium ſpoliaturus ibid. qvem primum Dadius ab incepto dehortatur ibid. 179. deinde ab eodem captus cum filiis Snoksdali in cuſtodia ſervatur per 6 alias 3 hebdomadas 173. 175. Skalholtiam deportatur ibid. ubi, nulla judiciali ſententia præmiſſa, decollatur 1550. 177. ejus poëmata 177. ejus encomium ib. cadaver ejus & filiorum Holos deportata in templo cathedrali ſepeliuntur. 1551. 181. 183. Jonæ epiſcopi cœdem & filiorum boreales piſcatores ulciſcuntur 1551. 183. vid. Vindices. poſſeſſiones ab eo relictæ hæredibus adjudicantur 1551. 185. bona Jonæ Epiſcopi fiſco adjudicantur 189. 197.

Jonas Arii filius, poſtmodum rector ſcholæ & paſtor Vatnsfiördenſis, in Daniam litterarum cauſa trajicit 1624. II. 117.

Jonas Arngrimi filius Olafam Jonæ nomophylacis filiam ducit uxorem 1625. II. 143. cum eadem divortium faciens; ſententia judiciali diſſolvuntur 1628. 151. de uxoris dote reddenda tranſigitur 1630. 163.

Jonæ Biarnii filio cœnobium Môdruvallenſe confertur I. 23.

Jonas Biörnonis filius vice Erlendi nomophylacis ſententiam fert de Theodorico von Mynden 1540. I. 121. judicio interfuerunt multi optimatum ibid.

Jonas Biörnonis de Grunda obiit 1613. II. 69.

Jonas Dan Magni filius I. 283. Biörnonem Magnæum lege poſtulat ob ſponſam Oddnyam raptam II. 25.

Jonas Einaris filius Chriſtinam Gottſkalki Epiſcopi filiam ducit uxorem 1516. I. 83.

Jonas Einaris filius ab Ögmundo Epiſcopo Borealibus in Epiſcopum obtruditur 1522. I. 93. peregrè mittitur ad officium obtinendum 95. obit in Norvegia 1524. 97.

Jonas Einaris filius Præpoſitus Borgarfiördenſis Reykholti obiit 1591. I. 309. frater erat Giſſuri Epiſcopi ib. primum paſtor erat Gardis in Akraneſo ib. Reykholt adiit 1569. ib.

Jonas

Jonas Gamalielis antiſtes Tingörenſis 1440. I. 35. 37. obit 1488. 65.

Jonas Gerichi filius Epiſcopus Skalholtenſis 1430. I. 23. in amne Brúará ſuffocatur 1433. 31.

Jonas Giſſuri filius Thorlaci Einaris filii nepos Nupi Dyrafiördenſium habitat II. 15. ejus encomium ibid.

Jonas Grimi filius Siduinulæ occiditur à Jona Murte Eggerhardi filio 1571. I. 247.

Jonas Gudmundi filius altera vice relegatur, qvaſi contra Lutheri dogmata docuerit 1637. II. 215. hic Jonas a qvibusdum vocabatur multiſcius & magus habebatur ib. poſt relegationem in patria deliteſcit, qvia Dani eum transvehere abnuebant ibid. & ſeqq.

Jonas Jonæ filius Ingveldaſtadenſis obiit. 1582. I. 285. ejus fata, majores, cognati, affines & poſteri ibid. & ſeqq.

Jonas Jonæ filius Nomophylax 1574. I. 253. ejus majores ib. uxor ejus Helga Giſlii filia ib. cœnobium Reyneſtadenſe per 9 annos tenuit ib. Henrichum Gercherum cœnobio Thingörenſi ſpoliat ibid. hæreditatem Jonæ Jonæi Ingveldaſtadenſis tanqvam tutor occupat 289. controverſiam acerrimam exercet cum Gudbrando Epiſcopo 1591. 309. peregrè ad accuſandum Gudbrandum Epiſcopum coram Rege, proficiſcitur 1592. II. 3. rediens ſecum varia Regis edicta advexit 1593. 5. optimis viris mediantibus, convenit inter ipſum & Gudbrandum Epiſcopum 7. ſententiam de Biörnone de Öxl ſicario confirmat 1596. 17. Helga ejus uxor obiit 1597. 19. Gudrunam Einaris filiam Martini Epiſcopi neptem ducit uxorem 1598. 21. Cœnobi archa Thingörenſis erat præterea Præfectus toparchiarum Hunavatnenſis & Snæfellneſenſis, adminiſtrator latifundii Stapenſis & Nomophylax 35. obiit ſeptuagenarius Beſſaſtadis 1606. 47.

Jonas Jonæus ſacerdos Hrunenſis officio, beneficio & bonis ab Andrea, Epiſcopo Grönlandico privatur 1461. I. 49. 51.

Jonas Jonæ filius Siáfarborgenſis peregrè proficiſcitur cum Jona Nomophylace 1592. II. 2. apud eundem ſcribam in foro generali agit 7.

Jonas Jonæ filius Typographus artem Nupafelli exercet I. 135. deinde Gúdbrando Epiſcopo operam ſuam in libris imprimendis locat 137. 255.

Jonas Kráki filius frater uterinus Dom. Gudbrandi educatur Thingöris I. 237. ad officium ſacerdotale inauguratur à

Jona

Jona Epiſcopo ib. poſſeſſiones, qvibus avum & avunculum ſpoliavit Gottſkalkus Epiſcopus, retrahere nititur ib. eam ob cauſam Regem appellat ib. cauſam deſeruit ib.

Jonas Magni filius erat toparcha Dalenſis I. 283. ejus uxor erat Aſtrida Gislii Nomophylacis filia ib. judex Dalenſis eſt 1631. 165. obiit 1640. 251. vel 1641. 255.

Jonas Magni filius diploma obtinet de ſulphure 1592. II. 5.

Jonas Matthiæ filius Svecus primus in Islandiam typographiam introducit circa 1543. I. 135. libros aliqvot Breidabolſtadi imprimit ib. 225. ad ſynodum vocatur 1551. 185. ſenio confectus obiit 1567. 233. 235.

Jonas Murte Eggerhardi filius Jonam Grimi filium interficit 1571. I. 247. peregrè proficiſcens nunqvam rediit ibid. Hamburgi uxorem ducit 269. ejus filii Arnas & Eggerhardus ib.

Jonas Olafi filius Prætor Arneſenſis adfuit, dum ſententia de homicidio Thorvardi Ericii dicebatur 1481. I. 59.

Jonæ furis Ormi filiii fata 1634. II. 185.

Jonas Pauli filius Abbas Helgafellenſis 1463. I. 51.

Jonas Pauli ſacerdos & diſpenſator cathedræ Holanæ I. 21. ejus cum Jona epiſcopo controverſiæ ib. conſtituitur officialis 1440. 35. recipit Grenjadaſtadum 1447. 37. apocham accipit à Gottſkalko Epiſcopo rerum adminiſtratarum 1448. 39. Beneficium Grenjadaſtadenſe ab Aſkillo Archiepiſcopo accipit ib. qvod Gottſkalkus illi confirmat ib. officialis controverſiam habet cum Matthæo Epiſcopo 47.

Jonas Prior conſtituitur Mödruvallenſis 1530. I. 107. nuptiis Holis intereſt 1533. 111.

Jonas Sigmundi filius qveritur de injuria Gottſkalki Epiſc. apud Chriſtianum Regem & Archi-epiſcopum I. 77, litteras adfert Goti Archiepiſcopi ad Stephanum Epiſcopum Skalholtenſem, Halthorum & Narfium Abbates, ut litem inter ipſum & Gottſkalkum Epiſcopum dirimant 1509. ib. Nomophylax borealis & occidentalis 1514. 79. ejus majores 239. & ſeqq.

Jonas Sigurdi filius Nomophylax ſeptemtrionalis eligitur 1606. II. 49. judicium habet ad Vallnalögam de Thordiſa, qvæ utero gravida omnem virilem congreſſum juramento negaverat 1612. 67. ab officio dejicitur 1618. 95. obiit 1635. 193.

Jonas

K.

possessiones canonicorum piis usibus serventur 1537. 119. libellum de regimine papistico edit 1545. 139. interpretationem Geneseos absolvit ib. obiit 1546. 143.

M.

Machabeus (Johannes) vir egregiè doctus obiit Haniæ 1557. I. 215.

Magnus Arii filius de Reykholis obiit 1635. II. 193.

Magnus Biörnonis filius nomophylax constituitur 1639. II. 237. filiam Helgam Haconi Gislii filio collocat 239. à Rege in officio confirmatur 1640. 249.

Magnus 3tius Ejolfi filius Episcopus Skalholtensis 1478. I. 55. fuit antea Helgofelli antistes 65. synodum convocat 1489. ibid.

Magnus Henningi filius ad Grönlandiam qværendam profectus in Hafnas australem Islandiæ oram defertur 1586 I. 295. decollatur Havniæ 1589. 307. e terra erutus in templo Wiburgensi honorifice sepelitur 1590. ib.

Magnus Jonæ filius Ragnheidæ Lopti Opulenti neptis maritus à Thorvardo Erici filio & Narvo Titio crudeliter interficitur. I. 57.

Magno Jonæ Episcopi filio beneficium Grenjadastadense confertur 1528. I. 103. obit 1534. 113. 115.

Magnus Jonæ filius in matrimonio habuit Ragnheidam Eggerhardi filiam I. 269. toparchiæ Thorskafiördensis erat prætor ib. sententiam de armorum in Islandia usu perscribi curat 271 — 281. eandemqve confirmat 281. ejus encomium ib. qvadraginta hastatis viris stipatus comitia adire consvevit ib. ejus posteri 283. moritur 1591. 307. ejus opera litteraria ibid.

Magnus pincerna Skalholtensis Kirkiúbol incendit 1433. I. 29.

Mahometus Ungariam armis infestat 1456. I. 45. Albaniam 1464. 51. Tartariam invadit 1476. 55.

Marcæ valor I. 11. ubi in Nota ponitur Marca Argenti pro Marca communi.

Marcellus Episcopus Skalholtensis, Archipostulatus Nidrosiensis sedisqve papalis legatus 1450. I. 41. 107. constituit Gottskalkum Episcopum administratorem diœcesis Skalholtensis, & Episcopum Matthæum admitti vetat ib. remanet apud Regem Christianum I. 43.

Marcellus 2dus Papa Romanus 1555. I. 113.

N.

Oddey.

O.

Oddeyrense judicium ab Ormo Sturlæ filio constituitur 1551. I. 187. ubi Islandi a Christophoro Trundsonio & Alexio Julio ad homagium Regi dicendum adiguntur 189. judices in hoc judicio 193. argumentum ejusdem judicii ib. seqq. in qvo etiam libellus homagii proscribitur 189.

Oddus vel *Otto Gottskalki Episcopi filius* Nomophylax borealis constituitur 1554. I. 205. monásterium Reynestadense conducit ib. Novum Testamentum in Vernaculam transfert, qvod Roskildæ imprimitur 1540. 27. Postillam qvoqve Corvini translatam excudi curat ib. in amne Laxá in Kiosa obiit 1557. 215. præsagus erat rerum futurarum ib.

Oddus Einaris filius Rector scholæ Holanæ ad Episcopatum Skalholtiæ electus peregrè proficiscitur 1588. I. ejus vita, anteqvam Episcopus fieret ibid. ad episcopatum inauguratus rediit 1589. 303. prima hieme, qva Skalholtiæ sedit, omne fœnum ibidem incendio perditur ib. Holos profectus amicitiæ fœdus cum Episcopo Gudbrando sancit. ib. patrem cum cognatis ad se in Skalholtiam recipit ib. 305. nuptias celebrat cum Helga Jonæ filiâ 1591. 309. controversia cum Herluf Da' II 95. venenoso potu à Præfecto propinato vitæ discrimen adiit 97. pastores aliqvot in diœcesi Holana inaugurat 133. obiit 1630. 161.

Oddus Stephani filius pastor Gölveriabæensis obiit 1641. II. 257.

Ögmundus cœnobii Vidöensis antistes I. 83. designatur Episcopus Skalholtensis 1520. 91. peregrè proficiscitur 1521. ib. ad episcopatum inauguratus rediit 1522. 93. borealibus eligentibus Jonam Arasonium obstitit ib. Jonam Einaris filium iisdem obtrudens ib. qvem peregrè ad officium obtinendum mittit 93. comitia 1300 virorum caterva stipatus proficiscitur, cum Jona Arasonio Episcopo certaturus 1526. 99. Eisteinum Robustum ad duellum eligit ib. intercedentibus optimatibus cum eodem paciscitur ib. dum comitio interest, templum incendio deletur cathedrale 1532. 109. peregrè ad materiam templo comparandam proficiscitur 1534. 115. in reditu ad Grönlandiam antiqvam defertur ib. oculorum dolore & senectute laborat 1540. 121. Gissurum Einaris filium ad episcopatum eligi facit ib. adveniente Gissuro Episcopo & novam doctri-

doctrinam propagante oculis captus Hiallium ad fororem fe confert 1541. 123. multam authoritatem Giffuro obnitens retinuit ib. capitur à Christophoro Hvitfelld & in Daniam transportatur 1542. 125. feqq. 133. cui omnia fua pretiofa & poffeffiones coactus tradit 129. 135. Sorae in Dania cuftoditur & fepelitur. 125.

Olafus Rognvaldi filius paftor parochiae Breidabolftadenfis I. 47. fobrinus Gotfkalki Epifcopi ib. ad munus Epifcopale eligtur, & peregre proficifcitur 1458. ib. pro eo fpondet Eirikus Lopti filius 49. epifcopatum Holanum adeptus rediit 1459. ibid. obiit 1497. 71.

Olafus Hialtii filius per fexennium litteris in fchola Bergenfi Norvegiae operam dedit I. 97. dogmata Lutheri in Norvegia & Dania imbiberat 163. ad facerdotale munus a Jona Epifcopo inauguratur ib. paftor Vefturhopsholis conftituitur ib. paftor cathedralis Holis fit ib. beneficium Löfás illi confertur ib. herefeos (ita vocavit doctrinam Lutheranam) ab Epifcopo bis infimulatur 1550. 163. feqq. qvare templo cathedrali exturbatur 165. aufugit, & in Daniam proficifcitur ib. Epifcopum apud Regem accufat ib. Epifcopus defignatur 1551. 187. peregrè proficifcitur 195. Epifcopus inauguratus rediit 1552. 197. doctrinam promovet evangelicam ib. Gudbrandum Thorlaci filium 19 annos natum facerdotio initiat & conrectorem fcholae conftituit 1560. 219. cruces & imagines fuperftitiofe invocatas confringit 207. obiit 1568. 235.

Olafus Tumii filius conflictui Södafellenfi interfuit 1550. I. 173. cognatus liberorum Jonae Epifcopi ib.

Olafus Petri Qvaeftor regius navem conftratam hic conftrui curat 1633. II. 183.

Olufa Lopti Opulenti filia uxor Biörnonis Thorleifi filii. I. 17. 1434. 33. filium captivum ab Anglis redimit 1467. 51. necem mariti vindicat 1468. ib. conventum habet Vidvikae de pratulo inter Holos & Reykiarholum 1473. 55. adfuit in judicio, dum de fobrini ejus Thorvardi Eirici filii homicidio fententia fertur 1481. 59. bonorum ejus curam & cuftodiam fufcipit ib. obit 1484. ib. Skardi in Skardftranda fepelitur ib. Hora ejus fatali ingens tempeftas incubuit vid. Tempeftas. ejus navigatio 115.

Opti-

P.

Paulus 3tius Papa Romanus 1534. I. 115. obiit 1549. 163.

Paulus Vigfusi filius adest, cum Theodoricus von Mynden jure cæsus judicatur 1540. I. 123. ad est in conventu Bessastadensi 1555. 209. fit Nomophylax australis 1557. 215. â Stephano sacerdote Olafi filio graviter infamatur 1562. 221. qvam calumniam strenuè retorqvet, & Stephanum reum agit ib. constitutionem magnam de delictis carnis perscribi curat 1564. 231. sine prole decessit 1570. 247. ejus cognati aliqvot recensentur ib.

Paulus 4tus Papa Romanus 155. I. 213.

Paulus Stigi filius Præfectus Islandiæ I. 215. Monasteria certa mercede locat ib. reformatam religionem multum promovet, & festa abolita celebrantes pecunia multat 1561. 219. judicium 24 pedariorum constituit super calumnia Vigfuso Nomophylaci â Stephano Sacerdote ingesta 1562. 221. mandatum de negligentibus verbi Divini edit 1565. ejus auspiciis constitutio magna de delictis carnis componitur 1564. 231. qvam Regi exhibet, & confirmatam huc defert 1565. ib. obiit laudabilis Præfectus 1566. 233.

Paulus Hvitfelldus vid. Hvitfeld Paulus.

Paulus Jonæ filius de Reykholis prætor toparchiæ Isafiördensis Helgam Arii filiam ducit uxorem 179. I. ejus posteri ib. peregrè proficiscitur 1568. 235. 237. rediit 1569. 237. obiit 63 annos natus 1598. II. 21. ejus encomium 23.

Paulus Gudbrandi filius cœnobium Thingörense & Toparchiam Hunavatnensem obtinet 1606. II. 49. obiit 1621. 109.

Paulus Gislii filius notarius in foro generali constituitur, & salarium decernitur 1631. II. 169.

Pestis 1350. I. 3. qvæ lues juxta qvosdam Annales nunqvam in Islandiam pervenit.

Alia 1400. qva Annalium scriptio cessavit ib. hujus sævitia I. 13.

Hujus effectus I. 9. 1495. 69. ejus sævitia ib. & 1496.

Pestes in Islandia 1401. 1402. I. 14. Variolorum morbus in Isl. 1430. 20. 1462. 51. 1472. 55. Pestis in Germania & Dania 1484. 59. Pestis sævissima in Islandia 1495. 69. Varioli. 1511. 79. Pestis in Dania 1547. 143. iterum 1550. pestilentia per universam Daniam grassatur 181. Pestis in Dania 1553. 205. varioli magni

Præfecti Islandici.

Her-

Q.

R.

S.

Sextus

Torfi-

 Uni-

Þ.

ERRATA & EMENDANDA.

IN TOMO I.

In fine Dedicationis lin. 1. relisqve *pro* reliqvisqve.
pag. 13. l. 14. domi *pro* domo.
p. 14. l. 9. 1409. *pro* 1408.
p. 17. l. 1. Opulentæ *pro* Opulenti.
p. 19. l. 6. 31. *p.* 34.
p. 28. l. 14. byskup *p.* bónde..
p. 33. l. 28. insere qvatuordecim Cum semisse asses.
Nota. *Assem* hic poni impropriê pro *Centenario* sev *Hundreda*, qvæ hodie communiter valet 4 Jo achimicos. Vid. f. r. F. Joh. Hist. Eccl. Part. I. Period. I. cap. 9. §. 5. Not. a. pag. 64.
p. 40 l. 1. Askels *p.* Asláks.
p. 45. l. 7. Reynestadum *p.* Stadum.
p. 47. l. penult. *Distinctiones perperam positæ sensum reddunt absurdum.* Corrige susceptaro; tum Olavo, sede episcopali &c.
p. 55. l. 1. (Sagax) papa *p.* (Sagax). Papa.
p. 56. l. 11. biskup *p.* bónde.
p. 64. l. 7. á Helgafelle, lætur *p.* á Helgafelle. Lætur.
p. 71. l. 19. Öndveedaröensis *p.* Öndverdareyræ *vel* in Öndverdareyra. *erat enim Paulus de prædio Skard; sed in itinere Ondverdareyræ interficitur.*
p. 85. l. 22. impictum *fortè* impactum *vel aliqvid alind.*
p. 87. l. 21. operis *fortè* operariis.
p. 106. l. 25. 1530. *fortè* 1431.
p. 107. l. 30. 1530. *fortè* 1431.
p. 123. l. 11. acie oculorum *adde* captus.
p. 124. l. penult. Marteins *fortè* Giffurs.
p. 125. l. ult. Martini *fortè* Giffuri.
p. 139. l. 1. extra patriam *nulli respondet.*
p. 142. l. 15. og koma lands lidnum *p.* ad koma.
p. 162. l. 11. Hialtalin *p.* Hialltason.
p. 167. l. 19. a ugebant *p.* augebant.
p. 171. l. 2. ejus *p.* ejusqve.
ibid. l. 7. probo *p.* probro.
p. 180. l. 27. Mosen *p.* Mosco.
p. 181. l. 25. Mosen *p.* Moscovia.
p. 193. l. 4. Frici *p.* Eirici.
p. 194. l. 11. raka *p.* taka.
p. 201. l. 21. distinaretur *p.* distineretur.
p. 205. l. 6. desstit *p.* desistit.
p. 209. l. 10. *lege* toparcha
p. 218. l. 14. Augustus *p.* Gustavus, *qvod librarii mendum fidelitèr interpres seqvitur.*
p. 219. l. 15. Augustus *p.* Gustavus.
p. 225. l. 25. cedat *p.* cedant.
p. 226. lin. ult. 1164. *p.* 1564.
p. 230. l. 2. Hannessyne. Epter forlage *p.* Hannessyne epter ——
p. 236. l. 13. eygia *p.* eiga.
p. 237. l. 18. disatigatus *p.* defatigatus.
p. 239. l. 13. Helgæ *p.* Biargæ.
Genealogia hic ut et p. 241. *confusa & depravata esse videtur, qvam ad calcem correctam vide.*

p. 244.

p. 244. l. 23. Abba *p.* Alba.

p. 245. l. 2. qvorum hic *p.* qvorum ille.

p. ead. l. 25. Ducatum Abbatensem *p.* Ducem de Alba.

p. 246. l. 3. dotter *p.* dottur.

p. 251. l. 10. *insere* homine Gudrunam.

p. 253. l. 14. ad *pro* ac *vel* &.

p. 255. l. 27. pretcium *p.* pretium.

p. 256. l. 24. lited *p.* ístel.

p. 259. l. 13. Burgundia *pro* Borgund. *vel* Bornholm.

p. 260. l. 22. Fridrich: 2 *pro* Fridrich 2qr *vel* annar.

p. 264. l. 15. sendur *p.* sender.

p. 265. l. 14. 15. Biörnoni *p.* Biörnonis.

ibid. l. 22. condemnantnr *p.* condemnantur.

p. 269. l. 26. *insere:* Haderslebæ *decessit.*

p. 272. l. 1. Stridhefde *p.* stríd hefde.

p. 274. l. 7. *post* Danmørk *insere* leggia, setia; *aut aliqvid simile-melius ita:* " enn þad annad þeir sengiu ei yferteked fyrer Løgrettuna her setia, sídan fyrer siálfann Konginn og Ríkisins rád í Danmørk dæma.,,

p. 275. lin. penult. ideonus *p.* idoneus.

p. 280. l. 1.——6. " hver sem 20 hundrud ætte kaupe epter sinu fiármagne bissu, boga og lángspiót fyrer hvern sinn vopnfærann mann og adrar gagnlegar veriur epter sinne skyldu epter dóme edr kóngs skipan medþví aller væru.,,

p. ib. l. 9. vydike *p.* vidanka.

p. 299. l. 16. tridum *p.* triduum.

ib. l. penult. Sigismuudus Svecus Rex Poloniæ electus.

p. 308. l. 15. Hollande *p.* Hallande.

Tomo II.

p. 22. l. 5. Ragnheider Elinur *p.* Ragnheide Elinu.

ibid. l. 11. leidendr *p.* leidenlegr.

p. 28. l. 1. hverium *p.* hverier.

p. 39. l. 20. ei redundare videtur.

p. 60. l. 26. Nagnhilda *p.* Ragnhilda.

p. 82. l. 24. skriftr *p.* skrif *vel* skripter.

p. 85. l. 9, varioli *& alibi pro* variolæ *usitatius.*

p. 95. l. 11. utraqve *p.* utroqve.

p. 106. l. 23. Cinn *p.* Einn.

p. 108. l. 9. *vel* einn *pro* vel ern.

p. 163. l. 25. memoratam Oluvam *p.* aliam *u*xorem.

p. 167. 41. pro 48.

p. 176. l. 9. Asgíms *p.* Arngríms.

p. 203. l. 17. aperivit *fi.* aperuir.

p. 211. l. 25. 26. dissentiit *p.* dissensit.

p. 251. l. 15. Bardástrandensis *potius* Dalensis *confr.* Annum 1641. pag. 255.

p. 255. l. 11. absorbita *p.* absorpta.

p. 269. nullam *p.* nullas.